

2023

Graduate School Journal

Chiang Rai Rajabhat University

ISSN 1905-7679 (Print) | ISSN 2651-2386 (Online)

วารสารบัณฑิตศึกษา

วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

grad.crru.ac.th

Vol. 16 No. 3
September - December 2023

“วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย”
จัดทำขึ้นเพื่อเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่บทความวิชาการ
และบทความวิจัย ทางด้านสาขาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์
จิตวิทยา สังคมวิทยา ศิลปศาสตร์ และสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง

ปีที่ 16 ฉบับที่ 3

ประจำเดือน กันยายน - ธันวาคม 2566

กำหนดออกปีละ 3 ฉบับ

(มกราคม-เมษายน พฤษภาคม-สิงหาคม
และกันยายน-ธันวาคม)

Graduate School Journal

Chiang Rai Rajabhat University

วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

เจ้าของ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

โทรศัพท์ 0-5377-6000 ต่อ 1632-1633, 0-5377-6026

วัตถุประสงค์และขอบเขต 1. เพื่อให้ผลงานวิชาการในสาขาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ จิตวิทยา สังคมวิทยา ศิลปศาสตร์ และสาขาอื่นที่เกี่ยวข้องได้รับการเผยแพร่ต่อสาธารณชน
2. เพื่อเป็นสื่อในการเผยแพร่ผลงานวิชาการของอาจารย์ นักวิชาการ และนักศึกษา ในสาขาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ จิตวิทยา สังคมวิทยา ศิลปศาสตร์ และสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง

กำหนด ปีละ 3 ฉบับ (มกราคม – เมษายน, พฤษภาคม – สิงหาคม และ กันยายน – ธันวาคม)

การเผยแพร่ Website: Thai Journals Online (ThaiJO)

ที่ปรึกษา อ.ดร.จินดา ศิริตา

บรรณาธิการ ผศ.ดร.ประภาพรพรณ ไซยานนท์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ผู้ช่วยบรรณาธิการ อ.ดร.ศศิวิมล ภู่งวง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

กองบรรณาธิการ ผศ.ดร.ศรัชย์ มุ่งไธสง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

รศ.ดร.ชูชีพ พุทธประเสริฐ ข้าราชการเกษียณจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

รศ.ดร.นิโลบล นิมกังรัตน์ ข้าราชการเกษียณจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

รศ.ดร.จกกลดินทร์ แสงอาสภวิริยะ ข้าราชการเกษียณจากมหาวิทยาลัยแม่โจ้

รศ.ดร.ศิริพร กิตติการกุล มหาวิทยาลัยแม่โจ้

รศ.ดร.วิรุณศิริ ใจมา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ผศ.ดร.ชวิศ จิตวิจิตรณ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ผศ.ดร.บัณฑิตา อินสมบัติ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ผศ.ดร.สุดาพร ปัญญาพฤษ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

กองประสานงานและดูแลระบบ ผศ.ดร.วินารัตน์ แสงวงกิจ

อ.รัชชานนท์ แยมศรี

กองจัดการ ผศ.ดร.วลีพรรณ รกิตกุล

นางสาวพิณทิพย์ คำมาต

กองพิสูจน์อักษร นายณัฐพล ป่าไร่

นางศรีสุดา ไชยศรี

นางสาวประภัสสร พรหมเมือง

ติดต่อส่งบทความ Website: www.tci-thaijo.org/index.php/crrugds_ejournal

“วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย” จัดพิมพ์ขึ้นเพื่อเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ “บทความวิชาการ” และ “บทความวิจัย” ทางด้านสาขาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ จิตวิทยา สังคมวิทยา ศิลปศาสตร์ และสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารนี้ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) จำนวน 3 ท่านแล้ว โดยผู้เขียนบทความและผู้ทรงคุณวุฒิจะไม่ถูกเปิดเผย (Double-blind Peer Review) ทศนะและข้อคิดเห็นของบทความที่ปรากฏในวารสารฉบับนี้เป็นของผู้เขียนแต่ละท่าน ไม่ถือว่าเป็นทศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ

บทบรรณาธิการ

วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ฉบับนี้เป็นวารสารวิชาการ ตีพิมพ์เป็นปีที่ 16 ฉบับที่ 3 (กันยายน – ธันวาคม พ.ศ. 2566) เนื้อหาภายในประกอบด้วยบทความวิจัย จำนวน 7 บทความ ครอบคลุมเนื้อหาทาง เศรษฐศาสตร์ บริหารธุรกิจและการจัดการ ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ จิตวิทยา สังคมวิทยา ศิลปศาสตร์ หรือสาขาอื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้อง ประกอบด้วยบทความชื่อเรื่อง

1. การศึกษาโมเดลธุรกิจการแปรรูปโกโก้ กรณีศึกษากลุ่มวิสาหกิจชุมชนออร์แกนิก ตำบลช่องแคบ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก
2. วิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทยของนักศึกษาจีน สาขาวิชาภาษาไทย สถาบันภาษาและกิจการต่างประเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
3. การศึกษาสมรรถนะของนักศึกษาครุคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
4. แนวทางการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่จุดผ่านแดนไทย - สปป. ลาว
5. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในการลดขยะอาหารในจังหวัดเชียงราย
6. ปัจจัยของนวัตกรรมบริการสาธารณะในบริษัทใหม่และคุณภาพบริการที่มีผลต่อ ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดแพร่
7. การศึกษาหลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอน กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอเถิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2

ในนามกองบรรณาธิการหวังว่าเนื้อหาบทความในวารสารฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านในการนำองค์ความรู้ไปพัฒนางานวิชาการและวิชาชีพในสาขาต่าง ๆ ทั้งในส่วนของผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้ที่ไม่มากนักน้อย และในโอกาสนี้ทางกองบรรณาธิการขอขอบคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำวารสารฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าของบทความ ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจพิจารณาบทความและคณะทำงานทุกฝ่าย ในท้ายนี้หากท่านต้องการส่งบทความเข้าร่วมตีพิมพ์ หรือต้องการบอกรับเป็นสมาชิก รวมถึงข้อมูลอื่น ๆ สามารถติดต่อสอบถามได้ที่กองบรรณาธิการ “วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย” บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย 80 หมู่ 9 ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย 57100 โทรศัพท์ 0-5377-6000 ต่อ 1632-1633, 0-5377-6026 และพบกันใหม่ในฉบับหน้า

ผศ.ดร.ประภาพรพรณ ไซยานนท์

บรรณาธิการ

สารบัญ

หน้า

- 1 การศึกษาโมเดลธุรกิจการแปรรูปโกโก้ กรณีศึกษากลุ่มวิสาหกิจชุมชนออร์แกนิก ตำบลช่องแคบ อำเภอบพพระ จังหวัดตาก
Study of the Business Model for Cocoa Processing: A Case Study of the Organic Community Enterprise in Chong Khab Sub-district, Phop Phra District, Tak Province
ธีรศิลป์ กันธา, อังคณา ตาเสนา, มัลลิกา ทองेम
Teerasin Kanta, Angkana Tasena, Manliga Thong-em
- 13 วิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทยของนักศึกษาจีน สาขาวิชาภาษาไทย สถาบันภาษาและกิจการต่างประเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
An Analysing of the Errors in Writing Thai by Thai Majoring Chinese Students Language Institute and Global Affairs, Chiangrai Rajabhat University
ศักดิ์เดช แยมเอิบสิน, อติสรณ์ ประทุมถิ่น
Sakdat Yamobsin, Adisorn Prathoomthin
- 29 การศึกษาสมรรถนะของนักศึกษาครุคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
A Study of the Competency of Pre-Service Mathematics Teachers at Phetchabun Rajabhat University
กำธร คงอรุณ
Kamthorn Kongarun
- 45 แนวทางการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่จุดผ่านแดนไทย - สปป. ลาว
Management Guidelines to Promote Tourism in the Checkpoint of Thai-Lao PDR Border
ปานณนาถ เกตุโคภิชฐ์, ธีรุตม์ หมั่นวงศ์เทพ, ประกอบศิริ ภักดีพินิจ
Pannanat Katesophit, Theerut Muenwongthep, Prakobsiri Pakdeepinit
- 64 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในการลดขยะอาหารในจังหวัดเชียงราย
Factors Influencing Behavior in Reducing Food Waste in Chiang Rai Province
ไพโรจน์ ด้วนนคร, วัชร วัธนารวี, ขวัญเรือน สิ้นณรงค์
Pairoj Duangnakorn, Watchara Watanarawee, Kwanruen Sinnarong

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

- 79 ปัจจัยของนวัตกรรมบริการสาธารณะในบริบทใหม่และคุณภาพบริการที่มีผลต่อ ความพึงพอใจของ
ผู้ใช้บริการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดแพร่
Public Service Innovation Factors in New Contexts and Service Quality Factors Affecting the
Satisfaction of Service Users in Local Administrative Organizations Phrae Province
วาสนา บัวมูล, ทัดษกร ศรีสุข, อนันตพร วงศ์คำ
Wassana Buamoon, Thatsapom Srisook, Anantaporn Wongkam
- 96 การศึกษาหลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอน กลุ่มเครือข่าย
สถานศึกษาอำเภอเถิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2
A Study the Principles of Itthipatha 4 in the Management among School of Administrators
According to Teachers' Perspectives Thoen District Educational Network Group under the
Office of Lampang Primary Education Service Area 2
สุภาภรณ์ หงษ์หิรัญ
Supaporn Hongeshirun

การศึกษาโมเดลธุรกิจการแปรรูปโกโก้ กรณีศึกษากลุ่มวิสาหกิจชุมชนออร์แกนิก

ตำบลช่องแคบ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก

Study of the Business Model for Cocoa Processing: A Case Study of the Organic
Community Enterprise in Chong Khab Sub-district, Phop Phra District,
Tak Province

(Received: July 27, 2023; Revised: November 10, 2023; Accepted: December 22, 2023)

ธีรศิลป์ กันธา¹ อังคณา ตาเสนา² มัลลิกา ทองเฒ่า²

Teerasin Kanta¹ Angkana Tasena² Manliga Thong-em²

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการแปรรูปโกโก้ และศึกษาโมเดลธุรกิจการแปรรูปโกโก้ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนออร์แกนิก ตำบลช่องแคบ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก โดยมีผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้บริหารและสมาชิกจำนวน 30 คน ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่มและการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อศึกษาโมเดลธุรกิจ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผลการศึกษาพบว่ากระบวนการแปรรูปโกโก้จะมีขั้นตอนที่ทำให้เกิดผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย เริ่มตั้งแต่การเก็บผลผลิตไปจนถึงการแปรรูปเป็นสินค้าต่างๆ เช่น โกโก้ผงช็อกโกแลต หรือนำเอาเปลือกโกโก้ มาผลิตเป็นปุ๋ยและอาหารสัตว์ ซึ่งในแต่ละขั้นตอนนั้นเป็นองค์ความรู้ที่เกิดจากการเรียนรู้ของสมาชิกของกลุ่มสำหรับโมเดลธุรกิจการแปรรูปโกโก้ทั้ง 9 ประเด็นมีความสำคัญที่ทำให้เกิดการพัฒนารูปแบบโกโก้ โดยคุณค่าโกโก้ที่จะมอบให้ลูกค้าจะเน้นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ จำหน่ายผ่านร้านสะดวกซื้อหรือใช้วิธีทางออนไลน์ ซึ่งผลิตภัณฑ์โกโก้ที่จะส่งมอบให้ลูกค้าจะต้องเป็นสินค้าที่ปลอดภัย เน้นการใช้ทรัพยากรในชุมชนในการผลิต รวมทั้งมีเครือข่ายที่ร่วมสนับสนุนทั้งภาครัฐภาคเอกชนและภาคการศึกษา สำหรับรายได้จะมีทั้งรายได้ที่เป็นตัวเงินกับไม่ใช่ตัวเงิน และ ต้นทุนในการผลิตนั้นจะเป็นต้นทุนที่ใช้ขับเคลื่อนธุรกิจและต้นทุนเพื่อเพิ่มคุณค่าให้กับธุรกิจ นอกจากนี้โมเดลธุรกิจการแปรรูปโกโก้จะนำไปสู่การกำหนดเป็นกลยุทธ์ในเชิงรุกและเชิงตั้งรับ เพื่อพัฒนาการผลิตและแปรรูปโกโก้ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนออร์แกนิก ตำบลช่องแคบ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก

คำสำคัญ: โมเดลธุรกิจ การแปรรูปโกโก้ วิสาหกิจชุมชน ออร์แกนิก

¹ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร แม่สอด e-mail tkeddy2522@gmail.com

Kamphaeng Phet Rajabhat University Maesot e-mail tkeddy2522@gmail.com

² มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร แม่สอด

Kamphaeng Phet Rajabhat University Maesot

Abstract

This research aimed to study the cocoa processing process and examine a cocoa processing business model of the organic community enterprise in Chong Khab sub-district, Phop Phra district, Tak province. The main sources of information for the study of the business model were 30 enterprise managers and members who provided data through group interviews and workshops. The research used qualitative data analysis methods. The study showed that cocoa processing involved various stages, from harvesting cocoas to processing them into various products such as cocoa powder and chocolate or using cocoa shells to produce fertilizer and animal foods. Each stage represented knowledge acquired through the learning process of the group members. For the cocoa processing business model, the study identified nine important factors contributing to the development of the cocoa business. The cocoa provided by the enterprise for its customers was high-quality products distributed through convenience stores or online channels. The cocoa products delivered to the customers were safe, focused on using community resources in production, and had a supportive network from the government, private sector, and educational institutions. The income generated included monetary and non-monetary forms, while production costs covered operational expenses and investments to enhance the business value. Furthermore, the cocoa processing business model will be developed into the enterprise's active and defensive strategies for the production development and processing of cocoa of the organic community enterprise group in Chong Khaep Subdistrict, Phop Phra District, Tak province.

Keywords: Business Model Canvas, cocoa process, community enterprise, organic

บทนำ

โกโก้เป็นผลไม้เศรษฐกิจที่เจริญเติบโตได้ดีในบริเวณเส้นศูนย์สูตร โดยที่โกโก้สามารถนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ได้อย่างหลากหลาย เช่น ช็อกโกแลต โกโก้ผง หรือเนยโกโก้ ทำให้ปัจจุบันโกโก้จึงเป็นพืชเศรษฐกิจที่นิยมปลูกกันมากในทั่วโลก สำหรับในประเทศไทยนั้นได้มีการส่งเสริมการปลูกโกโก้เพิ่มมากขึ้น โดยผ่านรูปแบบของการส่งเสริมการปลูกแบบพันธสัญญา (Contract farming) ซึ่งที่ผ่านมาการปลูกโกโก้ในประเทศไทยจะมีการปลูกบริเวณภาคใต้และภาคตะวันออกเท่านั้น และในปัจจุบันได้มีการขยายพื้นที่ปลูกโกโก้เพิ่มขึ้นไปยังทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทย แต่อย่างไรก็ตามปริมาณการผลิตโกโก้ยังมีไม่เพียงพอกับความต้องการ โดยเฉพาะการนำเอาโกโก้ไปแปรรูปเป็น

ผลิตภัณฑ์อื่น ๆ เช่น ช็อกโกแลต หรือผลิตภัณฑ์ส่งเสริมสุขภาพและเครื่องสำอาง ซึ่งเป็นที่ต้องการของผู้บริโภคเป็นจำนวนมาก ดังนั้นจึงถือว่าตลาดโกโก้ในประเทศไทยมี ความเป็นไปได้สูงและจะนำไปสู่การเป็นพืชเศรษฐกิจต่อไป (กรมวิชาการเกษตร สถาบันวิจัยพืชสวน. 2564, น. 1-2)

เนื่องจากปัจจุบันผู้บริโภคส่วนใหญ่นิยมบริโภคสินค้าเชิงสุขภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้นผลิตภัณฑ์จากโกโก้จึงเป็นสินค้าอีกอย่างหนึ่งที่เป็นที่นิยม โดยในโกโก้มีคุณสมบัติในการป้องกันและรักษาอาการของโรคซึมเศร้า ทำให้มีความต้องการบริโภคเป็นจำนวนมาก สำหรับตลาดโกโก้ในประเทศไทยนั้น ส่วนใหญ่เป็นการใช้ผงโกโก้ในการผลิตเป็นอาหารประเภทเครื่องดื่มสำเร็จรูป หรือนำไปผสมทำเป็นเครื่องดื่มต่าง ๆ รวมไปถึงนำไปผสมเป็นอาหารในรูปแบบต่าง ๆ (วิจิตร วังไฉ, 2560) นอกจากนี้ในระบบธุรกิจของโกโก้ นั้น ธุรกิจต้นน้ำจะเป็นเกษตรกรผู้ปลูกโกโก้ซึ่งมีอยู่จำนวนมาก ส่วนธุรกิจกลางน้ำจะเป็นการแปรรูปขั้นต้นโดยการทำเมล็ดโกโก้แห้งซึ่งยังมีผู้ประกอบการน้อยอยู่ สำหรับธุรกิจปลายน้ำนั้นจะเป็นกลุ่มผู้ประกอบการที่ดำเนินการหมักและตากโกโก้ซึ่งก็มีอยู่เป็นจำนวนน้อยเช่นกัน (ผู้จัดการออนไลน์, 2566) จากปัญหาดังกล่าวได้มีการพัฒนาเครื่องมือชนิดหนึ่งคือ โมเดลธุรกิจ (Business Model Canvas : BMC) ซึ่งจะเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการวางแผนให้เห็นถึงภาพรวมของธุรกิจ เพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันของผู้ประกอบการขนาดใหญ่ และขนาดเล็ก (นิยมกรมีใจ, 2565)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการศึกษาโมเดลธุรกิจการแปรรูปโกโก้ กรณีศึกษากลุ่มวิสาหกิจชุมชนออร์แกนิก ตำบลช่องแคบ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก ซึ่งเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีการส่งเสริมการปลูกโกโก้ แห่งเดียวของจังหวัดตาก มีการส่งเสริมการปลูกโกโก้ไปแล้วประมาณ 19,000 ต้น โดยให้ผลผลิตโกโก้ต่อปีประมาณ 1,615 ตัน แต่ปัญหาที่สำคัญคือเครื่องมือในการแปรรูปยังเป็นขนาดเล็ก ไม่สามารถรองรับปริมาณผลผลิตโกโก้ที่มีจำนวนมากได้ (พรนภา ไหวหาร, 2565) ดังนั้นในการศึกษานี้จะเป็นการศึกษาถึงกระบวนการแปรรูปและรูปแบบของโมเดลธุรกิจการแปรรูปโกโก้ เพื่อสร้างองค์ความรู้และพัฒนาธุรกิจการแปรรูปโกโก้ของจังหวัดตาก ให้มีความสามารถในการแข่งขันนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการแปรรูปโกโก้ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนออร์แกนิก ตำบลช่องแคบ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก
2. เพื่อศึกษาโมเดลธุรกิจ (Business Model Canvas : BMC) การแปรรูปโกโก้ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนออร์แกนิก ตำบลช่องแคบ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก

ประโยชน์ของการวิจัย

ผลจากการวิจัยจะทำให้ทราบถึงกระบวนการแปรรูปโกโก้ในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งจะนำไปสู่การเพิ่มมูลค่าของผลผลิต รวมทั้งการศึกษามอเดลธุรกิจจะเป็นการช่วยวางแผนในเชิงธุรกิจ เพื่อที่จะพัฒนาผลิตภัณฑ์โกโก้ให้มีคุณภาพและตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคให้ได้มากที่สุด

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยในครั้งนี้จะเป็นการศึกษาเกี่ยวกับ กระบวนการแปรรูปโกโก้ รวมทั้งจะศึกษาเกี่ยวกับการจัดทำโมเดลธุรกิจใน 9 ประเด็น ได้แก่ กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย ความสัมพันธ์กับลูกค้า ช่องทางการเข้าถึงลูกค้า คุณค่าที่มอบให้ลูกค้า กิจกรรมที่จำเป็นต้องทำ การจัดสรรทรัพยากรหลัก การสร้างเครือข่าย ต้นทุนการสร้างและส่งคุณค่า และรายได้หลัก

2. ขอบเขตด้านประชากรและพื้นที่ ได้แก่ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนออร์แกนิก จำนวน 30 คน โดยเป็นเกษตรกรที่มีการปลูกโกโก้ในพื้นที่อำเภอแม่สอด และอำเภอพบพระจังหวัดตาก

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาโมเดลธุรกิจการแปรรูปโกโก้ กรณีศึกษากลุ่มวิสาหกิจชุมชนออร์แกนิก ตำบลช่องแคบ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งมีวิธีการดำเนินวิจัยดังต่อไปนี้

ประชากรและผู้ให้ข้อมูลหลัก

ประชากรในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนออร์แกนิกตำบลช่องแคบ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก รวมทั้งหมด 30 คน ตามทะเบียนสมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนออร์แกนิก ตำบลช่องแคบ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก

การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก

การศึกษานี้จะดำเนินการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก เพื่อใช้ในการวิจัยดังนี้

1. ในการศึกษากระบวนการแปรรูปโกโก้ ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ คณะผู้บริหารกลุ่มวิสาหกิจชุมชนออร์แกนิก ตำบลช่องแคบ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก จำนวน 8 คน

2. ในการศึกษาโมเดลธุรกิจการแปรรูปโกโก้ ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารและสมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนออร์แกนิก ตำบลช่องแคบ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก จำนวน 30 คน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษานี้จะใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือดังต่อไปนี้

1. การสนทนากลุ่ม (Focus group) ซึ่งจะเป็นการสนทนากลุ่มแบบกลุ่มเดี่ยว (Single focus group) (เก็จกนก เอื้อวงศ์, 2562, น. 22) เพื่อจัดเก็บข้อมูลในประเด็นของการแปรรูปโกโก้ จากผู้ให้ข้อมูลหลักจากคณะผู้บริหารกลุ่มวิสาหกิจชุมชนออร์แกนิก ตำบลช่องแคบ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก จำนวน 8 คน

2. การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) โดยมีผู้ให้ข้อมูลหลักคือ ผู้บริหารและสมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนออร์แกนิก ตำบลช่องแคบ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก จำนวน 30 คน เพื่อจัดเก็บข้อมูลในประเด็นของการศึกษาโมเดลธุรกิจการแปรรูปโกโก้ ซึ่งจะแบ่งการวิเคราะห์เป็น 9 ประเด็น ได้แก่ (การยางแห่งประเทศไทย, 2566)

2.1 ลูกค้าเป้าหมาย (Customer Segment : CS)

2.2 ความสัมพันธ์กับลูกค้า (Customer Relationships : CR)

2.3 ช่องทางการเข้าถึงลูกค้า (Channel : CH)

- 2.4 คุณค่าที่มอบให้ลูกค้า(Value proposition : VP)
- 2.5 การจัดสรรทรัพยากรหลัก(Key Resources : KR)
- 2.6 กิจกรรมที่จำเป็นต้องทำ (Key Activities : KA)
- 2.7 การสร้างเครือข่าย(Key Partners : KP)
- 2.8 ต้นทุนการสร้างและส่งคุณค่า (Cost Structure : CS)
- 2.9 รายได้หลัก (Revenue Streams : RS)

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้างนี้ก่อนที่จะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น จะตรวจสอบความถูกต้องน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลด้วยการตรวจทานข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) แล้วจึงจะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 เพื่อศึกษากระบวนการแปรรูปโกโก้ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนออร์แกนิก โดยได้ดำเนินการแปรรูปโกโก้เอง มีกระบวนการดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 คัดเลือกผลโกโก้ที่สุกเต็มที่ ซึ่งพันธุ์ที่นิยมปลูกในพื้นที่ ได้แก่ พันธุ์ลูกผสม IM1 โดยเมื่อสุกเต็มที่ผลโกโก้จะมีสีเหลือง

ขั้นตอนที่ 2 นำผลโกโก้ที่สุกเต็มที่มาแกะเปลือกเอาเมล็ดในออก ส่วนเปลือกโกโก้拿去ผลิตเป็นปุ๋ยหมักจากเปลือกโกโก้ หรือนำไปผลิตเป็นอาหารสัตว์

ขั้นตอนที่ 3 นำเมล็ดโกโก้ไปสกัดน้ำหมักโกโก้ประมาณ 4-12 ชั่วโมง เพื่อนำไปจำหน่ายเป็นเครื่องดื่ม

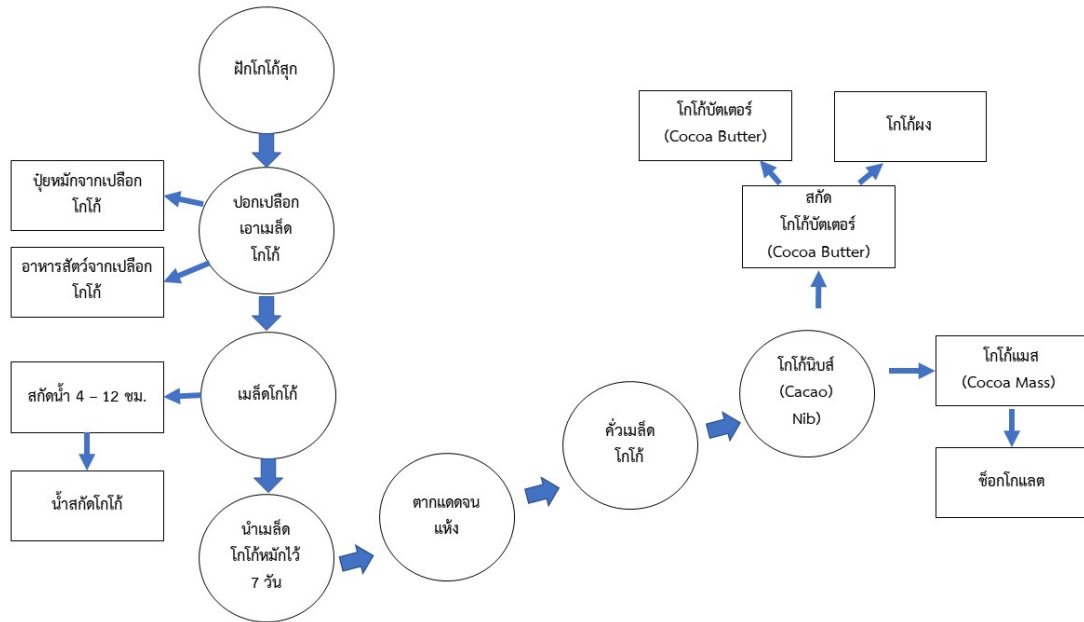
ขั้นตอนที่ 4 เมื่อสกัดน้ำหมักโกโก้ครบ 4-12 ชั่วโมงแล้ว จะนำเอาเมล็ดโกโก้ไปหมักในตะกร้า โดยใช้ใบตองห่อหุ้มก่อนหมัก ขั้นตอนนี้จะใช้เวลา 7 วัน และต้องทำการเปลี่ยนใบตองทุก 2 วัน

ขั้นตอนที่ 5 หลังจากหมักเมล็ดโกโก้ครบ 7 วันแล้วจะนำเมล็ดโกโก้ออกมาตากแดดให้แห้ง

ขั้นตอนที่ 6 เมื่อตากเมล็ดโกโก้จนแห้งสนิทแล้วจะนำเมล็ดโกโก้ไปคั่ว เมื่อคั่วเสร็จจะได้ผลผลิตที่เรียกว่า โกโก้ nibs (Cacao Nib)

ขั้นตอนที่ 7 เมื่อได้โกโก้ nibs มาแล้วจะสามารถนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ได้หลากหลาย เช่น สกัดเป็นโกโก้บัตเตอร์ (Cocoa Butter) หรือน้ำมันโกโก้ ผลิตเป็นช็อกโกแลต และผลิตเป็นโกโก้ผงสำหรับดื่ม เป็นต้น สำหรับการที่จะผลิตเป็นโกโก้บัตเตอร์หรือน้ำมันโกโก้ จะนำโกโก้ nibs ไปเข้าเครื่องสกัดน้ำมันโกโก้ซึ่งจะได้ผลผลิตออกมา 2 อย่าง คือ โกโก้บัตเตอร์ และผงโกโก้จะได้จากกากของโกโก้ nibs ที่สกัดน้ำมันออกหมดแล้ว ส่วนการที่จะผลิตเป็นช็อกโกแลต จะนำโกโก้ nibs ไป

เข้าเครื่องบดโกโก้เพื่อให้เป็นโกโก้แมส (Cocoa Mass) ซึ่งจะเป็นวัตถุดิบในการนำไปผลิตเป็นช็อกโกแลตต่อไป

ภาพที่ 1 กระบวนการแปรรูปโกโก้

สรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 เพื่อศึกษาโมเดลธุรกิจการแปรรูปโกโก้ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนออร์แกนิก เป็นการวิเคราะห์โมเดลธุรกิจการแปรรูปโกโก้เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยใช้กรอบแนวคิดที่เรียกว่า Business Model Canvas หรือ BMC มาวิเคราะห์ในประเด็นที่เป็นองค์ประกอบของธุรกิจจำนวน 9 ประเด็นดังต่อไปนี้

1. กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย (Customer Segment : CS) เป็นกลุ่มที่สำคัญอันดับหนึ่งที่จะสร้างรายได้ให้กับธุรกิจ ซึ่งจะเป็นกลุ่มที่จะเข้ามาซื้อสินค้าของธุรกิจ โดยกลุ่มลูกค้าเป้าหมายที่จะซื้อสินค้าประเภทโกโก้แปรรูปที่เป็นอาหาร ได้แก่ ลูกค้ากลุ่มรักสุขภาพ ร้านสะดวกซื้อ เช่น Tops Supermarket และ 7- Eleven นอกจากนี้แล้วยังมีกลุ่มลูกค้าเป้าหมายที่เป็นเกษตรกร ซึ่งจะซื้อปุยหมักจากเปลือกโกโก้เพื่อนำไปใช้ในการเพาะปลูกพืช รวมทั้งเกษตรกรที่เลี้ยงสัตว์จะซื้อเปลือกโกโก้เพื่อนำไปเป็นอาหารสัตว์

2. ความสัมพันธ์กับลูกค้า (Customer Relationships : CR) เป็นการสร้างความสัมพันธ์ให้กับลูกค้าเพื่อให้ลูกค้าสามารถเข้าถึงสินค้าของธุรกิจได้ โดยการสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้าจะเน้นไปที่การสร้างเว็บไซต์เพื่อติดต่อและประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ และการผลิตโดยใช้ผลผลิตที่ปลอดภัยและสะอาดเพื่อเป็นการเอาใจใส่ลูกค้า

3. ช่องทางการเข้าถึงลูกค้า (Channel : CH) เป็นวิธีการที่ลูกค้าจะสามารถเข้าถึงสินค้าและรับทราบ รับรู้ถึงแบรนด์ของสินค้า รวมไปถึงคุณภาพของสินค้าได้ โดยช่องทางการเข้าถึงลูกค้าจะเป็นการติดต่อผ่านสื่อออนไลน์ รวมทั้งมีการจัดแสดงสินค้าทั้งในประเทศและ นอกประเทศ

4. คุณค่าที่มอบให้ลูกค้า (Value proposition : VP) เป็นการวิเคราะห์ธุรกิจว่ามีสินค้าใดบ้างที่จะส่งมอบให้กับลูกค้า เพื่อให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจ โดยคุณค่าของสินค้าที่จะส่งมอบให้ลูกค้า ได้แก่ โกโก้ผง ช็อกโกแลต น้ำสกัดโกโก้ โกโก้บัตเตอร์หรือน้ำมันโกโก้ บัญหมักจากเปลือกโกโก้ และอาหารสัตว์จากเปลือกโกโก้ ซึ่งเป็นผลผลิตจากการผลิตแบบเกษตรอินทรีย์ ของเครือข่ายซึ่งส่งผลดีต่อสุขภาพและส่งเสริมรายได้ให้กับเกษตรกร

5. กิจกรรมที่จำเป็นต้องทำ (Key Activities : KA) เป็นกิจกรรมสำคัญที่ธุรกิจไปส่งเสริมและสนับสนุนให้สินค้ามีมูลค่าเพิ่มมากขึ้น โดยมีกิจกรรมที่จำเป็นต้องทำเพื่อส่งเสริม และสนับสนุนให้สินค้ามีมูลค่าเพิ่มขึ้น ได้แก่ การส่งเสริมการปลูกโกโก้อินทรีย์ การส่งเสริม การแปรรูปผลิตภัณฑ์โกโก้ในรูปแบบต่าง ๆ และส่งเสริมการตลาดโกโก้แปรรูปและโกโก้สด

6. การจัดสรรทรัพยากรหลัก (Key Resources : KR) เป็นการระบุทรัพยากรที่สำคัญในการดำเนินธุรกิจให้ประสบความสำเร็จมีอะไรบ้าง โดยทรัพยากรหลักที่จำเป็นและมีผลต่อการเจริญเติบโตของธุรกิจสามารถแบ่งทรัพยากรที่จำเป็นได้ 2 ประเภท คือ ทรัพยากรที่มีอยู่ ได้แก่ ที่ดินของเกษตรกร ทุนของเกษตรกร แรงงาน (องค์ความรู้เบื้องต้น แรงงานสำหรับทำงาน) การบริหารจัดการ (กลุ่มวิสาหกิจออร์แกนิก ระบบการจัดการตลาด) ส่วนทรัพยากรที่ต้องการเพิ่ม ได้แก่ องค์ความรู้เพื่อเพิ่มปริมาณและคุณภาพโกโก้ องค์ความรู้และอุปกรณ์ใน การแปรรูปโกโก้

7. การสร้างเครือข่าย (Key Partners : KP) เป็นการสร้างพันธมิตรหรือเครือข่ายทางธุรกิจ เพื่อช่วยเหลือและให้คำแนะนำในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของธุรกิจ โดยมีพันธมิตรหรือเครือข่ายที่พร้อมสนับสนุน ได้แก่ สหพันธ์เกษตรกรมัยยิ่นแห่งประเทศไทย สมาพันธ์เกษตรกรมัยยิ่นจังหวัดตาก เกษตรอำเภพบพระ พัฒนาการอำเภพบพระ และสถาบันการศึกษา ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร แม่สอด และวิทยาลัยชุมชนตาก

8. ต้นทุนการสร้างและส่งคุณค่า (Cost Structure : CS) เป็นการวิเคราะห์ว่าต้นทุนในการดำเนินการของธุรกิจมีอะไรบ้าง โดยมีต้นทุนในการดำเนินงานแบ่งได้ 2 ประเภท คือ ต้นทุนเพื่อขับเคลื่อนธุรกิจ เช่น ค่าบริหารจัดการกลุ่ม ค่าส่งเสริมและพัฒนาการผลิตโกโก้ ค่าพัฒนาองค์ความรู้ ค่าวัสดุอุปกรณ์ในการพัฒนาการแปรรูปโกโก้ ฯลฯ เป็นต้น และต้นทุนเพื่อเพิ่มคุณค่าให้กับธุรกิจ เช่น ค่าโฆษณา ค่าจัดทำตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ ค่าการตลาด ฯลฯ เป็นต้น

9. รายได้หลัก (Revenue Streams : RS) เป็นการวิเคราะห์ว่ารายได้หลักของธุรกิจจะเกิดขึ้นในด้านใด หรือว่าเกิดจากสินค้าหรือบริการใดบ้าง โดยรายได้หลักแบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ รายได้ที่เป็นตัวเงิน มาจากการขายผลผลิตจากการแปรรูปในรูปแบบของผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ และรายได้ที่ไม่เป็นตัวเงิน ได้แก่ ความพึงพอใจของลูกค้า ความสำเร็จของการดำเนินธุรกิจ การกระจายรายได้สู่เกษตรกร

ตารางที่ 1 Business Model Canvas (BMC) ธุรกิจการแปรรูปโกโก้

Key Partners	Key Activities	Value proposition	Customer Relationships	Customer Segment
- สหพันธ์เกษตรกร ยั่งยืนแห่งประเทศไทย - สมาพันธ์เกษตรกร ยั่งยืนจังหวัดตาก - เกษตรอำเภอ พบพระ - พัฒนาการอำเภอ พบพระ - มหาวิทยาลัยราชภัฏ กำแพงเพชร แม่ สอด - วิทยาลัยชุมชนตาก	- ส่งเสริมการปลูกโกโก้ อินทรีย์ - แปรรูปผลิตภัณฑ์โกโก้ - ส่งเสริมการตลาดโกโก้ แปรรูป Key Resources ทรัพยากรที่มีอยู่ - ที่ดินของเกษตรกร - ทุนของเกษตรกร - แรงงาน (องค์ความรู้ เบื้องต้น แรงงานสำหรับ ทำงาน) - การบริหารจัดการ (กลุ่มวิสาหกิจออร์แกนิก ระบบการตลาด) ทรัพยากรที่ต้องการเพิ่ม - องค์ความรู้เพื่อเพิ่ม ปริมาณและคุณภาพโกโก้ - องค์ความรู้และอุปกรณ์ ในการแปรรูป	- โกโก้ผง - ช็อกโกแลต - น้ำสกัดโกโก้ - โกโก้บัตเตอร์ หรือ น้ำมันโกโก้ - ปุยหมักจากเปลือก โกโก้ - อาหารสัตว์จากเปลือก โกโก้	- สร้างเว็บไซต์ เพื่อ ติดต่อและ ประชาสัมพันธ์ - ดำเนินการผลิตโดยใช้ ผลผลิตที่ปลอดภัยและ สะอาด เพื่อเป็นการเอา ใจใส่ลูกค้า Channel - ติดต่อผ่านสื่อออนไลน์ - ติดต่อผ่านระบบตลาด - การจัดแสดงสินค้าทั้ง ในประเทศและนอก ประเทศ	- โกโก้แปรรูป - ร้าน Tops supermarket - ร้าน 7- eleven - ลูกค้ากลุ่มรักสุขภาพ ฝึกโกโก้ - เจ้าของฟาร์มสัตว์ - เกษตรกร
Cost Structure		Revenue Streams		
- ต้นทุนเพื่อขับเคลื่อนธุรกิจ เช่น ค่าบริหารจัดการกลุ่ม ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตโกโก้ ค่าพัฒนาองค์ความรู้ อุปกรณ์ในการพัฒนาการแปรรูปโกโก้ ฯลฯ เป็นต้น - ต้นทุนเพื่อเพิ่มคุณค่าให้กับธุรกิจ เช่น ค่าโฆษณา ค่าจัดทำตรา สินค้าและบรรจุภัณฑ์ ค่าการตลาด ฯลฯ เป็นต้น		- รายได้ที่เป็นตัวเงิน มาจากการขายผลผลิตการแปรรูป - รายได้ที่ไม่เป็นตัวเงิน ได้แก่ ความพึงพอใจของลูกค้า ความสำเร็จของการดำเนินธุรกิจ การกระจายรายได้สู่เกษตรกร		

จากการวิเคราะห์โมเดลธุรกิจการแปรรูปโกโก้ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนออร์แกนิก จะเห็นได้ว่าเป็นการบ่งบอกถึงองค์ประกอบของธุรกิจการแปรรูปโกโก้ได้อย่างชัดเจน ซึ่งสามารถนำไปสู่การกำหนดเป็นกลยุทธ์ในการพัฒนาการแปรรูปโกโก้ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนออร์แกนิกทั้งในเชิงรุก และเชิงตั้งรับได้โดย

1. ในกลยุทธ์เชิงรุกนั้น จะเห็นได้ว่ากลุ่มวิสาหกิจชุมชนออร์แกนิก มีเครือข่ายที่เข้มแข็งทั้งในภาคเอกชนและภาครัฐบาล รวมทั้งในภาคการศึกษา ดังนั้นกลยุทธ์เชิงรุกอันดับแรกนั้นควรจะเป็นการจัดทำบันทึกความเข้าใจ หรือ MOU (Memorandum of understanding) ระหว่างหน่วยงานเครือข่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาทั้งในการผลิตและการแปรรูปโกโก้ ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนออร์แกนิก นอกจากนี้แล้วจะเห็นได้ว่าช่องทางในการจำหน่ายผลผลิตโกโก้ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนออร์แกนิก

มีช่องทางจำหน่ายที่หลากหลาย ประกอบการมีเครือข่ายที่เข้มแข็ง ดังนั้นกลยุทธ์อันดับที่สองนั้นควร จะดำเนินการในด้านของการส่งเสริมการตลาดให้มีความเข้มแข็ง

2. ในกลยุทธ์เชิงตั้งรับนั้น จะเห็นได้ว่าเนื่องจากในปัจจุบันเทคโนโลยีหรือพฤติกรรมของ ผู้บริโภคมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เพื่อให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนออร์แกนิกสามารถติดตามการ เปลี่ยนแปลงได้ทัน ดังนั้นกลยุทธ์เชิงตั้งรับที่สำคัญคือการถ่ายทอดองค์ความรู้ และเทคโนโลยีที่สำคัญ เพื่อสอดคล้องต่อการผลิตและการแปรรูป รวมทั้งที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการ การตลาด ให้กับกลุ่ม วิสาหกิจชุมชนออร์แกนิก

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่องการศึกษาโมเดลธุรกิจการแปรรูปโกโก้ กรณีศึกษากลุ่มวิสาหกิจชุมชนออร์แกนิก ตำบลช่องแคบ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก สามารถอภิปรายผลการศึกษาดังต่อไปนี้

1. กระบวนการแปรรูปโกโก้ในจังหวัดตาก เป็นกระบวนการที่เริ่มตั้งแต่การเก็บเกี่ยว ผลผลิตโกโก้ผ่านกระบวนการต่าง ๆ เช่น การหมัก การตาก การคั่ว และการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ ต่างๆ นั้นจะสอดคล้องกับแนวคิด BCG หรือ Bio- Circular- Green Economy ซึ่งสำนักงานพัฒนา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (2563) ได้อธิบายว่าเป็นแนวคิดในการพัฒนาเศรษฐกิจแบบองค์ รวมใน 3 มิติไปพร้อมกัน ได้แก่ เศรษฐกิจชีวภาพ(Bioeconomy) มุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรชีวภาพเพื่อ สร้างมูลค่าเพิ่ม โดยการแปรรูปโกโก้ในจังหวัดตากจะมีการนำเอาองค์ความรู้และประสบการณ์มา พัฒนาเพื่อสร้างมูลค่าของสินค้า เช่น การผลิตน้ำโกโก้สกัด การผลิตโกโก้บัตเตอร์ เป็นต้น ที่สามารถ สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตได้ ซึ่งจะเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) ที่คำนึงถึงการนำวัสดุต่าง ๆ กลับมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด โดยเศษเหลือจากการผลิต ได้แก่ เปลือก โกโก้ ได้นำมาผลิตเป็นปุ๋ยหมักจากเปลือกโกโก้ เพื่อนำไปให้เกษตรกรได้ใช้ทดแทนปุ๋ยเป็นการลด ต้นทุนในการผลิตโกโก้ และทั้ง 2 เศรษฐกิจนี้ อยู่ภายใต้เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) ซึ่งเป็น การพัฒนาเศรษฐกิจที่ไม่ได้มุ่งเน้นเพียงการพัฒนาเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ต้องพัฒนาควบคู่ไปกับการ พัฒนาสังคมและการรักษาสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุล จะเห็นได้ว่าในการกระบวนการแปรรูปโกโก้ นั้น นอกจากผลผลิตที่ได้จะสร้างมูลค่าเพิ่มในเชิงเศรษฐกิจแล้ว วัสดุเศษเหลือจากการผลิต เช่น เปลือก โกโก้จะสามารถนำไปผลิตเป็นปุ๋ยหมักจากเปลือกโกโก้ ซึ่งจะนำหมุนเวียนกับไปสู่เกษตรกรที่ปลูกโกโก้ ต่อไป

2. โมเดลธุรกิจการแปรรูปโกโก้ในจังหวัดตาก จากการศึกษาในประเด็นทั้ง 9 ด้านของ โมเดลธุรกิจ จะเห็นได้ว่าทุกประเด็นมีความสำคัญต่อการพัฒนาธุรกิจการแปรรูปโกโก้ของกลุ่ม วิสาหกิจชุมชนออร์แกนิก ซึ่ง ภัฏญามน กาญจนาทวีกุล วรณพร พุทธภูมิพิทักษ์ เปรมกมล จันทร์กวีกุล ศิริธัญญา ศิริธัญยานนท์ และนรินทร์ สังข์รักษา (2566, น. 42-45) ได้ให้ความเห็นว่าในการพัฒนา ผลิตภัณฑ์ชุมชนให้ตรงกับความต้องการของตลาดนั้น ผู้บริโภคหรือนักท่องเที่ยวจะมีความต้องการ ผลิตภัณฑ์ที่เน้นเรื่องของสุขภาพ จากการศึกษาโมเดลของธุรกิจแปรรูปโกโก้จะพบว่า วิสาหกิจชุมชน ออร์แกนิกมีกลุ่มเป้าหมายเป็นลูกค้าที่เน้นสุขภาพ ดังนั้นจึงมีการดำเนินกิจกรรมการผลิตโกโก้ที่เป็น รูปแบบอินทรีย์ เพื่อที่จะตอบสนองกับกลุ่มลูกค้าที่เน้นในเรื่องสุขภาพ และสร้างความพึงพอใจให้กับ

ลูกค้าเป็นอันดับแรก โดยสร้างผลิตภัณฑ์ที่ได้มาตรฐานและปลอดภัยสำหรับผู้บริโภคมากที่สุด เพื่อรักษาลูกค้าเดิมและเพิ่มลูกค้าใหม่อยู่อย่างสม่ำเสมอพร้อมกับการพัฒนาสินค้าควบคู่กันไป โดยทางกลุ่มมีการใส่ใจต่อความปลอดภัยของผู้บริโภค ด้วยการเข้าร่วมกับสหพันธ์เกษตรกรรมยั่งยืนแห่งประเทศไทยและสมาพันธ์เกษตรกรรมยั่งยืนจังหวัดตาก เพื่อผลิตโกโก้ที่ปลอดภัยจากสารพิษ โดยใช้ปุ๋ยหมักธรรมชาติและทางกลุ่มยังมีการนำเปลือกของโกโก้ที่เหลือจากการแปรรูปซึ่งเป็นสิ่งเหลือใช้ในการเกษตร มาสร้างมูลค่าเพิ่มเป็นปุ๋ยหมักจากเปลือกโกโก้ และจัดจำหน่ายเป็นอีกหนึ่งผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม รวมทั้งสามารถช่วยลดต้นทุนในการผลิตได้ และทางกลุ่มยังได้มีการรับซื้อวัตถุดิบจากสมาชิกเกษตรกรในกลุ่มรวมถึงมีการนำความรู้ด้านวิชาการจากหน่วยงานต่างๆ มาถ่ายทอดให้กับเกษตรกรอยู่อย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พ้าวิกร อินलग (2566, น. 1213-1214) พบว่า กิจกรรมหลักของทางกลุ่มตัวอย่าง นอกจากผลิตสินค้าของกลุ่มแล้วทางกลุ่มตัวอย่างยังได้นำสิ่งเหลือใช้ทางการเกษตร ได้แก่ กากกาแฟไปใช้ในการผลิตสบู่และปุ๋ยเป็นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์สูงสุด นอกจากนี้แล้วในการวิเคราะห์โมเดลธุรกิจ นั้นการสร้างพันธมิตรเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องพึงพาอาศัยกันในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เพื่อให้ธุรกิจสามารถสร้างคุณค่าให้แก่ลูกค้าได้และสามารถใช้ทรัพยากรหลักเพื่อพัฒนาเกษตรกรร่วมกับผู้จำหน่ายวัตถุดิบ โดยได้มีการนำความรู้ด้านวิชาการจากสถาบันต่าง ๆ ไปสนับสนุนท้องถิ่นที่บริษัทรับซื้อวัตถุดิบเพื่อเพิ่มผลิตภาพ ส่งผลให้โครงสร้างต้นทุนเปลี่ยนไปจากการสร้างพันธมิตรทางธุรกิจทำให้อัตราต้นทุนลดลงได้ สำหรับช่องทางการจัดจำหน่าย ทางกลุ่มมีช่องทางในการเข้าถึงลูกค้าผ่านสื่อออนไลน์ รวมทั้งการจัดแสดงสินค้าทั้งในประเทศและนอกประเทศ รวมทั้งเป็นพื้นที่ในการสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้าด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยหลายงาน ที่พบว่ามีช่องทางการจัดจำหน่ายและการสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้าส่วนใหญ่จะผ่านสื่อออนไลน์ (ฟ้าวิกร อินलग. 2566, น. 1217 ; ไตรมาศ พูลผล ปิยะพงษ์ ยงเพชร และ ภิญาพัชญ์ นาคภิบาล. 2566, น. 267) แต่อย่างไรก็ตาม กัลยา พงสะพัง สมโภชน์ วัลยะเสวี ธนาพันธ์ นัยพินิจ และนพดล มั่งมี (2565, น. 12) ได้ชี้ให้เห็นถึงปัจจัยที่จะส่งให้เกิดความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร โดยมีทั้งหมด 3 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านผู้บริโภคซึ่งสิ่งที่จะทำให้ผู้บริโภค มีความต้องการในสินค้านั้นจะต้องสร้างความแตกต่างของผลิตภัณฑ์ รวมทั้งการสร้างช่องทางที่จัดจำหน่ายที่เข้าถึงได้ง่าย 2) ปัจจัยด้านราคาสินค้าผู้ผลิตต้องกำหนดราคาของสินค้าให้เหมาะสมกับคุณภาพและปริมาณของผลผลิต 3) ปัจจัยการเพิ่มผลผลิต ผู้ผลิตต้องมีการวางแผนในการผลิตเพื่อการหมุนเวียนผลผลิตให้มีความสม่ำเสมอ โดยคำนึงถึงการจัดการผลผลิตไม่ให้ผลผลิตมีราคาที่ตกต่ำกว่าราคาในตลาด รวมทั้งถ้าผลผลิตขาดตลาดต้องเร่งจัดหาทดแทน

จากการวิเคราะห์โมเดลธุรกิจการแปรรูปโกโก้ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนออร์แกนิกเปรียบเสมือนแผนที่นำทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเพื่อให้เกิดคุณภาพ และได้รับมาตรฐานเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค ซึ่งไตรมาศ พูลผล ปิยะพงษ์ ยงเพชรและภิญาพัชญ์ นาคภิบาล (2566, น. 267) ได้ให้ความเห็นไว้ว่า การวิเคราะห์ปัจจัยการวางแผนการดำเนินการตามแบบโมเดลธุรกิจจะต้องวางแผนและออกแบบการดำเนินกิจกรรมเพื่อให้กระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่เกิดคุณภาพ สามารถช่วยลดต้นทุนและสร้างมูลค่าเพิ่มที่หลากหลายได้จากการแปรรูป และการศึกษาของชินจิตร อังวรารักษ์และ ไพบุลย์ ญาณกิตต์กูร (2560, น. 102) ที่ได้ศึกษาและวิเคราะห์โมเดล

ธุรกิจผลิตภัณฑ์ผงข้าวออร์แกนิกขงดื่มสำเร็จรูป พบว่า การใช้โมเดลธุรกิจมาวิเคราะห์สามารถนำมาเป็นแนวทางในการเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรนำเอาผลผลิตที่แปรรูปแล้ว ได้แก่ โกโก้ผง ช็อกโกแลต น้ำสกัดโกโก้ โกโก้บัตเตอร์ นำไปวิเคราะห์หาคุณค่าทางโภชนาการ รวมทั้งดำเนินการขอรับรองมาตรฐานอาหารและยา (อย.) เพื่อเพิ่มคุณค่าของสินค้าให้กับลูกค้า
2. เพื่อเป็นการส่งเสริมการปลูกโกโก้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนออร์แกนิก ควรมีการพัฒนาการเพาะกล้าโกโก้ เพื่อจำหน่ายให้กับสมาชิก
3. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนออร์แกนิกควรนำโมเดลธุรกิจ ไปประกอบเพื่อจัดหาแหล่งงบประมาณสนับสนุน เพื่อเข้าร่วมพัฒนาองค์ความรู้ หรือประสานกับหน่วยงานภาควิชาการมาร่วมดำเนินการในการพัฒนาการแปรรูปโกโก้

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาในเชิงของเศรษฐศาสตร์เพิ่มเติม โดยเฉพาะการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน (Benefit – Cost Analysis: BCA) และการประเมินผลตอบแทนทางสังคม (Social Return on Investment: SROI) ในการปลูกและแปรรูปโกโก้ เพื่อดูผลตอบแทนทางเศรษฐศาสตร์ และผลตอบแทนทางสังคม ในการที่จะหาแนวทางในการพัฒนาต่อไป
2. ควรมีการวิจัยและพัฒนาในเรื่องของการแปรรูปโกโก้เพื่อต่อยอดไปสู่อาหารและเครื่องดื่มแบบใหม่ เช่น นำไปผลิตเป็นขนมเวเฟอร์ หรือผลิตไวน์จากน้ำสกัดโกโก้ เป็นต้น

รายการอ้างอิง

กรมวิชาการเกษตร สถาบันวิจัยพืชสวน. (2564). *การจัดการความรู้เทคโนโลยีการผลิตโกโก้*.

กรุงเทพฯ: การันตี.

การยางแห่งประเทศไทย. (2566). *คู่มือการเขียนแบบจำลองธุรกิจ*, สืบค้นจาก https://km.raot.co.th/uploads/dip/userfiles/intra_ฝ่ายพัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร/คู่มือ%20BMC%20ฉบับจริง.pdf

เก็จกนก เอื้อวงศ์. (2562). การสนทนากลุ่ม: เทคนิคการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพที่มีประสิทธิภาพ.

วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ, 12(1), 17-29.

กัญญามาน กาญจนนาทวิบูล, วรณพร พุทธิภูมิพิทักษ์, เปรมกมล จันทร์กวิบูล, ศิริญาญา ศิริญญานนท์, และ นรินทร์ สังข์รักษา. (2566). การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ชุมชนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ จังหวัดระนอง. *วารสารสหวิทยาการสังคมศาสตร์และการสื่อสาร*, 6(2), 37-48.

- กัลยา พงษ์พั้ง, สมโภชน์ วัลยะเสวี, ธนาพันธ์ นัยพินิจ, และ นพดล มั่งมี. (2565). การพัฒนา
เกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรอินทรีย์ จังหวัดขอนแก่น. *วารสาร มจร อุบล
ปริทรรศน์*, 7(2), 1905-1917.
- ชื่นจิตร อังวรางค์ และ ไพบูลย์ ญาณกิตติ์กูร. (2560). การวิเคราะห์โมเดลธุรกิจผลิตภัณฑ์ผงข้าว
ออร์แกนิกของดีมีสำเร็จรูป. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์*, 37(4), 92-109.
- ไตรมาศ พูลผล, ปิยะพงษ์ ยงเพชร, และ ภิญญาพัชญ์ นาคภิบาล. (2566). การคิดเชิงออกแบบ
เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม. *วารสารวิจัยราชภัฏพระ
นครสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 18(1), 255-274.
- นิยม กริมใจ. (2565). ธุรกิจเปลี่ยนผ่านสู่วิถีปกติใหม่ ด้วยโมเดลธุรกิจ CANVAS. *วารสารวิชาการ
สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ*. 8(1), 66-78.
- ผู้จัดการออนไลน์. (2566, มิถุนายน 17). จับตา “โกโก้” เผชิญสารพัดปัญหา เอลนีโญ่พ่นพิษ –
เกษตรกรถูกหลอก ความท้าทายใหม่ของ “พืชแห่งอนาคต”. *ผู้จัดการออนไลน์*, สืบค้น
จาก <https://mgronline.com/daily/detail/9660000055185>
- พรนภา ไหวหาร. ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนออร์แกนิก. *สัมภาษณ์*. 25 พฤษภาคม 2565.
- ฟ้าวิกร อินลวง. (2566). การสร้างความยั่งยืนในการจัดการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมด้วย
การสร้างคุณค่าร่วม (CSV) และแผนผังรูปแบบธุรกิจ (BMC). *วารสารศิลปะ
การจัดการ*, 7(3), 1208-1224.
- วิจิตร วังใน. (2560). โกโก้:อาหารที่ดีที่สุดและยาวิเศษของทุกยุคสมัย. *ข่าวสารสมาคมพืชสวน*,
32(1), 4-6.
- สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. (2563). *โมเดลเศรษฐกิจใหม่ BCG*,
สืบค้นจาก <https://www.bcg.in.th/bcg-by-nstda/>

การวิเคราะห์ข้อผิดพลาดด้านการเขียนภาษาไทยของผู้เรียนชาวจีนที่ศึกษาหลักสูตรภาษาไทย
ณ สถาบันภาษาและกิจการต่างประเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

An Analysis of Errors in Thai Writing by Chinese Learners Enrolled in Thai
Language Programs at the Language Institute and Global Affairs,
Chiang Rai Rajabhat University

(Received: June 28, 2023; Revised: August 10, 2023; Accepted: December 22, 2023)

ศักดิ์เดช แยมเอิบสิน¹ อติสรณ์ ประทุมถิ่น²

Sakdat Yamobsin¹ Adisorn Prathoomthin²

บทคัดย่อ

งานวิจัยฉบับนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ข้อผิดพลาดด้านการเขียนภาษาไทยและเพื่อศึกษาสาเหตุข้อผิดพลาดด้านการเขียนภาษาไทยของผู้เรียนชาวจีนที่ศึกษาหลักสูตรภาษาไทย ณ สถาบันภาษาและกิจการต่างประเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ประชากรที่ใช้ศึกษา ได้แก่ ผู้เรียนชาวจีนที่ศึกษาในหลักสูตรภาษาไทย ปีการศึกษา 2564 ภาคเรียนที่ 2 จำนวน 117 คน ผลการวิจัยพบว่าข้อผิดพลาดด้านการเขียนภาษาไทยของผู้เรียนชาวจีนสามารถจำแนกได้ 3 กลุ่ม ได้แก่

1. ข้อผิดพลาดด้านการเขียนสะกดคำพบการเขียนรูปพยัญชนะผิดมากที่สุด มีค่าสถิติร้อยละ 54.24

2. ข้อผิดพลาดด้านการใช้คำพบการใช้คำกริยาผิดมากที่สุดร้อยละ 31.25

3. ข้อผิดพลาดด้านการสร้างประโยคพบการเพิ่มคำมากที่สุดการร้อยละ 36.67

และในส่วนของการหาสาเหตุข้อผิดพลาดการเขียนภาษาไทยสามารถจำแนกได้ 7 ประการ ได้แก่

1. ไม่เข้าใจกฎเกณฑ์ของภาษา
2. ออกเสียงผิด
3. รูปของพยัญชนะคล้ายกัน
4. ไม่ทราบความหมายของคำ
5. ไม่เข้าใจการใช้คำ
6. ไม่เข้าใจการใช้ประโยค
7. คำศัพท์จำกัด

¹ สถาบันภาษาและกิจการต่างประเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย e-mail: sakdat.yam@crru.ac.th
Institute and Global Affairs, Chiang Rai Rajabhat University

² คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
Faculty of Humanities, Chiang Rai Rajabhat University

ทั้งนี้ผลการวิจัยทำให้ผู้สอนทราบจุดเน้นที่ต้องให้ความสำคัญในการปรับปรุงแก้ไขเป็นกรณีพิเศษและนำข้อมูลการวิเคราะห์ข้อผิดพลาดมาเป็นแนวทางในการจัดทำเนื้อหาและประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

คำสำคัญ: ข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทย การเขียน การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

Abstract

This research is a quantitative research study designed to analyze errors in Thai language writing and investigating the causes of these errors among Chinese students enrolled in the Thai language curriculum at the Language Institute and Global Affairs, Chiang Rai Rajabhat University, during the second semester of the 2021 academic year. The study population consisted of 117 Chinese students. The research found that errors in Thai language writing among Chinese students could be categorized into three groups:

1. Spelling errors were most commonly found in consonant forms, with a statistical value of 54.24 percent.
2. Word usage errors were most commonly associated with incorrect verb choices, accounting for 31.25 percent.
3. Sentence construction errors were found to involve the addition of the most words, accounting for 36.67%

Regarding the causes of these errors in Thai language writing, they can be classified into seven main factors:

1. Lack of understanding of language rules.
2. Pronunciation mistakes.
3. Confusion between similar consonant shapes.
4. Lack of word meaning comprehension.
5. Misunderstanding of word usage.
6. Miscomprehension of sentence structure.
7. Limited vocabulary.

This research provides valuable insights for educators, highlighting areas that require special attention for improvement. The analysis of error data can serve as a guideline for developing content and applying effective teaching strategies to enhance the quality of Thai language instruction.

Keywords: Thai language writing errors, Writing, Teaching Thai as a foreign language

บทนำ

ในศตวรรษที่ 21 ได้มีการกำหนดทักษะการเรียนรู้ที่หลากหลาย ได้แก่ ทักษะการเรียนรู้ (Learning Skills) ทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital & Information Literacy Skills) ทักษะชีวิต (Life Skills) เป็นต้น เพราะมนุษย์คิดค้นและพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ เพื่อความอยู่รอดในสังคมอยู่เสมอแต่อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าองค์ความรู้และนวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นจะมีความโดดเด่นและทันสมัย การเสริมสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันผ่านกระบวนการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพยังคงมีความสำคัญและจำเป็นยิ่ง ดังนั้นการศึกษาเรียนรู้ภาษาเพื่อการสื่อสารจึงได้รับความสนใจเสมอและได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ในมิติของภาษาไทยก็เช่นเดียวกัน ดัง รุ่งฤดี แพลงคร (2561, น. 1) กล่าวว่า “ปัจจุบันมีชาวต่างประเทศสนใจเรียนภาษาไทยเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น ผู้สอนจำเป็นต้องเข้าใจแนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ เริ่มตั้งแต่การกำหนดแนวคิดเกี่ยวกับการสอนภาษาต่างประเทศ เพื่อจัดเตรียมเนื้อหาบทเรียนให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนชาวต่างประเทศรวมทั้งการจัดกิจกรรมในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน การเลือกใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนการสอน”

สถาบันภาษาและกิจการต่างประเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย อยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศเมียนมา และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งกล่าวได้ว่า จังหวัดเชียงรายเป็นหนึ่งในประตูไปสู่ประเทศในกลุ่มอนุภาคลุ่มน้ำโขงตอนบน (Greater Mekong Subregion = GMS) ได้แก่ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ประเทศเมียนมาและประเทศจีนตอนใต้ ด้วยภูมิศาสตร์ที่เอื้ออำนวยเช่นนี้ทำให้มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายได้มีโอกาสดำเนินโครงการความร่วมมือทางวิชาการร่วมกับสถาบันการศึกษาในเขตพื้นที่มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน ลักษณะโครงการความร่วมมือ คือ กิจกรรมการแลกเปลี่ยนนักศึกษา โดยรับผู้เรียนชาวจีนที่ศึกษาสาขาวิชาเอกสาขาภาษาไทยระดับอนุปริญญาชั้นปีที่ 2 เพื่อเข้ามาศึกษาต่อหลักสูตรภาษาไทยระยะเวลา 1 ปี ณ สถาบันภาษาและกิจการต่างประเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

การจัดการเรียนการสอนผู้เรียนกลุ่มนี้ ผู้สอนประสบปัญหาและอุปสรรคสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการจัดเนื้อหาบทเรียน ทั้งนี้เนื่องจากผู้เรียนมีทักษะการฟัง พูด และทักษะการอ่าน เขียนไม่สอดคล้องกัน โดยมีทักษะการฟังพูดภาษาไทยอยู่ในระดับ B1 มาตรฐาน The Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) แต่ทักษะการอ่านและการเขียนอยู่ในระดับ A2 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ก่อนเข้าศึกษาในหลักสูตรที่กำหนดไว้ระดับ B1 CEFR ขึ้นไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะด้านการเขียนพบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่มีสมรรถนะด้านการเขียนต่ำอยู่ที่ระดับ A2 CEFR มีจำนวนมากถึงร้อยละ 80 ดังนั้นผู้สอนจึงมีความจำเป็นเร่งด่วนในการวิเคราะห์องค์ความรู้เดิมและข้อบกพร่องด้านการเขียนของผู้เรียนเพื่อนำมาแก้ปัญหาการจัดเนื้อหาบทเรียน ดัง สมพงษ์ วิทาศติ์พันธ์ (2548, น. 233) กล่าวถึงหลักการสอนอ่านเขียนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติสู่ความสำเร็จว่า “ควรพยายามใช้ความรู้เดิมของผู้เรียนให้เป็นประโยชน์ให้มากที่สุด ความรู้เดิมนี้หมายถึง ความคุ้นเคยกับเสียง คำศัพท์ หรือภาษาไทยที่ได้ยินมาได้เรียนมาเบื้องต้น ผวนกับความรู้ภูมิหลังที่เป็นความรู้ทั่วไปของผู้เรียนมาใช้ประโยชน์ในการเรียนรู้การอ่านและการเขียนให้มากที่สุดและผู้เรียนเองก็จะรู้สึกว่าการเรียนการอ่านและการเขียนไม่ใช่เรื่องยากอีกต่อไป” ดังนั้นการพัฒนา

ทักษะด้านการเขียนของผู้เรียนจึงจำเป็นต้องวัดสมรรถนะด้านภาษาเพื่อนำผลมาพัฒนาทักษะภาษาที่สอดคล้องเหมาะสมกับผู้เรียน

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจวิเคราะห์สาเหตุและข้อผิดพลาดที่ปรากฏในการเขียนของผู้เรียนชาวจีนกลุ่มนี้โดยการวัดสมรรถนะภาษาไทยตามมาตรฐาน CEFR เพื่อนำข้อมูลไปปรับใช้ในการแก้ไขปัญหาและข้อบกพร่องด้านการเขียนของผู้เรียนได้ตรงประเด็นและสามารถจัดทำบทเรียนที่เหมาะสมให้แก่ผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ข้อผิดพลาดด้านการเขียนภาษาไทยของผู้เรียนชาวจีนที่ศึกษาหลักสูตรภาษาไทย ณ สถาบันภาษาและกิจการต่างประเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
2. เพื่อศึกษาสาเหตุข้อผิดพลาดการเขียนภาษาไทยของผู้เรียนชาวจีนที่ศึกษาหลักสูตรภาษาไทย ณ สถาบันภาษาและกิจการต่างประเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ผลการวิจัยทำให้ทราบถึงลักษณะของข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทยของผู้เรียนชาวจีน ที่ศึกษาในหลักสูตรภาษาไทย ณ สถาบันภาษาและกิจการต่างประเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายและสามารถนำข้อมูลออกแบบนวัตกรรมด้านการฝึกทักษะการเขียนที่มีประสิทธิภาพ
2. ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบสาเหตุของข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทยของผู้เรียนชาวจีนศึกษาในหลักสูตรภาษาไทย ณ สถาบันภาษาและกิจการต่างประเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายและสามารถนำข้อมูลสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนที่สามารถแก้ปัญหาได้ตรงกับสาเหตุข้อผิดพลาด
3. ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้สอนในการกำหนดแนวทางแก้ไขข้อผิดพลาดการเขียนภาษาไทยของผู้เรียนชาวจีนที่ศึกษาในหลักสูตรภาษาไทย ณ สถาบันภาษาและกิจการต่างประเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายและผู้เรียนชาวจีนที่ศึกษาภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ
4. ผลการวิจัยครั้งนี้จะสามารถนำมาพัฒนาแบบฝึกทักษะด้านการเขียนภาษาไทยสร้างสรรค์ให้แก่ผู้เรียนชาวจีนที่ศึกษาในหลักสูตรภาษาไทย ณ สถาบันภาษาและกิจการต่างประเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายและผู้สนใจทั่วไป
5. ผลการวิจัยครั้งนี้จะสามารถนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ณ สถาบันภาษาและกิจการต่างประเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายและสถาบันการศึกษาที่มีผู้เรียนชาวจีน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้เรียนชาวจีนที่ศึกษาหลักสูตรภาษาไทยระยะเวลา 1 ปี ณ สถาบันภาษาและกิจการต่างประเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ในปีการศึกษา 2564 ภาคเรียนที่ 2 จำนวนทั้งสิ้น 117 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้เรียนชาวจีน หมายถึง ผู้เรียนชาวจีนที่ศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยระดับอนุปริญญาชั้นปีที่ 2 จากสถาบันการศึกษาในประเทศจีน และได้เดินทางเข้ามาศึกษาต่อหลักสูตรภาษาไทยระยะเวลา 1 ปี ณ สถาบันภาษาและกิจการต่างประเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

การทดสอบภาษาไทยมาตรฐาน CEFR หมายถึง การวัดสมรรถนะภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศตามมาตรฐาน The Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) จัดขึ้นโดยสถาบันภาษาและกิจการต่างประเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการศึกษาข้อผิดพลาดด้านการเขียนของผู้เรียนชาวจีนที่ศึกษาหลักสูตรภาษาไทย ณ สถาบันภาษาและกิจการต่างประเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย สรุปได้ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อผิดพลาดด้านการเขียนภาษาไทย 3 ด้าน ได้แก่
 - 1.1 การเขียนสะกดคำ
 - 1.2 การใช้คำ
 - 1.3 การสร้างประโยค
2. ศึกษาสาเหตุของข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทย

ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรต้น (independent variable) คือ ผู้เรียนชาวจีนที่เข้ารับการทดสอบวัดระดับสมรรถนะภาษาไทยมาตรฐาน CEFR ณ สถาบันภาษาและกิจการต่างประเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ ผลการทดสอบและข้อผิดพลาดด้านการเขียนของผู้เรียนชาวจีนที่ศึกษาหลักสูตรภาษาไทย ณ สถาบันภาษาและกิจการต่างประเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ตั้งแต่เดือนกันยายน พ.ศ. 2564 ถึงเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2565

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ผู้เรียนชาวจีนที่ศึกษาหลักสูตรภาษาไทย ณ สถาบันภาษาและกิจการต่างประเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ในปีการศึกษา 2564 ภาคเรียนที่ 2 ทั้งหมดจำนวนทั้งสิ้น 117 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบทดสอบการเขียนเรียงความตามหัวข้อที่กำหนดให้ จำนวนคำขั้นต่ำในการเขียน 350 คำ ระยะเวลาในการเขียน 2 ชั่วโมง

การสร้างและตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัยจากผลประเมินเกณฑ์การประเมินความสอดคล้อง (Index of consistency : IOC ของผู้เชี่ยวชาญโดยพิจารณาข้อคำถามที่มีค่า IOC ระหว่าง 0.60-1.00

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ด้วยสูตรการหาค่าร้อยละ (Percentage) กัลยา วาณิชบัญชา (2550, น. 44) ดังนี้

$$p = \frac{\times 100}{\quad}$$

เมื่อ	P	แทน	ค่าร้อยละ หรือ ค่าเปอร์เซ็นต์
	f	แทน	ค่าความถี่ที่ต้องการแปลงเป็นค่าร้อยละ
	n	แทน	ค่าจำนวนความถี่ทั้งหมดหรือค่าขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูล

รวบรวมและตรวจแบบทดสอบการเขียนภาษาไทยของนักศึกษาจีน ใช้วิธีการตรวจโดยแสดงข้อมูลแบบทดสอบบนเครื่องฉายภาพ (Projector) และให้คณาจารย์สาขาภาษาไทยจำนวน 3 คน ตรวจพร้อมกันจากนั้นจึงรวบรวมผลการตรวจทั้งหมดมาหาความถี่ข้อผิดพลาดและค่าสถิติ ร้อยละ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ข้อผิดพลาดด้านการเขียนภาษาไทยของผู้เรียนชาวจีนที่ศึกษาหลักสูตรภาษาไทย ณ สถาบันภาษาและกิจการต่างประเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย จำแนกได้ ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อผิดพลาดด้านการเขียนภาษาไทยของผู้เรียนชาวจีนที่ศึกษาหลักสูตรภาษาไทย ณ สถาบันภาษาและกิจการต่างประเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย จำแนกได้ 3 กลุ่ม ได้แก่ การเขียนสะกดคำ การใช้คำ และการสร้างประโยค ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อผิดพลาดด้านการเขียนสะกดคำ พบลักษณะข้อผิดพลาด 3 ลักษณะ ได้แก่ การเขียนพยัญชนะผิด การเขียนสระผิด และการเขียนวรรณยุกต์ผิด รายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ลักษณะข้อผิดพลาดการเขียนพยัญชนะผิด

	รายการ	ความถี่	ร้อยละ
1.	การเขียนรูปพยัญชนะที่มีความคล้ายคลึงกันสลับกัน	14	43.75
2.	การเขียนพยัญชนะต้นไม่ถูกต้อง	2	6.24
3.	การเขียนพยัญชนะท้ายไม่ถูกต้อง	5	15.63
4.	การเขียนพยัญชนะที่มีเสียงเหมือนกัน	6	18.75
5.	การเขียนลตรูปพยัญชนะ	5	15.63
	รวม	32	100.00

จากตารางที่ 1 สรุปได้ว่า ลักษณะข้อผิดพลาดการเขียนพยัญชนะผิดที่พบมากที่สุด คือ การเขียนรูปพยัญชนะที่มีความคล้ายคลึงกันสลับกันมีค่าสถิติเท่ากับร้อยละ 43.75 รองลงมา คือ การเขียนพยัญชนะที่มีเสียงเหมือนกันร้อยละ 18.75 ส่วนการเขียนพยัญชนะท้ายไม่ถูกต้องและการเขียนลตรูปพยัญชนะมีค่าสถิติเท่ากันคือร้อยละ 15.63 ลำดับสุดท้ายได้แก่การเขียนพยัญชนะต้นไม่ถูกต้องร้อยละ 6.24 ตามลำดับ

ด้านลักษณะข้อผิดพลาดการเขียนสระผิด ประกอบด้วยลักษณะการผิด 4 ลักษณะ ได้แก่ การเขียนสระเสียงสั้นเป็นสระเสียงยาว การเขียนสระเสียงยาวเป็นสระเสียงสั้น การเขียนสระที่ไม่มีในภาษาไทย และการเขียนลตรูปสระ รายละเอียดดังปรากฏในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ลักษณะข้อผิดพลาดการเขียนสระผิด

	รายการ	ความถี่	ร้อยละ
1.	การเขียนสระเสียงสั้นเป็นสระเสียงยาว	5	35.71
2.	การเขียนสระเสียงยาวเป็นสระเสียงสั้น	3	21.43
3.	การเขียนสระที่ไม่มีในภาษาไทย	3	21.43
4.	การเขียนลตรูปสระ	3	21.43
	รวม	14	100.00

จากตารางที่ 2 สรุปได้ว่า ลักษณะข้อผิดพลาดการเขียนสระผิดที่พบมากที่สุด คือ การเขียนสระเสียงสั้นเป็นสระเสียงยาวมีค่าสถิติเท่ากับร้อยละ 35.71 ส่วนการเขียนสระเสียงยาวเป็นสระเสียงสั้น การเขียนสระที่ไม่มีในภาษาไทย และการเขียนลตรูปสระมีค่าสถิติข้อผิดพลาดเท่ากันร้อยละ 21.43

ด้านลักษณะข้อผิดพลาดการเขียนวรรณยุกต์ผิด ประกอบด้วยลักษณะการผิด 3 ลักษณะ ได้แก่ การเขียนรูปวรรณยุกต์ผิด การเขียนเพิ่มรูปวรรณยุกต์ และการไม่เขียนรูปวรรณยุกต์ รายละเอียดดังปรากฏในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ลักษณะข้อผิดพลาดการเขียนวรรณยุกต์ผิด

	รายการ	ความถี่	ร้อยละ
1.	การเขียนรูปวรรณยุกต์ผิด	3	23.08
2.	การเขียนเพิ่มรูปวรรณยุกต์	5	38.46
3.	การไม่เขียนรูปวรรณยุกต์	5	38.46
	รวม	13	100.00

จากตารางที่ 3 สรุปได้ว่า ลักษณะข้อผิดพลาดการเขียนวรรณยุกต์ผิดที่พบมากที่สุด คือ การเขียนเพิ่มรูปวรรณยุกต์และการไม่เขียนรูปวรรณยุกต์โดยมีค่าสถิติเท่ากันร้อยละ 38.46 ส่วนลำดับรองลงมา ได้แก่ การเขียนรูปวรรณยุกต์ผิดร้อยละ 23.08

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อผิดพลาดด้านการเขียนสะกดคำ พบลักษณะข้อผิดพลาด 3 ลักษณะ ได้แก่ การเขียนพยัญชนะผิด การเขียนสระผิด และการเขียนวรรณยุกต์ผิด รายละเอียดดังปรากฏในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงภาพรวมสรุปผลการวิเคราะห์ลักษณะข้อผิดพลาดด้านการเขียนสะกดคำ

	รายการ	ความถี่	ร้อยละ
1.	การเขียนพยัญชนะผิด	32	54.24
2.	การเขียนสระผิด	14	23.73
3.	การเขียนวรรณยุกต์ผิด	13	22.03
	รวม	59	100.00

จากตารางที่ 4 สรุปได้ว่า ลักษณะข้อผิดพลาดด้านการเขียนสะกดคำที่พบมากที่สุด คือ การเขียนพยัญชนะผิดมีค่าสถิติเท่ากับร้อยละ 54.24 รองลงมา คือ การเขียนสระผิด ร้อยละ 23.73 และการเขียนวรรณยุกต์ผิด ร้อยละ 22.03 ทั้งนี้การเขียนประเภทพยัญชนะผิด ได้แก่ การเขียนรูปพยัญชนะที่มีความคล้ายคลึงกันสลับกัน การเขียนพยัญชนะต้นไม่ถูกต้อง การเขียนพยัญชนะท้ายไม่ถูกต้อง การเขียนพยัญชนะที่มีเสียงเหมือนกัน และการเขียนลดรูปพยัญชนะ

กลุ่มที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อผิดพลาดด้านการใช้คำ พบลักษณะข้อผิดพลาด 7 ลักษณะ ได้แก่ การใช้คำนามผิด การใช้คำสรรพนามผิด การใช้คำกริยาผิด การใช้คำวิเศษณ์ผิด การใช้คำบุพบทผิด การใช้คำสันธานผิด และการใช้คำอุทานผิด รายละเอียดดังปรากฏในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงผลการวิเคราะห์ลักษณะข้อผิดพลาดด้านการใช้คำ

	รายการ	ความถี่	ร้อยละ
1.	การใช้คำนามผิด	7	14.58
2.	การใช้คำสรรพนามผิด	5	10.42
3.	การใช้คำกริยาผิด	15	31.25
4.	การใช้คำวิเศษณ์ผิด	9	18.75
5.	การใช้คำบุพบทผิด	5	10.42
6.	การใช้คำสันธานผิด	5	10.42
7.	การใช้คำอุทานผิด	2	4.16
	รวม	48	100.00

จากตารางที่ 5 สรุปได้ว่า ลักษณะข้อผิดพลาดการใช้คำที่พบมากที่สุด มีค่าสถิติร้อยละตามลำดับดังนี้ การใช้คำกริยาผิดร้อยละ 31.25 การใช้คำวิเศษณ์ผิดร้อยละ 18.75 การใช้คำนามผิดร้อยละ 14.58 การใช้คำสรรพนามผิด การใช้คำบุพบทผิดและการใช้คำสันธานผิดมีค่าสถิติเท่ากันร้อยละ 10.42 และลำดับสุดท้ายการใช้คำอุทานผิดร้อยละ 4.16 โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้คำกริยาผิดแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนชาวจีนมีข้อผิดพลาดด้านนี้อย่างมีนัยสำคัญ

กลุ่มที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อผิดพลาดด้านการสร้างประโยค พบลักษณะข้อผิดพลาด 5 ลักษณะ ได้แก่ การสร้างประโยคผิดจากการใช้คำไม่ครบ การสร้างประโยคผิดจากการเพิ่มคำ การสร้างประโยคผิดจากการวางสลับคำ การสร้างประโยคผิดจากการขาดคำเชื่อม และการสร้างประโยคผิดจากการสร้างไม่จบประโยค รายละเอียดดังปรากฏในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แสดงผลการวิเคราะห์ลักษณะข้อผิดพลาดการสร้างประโยคผิด

	รายการ	ความถี่	ร้อยละ
1.	การสร้างประโยคผิดจากการใช้คำไม่ครบ	5	16.67
2.	การสร้างประโยคผิดจากการเพิ่มคำ	11	36.67
3.	การสร้างประโยคผิดจากการวางสลับคำ	5	16.67
4.	การสร้างประโยคผิดจากการขาดคำเชื่อม	5	16.67
5.	การสร้างประโยคผิดจากการสร้างไม่จบประโยค	4	13.32
	รวม	30	100.00

จากตารางที่ 6 สรุปได้ว่าการสร้างประโยคผิดที่พบมากที่สุดมีค่าสถิติร้อยละตามลำดับดังนี้ การสร้างประโยคผิดจากการเพิ่มคำร้อยละ 36.67 ส่วนการสร้างประโยคผิดจากการใช้คำไม่ครบ การสร้างประโยคผิดจากการวางสลับคำและการสร้างประโยคผิดจากการขาดคำเชื่อมมีค่าสถิติเท่ากันร้อยละ 16.67 และลำดับสุดท้ายการสร้างประโยคผิดจากการสร้างไม่จบประโยคร้อยละ 13.32

ผลการศึกษาสาเหตุข้อผิดพลาดการเขียนภาษาไทยของผู้เรียนชาวจีนที่ศึกษาหลักสูตรภาษาไทย ณ สถาบันภาษาและกิจการต่างประเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย สามารถจำแนกสาเหตุของข้อผิดพลาดได้ 7 ประการ รายละเอียดดังนี้

1. การเขียนผิดเพราะไม่เข้าใจกฎเกณฑ์ของภาษา ส่งผลให้เกิดข้อผิดพลาดด้านการเขียนสะกดคำ โดยมีลักษณะข้อผิดพลาดที่เกี่ยวข้อง 3 ลักษณะ ได้แก่ การเขียนพยัญชนะผิด การเขียนสระผิด และการเขียนวรรณยุกต์ผิด รายละเอียดดังนี้

1.1 การเขียนพยัญชนะผิด ได้แก่

1.1.1 การเขียนพยัญชนะต้นผิด เช่น คำว่า ธนาการ เขียนผิดเป็น ทนาการ / ญ์ปูน เขียนผิดเป็น ย์ปูน เป็นต้น

1.1.2 การเขียนพยัญชนะท้ายผิด เช่น คำว่า สถานทูต เขียนผิดเป็น สถานทู / รถไฟ เขียนผิดเป็น รดไฟ เป็นต้น

1.2 การเขียนสระผิด เช่น คำว่า ห้องสมุด เขียนผิดเป็น ห้องสมุด / นาฬิกา เขียนผิดเป็น นาฬิกา / บุหรี่ เขียนผิดเป็น บูหรี เป็นต้น

1.3 การเขียนวรรณยุกต์ผิด เช่น เสื้อแขนสั้น เขียนผิดเป็น เสื้อแขนสั้น / ข้อความ เขียนผิดเป็น ข้อความ / เพิ่ง เขียนผิดเป็น เพิ่ง เป็นต้น

2. การเขียนผิดเพราะออกเสียงผิด ส่งผลให้เกิดข้อผิดพลาดด้านการเขียนพยัญชนะผิด และการเขียนสระผิด รายละเอียดดังนี้

2.1 การเขียนพยัญชนะผิด ได้แก่ การเขียนลดรูปพยัญชนะ เช่น คำว่า ห้องสมุด เขียนผิดเป็น ห้องสมุ / วันตรุษจีน เขียนผิดเป็น วันตรุจีน เป็นต้น

2.2 การเขียนสระผิด เช่น คำว่า รองเท้าแตะ เขียนผิดเป็น รองเท้าเตะ / ตอนเย็น เขียนผิดเป็น ตอนยั้น เป็นต้น

3. การเขียนผิดเพราะรูปพยัญชนะที่คล้ายกัน ส่งผลให้เกิดข้อผิดพลาดด้านการเขียนรูปพยัญชนะที่มีความคล้ายคลึงกันสลับกัน รายละเอียดดังนี้

3.1 การเขียนพยัญชนะกลุ่มตัวอักษร ด - ต เช่น คืม เขียนผิดเป็น คิม / เดือน เขียนผิดเป็น เตือน เป็นต้น

3.2 การเขียนพยัญชนะกลุ่มตัวอักษร ภ - ก เช่น รูปภาพ เขียนผิดเป็น รูปภาพ เป็นต้น

3.3 การเขียนพยัญชนะกลุ่มตัวอักษร ข - ช เช่น ทางซ้าย เขียนผิดเป็น ทางซ้าย, ผู้ชาย เขียนผิดเป็น ฟุชาย และ เขียน เขียนผิดเป็น เขียน เป็นต้น

3.4 การเขียนพยัญชนะกลุ่มตัวอักษร ผ - พ - ฝ - ฟ เช่น ห้องพัก เขียนผิดเป็น ห้องฝัก, ผัด เขียนผิดเป็น เพ็ด และ กาแฟ เขียนผิดเป็น กาแฟ เป็นต้น

3.5 การเขียนพยัญชนะกลุ่มตัวอักษร ศ - ส เช่น รู้สึก เขียนผิดเป็น รู้สึก เป็นต้น

4. การเขียนผิดเพราะไม่ทราบความหมายคำ ส่งผลให้เกิดข้อผิดพลาดด้านการใช้คำ รายละเอียดดังนี้

4.1 การใช้คำนามผิด เช่น วันนี้ฉันจะไปประเทศไทย เขียนผิดเป็น ใครจะไปประเทศไทย/ภาษาไทยยากมาก เขียนผิดเป็น ไทยยากมาก เป็นต้น

4.2 การใช้คำสรรพนามผิด เช่น วันนี้ฉันดีใจมากเลย เขียนผิดเป็น วันนี้ที่ดีใจมากเลย/ใครชอบกินกาแฟเหมือนกันบ้าง เขียนผิดเป็น คนชอบกินกาแฟเหมือนกันบ้าง เป็นต้น

4.3 การใช้คำกริยาผิด เช่น พวกเรารู้จักกัน 5 ปีแล้ว เขียนผิดเป็น พวกเราดีกัน 5 ปีแล้ว / วันนี้ผมอยากจะกินไก่อบ เขียนผิดเป็น วันนี้ผมเอากินไก่อบ เป็นต้น

4.4 การใช้คำวิเศษณ์ผิด เช่น ฉันกินอาหารจีนมาหลายวันแล้ว เขียนผิดเป็น ฉันกินอาหารจีนมาหลากหลายวันแล้ว/ฉันต้องฝึกพูดภาษาไทยทุกวัน เขียนผิดเป็น ฉันต้องฝึกพูดภาษาไทยทุกวัน เป็นต้น

4.5 การใช้คำบุพบทผิด เช่น อาจารย์ไม่ทำงานในวันอังคารตอนเช้า เขียนผิดเป็น อาจารย์ไม่ทำงานมีวันอังคารตอนเช้า/บ้านของฉันมีพี่น้องสามคน เขียนผิดเป็น บ้านฉันมีพี่น้องสามคน เป็นต้น

4.6 การใช้คำสันธานผิด เช่น ผมชอบกินข้าวที่บ้าน เขียนผิดเป็น ผมชอบกินข้าวเป็นบ้าน/ฉันจะกินข้าวก่อน หลังจากนั้นก็จะไปห้องสมุด เขียนผิดเป็น ฉันจะกินข้าวก่อน และก็ไปห้องสมุด เป็นต้น

4.7 การใช้คำอุทานผิด เช่น ว้าว! อาหารไทยอร่อยมาก เขียนผิดเป็น โอย! อาหารไทยอร่อยมาก/เย้! ฉันดีใจกับเธอด้วยนะ โอ้! ฉันดีใจกับเธอด้วยนะ เป็นต้น

5. การเขียนผิดเพราะไม่เข้าใจการใช้คำ ส่งผลให้เกิดข้อผิดพลาดด้านการใช้คำ รายละเอียดดังนี้

5.1 การใช้คำนามผิด เช่น นักท่องเที่ยวจีนชอบมาเที่ยวที่ประเทศไทย เขียนผิดเป็น ผู้ท่องเที่ยวจีนชอบมาเที่ยวที่ประเทศไทย/ผู้หญิงไทยสวยมาก เขียนผิดเป็น ผู้ไทยสวยมาก เป็นต้น

5.2 การใช้คำสรรพนามผิด เช่น วันนี้ฉันดีใจมากเลย เขียนผิดเป็น วันนี้ที่ดีใจมากเลย/เขาเป็นเพื่อนของฉัน เขียนผิดเป็น มันเป็นเพื่อนของฉัน เป็นต้น

5.3 การใช้คำกริยาผิด เช่น พรุ่งนี้คุณมีเวลาว่างไหม เขียนผิดเป็น พรุ่งนี้คุณจะเวลาว่างไหม/ห้องทำงานอาจารย์อยู่ใกล้ห้องเรียนของฉัน เขียนผิดเป็น ห้องทำงานอาจารย์เป็นใกล้ห้องเรียนของฉัน เป็นต้น

5.4 การใช้คำวิเศษณ์ผิด เช่น ฉันชอบพูดภาษาไทยมากกว่า เขียนผิดเป็น ฉันชอบพูดภาษาไทยกว่า/ช่วงนี้ฉันมีฐานะหลายอย่าง เขียนผิดเป็น ช่วงนี้ฉันมีฐานะหลากหลาย เป็นต้น

5.5 การใช้คำบุพบทผิด เช่น วันจันทร์ถึงวันศุกร์ เขียนผิดเป็น วันจันทร์ถึงวันศุกร์/คุณกับเพื่อนไปไหน เขียนผิดเป็น คุณของเพื่อนไปไหน เป็นต้น

5.6 การใช้คำสันธานผิด เช่น ถ้าคุณจะต้องไปเที่ยว เขียนผิดเป็น ทำไมคุณจะต้องไปเที่ยว/ฉันชอบกินทุเรียนแต่เพื่อนของฉันไม่ชอบกินทุเรียน เขียนผิดเป็น ฉันชอบกินทุเรียนและเพื่อนของฉันไม่ชอบกินทุเรียน เป็นต้น

5.7 การใช้คำอุทานผิด เช่น ว้าว! อาหารไทยอร่อยมาก เขียนผิดเป็น โอย! อาหารไทยอร่อยมาก/เย้! ฉันดีใจกับเธอด้วยนะ โอ้! ฉันดีใจกับเธอด้วยนะ เป็นต้น

6. การเขียนผิดเพราะไม่เข้าใจการใช้ประโยค ส่งผลให้เกิดข้อผิดพลาดด้านการสร้างประโยค รายละเอียดดังนี้

6.1 การสร้างประโยคผิดจากการใช้คำไม่ครบ เช่น วันนี้พวกเรามีเรียนหลายวิชา
จึงไม่อยากทำการบ้านแล้ว เขียนผิดเป็น วันนี้พวกเรามีเรียนหลายวิชาจึงไม่อยาก...การบ้านแล้ว/
นักเรียนทำการบ้านภาษาไทยกับภาษาอังกฤษเสร็จแล้ว เขียนผิดเป็น นักเรียนทำการบ้านภาษาไทย
กับภาษาอังกฤษ...แล้ว เป็นต้น

6.2 การสร้างประโยคผิดจากการเพิ่มคำ เช่น ผมมาจากประเทศจีนครับ เขียนผิดเป็น
ผมมาจากเป็นประเทศจีนครับ/ที่ทำงานของคุณอยู่ที่ไหน เขียนผิดเป็น ที่ทำงานของของคุณอยู่ที่ไหน
 เป็นต้น

6.3 การสร้างประโยคผิดจากการวางสลับคำ เช่น อาจารย์จะไปซื้อกาแฟเย็น เขียนผิด
เป็น อาจารย์จะไปซื้อเย็นกาแฟ/หนังสือที่นี้แพงกว่านิดหน่อยแต่มีหนังสือที่ฉันต้องการ เขียนผิดเป็น
หนังสือที่นี้แพงนิดหน่อยกว่าแต่มีหนังสือที่ฉันต้องการ เป็นต้น

7. การเขียนผิดเพราะรู้คำศัพท์จำกัด ส่งผลให้เกิดข้อผิดพลาดด้านการสร้างประโยคผิด
จากการสร้างไม่จบประโยค เช่น ถ้าภาษาไทยเรียนยาก.../เขาเป็นอาจารย์สอนภาษาไทยที่... เป็นต้น

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อผิดพลาดด้านการเขียนภาษาไทยของผู้เรียนชาวจีนที่ศึกษาหลักสูตร
ภาษาไทย ณ สถาบันภาษาและกิจการต่างประเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย สามารถสรุปได้ตาม
วัตถุประสงค์ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อผิดพลาดด้านการเขียนภาษาไทยของผู้เรียนชาวจีน
ที่ศึกษาหลักสูตรภาษาไทย ณ สถาบันภาษาและกิจการต่างประเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
พบว่าลักษณะข้อผิดพลาดด้านการเขียนภาษาไทย สามารถจำแนกได้ 3 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อผิดพลาดด้านการเขียนสะกดคำ พบลักษณะข้อผิดพลาด 3
ประเภท ตามลำดับดังนี้

ลำดับที่หนึ่ง ลักษณะข้อผิดพลาดการเขียนพยัญชนะผิดที่พบมากที่สุด คือ การเขียนรูป
พยัญชนะที่มีความคล้ายคลึงกันสลับกันมีค่าสถิติเท่ากับร้อยละ 43.75 ตัวอย่างข้อผิดพลาด เขียน ด
เป็น ต เช่น คำว่า ต้ม เขียนผิดเป็น ต้ม/เขียน ม เป็น น เช่น คำว่า ชม เขียนผิดเป็น ชน/เขียน ร เป็น
ล เช่น คำว่า ร้านค้า เขียนผิดเป็น ล้านค้า เป็นต้น

ลำดับที่สอง ลักษณะข้อผิดพลาดการเขียนวรรณยุกต์ผิดที่พบมากที่สุด คือ การเขียนเพิ่มรูป
วรรณยุกต์มีค่าสถิติเท่ากับร้อยละ 38.46 ตัวอย่างข้อผิดพลาด เช่น วรรณยุกต์สามัญ คำว่าโรงเรียน
เขียนผิดเป็น โรงเรียน/วรรณยุกต์โท คำว่า เต็ม เขียนผิดเป็น เต็ม/คำว่า และ เขียนผิดเป็น และ เป็น
ต้น และ การไม่เขียนรูปวรรณยุกต์ คิดเป็นร้อยละ 38.46 ตัวอย่างข้อผิดพลาด เช่น ตอนเที่ยง เขียน
ผิดเป็น ตอนเที่ยง/เดียว เขียนผิดเป็น เดียว/ภูเก็ต เขียนผิดเป็น ภูเก็ต เป็นต้น

ลำดับที่สาม ลักษณะข้อผิดพลาดการเขียนสระผิดที่พบมากที่สุด คือ การเขียนสระเสียงสั้น
เป็นสระเสียงยาวมีค่าสถิติเท่ากับร้อยละ 35.71 ตัวอย่างความผิดพลาด เช่น สระอุ เป็นสระ อู เช่น
คำว่าห้องสมุด เขียนผิดเป็น ห้องสมุด/สระอะ เป็นสระอา เช่น คำว่า รู้จัก เขียนผิดเป็น รู้จาก/สระอิ
เป็นสระอี เช่น คำว่า นาฬิกา เขียนผิดเป็น นาฬิกา เป็นต้น

กลุ่มที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อผิดพลาดด้านการใช้คำ พบลักษณะข้อผิดพลาดการใช้คำกริยาผิดมากที่สุด โดยมีค่าสถิติเท่ากับร้อยละ 31.25 ตัวอย่างข้อผิดพลาด เช่น การใช้คำกริยาผิด เช่น พຽ່ນນີຸ້່ມມີເວລາວ່າງໄໝ ເຢັນຜິດເປັນ ພຽ່ນນີຸ້່ມຈະເວລາວ່າງໄໝ/ห้องทำงานอาจารย์อยู่ใกล้ห้องเรียนของฉัน” เขียนผิดเป็น “ห้องทำงานอาจารย์เป็นใกล้ห้องเรียนของฉัน” เป็นต้น

กลุ่มที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อผิดพลาดด้านการสร้างประโยค พบลักษณะข้อผิดพลาดการสร้างประโยคผิดจากการเพิ่มคำมากที่สุด โดยมีค่าสถิติเท่ากับร้อยละ 36.67 ตัวอย่างข้อผิดพลาด เช่น “ผมมาจากประเทศจีนครับ เขียนผิดเป็น เป็น ผมมาจากเป็นประเทศจีนครับ/ที่ทำงานของคุณอยู่ที่ไหน เขียนผิดเป็น ที่ทำงานของคุณอยู่ที่ไหน เป็นต้น

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผลการศึกษาสาเหตุของข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทยของผู้เรียนชาวจีนที่ศึกษาหลักสูตรภาษาไทย ณ สถาบันภาษาและกิจการต่างประเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย สามารถจำแนกสาเหตุของข้อผิดพลาดได้ 7 ประการ รายละเอียดดังนี้

1. สาเหตุการเขียนผิดเพราะไม่เข้าใจกฎเกณฑ์ของภาษา เนื่องจากภาษาไทยเป็นภาษาที่มีระบบเสียงในการสร้างคำ ได้แก่ เสียงพยัญชนะ เสียงสระ และเสียงวรรณยุกต์ ดังนั้นผู้ใช้ภาษาจึงจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ของภาษาไทยเพื่อใช้ในการสร้างคำ ซึ่งหากผู้ใช้ภาษาไม่มีความเข้าใจในเรื่องเหล่านี้ก็จะส่งผลให้การเขียนคำในภาษาไทยผิดพลาดได้

2. สาเหตุการเขียนผิดเพราะออกเสียงผิด เนื่องจากระบบการออกเสียงในภาษาจีนบางเสียงไม่มีในเสียงพยัญชนะและเสียงสระภาษาไทย ทำให้ผู้ใช้ภาษาออกเสียงคำได้ไม่ถูกต้องจึงส่งผลให้การเขียนสะกดคำในภาษาไทยไม่ถูกต้องด้วย

3. สาเหตุการเขียนผิดเพราะรูปพยัญชนะที่คล้ายกัน เนื่องจากในภาษาไทยมีพยัญชนะที่มีรูปคล้ายคลึง คำพ้องรูปและพ้องเสียงกันจึงเป็นปัจจัยที่ทำให้ผู้ใช้ภาษาเกิดความสับสนในการเขียนคำในภาษาไทยเพราะเป็นคำที่เขียนเหมือนกันแต่ออกเสียงต่างกันและมีความหมายต่างกัน

4. สาเหตุการเขียนผิดเพราะไม่ทราบความหมายของคำ เนื่องจากในภาษาไทยเป็นภาษาคำโดดคำแต่ละคำมีความหมายเฉพาะ การใช้คำจึงต้องใช้คำให้ถูกต้องตามบริบทและความหมาย หากผู้ใช้ภาษาไม่เข้าใจความหมายของคำนั้น ๆ ก็ส่งผลให้การใช้คำในการเขียนภาษาไทยผิดพลาดไปด้วย

5. สาเหตุการเขียนผิดเพราะไม่เข้าใจการใช้คำ เนื่องจากภาษาไทยเป็นภาษาที่มีการแบ่งประเภทของคำออกเป็นหลายชนิดโดยใช้เกณฑ์หน้าที่ ตำแหน่ง และความหมาย ดังนั้นหากผู้ใช้ภาษาไม่เข้าใจประเภทและหน้าที่ของคำแต่ละชนิดก็จะส่งผลให้การเขียนภาษาไทยผิดพลาดไปด้วย

6. การเขียนผิดเพราะไม่เข้าใจการใช้ประโยค เนื่องจากการลักษณะการใช้ประโยคในภาษาไทยมีความสำคัญในการสื่อสารและเสริมสร้างความเข้าใจระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร ดังนั้นผู้ใช้ภาษาต้องคำนึงถึงโครงสร้างประโยค ประเภทของประโยค รวมถึงความถูกต้องและเหมาะสมของการใช้ประโยค หากผู้ใช้ภาษาไม่เข้าใจการใช้ประโยคดังกล่าวจะทำให้เกิดข้อผิดพลาดในการสื่อสารความหมายและยังส่งผลให้เกิดข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทยด้วย

7. การเขียนผิดเพราะรู้คำศัพท์จำกัด เนื่องจากการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศสิ่งที่สำคัญที่สุด คือ คำศัพท์ เพราะเมื่อผู้ใช้ภาษามีคลังคำศัพท์ก็จะสามารถสื่อสารในเบื้องต้นได้ แต่ถ้าหากผู้ใช้

ภาษาไม่เข้าใจคำศัพท์หรือรู้คำศัพท์ที่จำกัดก็จะไม่สามารถใช้คำศัพท์เพื่อสื่อความหมายได้อย่างเหมาะสม และส่งผลให้เกิดข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทย

จากผลสรุปดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนชาวจีนที่ศึกษาหลักสูตรภาษาไทย ณ สถาบันภาษาและกิจการต่างประเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายมีข้อผิดพลาดด้านการเขียน 3 ด้าน ได้แก่ การเขียนสะกดคำ การใช้คำ และการสร้างประโยค ส่วนสาเหตุที่ส่งผลทำให้เกิดข้อผิดพลาดนั้นมี 7 ประการ ทั้งนี้เนื่องจากผู้เรียนชาวจีนมีความรู้ด้านภาษาไทยที่ไม่ครอบคลุมด้านไวยากรณ์และข้อจำกัดด้านคลังคำศัพท์

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ข้อผิดพลาดด้านการเขียนภาษาไทยของผู้เรียนชาวจีนที่ศึกษาหลักสูตรภาษาไทย ณ สถาบันภาษาและกิจการต่างประเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายผลการศึกษสามารถอภิปรายผลได้ว่า ข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทยของผู้เรียนชาวจีน จากกรอบการวิเคราะห์ข้อผิดพลาดทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ 1) การเขียนสะกดคำ 2) การใช้คำ และ 3) การสร้างประโยค ทำให้ค้นพบว่า ผู้เรียนชาวจีนมีข้อผิดพลาดด้านการเขียนสะกดคำมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากการเขียนสะกดคำในภาษาไทยนั้น ผู้เรียนจำเป็นต้องมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ของการใช้คำและองค์ประกอบในการสร้างคำในภาษาไทย ได้แก่ พยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ เป็นต้น จึงจะสามารถเขียนสะกดคำได้อย่างถูกต้อง ส่วนการใช้คำผู้เรียนจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับความหมายและหน้าที่ของคำจึงจะสามารถใช้คำได้ตรงความหมาย ไม่กำกวมหรือตีความได้หลายอย่าง ตลอดจนสามารถใช้คำที่มีความหมายเกี่ยวเนื่องกับคำอื่นได้อย่างเหมาะสม ในขณะที่การสร้างประโยคผู้เรียนจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างประโยค การใช้ประโยคต่าง ๆ รูปคำและระเบียบในการประกอบรูปคำให้เป็นประโยค เช่น ภาคประธาน (ส่วนผู้กระทำการ) และภาคแสดง (ส่วนแสดงอาการ) ฯลฯ จึงจะสามารถสร้างประโยคได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ตามโครงสร้างไวยากรณ์ภาษาไทย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปณิธาน บรรณาธรรม (2555, น. 53-57) ศึกษาเรื่อง นักศึกษาจีนกับข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทย ผลการศึกษาพบว่า ข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทยของนักศึกษาจีนมี 4 ประเด็น ได้แก่ การสะกดคำ การใช้คำ การผูกประโยค และการใช้เครื่องหมายวรรคตอน โดยพบข้อผิดพลาดด้านการสะกดคำมากที่สุด และงานวิจัยของ ศิวริน แสงอาวุธ (2560, น. 117-12) ศึกษาวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทยของนักศึกษาจีนที่เรียนสาขาวิชาภาษาไทยในมณฑลยูนนาน ประเทศจีน ผลการวิจัยพบว่ามีข้อผิดพลาดของการเขียนภาษาไทยใน 3 ประเด็น คือ ข้อผิดพลาดในการเขียนสะกดคำ การใช้คำและการสร้างประโยค ข้อผิดพลาดที่กล่าวมาข้างต้นนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิโรจน์ กองแก้ว (2564, น. 147-170) ที่ศึกษาเรื่องปัญหาการใช้ภาษาไทยของนักศึกษาจีนที่เรียนภาษาไทยเป็นวิชาเอก มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน พบว่า การเขียนและการใช้พยัญชนะที่เป็นปัญหา ได้แก่ กลุ่มตัวอักษรที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน ส่วนปัญหาที่พบในการเขียนและการใช้วรรณยุกต์ คือ การไม่เขียนรูปวรรณยุกต์

นอกจากนี้ผลการวิเคราะห์ข้อผิดพลาดด้านการเขียนภาษาไทยยังทำให้ทราบถึงสาเหตุของข้อผิดพลาด ซึ่งสามารถจำแนกได้ 7 ประการ ได้แก่ การเขียนผิดเพราะไม่เข้าใจกฎเกณฑ์ของภาษา

การเขียนผิดเพี้ยนออกเสียงผิด การเขียนผิดเพี้ยนรูปพยัญชนะที่คล้ายกัน การเขียนผิดเพี้ยนไม่ทราบความหมายของคำ การเขียนผิดเพี้ยนไม่เข้าใจการใช้คำ การเขียนผิดเพี้ยนไม่เข้าใจการใช้ประโยค และการเขียนผิดเพี้ยนรู้คำศัพท์จำกัดสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิวริน แสงอาวุธ (2560, น. 120-122) ศึกษาเรื่อง วิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทยของนักศึกษาจีนที่เรียนสาขาวิชาภาษาไทยในมณฑลยูนนาน ประเทศจีน ผลการศึกษาพบข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทยรวมทั้งสิ้น 8 ประเด็น ได้แก่ การเขียนผิดเพี้ยนออกเสียงผิด การเขียนผิดเพี้ยนไม่รู้หลักภาษาไทย การเขียนผิดเพี้ยนไม่เข้าใจการใช้คำ การเขียนผิดเพี้ยนรู้คำศัพท์จำกัด การเขียนผิดเพี้ยนไม่เข้าใจการเขียนคำทับศัพท์ การเขียนผิดเพี้ยนไม่เข้าใจระบบไวยากรณ์ไทย การเขียนผิดเพี้ยนไม่เข้าใจการใช้ประโยค และการเขียนผิดเพี้ยนใช้รูปภาษาจีนนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปณิธาน บรรณธรรม (2555, น. 59-61) พบว่า สาเหตุของข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทยของนักศึกษาจีนมีสาเหตุมาจากหลากหลายประการซึ่งสามารถสรุปได้เป็น 7 สาเหตุหลัก คือ การขาดความรู้เรื่องหลักภาษา เขียนผิดเพี้ยนรูปพยัญชนะคล้ายกัน เขียนผิดเพี้ยนออกเสียงผิด เขียนผิดเพี้ยนยืดยาวเกินไป เขียนผิดเพี้ยนไม่ทราบความหมายของคำ เขียนผิดเพี้ยนเคยชินกับหลักไวยากรณ์เดิม และเขียนผิดเพี้ยนมีคลังคำจำกัด

อนึ่งข้อมูลจากผลการวิเคราะห์ข้อผิดพลาดด้านการเขียนของผู้เรียนชาวจีนที่ศึกษาหลักสูตรภาษาไทย ณ สถาบันภาษาและกิจการต่างประเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ทำให้ผู้สอนทราบถึงจุดอ่อนด้านการเขียนของผู้เรียนที่ชัดเจน และสามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำเนื้อหาบทเรียน การออกแบบการฝึกการเขียน การเขียนสร้างสรรค์และการสร้างแบบฝึกที่สอดคล้องเหมาะสมกับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การเขียนสะกดคำของผู้เรียนชาวจีนหลักสูตรภาษาไทย ณ สถาบันภาษาและกิจการต่างประเทศนั้น มีข้อผิดพลาดมากกว่าด้านอื่น ๆ ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนหรือการจัดทำเนื้อหาบทเรียน และการสร้างสื่อการสอน รวมถึงการสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนด้านต่าง ๆ ควรต้องคำนึงถึงแก้ปัญหาด้านการเขียนสะกดคำเป็นกรณีพิเศษ ทั้งนี้ควรเริ่มจากบรรยายหลักภาษาไทยเกี่ยวกับองค์ประกอบของคำ วิธีการสร้างคำให้เกิดความเข้าใจก่อน จากนั้นจึงให้ผู้เรียนได้ฝึกการเขียนสะกดคำ เรียนรู้ความหมายของคำ ฝึกอ่านออกเสียงคำศัพท์ต่าง ๆ ให้คล่องแคล่วตามลำดับ

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยข้อผิดพลาดในการใช้ภาษาไทยของผู้เรียนชาวจีนทั้งในด้านการฟัง การพูด และการอ่าน เพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่หลากหลาย
2. ควรมีการศึกษาวิจัยด้านสมรรถนะเชิงวัฒนธรรมที่ปรากฏในการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยของชาวต่างประเทศ เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนากิจกรรมและเนื้อหาสาระของการเรียนการสอน

3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบกลวิธีการสอนภาษาต่างประเทศโดยเน้นการใช้กิจกรรม
ชี้แนะให้คิดและกิจกรรมแบบอื่นเพื่อเป็นแนวทางการจัดการเรียนสอนภาษา
4. ควรมีการวิจัยและพัฒนาแบบฝึกการเขียนสะกดคำเพื่อแก้ไขปัญหาข้อผิดพลาดในการ
เขียนสะกดคำให้เหมาะสมกับผู้เรียนชาวจีน
5. ควรมีการสร้างนวัตกรรมการเรียนการสอนสำหรับชาวต่างประเทศที่ศึกษาภาษาไทยใน
ฐานะภาษาต่างประเทศ

รายการอ้างอิง

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2550). สถิติสำหรับงานวิจัย ฉบับปรับปรุงใหม่. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปณิธาน บรรณาธรรม. (2555). นักศึกษาจีนกับข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทย. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- รุ่งฤดี แผลงศร. (2561). หลักการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ.
วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ ศรีนครินทรวิโรฒ. 19(2), 1-13.
- วิโรจน์ กองแก้ว. (2564). ปัญหาการใช้ภาษาไทยของนักศึกษาจีนที่เรียนภาษาไทยเป็นวิชาเอก
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ยูนิอัน สาธารณรัฐประชาชนจีน. วารสารมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. 15(2), 147-170.
- ศิวริน แสงอาวุธ. (2560). วิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทยของนักศึกษาจีนที่เรียน
สาขาวิชาภาษาไทยในมณฑลยูนนาน ประเทศจีน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏ
พระนคร.
- สมพงศ์ วิทย์ศักดิ์พันธุ์. (2548). การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ. วารณวิทัศน์. 48(2),
215-261.

การศึกษาศมรรถนะของนักศึกษาครุคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
A Study of the Competency of Pre-Service Mathematics Teachers
at Phetchabun Rajabhat University

(Received: November 1, 2023; Revised: December 20, 2023; Accepted: December 22, 2023)

กำธร คงอรุณ¹

Kamthorn Kongarun¹

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาศมรรถนะของนักศึกษาครุคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ และ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาครุคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาครุคณิตศาสตร์ จำนวน 144 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์ตารางของ Krejcie & Morgan และใช้การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ และมีผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ คือ ครู และอาจารย์มหาวิทยาลัย รวมเป็นจำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) สมรรถนะของนักศึกษาครุคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ อยู่ในระดับผู้ปฏิบัติหรือผู้ที่สามารถทำสิ่งนี้ได้เป็นอย่างดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.81 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.78 และ 2) แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาครุคณิตศาสตร์ที่ควรส่งเสริมในแต่ละด้านมีดังนี้ ด้านความรู้ ควรส่งเสริมประเด็นความรู้และเข้าใจศาสตร์การสอน และเนื้อหาของสิ่งที่ตนเองจะสอนอย่างถ่องแท้ ด้านทักษะควรส่งเสริมประเด็นความสามารถในการค้นหาความต้องการและจุดเด่นของผู้เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และความสามารถบริหารจัดการผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเชื่อมโยงความรู้ได้ และ ด้านเจตคติ ควรส่งเสริมประเด็นการให้คุณค่ากับสิ่งที่ทำให้ผู้เรียนมีเอกลักษณ์ในตัวเอง และการมีจิตวิญญาณของความเป็นครู

คำสำคัญ: สมรรถนะของนักศึกษาครุคณิตศาสตร์ นักศึกษาครุคณิตศาสตร์ วิชาชีพครู

¹ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ e-mail: kamton.kon@pcru.ac.th

¹ Faculty of Education, Phetchabun Rajabhat University

Abstract

The objectives of this research are 1) to study the competency of pre-service mathematics teachers at Phetchabun Rajabhat University and 2) to study guidelines for developing the competency of pre-service mathematics teachers at Phetchabun Rajabhat University. The sample group consisted of 144 pre-service mathematics teachers. The sample size was determined according to Krejcie & Morgan's table and stratified sampling was used and the interview contributors were teachers and lecturer, 3 people in total. The research tools used were questionnaires and interviews. The results of the research found that 1) The competencies of pre-service mathematics teachers Phetchabun Rajabhat University was at the Practitioner level with a mean of 2.81 and a standard deviation of 0.78 and 2) the guidelines for developing the competencies of pre-service mathematics teacher that should be promoted in each area as follows: Knowledge: Knowledge issues and understanding of teaching, including the content of what they will teach thoroughly. In addition, the issue of the ability to find the needs and strengths of the learners should be promoted to help the learners learn better. The ability to manage the learners should also be encouraged so that the learners can learn and connect knowledge. Finally, the issue of valuing things should be promoted that make learners unique in themselves, and having the spirit of being a teacher.

Keywords: Competencies of Pre-service Mathematics Teacher, Pre-service Mathematics Teacher, Teacher Profession

บทนำ

“ครู” เป็นบุคคลที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาเยาวชนของชาติ ครูจะต้องมีจิตวิญญาณของความเป็นครู ครูต้องจัดการเรียนการสอนได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, น.1) ดังนั้นคุณภาพของผู้เรียนจึงขึ้นอยู่กับคุณภาพของครูผู้สอน (พงษ์ศักดิ์ ศิริโอภา, พงษ์นิย มั่งคั่ง และ อังคณา กุลนภาดล, 2564, น.116; กันตพัฒน์ มณฑา, 2562, น.293) สอดคล้องกับคำกล่าวของ วิจารณ์ พานิช (2555, น.13) ที่ได้เสนอแนะว่า การศึกษายุคใหม่นั้นครูจะต้องยึดหลัก “สอนน้อย เรียนมาก” กล่าวคือการจัดกิจกรรม

ต่าง ๆ ให้กับผู้เรียนนั้น ครูจะต้องบอกได้ว่า ผู้เรียนจะได้เรียนอะไร และเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนสิ่งเหล่านั้น ครูจะต้องตระหนักว่าควรทำหรือไม่ควรทำสิ่งใด โดยให้ผู้เรียนเปลี่ยนบทบาทการเรียนรู้ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561- 2580) ที่กล่าวว่า บทบาทของครูจะเปลี่ยนจากครูผู้สอนเป็นโค้ชหรือผู้อำนวยความสะดวก ทำหน้าที่กระตุ้น สร้างแรงบันดาลใจ แนะนำวิธีการเรียนรู้และวิธีจัดระเบียบการสร้างความรู้ การออกแบบกิจกรรมและสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียน รวมทั้งปรับระบบการผลิตและพัฒนาครูตั้งแต่การคัดสรรผู้มีความสามารถสูงให้เข้ามาเป็นครูคุณภาพ และมีระบบการพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะครูอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, 2562, น.33)

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ มีหน้าที่ในการผลิตครูให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในศาสตร์ สามารถบูรณาการและจัดการความรู้อย่างมีระบบ มีคุณธรรม จริยธรรมแห่งวิชาชีพ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ตลอดจนเผชิญปัญหาและแก้ปัญหาด้วยปัญญา และจากประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์ และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี) พ.ศ. 2562 ไว้ 6 ด้าน คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี และด้านวิสัยทัศน์การจัดการเรียนรู้ แต่อย่างไรก็ดี จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การผลิตครูยังมีปัญหาหลายด้าน เช่น การผลิตครูที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ขาดการบ่มเพาะจิตวิญญาณความเป็นครู และทักษะการสอน ขาดการปรับปรุงด้านการสอนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ขาดการพัฒนาสมรรถนะการสอนแบบใหม่ หลักสูตรมีรายวิชาที่เกี่ยวกับการสอนเนื้อหาแน่น เนื้อหาการสอน ระบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูยังไม่มีประสิทธิภาพ (อภิภา ประชุมพฤทธิ์, 2560, น.132) จะเห็นได้ว่า การผลิตและพัฒนาครูนั้นมีเพียงแต่การกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามมาตรฐานวิชาชีพครูเท่านั้น แต่ยังไม่สามารถผลิตและพัฒนา “ครู” ได้ตามมาตรฐานวิชาชีพที่กำหนดไว้

ด้วยเหตุนี้ การผลิตและพัฒนาครูของประเทศไทยควรปรับปรุงและพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สอดคล้องกับกรอบสมรรถนะครูของกระทรวงศึกษาในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ตกลงร่วมกันโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาครูและนักศึกษาครูให้มีทักษะและการปฏิบัติงานที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ภายใต้บริบทที่เหมาะสมของภูมิภาค ซึ่งสมรรถนะครู หมายถึง การผสมผสานระหว่างทักษะ องค์ความรู้ พฤติกรรม และคุณลักษณะที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น การสอนเป็นงานที่มีความซับซ้อน ครูจึงจำเป็นต้องใช้การผสมผสานระหว่างสมรรถนะเพื่อเชื่อมโยงกับบริบทของการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2562, น.4)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาศมรรถนะของนักศึกษาครุคณิตศาสตร์ทุกชั้นปีของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาครุคณิตศาสตร์ให้เหมาะสมในแต่ละระดับชั้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาศมรรถนะของนักศึกษาครุคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาครุคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ผู้สอนระดับอุดมศึกษาได้ทราบสภาพปัจจุบันของสมรรถนะของนักศึกษาครุคณิตศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
2. ผู้สอนระดับอุดมศึกษาได้แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาครุคณิตศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาครุคณิตศาสตร์ หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาคณิตศาสตร์ ปีการศึกษา 2566 จำนวน 230 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาครุคณิตศาสตร์ หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ ปีการศึกษา 2566 ทั้งหมด 4 ชั้นปี โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์ตารางของ Krejcie & Morgan (1970, pp.607-610) ที่ค่าระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาครู จำนวน 144 คน และใช้การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) ซึ่งได้จำนวนนักศึกษาครูแต่ละชั้นปี ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ชั้นปี	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
นักศึกษาครุคณิตศาสตร์ชั้นปีที่ 1	60	38
นักศึกษาครุคณิตศาสตร์ชั้นปีที่ 2	58	36
นักศึกษาครุคณิตศาสตร์ชั้นปีที่ 3	57	36
นักศึกษาครุคณิตศาสตร์ชั้นปีที่ 4	55	34
รวม	230	144

นอกจากนี้จะมีผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาครุคณิตศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ได้แก่ ครูที่มีประสบการณ์สอนทางคณิตศาสตร์ในโรงเรียนอย่างต่อเนื่องรวมระยะเวลาไม่น้อยกว่า 10 ปี และมีประสบการณ์เป็นครูพี่เลี้ยงของนักศึกษาครุคณิตศาสตร์ จำนวน 1 คน และอาจารย์มหาวิทยาลัยที่มีประสบการณ์สอนด้านการสอนคณิตศาสตร์ในระดับอุดมศึกษาอย่างต่อเนื่องรวมระยะเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปี และมีผลงานวิจัย หรือตำรา หรือหนังสือ หรือผู้ที่มีบทบาทสำคัญด้านการจัดการเรียนการสอนทางด้านคณิตศาสตร์ และมีประสบการณ์นิเทศนักศึกษาครุคณิตศาสตร์ จำนวน 2 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษานี้ผู้วิจัยมุ่งที่จะศึกษาสมรรถนะของนักศึกษาครุคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ และแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาครุคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ซึ่งได้จากการสังเคราะห์ตัวแปรที่ศึกษาจากนักวิชาการทางการศึกษา ได้แก่ McClelland (1973, pp.1-14), Bryant & Poustie (2001, pp.14-21); Parry (1997, pp.30-42); ดนัย เทียนพุ่ม (2550, น.35); อารังศักดิ์ คงสวัสดิ์ (2550, น.6) และ ณรงค์วิทย์ แสนทอง (2556, น.20) พบว่าสมรรถนะในการปฏิบัติงานที่ดีของบุคคลเป็นผลมาจากความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) เจตคติ (Attitudes) และคุณลักษณะ (Attribute) ดังนั้นในการศึกษานี้ผู้วิจัยจะศึกษาสมรรถนะของนักศึกษาครุคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ 3 ด้าน คือ สมรรถนะด้านความรู้ สมรรถนะด้านทักษะ และสมรรถนะด้านเจตคติ

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะของนักศึกษาครุคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะของนักศึกษาครุคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ สมรรถนะด้านความรู้ สมรรถนะด้านทักษะ และสมรรถนะด้านเจตคติ ซึ่งแบบสอบถามนี้จำแนกความเห็นตาม Likert Scale ออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ระดับ 1 หมายถึง ฉันยังที่ยังไม่สามารถทำสิ่งนี้ได้ และจำเป็นต้องได้รับการพัฒนา ระดับ 2 หมายถึง ฉันเพิ่งเริ่มต้นทำสิ่งนี้ แต่จำเป็นต้องเรียนรู้เพิ่มเติม ระดับ 3 หมายถึง ฉันสามารถทำสิ่งนี้ได้เป็นอย่างดี และระดับ 4 หมายถึง ฉันสามารถทำสิ่งนี้ได้ด้วยความมั่นใจและสามารถสอนผู้อื่นได้ และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ โดยมีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะของนักศึกษาครู

1.2 กำหนดข้อคำถามของแบบสอบถาม

1.3 สร้างแบบสอบถาม

1.4 นำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC) ผลการพิจารณา พบว่า ดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00

1.5 นำแบบสอบถามไปใช้กับนักศึกษาครุคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

2. แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาครุคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ซึ่งผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์นี้กับกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูและอาจารย์มหาวิทยาลัย โดยมีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาครู

2.2 กำหนดข้อคำถามของแบบสัมภาษณ์ โดยการนำผลที่ได้จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 มากำหนดเป็นข้อคำถามของแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาครุคณิตศาสตร์

2.3 สร้างแบบสัมภาษณ์ โดยมีข้อคำถาม คือ แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาครุคณิตศาสตร์แต่ละชั้นปีควรเป็นอย่างไร แนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านความรู้ของนักศึกษาครุคณิตศาสตร์ควรทำอย่างไร แนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านทักษะของนักศึกษาครู

คณิตศาสตร์ควรทำอย่างไร และแนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านเจตคติของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ควรทำอย่างไร

2.4 นำแบบสัมภาษณ์เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ผลการพิจารณา พบว่า ดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00

2.5 นำแบบสัมภาษณ์ไปดำเนินการสัมภาษณ์กับครูและอาจารย์มหาวิทยาลัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เก็บรวบรวมข้อมูลจากการนำแบบสอบถามไปดำเนินการสอบถามกับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จำนวน 144 คน

2. เก็บรวบรวมข้อมูลจากการนำแบบสัมภาษณ์ไปดำเนินการสัมภาษณ์ครู จำนวน 1 คน และอาจารย์มหาวิทยาลัย จำนวน 2 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

1. นำข้อมูลจากแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐานเพื่อหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำมาเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายคะแนน ดังตารางที่ 2 (ศิริรัตน์ ขาวนา, ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์, นฤมล ช่างศรี และเกียรติ แสงอรุณ, 2563, น.7)

ตารางที่ 2 เกณฑ์การแปลความหมายคะแนนแต่ละระดับ

คุณภาพ	ช่วงคะแนน
สมรรถนะอยู่ในระดับผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ที่สามารถทำสิ่งนี้ได้ด้วยความมั่นใจ (Master)	3.27 – 4.00
สมรรถนะอยู่ในระดับผู้ปฏิบัติ หรือผู้ที่สามารถทำสิ่งนี้ได้เป็นอย่างดี (Practitioner)	2.51 – 3.26
สมรรถนะอยู่ในระดับผู้ฝึกหัด หรือผู้ที่เพิ่งเริ่มต้นทำสิ่งนี้ แต่จำเป็นต้องเรียนรู้เพิ่มเติม (Apprentice)	1.76 – 2.50
สมรรถนะอยู่ในระดับมือใหม่ หรือผู้ที่ยังไม่สามารถทำสิ่งนี้ได้ และจำเป็นต้องได้รับการพัฒนา (Novice)	1.00 – 1.75

2. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ โดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) ซึ่งได้ข้อมูลจากครู และอาจารย์มหาวิทยาลัย และมีวิธีการตรวจสอบข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีสามเส้า (Triangulation) แบบการให้แหล่งข้อมูลมากกว่า 1 แหล่ง (Resource triangulation)

โดยแหล่งข้อมูลที่ได้มาจากครูและอาจารย์มหาวิทยาลัย เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นเดียวกันจากแหล่งข้อมูลแหล่งต่าง ๆ มีความสอดคล้องกันมากน้อยเพียงใด

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาศมรรถนะของนักศึกษาครุคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

จากการสอบถามนักศึกษาครุคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จำนวน 144 คน เกี่ยวกับระดับสมรรถนะของนักศึกษาครุคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยได้สรุปผลดังนี้

ตารางที่ 3 สมรรถนะของนักศึกษาครุคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
สมรรถนะของนักศึกษาครุคณิตศาสตร์ชั้นปีที่ 1	2.34	0.85	ระดับผู้ฝึกหัด (Apprentice)
สมรรถนะของนักศึกษาครุคณิตศาสตร์ชั้นปีที่ 2	2.70	0.87	ระดับผู้ปฏิบัติ (Practitioner)
สมรรถนะของนักศึกษาครุคณิตศาสตร์ชั้นปีที่ 3	3.18	0.78	ระดับผู้ปฏิบัติ (Practitioner)
สมรรถนะของนักศึกษาครุคณิตศาสตร์ชั้นปีที่ 4	3.29	0.66	ระดับผู้เชี่ยวชาญ (Master)
ภาพรวมสมรรถนะของนักศึกษาครุคณิตศาสตร์ทุกชั้นปี	2.81	0.78	ระดับผู้ปฏิบัติ (Practitioner)

จากตารางที่ 3 พบว่า สมรรถนะของนักศึกษาครุคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ของทุกชั้นปี โดยภาพรวมอยู่ในระดับผู้ปฏิบัติหรือผู้ที่สามารถทำสิ่งนี้ได้เป็นอย่างดี โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.81 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.78 เมื่อพิจารณาสมรรถนะของนักศึกษาครุคณิตศาสตร์แต่ละชั้นปี พบว่า สมรรถนะของนักศึกษาครุคณิตศาสตร์ชั้นปีที่ 1 อยู่ในระดับผู้ฝึกหัดหรือผู้ที่เพิ่งเริ่มต้นทำสิ่งนี้ แต่จำเป็นต้องเรียนรู้เพิ่มเติม โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.85 สมรรถนะของนักศึกษาครุคณิตศาสตร์ชั้นปีที่ 2 อยู่ในระดับผู้ปฏิบัติหรือผู้ที่สามารถทำสิ่งนี้ได้เป็นอย่างดี โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.70 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.87 สมรรถนะของนักศึกษาครุคณิตศาสตร์ชั้นปีที่ 3 อยู่ในระดับผู้ปฏิบัติหรือผู้ที่สามารถทำสิ่งนี้ได้เป็นอย่างดี โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.18 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.78 สมรรถนะของนักศึกษาครุคณิตศาสตร์ชั้นปีที่ 4 อยู่ในระดับผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ที่สามารถทำสิ่งนี้ได้ด้วยความมั่นใจ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.29 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.66

ตารางที่ 4 สมรรถนะของนักศึกษาครุคณิตศาสตร์แต่ละด้าน

ชั้นปี	ด้านความรู้			ด้านทักษะ			ด้านเจตคติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1	2.26	0.78	ระดับผู้ฝึกหัด (Apprentice)	2.22	0.83	ระดับผู้ฝึกหัด (Apprentice)	2.54	0.95	ระดับผู้ปฏิบัติ (Practitioner)
2	2.76	0.81	ระดับผู้ปฏิบัติ (Practitioner)	2.66	0.86	ระดับผู้ปฏิบัติ (Practitioner)	2.68	0.93	ระดับผู้ปฏิบัติ (Practitioner)
3	3.07	0.77	ระดับผู้ปฏิบัติ (Practitioner)	3.10	0.79	ระดับผู้ปฏิบัติ (Practitioner)	3.36	0.78	ระดับผู้เชี่ยวชาญ (Master)
4	3.25	0.69	ระดับผู้ปฏิบัติ (Practitioner)	3.22	0.67	ระดับผู้ปฏิบัติ (Practitioner)	3.40	0.61	ระดับผู้เชี่ยวชาญ (Master)
ภาพรวม	2.84	0.76	ระดับผู้ปฏิบัติ (Practitioner)	2.80	0.79	ระดับผู้ปฏิบัติ (Practitioner)	2.80	0.79	ระดับผู้ปฏิบัติ (Practitioner)

จากตาราง 4 พบว่า ภาพรวมสมรรถนะของนักศึกษาครุคณิตศาสตร์แต่ละด้านอยู่ในระดับผู้ปฏิบัติหรือผู้ที่สามารถทำสิ่งนี้ได้เป็นอย่างดี เมื่อพิจารณาสมรรถนะของนักศึกษาครุคณิตศาสตร์แต่ละด้านที่สัมพันธ์กับแต่ละชั้นปี พบว่า สมรรถนะด้านความรู้และสมรรถนะด้านทักษะของนักศึกษาครุคณิตศาสตร์ชั้นปีที่ 1 จะอยู่ในระดับผู้ฝึกหัดหรือผู้ที่เพิ่งเริ่มต้นทำสิ่งนี้ แต่จำเป็นต้องเรียนรู้เพิ่มเติม ซึ่งต่างจากนักศึกษาครุคณิตศาสตร์ชั้นปีที่ 2-4 จะอยู่ในระดับผู้ปฏิบัติหรือผู้ที่สามารถทำสิ่งนี้ได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้สำหรับสมรรถนะด้านเจตคติของนักศึกษาครุคณิตศาสตร์ชั้นปีที่ 1 และ 2 จะอยู่ในระดับผู้ปฏิบัติหรือผู้ที่สามารถทำสิ่งนี้ได้เป็นอย่างดี ซึ่งต่างจากนักศึกษาครุคณิตศาสตร์ชั้นปีที่ 3 และ 4 จะอยู่ในระดับผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ที่สามารถทำสิ่งนี้ได้ด้วยความมั่นใจ

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาสรณะของนักศึกษาคูคณิตศาสตร

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

จากการสัมภาษณ์ครูและอาจารย์มหาวิทยาลัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสรณะของนักศึกษาคูคณิตศาสตร มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยได้สรุปลังนี้

สรณะของนักศึกษาคูคณิตศาสตรชันปีที่ 1

ผลจากการสอบถาม พบว่า สรณะของนักศึกษาคูคณิตศาสตรชันปีที่ 1 อยู่ในระดับผู้ฝึกหัด จึงทำให้ครูและอาจารย์มหาวิทยาลัยเสนอแนวทางการพัฒนาสรณะของนักศึกษาคูคณิตศาสตรชันปีที่ 1 ดั่งนี้ สรณะด้านความรู้ ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักศึกษาคูมีความรู้และเข้าใจหลักการพื้นฐานของเนื้อหาวิชาคณิตศาสตร วิธีการจัดการเรียนการสอนรูปแบบที่หลากหลาย สำหรับสรณะด้านทักษะ ควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักศึกษาคูได้มีโอกาสในการทักษะในการสื่อสาร การควบคุมชันเรียน การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และสรณะด้านเจตคติ ควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักศึกษาคูได้แสดงว่าตนเองสามารถปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีความรับผิดชอบต่อนตนเองและผู้อื่น มีวินัยในการปฏิบัติหน้าที่ อดทน ท้มเท อุทิศเวลาเพื่อผู้เรียนและส่วนรวม มุ่งมั่น ตั้งใจที่จะศึกษาหาประสการณ ขยันหมั่นเพียร กระตือรือร้นค้นคว้าหาความรู้ มีความมั่นใจ และมีความกล้าแสดงออก

สรณะของนักศึกษาคูคณิตศาสตรชันปีที่ 2

ผลจากการสอบถาม พบว่า สรณะของนักศึกษาคูคณิตศาสตรชันปีที่ 2 อยู่ในระดับผู้ปฏิบัติ จึงทำให้ครูและอาจารย์มหาวิทยาลัยเสนอแนวทางการพัฒนาสรณะของนักศึกษาคูคณิตศาสตรชันปีที่ 2 ดั่งนี้ สรณะด้านความรู้ ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักศึกษาคูมีความรู้และเข้าใจหลักการของเนื้อหาวิชาคณิตศาสตร วิธีการจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลทางคณิตศาสตร รวมถึงเมื่อออกไปสังเกตการสอนแล้วนักศึกษาคูควรรู้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับโรงเรียน สำหรับสรณะด้านทักษะควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักศึกษาคูได้มีโอกาสในการนำเสนอหน้าชันเรียน เพื่อพัฒนาทักษะการพูดการอธิบายถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียนคนอื่นเข้าใจได้ง่าย ได้ใช้ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นหรือการทำงานเป็นทีม รวมถึงทักษะการติดต่อประสานงานกับผู้อื่น และมีทักษะในการปรับตัวเมื่อเข้าไปอยู่ในโรงเรียน และสรณะด้านเจตคติ ควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักศึกษาคูได้มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ ตรงต่อเวลา ซื่อสัตย์ มีกิริยามารยาท มีสัมาคารวะ เคารพผู้ใหญ่ มีจิตอาสา มีความมั่นใจในตนเอง มีบุคลิกภาพที่ดี วางตัวดี และเป็นครูที่ดี

สรณะของนักศึกษาคูคณิตศาสตรชันปีที่ 3

ผลจากการสอบถาม พบว่า สรณะของนักศึกษาคูคณิตศาสตรชันปีที่ 3 อยู่ในระดับผู้ปฏิบัติ จึงทำให้ครูและอาจารย์มหาวิทยาลัยเสนอแนวทางการพัฒนาสรณะของนักศึกษาคู

คณิตศาสตร์ชั้นปีที่ 3 ดังนี้ สมรรถนะด้านความรู้ ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้นักศึกษาครูได้มีความรู้และเข้าใจหลักการ วิธีการจัดการเรียนการสอนทางด้านคณิตศาสตร์ การวัดผลและประเมินผลทางคณิตศาสตร์ รวมถึงเมื่อออกไปฝึกสอนที่โรงเรียนจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับสมรรถนะด้านทักษะ ควรจัดกิจกรรมที่เน้นให้นักศึกษาครูได้มีโอกาสนำมาทดลองสอนหน้าชั้นเรียนบ่อยๆ เพื่อให้นักศึกษาครูมีทักษะการควบคุมชั้นเรียน การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า การควบคุมอารมณ์และระมัดระวังการใช้คำพูด การรับมือกับผู้เรียน รวมไปถึงทักษะการรับมือกับงานและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นจากการไปฝึกสอนในอนาคต และสมรรถนะด้านเจตคติ ควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักศึกษาครูได้แสดงว่าตนเองสามารถปฏิบัติตนเป็นคนดี สามารถวางตัวในฐานะครูที่ดี เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้อื่น มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย เสียสละ อดทนกระตือรือร้นในการเรียนรู้ พร้อมรับสิ่งใหม่อยู่เสมอ มีความมั่นใจ มีบุคลิกภาพที่ดี และมีสัมมาคารวะ

สมรรถนะของนักศึกษาครูคณิตศาสตร์ชั้นปีที่ 4

ผลจากการสอบถาม พบว่า สมรรถนะของนักศึกษาครูคณิตศาสตร์ชั้นปีที่ 4 อยู่ในระดับเชี่ยวชาญ เนื่องจากนักศึกษาครูกำลังฝึกสอนอยู่ในสถานศึกษาจึงทำให้ครูและอาจารย์มหาวิทยาลัยเสนอแนะทางการพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาครูคณิตศาสตร์ชั้นปีที่ 4 ดังนี้ สมรรถนะด้านความรู้ ควรย้ำเตือนให้นักศึกษาตรวจสอบเนื้อหาและหลักการทางคณิตศาสตร์ก่อนที่จะสอน สำหรับสมรรถนะด้านทักษะ ควรส่งเสริมให้นักศึกษาครูมีทักษะการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อผู้เรียน ทักษะในการค้นหาความต้องการและจุดเด่นของผู้เรียนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น และทักษะในการบริหารจัดการผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเชื่อมโยงความรู้ได้ มีทักษะการพูด มีปฏิสัมพันธ์ที่ดี มีทักษะการทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่น มีทักษะในการปรับตัวและการเอาตัวรอด และสมรรถนะด้านเจตคติ ควรย้ำเตือนให้นักศึกษาครูประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม อดทน มีมารยาท ใส่ใจ รู้หน้าที่ เปิดใจเรียนรู้สิ่งใหม่ พัฒนาตนเองอยู่เสมอ มีความมั่นใจ กล้าแสดงออก มีบุคลิกภาพที่ดี และมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ

การอภิปรายผล

1. สมรรถนะของนักศึกษาครูคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ของทุกชั้นปี อยู่ในระดับผู้ปฏิบัติหรือผู้ที่สามารถทำสิ่งนี้ได้เป็นอย่างดี โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.81 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.78 สอดคล้องกับ ศิริรัตน์ ชาวนา, ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์, นฤมล ช่างศรี และเกียรติ แสงอรุณ (2563, น. 7) ที่ได้ทำการสำรวจสมรรถนะเชิงวิชาชีพของนักศึกษาครูคณิตศาสตร์ พบว่า สมรรถนะของนักศึกษาครูที่จำเป็นอย่าง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้และความเข้าใจในสิ่งที่จะสอน การช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมและการเข้าร่วมในชุมชน และด้านการพัฒนาตนเองเป็นครูที่ดีขึ้นในทุก ๆ วัน อยู่ในระดับผู้ปฏิบัติหรือทำสิ่งนี้ได้ดีแล้ว นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ บัญชา นวนสาย และ อาลัย จันทร์พานิชย์ (2559, น. 106) ที่ว่าสมรรถนะของนักศึกษา

ครูด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชาเฉพาะด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนเกี่ยวกับการจัดการเรียน การสอน ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ที่ปลอดภัยและท้าทายการสอน ด้านขอบเขตของกลยุทธ์ในการ กระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านผลย้อนกลับและการประเมินผู้เรียน และ ด้านผลสะท้อนการจัดการเรียนรู้ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุบล พวงมาลา, บุญ เรียง ขจรศิลป์ และ ธนินา ฤณ สุนทร. (2562, น. 391) ที่ว่า สมรรถนะวิชาชีพครูสำหรับนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ประกอบด้วยด้านความรู้ในเนื้อหา ด้านความรู้ทางวิชาชีพครู ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ด้านการคิด ด้านการสร้างความสัมพันธ์ กับชุมชน และด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพครู มีสมรรถนะอยู่ในระดับดี

นอกจากนี้สมรรถนะของนักศึกษาครุคณิตศาสตร์แต่ละด้าน อยู่ในระดับผู้ปฏิบัติหรือผู้ที่ สามารถทำสิ่งนี้ได้เป็นอย่างดี สำหรับสมรรถนะด้านความรู้ และสมรรถนะด้านทักษะของนักศึกษาครุ คณิตศาสตร์ชั้นปีที่ 1 จะอยู่ในระดับผู้ฝึกหัดหรือผู้ที่เพิ่งเริ่มต้นทำสิ่งนี้ แต่จำเป็นต้องเรียนรู้เพิ่มเติม ซึ่งต่างจากนักศึกษาครุคณิตศาสตร์ชั้นปีที่ 2 – 4 จะอยู่ในระดับผู้ปฏิบัติหรือผู้ที่สามารถทำสิ่งนี้ได้เป็น อย่างดี นอกจากนี้สำหรับสมรรถนะด้านเจตคติ นักศึกษาครุคณิตศาสตร์ชั้นปีที่ 1 และ 2 จะอยู่ใน ระดับผู้ปฏิบัติหรือผู้ที่สามารถทำสิ่งนี้ได้เป็นอย่างดี ซึ่งต่างจากนักศึกษาครุคณิตศาสตร์ชั้นปีที่ 3 และ 4 จะอยู่ในระดับผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ที่สามารถทำสิ่งนี้ได้ด้วยความมั่นใจ ทั้งนี้เนื่องจากระบบการผลิต และพัฒนานักศึกษาครุคณิตศาสตร์ในแต่ละชั้นปีของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ มีความคาดหวังของผลลัพธ์การเรียนรู้ที่แตกต่างกัน นั่นคือ นักศึกษาครุคณิตศาสตร์ชั้นปีที่ 1 มีความ คาดหวังว่า นักศึกษาต้องมีความรู้และเข้าใจหลักการพื้นฐาน มีทักษะ กระบวนการทางคณิตศาสตร์ สำหรับการเป็นครุคณิตศาสตร์ มีความรักและศรัทธาความเป็นครู นักศึกษาครุคณิตศาสตร์ชั้นปีที่ 2 มี ความคาดหวังว่า นักศึกษาต้องมีทักษะการออกแบบและจัดการเรียนรู้ สามารถเป็นผู้ช่วยจัดการ เรียนรู้คณิตศาสตร์ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภายใต้การชี้แนะของพี่เลี้ยง นักศึกษาครุคณิตศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 มีความคาดหวังว่า นักศึกษามีทักษะในการออกแบบจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์และการวิจัย สามารถบูรณาการศาสตร์ที่เกี่ยวข้องภายใต้ระบบครูพี่เลี้ยง นักศึกษาครุคณิตศาสตร์ชั้นปีที่ 4 มีความ คาดหวังว่า นักศึกษาสามารถจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยบูรณาการการวิจัยนวัตกรรมและ เทคโนโลยีแบบครูมืออาชีพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐกานต์ เรือนคำ และ กิตติชัย สุธาสิโนบล (2565, น. 139) กล่าวว่า ครูจะต้องมีทักษะในการสอนเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ทักษะด้านคุณธรรม จริยธรรม ทักษะด้านภาษาการสื่อสาร และการปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมต่างชาติ การจัดการเรียนรู้ยุค ใหม่ครูจะต้องมีบทบาทที่สำคัญ ได้แก่ เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ทำหน้าที่บ่มเพาะ หล่อ หลอมให้ผู้เรียนเกิด “ทักษะ” ด้านต่าง ๆ และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีสมรรถนะในการเป็นผู้ มุ่งมั่นใฝ่เรียนรู้อยู่ตลอดเวลา เป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้ ผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ สร้างเครือข่ายการเรียนรู้สร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ครอบครัว ชุมชน และท้องถิ่น พร้อมทั้ง

จะก้าวทันความเปลี่ยนแปลงและก้าวทันโลกที่เปลี่ยนไป ตลอดจนส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการคิดสร้างสรรค์ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ที่มีอยู่มาบูรณาการเชิงสร้างสรรค์ เพื่อสร้างผลผลิตหรือนวัตกรรมต่าง ๆ อันเป็นฐานในการพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต ครูจำเป็นต้องนำผลสะท้อนจากผู้เรียนมาปรับเปลี่ยน เสริมสร้างสมรรถนะครูไทยให้มีการเชื่อมโยงและพัฒนาอย่างต่อเนื่องให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่อาจเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลาในปัจจุบัน เพื่อนำไปสู่การพัฒนากระบวนการศึกษาไทยตามนโยบายประเทศไทย 4.0

2. แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาครุณิตศาสตร มหาวิทยาลัราชภัฏเพชรบูรณ ในสมรรถนะด้านความรู้ ควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักศึกษาครุณิตศาสตรมีความรู้ในหลักการพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร ศาสตรการสอน และเนื้อหาของสิ่งที่ตนเองจะสอนอย่างถ่องแท้ รู้และเข้าใจบริบทและสิ่งแวดล้อมทางการศึกษา รู้และเข้าใจการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา รู้และเข้าใจหลักสูตรที่จะสอน รวมถึงรู้และเข้าใจนโยบายการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรชพร ศรีไทย, มนตรี อนันตรักษ์ และ สุรชา อมรพันธุ์ (2555, น. 287) ที่ว่า นักศึกษาครุณิตศาสตรจำเป็นต้องมีความรู้เนื้อหาคณิตศาสตรและศาสตรการสอนเพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ สมรรถนะด้านทักษะควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักศึกษาครุณิตศาสตรมีทักษะการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อผู้เรียน ทักษะในการค้นหาความต้องการและจุดเด่นของผู้เรียนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น และทักษะในการบริหารจัดการผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเชื่อมโยงความรู้ได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประภาพร ศิริสกุลวัฒนาพร, สวนีย์ เสริมสุข และ เอกชัย จันทา (2563, น. 94) ที่ว่า ครูมีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยครูจะต้องมีสมรรถนะในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน สามารถเลือกวิธีการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาเพื่อที่จะสามารถถ่ายทอดให้ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสมรรถนะด้านเจตคติ ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักศึกษาครุณิตศาสตรได้แสดงตนว่าจะต้องปฏิบัติตนดี ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม อดทน มีมารยาท ใส่ใจ รู้หน้าที่ เปิดใจเรียนรู้สิ่งใหม่ ยอมรับความผิดพลาดแล้วปรับปรุง พัฒนาตนเองอยู่เสมอ มีความมั่นใจ กล้าแสดงออก มีบุคลิกภาพที่ดี และมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ นั่นคือ การส่งเสริมให้นักศึกษาครุณิตศาสตรได้เห็นคุณค่ากับสิ่งที่ทำให้ผู้เรียนมีเอกลักษณ์ในตัวเอง และการมีจิตวิญญาณของความเป็นครู สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาวิดา มหาวงค์ (2561, น. 189) ที่ว่าการพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครูจะทำให้เกิดการศึกษาเกิดความเข้าใจในตนเอง ความเป็นครูในด้านบุคลิกภาพ บทบาทหน้าที่ด้านการสอน การพัฒนาตนเองในวิชาชีพครู และปฏิบัติต่อผู้เรียนด้วยความเมตตากรุณาและเสมอภาค ตลอดจนเกิดเจตคติที่ดีและมีความศรัทธาในวิชาชีพครู อีกทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มลิวลย์ สมศักดิ์, นิตยารัตน์ คงนาลีก, ทิพวรรณ ทองขุนคำ และ รพีพรรณ อักษราวดีวัฒน์ (2561, น. 57) ที่ว่า ความรักและศรัทธาในอาชีพครูเป็นองค์ประกอบสำคัญของจิตวิญญาณ

ความเป็นครูของนักศึกษา และมีผลกับการปฏิบัติตนอยู่บนวิถีแห่งความเป็นครู คือ มีเป้าหมายในการทำงานเพื่อผู้เรียนอย่างชัดเจน อันจะส่งผลไปสู่การปฏิบัติงานที่มุ่งมั่นต่อเป้าหมาย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การศึกษาในครั้งนี้ พบว่า ภาพรวมสมรรถนะของนักศึกษาครุคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ทุกชั้นปี อยู่ในระดับผู้ปฏิบัติหรือผู้ที่สามารถทำสิ่งนี้ได้เป็นอย่างดี แต่เมื่อพิจารณาจากสมรรถนะของนักศึกษาครุคณิตศาสตร์เป็นรายด้าน พบว่า ด้านทักษะมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น นักศึกษาครุคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ควรได้รับการพัฒนาด้านทักษะ เพื่อให้ นักศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนได้

2. การพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาครุคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ควรมีการพัฒนาให้ตรงตามประเด็นหรือข้อสอบถามที่มีค่าเฉลี่ยน้อย เช่น สมรรถนะด้านความรู้ควรมีการพัฒนาประเด็นเรื่องเนื้อหาทางคณิตศาสตร์และศาสตร์การสอน สมรรถนะด้านทักษะควรมีการพัฒนาประเด็นเรื่องความสามารถในการค้นหาความต้องการและจุดเด่นของผู้เรียนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น หรือความสามารถในการบริหารจัดการผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเชื่อมโยงความรู้ได้ และสมรรถนะด้านเจตคติ ควรมีการพัฒนาประเด็นเรื่องการให้คุณค่ากับสิ่งที่ทำให้ผู้เรียนมีเอกลักษณ์ในตัวเอง หรือการมีจิตวิญญาณของความเป็นครู

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยหรือพัฒนาสมรรถนะด้านทักษะของนักศึกษาครุคณิตศาสตร์เพื่อให้ นักศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน

2. ควรมีการศึกษาวิจัยหรือพัฒนาความสามารถในการตอบสนองหรือโต้ตอบต่อผู้เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น

รายการอ้างอิง

กันตพัฒน์ มณฑา. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร. *วารสารสหวิทยาการวิจัย: ฉบับบัณฑิตศึกษา*, 8(2), 289-296.

ณรงค์วิทย์ แสนทอง. (2550). *มารู้จัก Competency กันเถอะ*. กรุงเทพฯ: เอช อาร์ เซ็นเตอร์.

- ณัฐกานต์ เรือนคำ และ กิตติชัย สุธาสีโนบล. (2565). การเสริมสร้างสมรรถนะครูไทยกับการศึกษาไทย 4.0. *วารสารศิลปศาสตร์ราชชมงคลสุวรรณภูมิ*, 4(1), 128-142.
- ดนัย เทียนพุฒ. (2550). *ความสามารถในทรรคนะ ดร.ดนัย เทียนพุฒ*. กรุงเทพฯ: เอ.อาร์.อินเฟอร์เมชั่น แอน พับลิเคชั่น.
- เทือน ทองแก้ว. (2550). *สมรรถนะ (Competency): หลักการและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- ธำรงค์ดี คงคาสวัสดิ์. (2550). *Competency ภาวะปฏิบัติ-เขาทำกันอย่างไร* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- บัญชา นวนสาย และ อาลัย จันทร์พานิชย์. (2559). *สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครูสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*. สืบค้นจาก <http://dspace.bru.ac.th/xmlui/bitstream/handle/123456789/3299/2559-research%20Bancha.N.pdf?sequence=1>
- ประภาพร ศิริสกุลวัฒนาพร, สวนีย์ เสริมสุข และ เอกชัย จันทา. (2563). การศึกษาปัญหาและความต้องการในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม*, 14(1), 80-96.
- พงษ์ศักดิ์ ศิริโอภา, พจนีย์ มั่งคั่ง และ อังคณา กุลนภาดล. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1. *วารสารบัณฑิตวิจัย*, 12(1), 107-122.
- ภาวิดา มหาวงศ์. (2561). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ*. (ปริญญานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ.
- มลิวัลย์ สมศักดิ์, นิตยารัตน์ คงนาลีก, ทิพวรรณ ทองขุนดำ และ รพีพรรณ อักษราวิวัฒน์. (2561). องค์ประกอบและตัวชี้วัดจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ. *วารสารเทคโนโลยีภาคใต้*, 11(1), 51-58.
- วรชพร ศรีไทย, มนตรี อนันตรักษ์ และ สุรชา ออมพันธุ์. (2555). สมรรถนะของครุคณิตศาสตร์ที่สอนระดับมัธยมศึกษา ตามทัศนะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1. *วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 17(1), 279-291.

วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ:

มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.

ศิริรัตน์ ชาวนา, ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์, นฤมล ช่างศรี และ เกียรติ แสงอรุณ. (2563). สมรรถนะเชิงวิชาชีพของนักศึกษาคณะครุศาสตร์. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 9(4), 1-13.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานเลขาธิการของ
คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2562). *ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580*. กรุงเทพฯ:
สำนักงานฯ.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2562). *กรอบสมรรถนะครูเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ซี-ทีซีเอฟ)*.
กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *ระบบและรูปแบบการพัฒนาครูที่เหมาะสมกับสังคมไทย
และความเป็นสากล*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

อภิภา ปรัชญพฤทธิ. (2560). การพัฒนารูปแบบการผลิตครูเพื่อรองรับการศึกษายุค 4.0. *วารสารร่วม
พฤษ มหาวิทยาลัยเกริก*, 35(3), 101-136.

อุบล พวงมาลา, บุญเรียง ขจรศิลป์ และ ธนินาฏ ณ สุนทร. (2562). การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพครู
ตัวบ่งชี้ เกณฑ์การประเมิน และแบบประเมิน สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ
เชียงใหม่. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 11(2), 376-394.

Bryant, J. & Poustie, K. (2001). The new management development paradigm. *Human
Resource Planning*. 20(8), 14-21.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3), 607 – 610.

McClelland, D. C. (1973). Testing for competence rather than for Intelligence. *American
Psychologist*, 28(1), 1-14.

Parry, S. B. (1997). *Evaluating the impact of training*. Alexandria, VA: American Society
for Training and Development.

แนวทางการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่จุดผ่านแดนไทย - สปป. ลาว

Management Guidelines to Promote Tourism in the

Checkpoint of Thai-Lao PDR Border

(Received: November 9, 2023; Revised: December 15, 2023; Accepted: December 22, 2023)

ปณณาท เกตุโคธิษฐ¹ธีรุตม์ หมื่นวงศ์เทพ² ประกอบศิริ ภักดีพนิจ²

Pannanat Katesophit¹ Theerut Muenwongthep² Prakobsiri Pakdeepinit²

บทคัดย่อ

วิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1. เพื่อศึกษาโอกาสทางกายภาพการท่องเที่ยวในพื้นที่จุดผ่านแดนไทย - สปป. ลาว 2. เพื่อเสนอแนวทางการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่จุดผ่านแดนไทย - สปป. ลาว ที่เหมาะสมต่อพื้นที่จุดผ่านแดนของจังหวัดเชียงราย พะเยา น่าน อุตรดิตถ์ เลย หนองคาย บึงกาฬ นครพนม มุกดาหาร อำนาจเจริญ และอุบลราชธานี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยวิธีวิจัยสำรวจพื้นที่บริเวณจุดผ่านแดนที่มีแหล่งท่องเที่ยวสำคัญเพื่อประเมินความพร้อมในการเชื่อมโยงไปยังประเทศเพื่อนบ้าน และเก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน จำนวน 120 คน และการจัดประชุมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน จำนวน 210 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง

ผลการวิจัยพบว่า 11 จังหวัด มีพื้นที่จุดผ่านแดนไทย - สปป. ลาว ทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ และพบเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงสู่ประเทศที่สาม ที่เดินทางไปยังประเทศจีนที่เมืองสิบสองปันนา คุณหมิง นานหนิง และประเทศเวียดนาม ประเทศกัมพูชา และจากโอกาสทางกายภาพทางการท่องเที่ยว การศึกษาในครั้งนี้จึงได้เสนอแนวทางการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่จุดผ่านแดนไทย - สปป. ลาว ประกอบด้วย การสร้างประสบการณ์ผ่านเส้นทาง การสร้างมูลค่าเพิ่มในธุรกิจบริการ การยกระดับบุคลากร และการประชาสัมพันธ์

¹ คณะบริหารธุรกิจและอุตสาหกรรมบริการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ปรานีบุรี
e-mail: watcharaporn.s@bas.kmutnb.ac.th

Faculty of Business Administration and Service Industry, King Mongkut's University of
Technology North Bangkok Prachinburi Campus

² คณะบริหารธุรกิจและนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

Faculty of School of Business and Communication Arts, University of Phayao

คำสำคัญ: การท่องเที่ยว ท่องเที่ยวเชื่อมโยง จุดผ่านแดน การส่งเสริมการท่องเที่ยว

Abstract

The objectives of this research are 1) To study the physical opportunities for tourism in the checkpoint of the Lao PDR border. 2) To propose management guidelines to promote tourism in the Thai-Lao PDR border. Suitable for bordering the checkpoints of Chiang Rai, Phayao, Nan, Uttaradit, Loei, Nong Khai, Bueng Kan, Nakhon Phanom, Mukdahan, Amnat Charoen and Ubon Ratchathani. It is qualitative research. By researching and surveying the area around the border crossing point. Important tourist destinations to assess readiness to connect to neighboring countries and collect data using Semi-structured interviews with 120 government and private agencies and meetings with 210 government and private agencies.

The research found that the area of 11 province, where the third Thai-Lao Friendship Bridge connects and find tourist routes connecting to third countries. Consisting of China at Xishuangbanna, Kunming, Nanning and Vietnam, Cambodia, and from physical tourism opportunities. This study proposes management guidelines to promote tourism at the checkpoint of the Thai-Lao PDR border, it consists of creating experiences through routes, added value in the service business, personnel upgrade and public relations creating.

Keywords: Tourism, The LINK Local, Checkpoint, Tourism promotion

บทนำ

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับ สปป. ลาว มีมาอย่างยาวนาน สืบเนื่องจากความใกล้ชิดทางเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม มีการแลกเปลี่ยน เยี่ยมเยือน และการปรึกษาหารือในหลายมิติกันอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งทั้งสองประเทศได้มีการผลักดันทวิภาคีที่เกี่ยวข้องกับโครงการความเชื่อมโยงระหว่างสองประเทศ ทั้งยังผลักดันให้โครงการต่าง ๆ มีความคืบหน้าตามกรอบเวลาที่ผู้นำสองฝ่ายเห็นชอบร่วมกัน ได้แก่ การขยายบริการรถไฟข้ามแดนจากหนองคายไปถึงสถานีรถไฟเวียงจันทน์ (คำชะหวาด) เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวและการเชื่อมโยงกับโครงการรถไฟลาว – จีน ให้สะดวกยิ่งขึ้น และการเริ่มก่อสร้างโครงการสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 2 (หนองคาย – เวียงจันทน์) ก่อนปี 2569 โดยความร่วมมือที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทย - ลาว ซึ่งทั้งสองฝ่าย

ผลักดันให้หน่วยงานด้านการท่องเที่ยวของสองประเทศ รวมถึงเร่งจัดทำแผนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวร่วมกันในโอกาสปีแห่งการท่องเที่ยว สปป. ลาว ในปี 2567 (กระทรวงการต่างประเทศ, 2566)

ประเทศไทยพบอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีบทบาทความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ทางตรงและทางอ้อมต่อเศรษฐกิจ เป็นแหล่งรายได้สำคัญนำมาซึ่งเงินตราต่างประเทศ กระแสเงินตราไหลเวียนในประเทศ การสร้างงาน การกระจายความเจริญสู่ภูมิภาคต่างของประเทศ ก่อให้เกิดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานคมนาคม ซึ่งในปี 2562 อุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศด้านการท่องเที่ยวมากถึง 3,005,225 ล้านบาท เท่ากับสัดส่วนร้อยละ 17.79 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ และเพื่อให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีการพัฒนากระจายผลประโยชน์ไปยังภาคส่วนต่างๆ อย่างต่อเนื่อง แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2566 – 2570) จึงมีเป้าหมายสร้างความเข้มแข็งการท่องเที่ยว มุ่งยกระดับความเชื่อมโยงและโครงสร้างพื้นฐานการท่องเที่ยว สร้างความเชื่อมั่นและมอบประสบการณ์ท่องเที่ยวคุณค่าสูง เตรียมความพร้อมเทคโนโลยีเพื่อรองรับสนับสนุนการท่องเที่ยวของประเทศไทย (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ, 2566, น. 9-14) นอกจากนี้ แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างความสามารถในการแข่งขัน โดยมุ่งพัฒนาภาคการผลิตและบริการการท่องเที่ยวและเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน เพื่อเป็นเครื่องมือในการกระจายเศรษฐกิจและความเจริญเข้าสู่ภูมิภาค มุ่งพัฒนาพื้นที่เป้าหมายไปสู่การเป็นฐานการผลิตใหม่รองรับการเชื่อมโยงกับประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคอาเซียน ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวกับนานาชาติ การสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงภายใต้กรอบความร่วมมือระหว่างประเทศระดับต่าง ๆ (สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, 2561)

สำหรับ สปป. ลาว จากการรายงานของกรมพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงแถลงข่าววัฒนธรรมและการท่องเที่ยว สปป. ลาว มีสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในเดือนมิถุนายน 2566 จำนวน 269,171 คน พบว่าภาพรวมนักท่องเที่ยวลดลงจากเดือนพฤษภาคม 2566 จำนวน 278,749 คน ลดลงเฉลี่ยร้อยละ 3.2 โดยเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวจากประเทศหลัก คือ ประเทศไทย เวียดนาม จีน เกาหลีใต้ และสหรัฐอเมริกา ซึ่งปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้เศรษฐกิจของ สปป.ลาว ขยายตัวได้แก่ การพัฒนาการท่องเที่ยว การค้าและการขนส่ง (กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ, 2566) ดังนั้น แผนพัฒนาด้านวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว สปป. ลาว (2564-2568) จึงได้มุ่งเน้นพัฒนาและฟื้นฟูการท่องเที่ยวลาวหลังการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ด้วยการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักท่องเที่ยวภายในและต่างประเทศ โดยการปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยวให้มีคุณภาพ และประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวภายในประเทศให้เป็นที่รู้จักในวงกว้าง ออกกฎระเบียบเกี่ยวกับการต้อนรับนักท่องเที่ยวเป็นกลุ่ม การร่วมมือกับภาคธุรกิจในการประชาสัมพันธ์ พัฒนาสถานที่ท่องเที่ยว ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว

การบริการให้มีความยั่งยืนและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม พัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก โดยไม่ให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อม พัฒนาบุคลากรทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ ปฏิบัติงานด้านด้านการท่องเที่ยวให้ประชาชน และประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาและคุ้มครองการท่องเที่ยว (สถานเอกอัครราชทูต ณ เวียงจันทน์, 2564) และในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (2564 – 2568) ของ สปป. ลาว มีประเด็นสำคัญที่มุ่งเน้นส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง โดยการเปลี่ยนโครงสร้างระบบเศรษฐกิจไปตามทิศทางอุตสาหกรรมที่ทันสมัยไปพร้อมกับการพัฒนาวัฒนธรรมสังคมปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลของ สปป.ลาว ที่ให้ความสำคัญกับ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) รวมถึงโครงการก่อสร้างการคมนาคมและการท่องเที่ยวของ สปป. ลาว ให้เชื่อมโยงกับประเทศที่มีชายแดนติดกับทะเล เช่น การเชื่อมโยงกับเส้นทางรถไฟในประเทศไทย มาเลเซีย และประเทศอื่นๆ (กระทรวงการต่างประเทศ, 2565)

เห็นได้ว่าอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีบทบาทที่สำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของทั้งประเทศไทยและสปป. ลาว ประกอบกับความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวที่มีทิศทางและแนวโน้มที่ดี มีการเดินทางที่เปิดเสรีมากขึ้น ซึ่งอาจส่งผลต่ออนาคตการเดินทางท่องเที่ยวรูปแบบเชื่อมโยงที่ได้รับกระแสการเดินทางมากขึ้น ตลอดจนในปี 2560 มีการประชุมคณะเจ้าหน้าที่อาวุโสภายใต้คณะกรรมการเขตแดนร่วมไทย – สปป. ลาว ประเด็นส่งเสริมการท่องเที่ยวข้ามแดนไทย – ลาว ได้มีความคิดเห็นร่วมกันว่า ควรเร่งส่งเสริมให้มีการศึกษาวิจัยด้านการท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างประเทศไทยและ สปป.ลาว ให้นำไปสู่การวางแผนพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเชื่อมโยงร่วมกันในอนาคต (ประกอบศิริ ภักดีพินิจ และคณะ, 2562, น. ข) ดังนั้น เพื่อตอบสนองนโยบายภาครัฐของทั้งสองประเทศที่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการท่องเที่ยวข้ามพรมแดนนั้น จึงเล็งเห็นถึงความจำเป็นต่อการศึกษากายภาพการท่องเที่ยวเพื่อให้เห็นถึงโอกาสของการพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยวเชื่อมโยง การเตรียมความพร้อมทางการท่องเที่ยวเชื่อมโยง โดยศึกษาแนวทางการบริหารจัดการที่เหมาะสมต่อพื้นที่จุดผ่านแดนไทย - สปป. ลาว ซึ่งเป็นข้อมูลจำเป็นต่อการพัฒนาความร่วมมือระหว่างสองประเทศ นำไปสู่การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ การลงทุน การค้าขาย การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม นำไปสู่การพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไร้รอยต่อในพื้นที่จุดผ่านแดนไทย – สปป. ลาว เพิ่มความสัมพันธ์ระหว่างประเทศสืบต่อไปในอนาคตอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาโอกาสทางกายภาพการท่องเที่ยวในพื้นที่ชายแดนประเทศไทย - สปป. ลาว และบริเวณจุดผ่านแดน

2. ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่จุดผ่านแดนไทย - สปป. ลาว

ประโยชน์ของการวิจัย

หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวสามารถนำแนวทางการบริหารจัดการกำหนดสู่การเตรียมความพร้อมต่อการส่งเสริมท่องเที่ยวในพื้นที่จุดผ่านแดนไทย - สปป. ลาว นำไปสู่การเพิ่มศักยภาพการแข่งขันทางการท่องเที่ยวในอนาคต และหน่วยงานภาคเอกชน ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องได้เล็งเห็นโอกาสกายภาพทางการท่องเที่ยวเชื่อมโยงอันนำไปสู่การลงทุนเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจให้แก่ประเทศต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ได้ศึกษาพื้นที่ที่มีจุดผ่านแดนเชื่อมโยงระหว่างประเทศไทยและสปป. ลาว ประกอบด้วยจังหวัดเชียงราย พะเยา น่าน อุตรดิตถ์ เลย หนองคาย บึงกาฬ นครพนม มุกดาหาร อำนาจเจริญ และอุบลราชธานี โดยศึกษาด้านกายภาพทางการท่องเที่ยวในพื้นที่เพื่อนำไปสู่การกำหนดแนวทางการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชื่อมโยงอย่างเหมาะสม มีระยะเวลาดำเนินการ 1 ปี

วิธีดำเนินการวิจัย

แหล่งข้อมูล ได้ดำเนินการศึกษาข้อมูลชั้นทุติยภูมิ (Secondary data) เอกสาร หนังสือ และสิ่งพิมพ์ และข้อมูลชั้นปฐมภูมิ (Primary data) เป็นการสำรวจพื้นที่ที่มีจุดผ่านแดนเชื่อมโยงระหว่างประเทศไทยและสปป. ลาว เพื่อประเมินความพร้อมโอกาสในการเชื่อมโยงไปยังประเทศเพื่อนบ้าน โดยวิธีการสัมภาษณ์และการจัดประชุม

ผู้ให้ข้อมูลหลัก จากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง จำนวน 330 คน ในพื้นที่ เชียงราย พะเยา น่าน อุตรดิตถ์ เลย หนองคาย บึงกาฬ นครพนม มุกดาหาร อำนาจเจริญ และอุบลราชธานี มีรายละเอียด ดังนี้

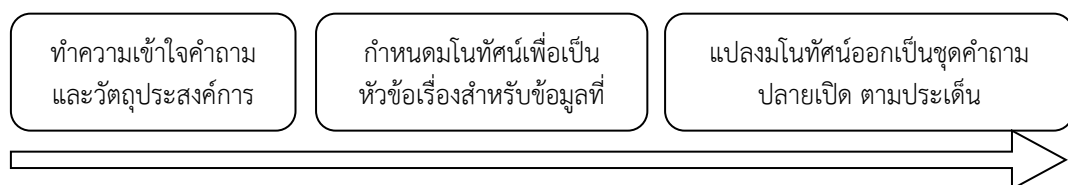
การสัมภาษณ์ มีผู้ให้ข้อมูลจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 120 คน

การจัดประชุม มีผู้ให้ข้อมูลจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 210 คน

กำหนดคุณสมบัติ คือ กลุ่มหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยระดับภูมิภาค สำนักงานวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) สำนักงานจังหวัด สำนักงานศุลกากร สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ซึ่งมีคุณสมบัติ คือ เป็นหัวหน้าของหน่วยงาน หรือผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญซึ่งได้รับมอบหมายจากหน่วยงาน และกลุ่มหน่วยงานภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย หอการค้าจังหวัด สภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจังหวัด สมาคมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่ เช่น ธุรกิจนำเที่ยว ธุรกิจร้านอาหาร ธุรกิจที่พัก เป็นต้น ซึ่งมีคุณสมบัติ คือ เป็นหัวหน้าหรือประธานของหน่วยงาน หรือผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญซึ่งได้มอบหมายจากหน่วยงาน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ผู้วิจัยใช้กับกลุ่มหน่วยงานภาครัฐในประเด็นการสัมภาษณ์ด้านสถานการณ์ปัจจุบัน ทิศทางและนโยบายการทำงาน ปัจจัยและองค์ประกอบสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวข้ามแดน รวมถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทางการท่องเที่ยว สำหรับกลุ่มหน่วยงานภาคเอกชน เป็นประเด็นการสัมภาษณ์ที่เกี่ยวข้องกับด้านสถานการณ์ปัจจุบันในการจัดการท่องเที่ยว การลงทุนที่เชื่อมโยงกับผลิตภัณฑ์และการบริการทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ชายแดนไทยกับ สปป. ลาว ที่นำไปสู่แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่จุดผ่านแดนไทย - สปป. ลาว โดยมีแนวคิด PEST (Political Economic Social Technological) (ทฤษฎี กลางนุรักษ์ และเกดศิริ เจริญวิศาล, 2566) เป็นแนวทาง (guidelines) ทิศทางดำเนินการสัมภาษณ์ มีขั้นตอนการสร้างแนวคำถาม (ชาย โพสิตา, 2562) ดังนี้

ภาพที่ 1 ขั้นตอนการสร้างแนวคำถาม

การจัดประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นที่มีต่อแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่จุดผ่านแดนไทย - สปป. ลาว มีตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน โดยนำทฤษฎีการบริหาร Peter F. Drucke ประกอบด้วย บริหารคน (Man) บริหารเงิน งบประมาณ (Money) การบริหารทรัพยากร (Materials) และ

กระบวนการจัดการ (Management) (กันยารวรรณ์ กำเนิดสินธุ์, 2564) ใช้เป็นแนวทางกำหนดประเด็นการประชุมซึ่งดำเนินการจัดประชุมจังหวัดละ 1 ครั้ง

การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

การสัมภาษณ์ ได้ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยจัดทำหนังสือติดต่อยังผู้ให้ข้อมูลหลัก เพื่อขออนุญาตให้ผู้ให้ข้อมูลไว้ล่วงหน้า และจัดทำบัญชีรายชื่อ พร้อมทั้งที่อยู่ของผู้ให้ข้อมูล ทั้งนี้การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลข้อมูลเชิงคุณภาพได้ดำเนินการไปพร้อมกับการสรุปข้อมูลเป็นระยะ ๆ หลังจากที่มีการเก็บข้อมูลภาคสนามไปช่วงหนึ่งแล้ว โดยมีการจัดระเบียบข้อมูล (Data organizing) โดยจัดข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และจากการจัดประชุมจัดเป็นระบบโดยการแยกหมวดหมู่เพื่อค้นหาความหลากหลายของข้อมูลที่ได้ การแสดงข้อมูล (Data display) นำข้อมูลที่ได้จากการจัดระเบียบข้อมูลมาจัดประเภทของปรากฏการณ์ แยกแยะในสิ่งที่เหมือนกันและแตกต่างกันในแต่ละประเด็น พร้อมเหตุผลของประเด็นต่าง ๆ ที่ผู้ให้ข้อมูลแสดงออกมา แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปแบบของการพรรณนา โดยเชื่อมโยงข้อมูลที่จัดระเบียบแล้วเข้าด้วยกัน และการหาข้อสรุป และการตีความ (Conclusion and interpretation) เป็นกระบวนการหาข้อสรุป ให้ความหมายและการวิเคราะห์แนวทางการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่จุดผ่านแดนไทย - สปป. ลาว โดยอาศัยวัตถุประสงค์ของการศึกษา แนวคิดที่ใช้ในการศึกษาเป็นแนวทางประกอบการพิจารณา เพื่ออธิบายและวิเคราะห์ให้มีความชัดเจนมากขึ้น

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาโอกาสทางกายภาพการท่องเที่ยวในพื้นที่ชายแดนประเทศไทย - สปป. ลาว

จากการศึกษา พบจังหวัดหนองคาย เป็นจังหวัดที่มีนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติเข้า-ออกมากที่สุด โดยใช้สะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 1 (หนองคาย-เวียงจันทน์) สามารถเชื่อมโยงกับเส้นทาง ของรถไฟจีน-ลาวเพื่อเชื่อมโยงไปสู่ประเทศที่สามได้

จังหวัดเชียงราย มีความโดดเด่นด้านเส้นทางคมนาคม มีจุดผ่านแดนถาวรสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 4 (เชียงของ-ห้วยทราย) ที่มีศักยภาพด้านการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวกับเส้นทาง R3A ที่เชื่อมต่อระหว่างจีน-สปป.ลาว-ไทย เป็นจังหวัดที่มีศักยภาพสูงทางด้านการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับสปป.ลาว และประเทศจีนตอนใต้

จังหวัดมุกดาหาร มีจุดผ่านแดนถาวรสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 2 (มุกดาหาร-สะหวันนะเขต) เป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงจากประเทศไทย สู่แขวงสะหวันนะเขต เวียงจันทน์ สามารถเชื่อมโยงไปยัง เมืองเว้ ดานัง และฮอยอัน ประเทศเวียดนาม เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวชาวไทย และนักท่องเที่ยวต่างชาติ

จังหวัดอุบลราชธานี มีจุดผ่านแดนถาวรช่องเม็ก ที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชื่อมโยงได้รับความนิยมนักท่องเที่ยวเมื่อต้องการเดินทางผ่านแดนเพื่อไปยัง เมืองปากเซ แขวงจำปาสัก สปป. ลาว สามารถนำรถยนต์ข้ามแดนได้

จังหวัดเลย จุดผ่านแดนสะพานมิตรภาพข้ามแม่น้ำเหือง สามารถนำรถยนต์ข้ามแดน และเป็นประตูการค้าและการท่องเที่ยว ในพื้นที่สปป.ลาว และเชื่อมโยงต่อไปยังประเทศเวียดนามและประเทศจีนได้

จังหวัดนครพนม พบจุดผ่านแดนถาวรสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 3 (นครพนม-คำม่วน) เป็นเส้นทางการคมนาคมขนส่งด้านการค้า และการท่องเที่ยวเชื่อมโยงจากประเทศไทย สปป.ลาว ประเทศเวียดนามและภาคใต้ของประเทศจีน ถือเป็นจุดภูมิศาสตร์สำคัญที่จะเชื่อมโยงเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและการท่องเที่ยวไทย- สปป. ลาว

จังหวัดพะเยา พบจุดผ่านแดนถาวรบ้านฮวก เป็นเส้นทางเชื่อมไปสู่เมืองมรดกโลกหลวงพระบาง โดยจุดผ่านแดนถาวรบ้านฮวกอยู่ห่างจากเส้นทางรถไฟ จีน - ลาว สถานีอุดมไชย แขวงอุดมไชย ประมาณ 292 กิโลเมตร และห่างจากสถานีหลวงพระบาง ประมาณ 230 กิโลเมตร

จังหวัดน่าน พบจุดผ่านแดนถาวรบ้านห้วยโก๋น เป็นจุดผ่านแดนที่มีระยะทางใกล้เมืองมรดกโลกหลวงพระบาง มีโอกาสในการดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวจีนและชาว สปป. ลาว

จังหวัดอุดรธานี จุดผ่านแดนถาวรภูคู้ มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะด้านโลจิสติกส์ การสร้างเครือข่ายการคมนาคมขนส่ง โดยการเชื่อมเส้นทางเดินทางจากประเทศเมียนมาร์ สปป. ลาว จีน และเวียดนาม

จังหวัดบึงกาฬ จุดผ่านแดนถาวรอำเภอเมืองบึงกาฬ เป็นจุดผ่านแดนที่อยู่ตรงข้ามกับแขวงบอลิคำไซ (เมืองปากซัน) ซึ่งเป็นพื้นที่เศรษฐกิจตอนกลางของสปป. ลาว เป็นประตูสู่ลาวใต้และเป็นเส้นทางโลจิสติกส์ระหว่างแขวง ระหว่างประเทศ เชื่อมโยงกับด่านกอเตี๋ย เมืองวิญ จังหวัดเหงะอาน ประเทศเวียดนาม และพบโอกาสในการเดินทางเชื่อมโยงที่สะดวกมากขึ้น จากโครงการก่อสร้างสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 5 (บึงกาฬ-บอลิคำไซ)

จังหวัดอำนาจเจริญ เป็นจังหวัดที่ไม่มีจุดผ่านแดนถาวร แต่มีจุดผ่อนปรนการค้าที่มีศักยภาพ คือ จุดผ่อนปรนการค้าบ้านยั้งค์คุ ที่มีศักยภาพความโดดเด่นทางการท่องเที่ยว ที่สามารถนำไปสู่โอกาสการยกระดับของพื้นที่ไปสู่จุดผ่านแดนถาวรประเทศไทยและ สปป. ลาว. ต่อไปในอนาคต

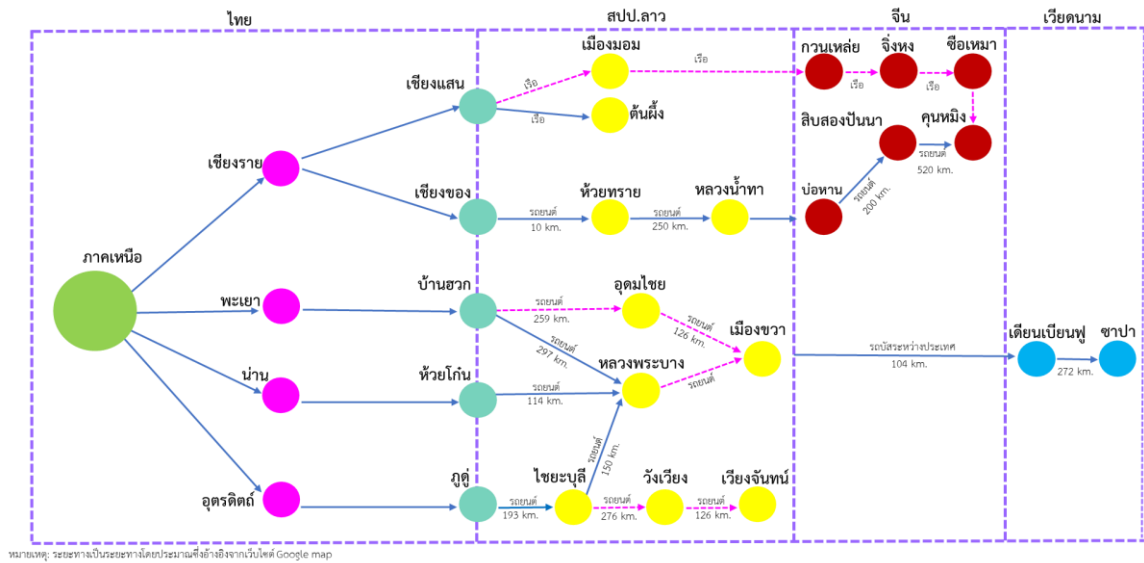
นอกจากนี้ พบว่าลักษณะกายภาพการท่องเที่ยวในพื้นที่ชายแดนประเทศไทย - สปป. ลาว และบริเวณจุดผ่านแดน พบว่า ประเทศไทยสามารถเชื่อมโยงกับ สปป.ลาว ซึ่งมีอาณาเขตติดต่อตั้งแต่ภาคเหนือบริเวณจังหวัดเชียงรายและยาวมาจนถึงจังหวัดอุบลราชธานี โดยสามารถแสดงข้อมูลจุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่อนปรนในพื้นที่ชายแดนประเทศไทย - สปป. ลาว ได้ดังตาราง

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลจุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่อนปรนในพื้นที่ชายแดนประเทศไทย - สปป. ลาว

พื้นที่จังหวัด	ลักษณะการเดินทาง			สถานะ	
	ทางน้ำ	สะพาน	ทางบก	จุดผ่าน	จุดผ่อน
เชียงราย : จุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่อนปรน จำนวน 9 แห่ง	7	1	1	4	5
พะเยา : จุดผ่านแดนถาวร จำนวน 1 แห่ง	-	-	1	1	-
น่าน : จุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่อนปรน จำนวน 3 แห่ง	-	-	3	1	2
อุตรดิตถ์ : จุดผ่านแดนถาวร จำนวน 2 แห่ง	-	-	2	2	-
เลย : จุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่อนปรน จำนวน 8 แห่ง	7	-	1	3	5
หนองคาย : จุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่อนปรน จำนวน 6 แห่ง	5	1	-	2	4
บึงกาฬ : จุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่อนปรน จำนวน 3 แห่ง	3	-	-	1	2
มุกดาหาร : จุดผ่านแดนถาวร จำนวน 2 แห่ง	1	1	-	2	-
อำนาจเจริญ : จุดผ่อนปรน จำนวน 1 แห่ง	1	-	-	-	1
อุบลราชธานี : จุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่อนปรน จำนวน 7 แห่ง	5	-	2	2	5

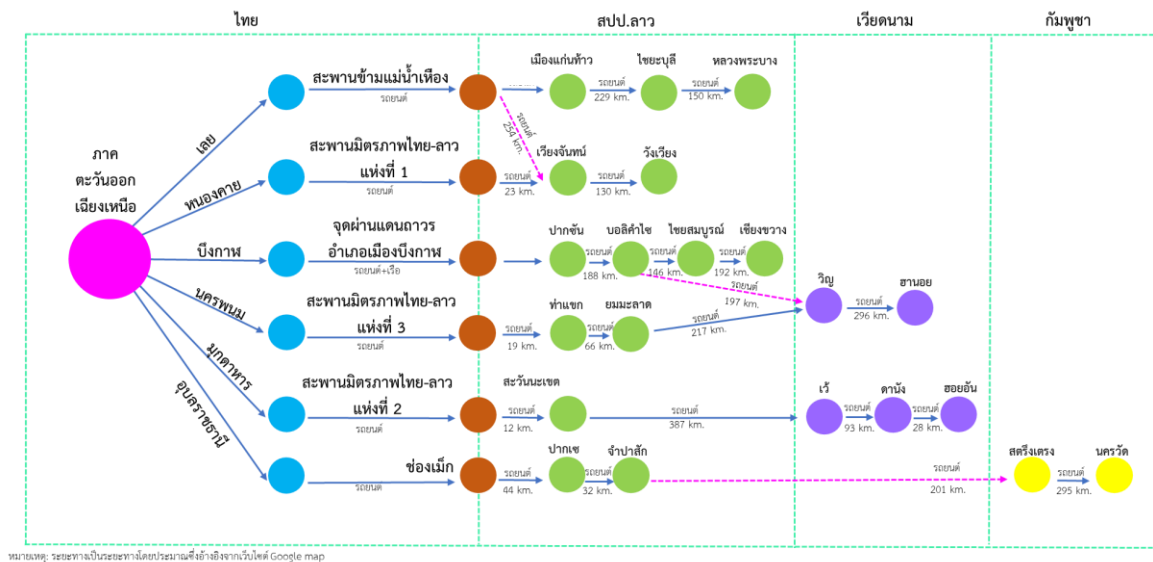
ที่มา: คณะวิจัยสืบค้นข้อมูล ปี 2564

จากข้อมูลทำให้สามารถสรุปโอกาสทางกายภาพการท่องเที่ยวในพื้นที่ชายแดนประเทศไทย - สปป. ลาว และบริเวณจุดผ่านแดน พบว่า สามารถเดินทางเชื่อมโยงสู่ประเทศที่สาม ประกอบด้วย ประเทศจีน และเวียดนาม กัมพูชา ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาเป็นภาค พบโอกาสเส้นทางการเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวภาคเหนือกับประเทศที่สาม คือ ประเทศไทย - สปป. ลาว - จีน - เวียดนาม ดังภาพ

ภาพที่ 2 เส้นทางเชื่อมโยงการท่องเที่ยวภาคเหนือ (ประเทศไทย – สปป. ลาว – จีน – เวียดนาม)

สำหรับโอกาสเส้นทางการเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับประเทศที่สาม พบว่า สามารถเดินทางเชื่อมโยงสู่ประเทศที่สาม คือ ประเทศไทย – สปป. ลาว – เวียดนาม – กัมพูชา ดังภาพ

ภาพที่ 3 เส้นทางเชื่อมโยงการท่องเที่ยวภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ประเทศไทย – สปป. ลาว – เวียดนาม – กัมพูชา)

ผลการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่จุดผ่านแดนไทย - สปป. ลาว

1. แนวทางการสร้างประสบการณ์เส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างประเทศ

1.1 การพัฒนาด้านเส้นทางท่องเที่ยวในเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงไทย - สปป. ลาว และประเทศที่สาม

จากการศึกษาพบว่า การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงควรให้ความสำคัญในการสร้างความหลากหลายการเชื่อมต่อระบบคมนาคมขนส่งในเส้นทางท่องเที่ยว โดยการวางแผนเส้นทางที่ให้ประสบการณ์แก่นักท่องเที่ยวผ่านการเดินทางทั้งทางบก ทางเรือ ทางอากาศ และการออกแบบเส้นทางเชื่อมโยงให้มีลักษณะวงจรครบได้ โดยไม่ต้องย้อนกลับมาในเส้นทางเดิม เช่น เริ่มต้นการเดินทางจากกรุงเทพฯ โดยเครื่องบิน (กรุงเทพฯ-น่าน) เดินทางจากน่านโดยรถยนต์ - หลวงพระบาง - เวียงเวียง - เวียงจันทน์ เดินทางกลับโดยรถไฟ และข้ามจุดผ่านแดนถาวรสะพานมิตรภาพไทย - ลาว แห่งที่ 1 จังหวัดหนองคาย จากนั้นสามารถเดินทางกลับโดยเครื่องบิน (หนองคาย - กรุงเทพฯ) ตลอดจนการสร้างประสบการณ์นักท่องเที่ยวผ่านการท่องเที่ยวข้ามพรมแดนระยะสั้น จากการเลือกจุดหมายปลายทางที่มีความโดดเด่น เหมาะแก่นักท่องเที่ยวที่มีข้อจำกัดทางด้านระยะเวลาเดินทาง แต่ยังต้องการประสบการณ์ในการเดินทางข้ามผ่านแดน เช่น พื้นที่จังหวัดเลย อำเภอเชียงคาน ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยมของกลุ่มนักท่องเที่ยว มีสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวรองรับสามารถส่งเสริมเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงจังหวัดเลย เชียงคาน - สานะคาม แขวงเวียงจันทน์ โดยทางเรือ ทั้งนี้การสร้างประสบการณ์ผ่านรูปแบบเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างประเทศระยะสั้น อาจก่อให้เกิดแรงจูงใจ เกิดการเดินทางในเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างประเทศในระยะไกลในอนาคตได้

1.2 การอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวในเส้นทางเชื่อมโยงระหว่างไทย - สปป. ลาว และประเทศที่สาม

โดยการลดอุปสรรคการเดินทาง เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวได้เดินทางอย่างสะดวกสบายการคำนึงถึง การท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (Tourism for all) ซึ่งเป็นการพัฒนาออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกที่เปิดโอกาสให้คนทุกเพศ ทุกวัย ทุกสภาพร่างกาย สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกที่สอดคล้องกับเกณฑ์ของสภาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนระดับโลก (Global Sustainable Tourism Council) เป็นการออกแบบโดยคำนึงถึงความกลมกลืนของสถานที่ท่องเที่ยว คำนึงถึงมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้ต้องการขอความช่วยเหลือเป็นพิเศษที่เหมาะสม ตลอดจนการเปลี่ยนยุคสังคมอิเล็กทรอนิกส์ (E-Society) ควรให้ความสำคัญในการพัฒนาระบบ ตอบสนองการพัฒนา Electronic Governance คือ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของภาครัฐให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.3 การสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงไทย - สปป. ลาว และประเทศที่สาม

เป็นการสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศของภาครัฐและ

ภาคเอกชนที่มีบทบาทหลักด้านพัฒนาด้านการท่องเที่ยว โดยการบูรณาการ เพิ่มเป้าหมายวัตถุประสงค์การดำเนินงานในกลุ่มความร่วมมือที่มีอยู่เดิม การเปิดรับขยายเพิ่มสมาชิกที่มีเป้าหมายทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยง เพื่อสร้างอำนาจต่อรองในธุรกิจประเทศคู่แข่งอื่น การสร้างความร่วมมือเพื่อเป็นศูนย์กลางแลกเปลี่ยนความรู้ ข้อมูลข่าวสารระหว่างสมาชิก การเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อธุรกิจท่องเที่ยว ส่งเสริม ยกระดับคุณภาพมาตรฐานการบริการให้มีมาตรฐานเดียวกัน และให้สมาชิกได้มีโอกาสร่วมวิเคราะห์ปัญหา เสนอแนะแนวทางการทำงานร่วมกัน

1.4 การพัฒนามาตรฐานความปลอดภัยในเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงไทย - สปป. ลาว และประเทศที่สาม โดยการพัฒนาความปลอดภัยในเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงไทย - สปป. ลาว และประเทศที่สาม เป็นการคำนึงถึงความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวที่กำลังเดินทางท่องเที่ยวในเส้นทางเชื่อมโยง โดยการวางแผนสร้างระบบความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว เช่น ระบบติดต่อเพื่อขอความช่วยเหลือตลอด 24 ชั่วโมง การจัดตั้งหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือนักท่องเที่ยวได้ระหว่างการเดินทาง การให้ข้อมูลสร้างความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยวก่อนออกเดินทาง ในการปฏิบัติตนระหว่างเดินทางท่องเที่ยว เพื่อสามารถวางแผนจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการเดินทางได้ และการวางแผนการแก้ไขปัญหาที่มีต่อสภาวะวิกฤตก่อนล่วงหน้า เพื่อเป็นการสร้างความพร้อมและความมั่นใจแก่นักท่องเที่ยว

2. แนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มในธุรกิจบริการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ในอุตสาหกรรมทางการท่องเที่ยว พบธุรกิจที่เกี่ยวข้อง อาทิ ธุรกิจบริการท่องเที่ยว ธุรกิจที่พัก ธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม ธุรกิจของฝากของที่ระลึก ธุรกิจบันเทิง และอื่น ๆ ล้วนเป็นอุตสาหกรรมบริการที่มีบทบาทสร้างรายได้ สร้างเม็ดเงินให้กับพื้นที่ โดยภาคธุรกิจบริการในพื้นที่ควรร่วมวางแผน กำหนดแนวทางการดำเนินงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ในประเด็นดังนี้

2.1 การสร้างความแตกต่างในงานบริการอุตสาหกรรมทางการท่องเที่ยว เป็นการสร้างความแตกต่างในงานบริการอุตสาหกรรมทางการท่องเที่ยว ถือเป็นการสร้างจุดเด่นให้กับธุรกิจบริการซึ่งมีกระบวนการออกแบบงานบริการที่สามารถสร้างประสบการณ์อันน่าจดจำแก่นักท่องเที่ยว การบริการที่สร้างความประทับใจ โดยรวบรวมข้อมูลด้านความต้องการที่แท้จริงของกลุ่มผู้ใช้บริการ หรือนักท่องเที่ยวสู่ขั้นตอนการออกแบบการให้บริการ

2.2 จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศทางการท่องเที่ยวเพื่อการพัฒนาแอปพลิเคชัน คือ การรวบรวมข้อมูลธุรกิจบริการในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เป็นข้อมูลปัจจุบันเพื่อพัฒนาแอปพลิเคชันที่นักท่องเที่ยวสามารถสืบค้นข้อมูลเพื่อการวางแผนการเดินทาง สามารถประมาณการค่าใช้จ่ายในการเดินทาง การรวบรวมสถิติข้อมูลของกลุ่มนักท่องเที่ยว พฤติกรรมที่มีต่อการใช้บริการทางการท่องเที่ยว อาทิ จุดเริ่มต้นเมืองต้นกำเนิดของนักท่องเที่ยว จำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางระยะเวลาพำนัก ประเภทของยานพาหนะ รวมถึง ข้อมูลทางเศรษฐกิจของนักท่องเที่ยว

(Socioeconomic profiles) เช่น อายุ สถานภาพการสมรส อาชีพ รายได้ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวกลุ่มภาคธุรกิจบริการสามารถนำข้อมูลไปวิเคราะห์สถานการณ์แนวโน้มสู่การวางแผนกลยุทธ์ทางการท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม

2.3 การจับคู่ทางธุรกิจบริการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ หนึ่งในกลยุทธ์ที่ทำให้ธุรกิจก้าวไปอย่าง มีคุณภาพ เป็นการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจทางหนึ่งจนนำไปสู่การซื้อขาย ในการจับคู่เจรจาธุรกิจ เป็นกิจกรรมทางธุรกิจที่สำคัญของการเริ่มต้นธุรกิจและเพิ่มโอกาสทางธุรกิจเกิดผลประโยชน์ร่วมกันการเข้าร่วมงานจัดแสดงงานสินค้า Road Show การรวมตัวของผู้ประกอบการเพื่อให้มีโอกาสเจรจาต่อรองในการขยายความร่วมมือทางธุรกิจ

2.4 การให้บริการธุรกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและการให้บริการที่มุ่งเน้นความปลอดภัย จากปัญหาสถานะโลกกำลังเกิดการเปลี่ยนแปลง กระแสที่ทุกภาคส่วนเริ่มตระหนักถึงภัยคุกคามจากภาวะโลกร้อน ดังนั้น การให้บริการธุรกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมจึงเป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่จะสามารถสร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยว ธุรกิจสามารถดำเนินการโดยมีนโยบายที่สะท้อนถึงการรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อม กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รวมถึงการออกแบบสอดคล้องกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม และการวางแผนการจัดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

3. การยกระดับบุคลากรทางการท่องเที่ยวเพื่องานบริการที่เป็นเลิศ ในอุตสาหกรรมบริการเป็นอุตสาหกรรมที่มีความจำเป็นที่จะต้องพึ่งพาทรัพยากรมนุษย์ เนื่องจากบุคลากรส่วนใหญ่ของแต่ละองค์กรจำเป็นต้องให้บริการและติดต่อสื่อสารโดยตรงกับผู้มาใช้บริการหรือนักท่องเที่ยว จึงทำให้บุคลากรกลายเป็นส่วนสำคัญอย่างมากที่จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานด้านงานบริการ

3.1 เสริมสร้างสมรรถนะความรู้การท่องเที่ยวเพื่องานบริการที่เป็นเลิศ โดยผลักดันให้บุคลากรสร้างงานหรือปฏิบัติงานที่รับมอบหมายให้เหนือกว่าเกณฑ์ หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยบุคลากรต้องมีความรู้ในงานตามตำแหน่ง ทั้งนี้ ด้านอุตสาหกรรมบริการ บุคลากรควรมีความรู้ทั้งศาสตร์และศิลป์ ความรู้พื้นฐานในงานที่ปฏิบัติผนวกกับประสบการณ์การทำงาน ความรู้รอบตัว ความรู้ทางด้านกฎหมายเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ความต้องการของนักท่องเที่ยว กระแสการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ เพื่อการเตรียมพร้อมต่อการปรับเปลี่ยนได้ทันสถานการณ์

3.2 เพิ่มทักษะความสามารถเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานทางการท่องเที่ยว คือ การเพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากรด้านทักษะการสื่อสารภาษาต่างประเทศ การสร้างมนุษยสัมพันธ์การทำงานเป็นทีม ทักษะทางด้านไหวพริบ การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ศิลปะในการให้บริการสำหรับบุคลากรผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการเพิ่มทักษะการวางแผน ทักษะการคิดงานอย่างเป็นระบบทักษะการเจรจาต่อรอง ประณีประนอม ทักษะความเป็นผู้นำ ทักษะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information and Technology Skills)

3.3 สร้างทัศนคติบุคลากรงานบริการทางการท่องเที่ยว สำหรับทัศนคติของบุคลากรเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องมีตั้งแต่เริ่มปฏิบัติงาน หากบุคลากรผู้ปฏิบัติงานมีทัศนคติที่ดีก็ทำให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ การสร้างทัศนคติในการทำงานด้านบริการควรเริ่มตั้งแต่กระบวนการคัดเลือกบุคลากรในการปฏิบัติงานที่มีทัศนคติที่ดี ที่จำเป็นต่องานบริการ หรือการเสริมสร้างทัศนคติจากหลักสูตรการฝึกอบรมทั้งภายในองค์กรและภายนอก การมอบหมายงานเป็นทีม การมอบหมายโครงการพิเศษ เป็นต้น

4. รูปแบบการประชาสัมพันธ์เส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างประเทศ
การประชาสัมพันธ์ เป็นช่องทางการสื่อสารที่สำคัญในการสร้างการรับรู้ ความเข้าใจที่ดีให้เกิดขึ้น เป็นกลยุทธ์ในการสื่อสาร มุ่งหมายให้เกิดความเข้าใจในภาพลักษณ์ กระตุ้นให้นักท่องเที่ยวปรับเปลี่ยนทัศนคติจากเดิม เกิดแรงจูงใจ มีแนวทางในการพัฒนา ดังนี้

4.1 การจัดประชุมเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยง เป็นการจัดประชุมเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยง โดยการประชุมระดับนานาชาติ (Conventions) แลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดเห็นการประชาสัมพันธ์เส้นทางท่องเที่ยว ประชุมเพื่อหารือแนวทางพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวรูปแบบการเชื่อมโยง ในเส้นทางควรมีการจัดประชุมเผยแพร่ประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง เป็นการจัดประชุมหมุนเวียนตามประเทศที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชื่อมโยงร่วมกัน และสถานที่จัดประชุมอาจเป็นพื้นที่ประเทศที่อยู่ในเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยง

4.2 การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นรางวัลเพื่อประชาสัมพันธ์เส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยง เป็นการจูงใจนักท่องเที่ยวในเส้นทางเชื่อมโยง โดยให้ภาครัฐสนับสนุนงบประมาณ รับผิดชอบค่าใช้จ่าย ให้แก่ผู้ที่ได้รับรางวัลจากการจัดกิจกรรม หรือการออกค่าใช้จ่ายให้แก่ผู้ที่มีอิทธิพลบนสื่อโซเชียล (Influencer) เป็นผู้ทำเนื้อหาประชาสัมพันธ์เผยแพร่ตามแพลตฟอร์มต่าง ๆ ซึ่งต้องเลือกบุคคลที่มีผู้ติดตามจำนวนมาก

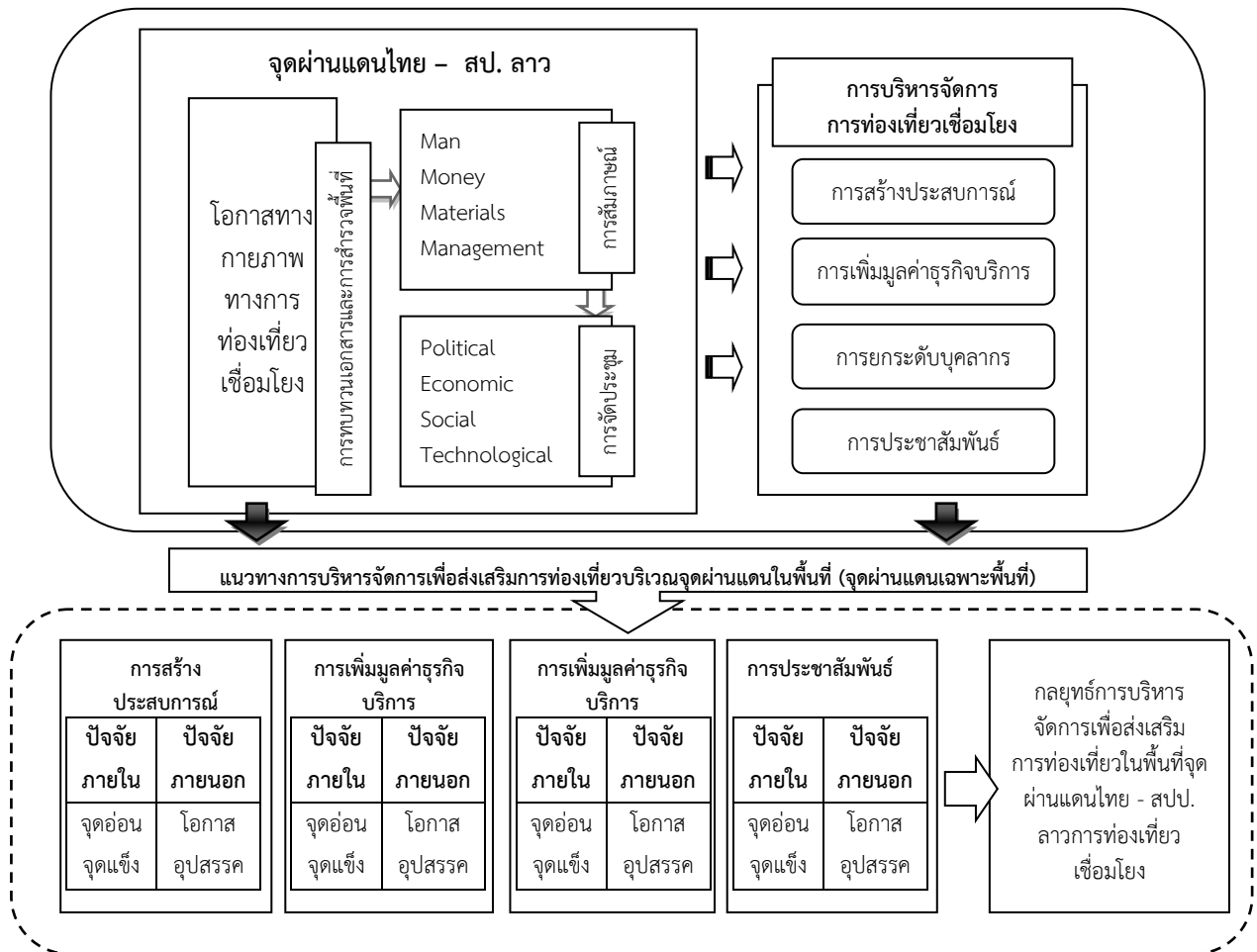
4.3 การจัดนิทรรศการแสดงสินค้าบริการเพื่อการประชาสัมพันธ์เส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยง โดยเน้นการจัดงานในระดับนานาชาติผ่านรูปแบบการจัดงานแบบ Trade Show กิจกรรมการจัดงานระหว่างผู้ประกอบการ รูปแบบ Consumer Show กิจกรรมที่นำเสนอข้อมูลให้แก่นักท่องเที่ยว และรูปแบบ Trade และ Consumer Show ซึ่งเป็นกิจกรรมส่งเสริมประชาสัมพันธ์ให้แก่ผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยว

การอภิปรายผล

จากผลการศึกษาเรื่องแนวทางการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่จุดผ่านแดนไทย - สปป. ลาว ได้มีผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่งเป็นตัวแทนของกลุ่มภาครัฐ ภาคเอกชน ผ่านกระบวนการขั้นตอน กระบวนการวิจัย และดำเนินการสรุปแนวทางการบริหารจัดการในภาพรวมของพื้นที่จุดผ่านแดนไทย - สปป. ลาว จากผลการศึกษาวัตถุประสงค์ที่ 1 โอกาสการท่องเที่ยวเชื่อมโยง

ในพื้นที่ การวิเคราะห์ประเด็นจากการสัมภาษณ์ Political Economic Social Technological และการจัดประชุม Man Money Materials และ Management เป็นทิศทางในการดำเนินการศึกษารวบรวมข้อมูลที่น่ามาสู่การสังเคราะห์เป็นแนวทางการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นแนวทางการบริหารจัดการส่งเสริมการท่องเที่ยวภาพรวมของพื้นที่จุดผ่านแดนไทย - สปป. ลาว โดยแนวทางการพัฒนาดังกล่าวมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2566-2570) ที่ได้กำหนดการพัฒนายุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาปัจจัยพื้นฐานอุตสาหกรรมท่องเที่ยว โดยคำนึงถึงความปลอดภัย ยุกระดับโครงสร้างพื้นฐานการเดินทางเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวทุกกลุ่มอย่างทั่วถึง พัฒนาศักยภาพบุคลากรให้มีขีดความสามารถในการแข่งขัน (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ, 2566, น. 11)

โดยองค์ความรู้ที่ได้จากผลการวิจัยจากการศึกษาครั้งนี้ ได้ข้อค้นพบว่า หากหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชน ต้องการมุ่งพัฒนาจุดผ่านแดนเฉพาะในพื้นที่ ควรมีการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของพื้นที่เชื่อมโยง ในแนวทางการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่จุดผ่านแดนไทย - สปป. ลาว ในแต่ละด้านประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) แนวทางการสร้างประสบการณ์เส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างประเทศ 2) แนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มในธุรกิจบริการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว 3) การยกระดับบุคลากรทางการท่องเที่ยวเพื่องานบริการที่เป็นเลิศ และ 4) รูปแบบการประชาสัมพันธ์เส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างประเทศ ซึ่งจะสามารถนำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์ของพื้นที่ด้านเศรษฐกิจ การลงทุน การค้าขาย การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม จุดผ่านแดนเฉพาะพื้นที่ได้

ภาพที่ 4 แนวทางการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวบริเวณจุดผ่านแดนในพื้นที่ (จุดผ่านแดนเฉพาะพื้นที่)

อย่างไรก็ตาม การศึกษาอุปสงค์ของการท่องเที่ยว หรือผู้บริโภคผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวในจุดหมายปลายทาง เพื่อกำหนดกลุ่มเป้าหมายของพื้นที่ที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากแต่ละกลุ่มมีความแตกต่างกันด้านพฤติกรรมผู้บริโภค โดยการกำหนดกลยุทธ์ต้องพิจารณาถึงปัจจัยภายใน คือ ความต้องการ การรับรู้ การเรียนรู้ บุคลิกภาพ รูปแบบการดำรงชีวิต แนวคิดเกี่ยวกับตนเอง ทัศนคติ และปัจจัยภายนอก คือ วัฒนธรรม ชั้นของสังคม กลุ่มอ้างอิง ผู้นำความคิดเห็น ครอบครัว ปัจจัยดังกล่าวมีความสำคัญส่งผลต่อพฤติกรรมผู้บริโภค การเลือกซื้อรูปแบบกิจกรรม สินค้าทางการท่องเที่ยว (ฉลองศรี พิมพ์สมพงศ์, 2560) ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า การกำหนดแนวทางการจัดการท่องเที่ยวต้องพิจารณาอุปทานการท่องเที่ยว (Tourism Supply) และอุปสงค์การท่องเที่ยว (Tourism demand) เพื่อให้เกิดสมดุลและยั่งยืนของการท่องเที่ยวต่อไป

นอกจากนี้ ทิศทาง แนวโน้มการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทย และ สปป.ลาว ควรมี ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชื่อมโยงที่คำนึงถึงการพัฒนาสินค้า บริการการท่องเที่ยวที่เป็นเลิศ การสร้าง แปรนัยการตลาด การประชาสัมพันธ์ พัฒนาเชื่อมโยงด้านคมนาคม การบริหารจัดการจุดผ่านแดน การส่งเสริมการค้าการลงทุน (ณัฐพัชร มณีโรจน์ และคณะ, 2563, น. 141) ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่จุดผ่านแดนไทย - สปป. ลาว ด้านการสร้างประสบการณ์เส้นทางท่องเที่ยวที่ควรให้ความสำคัญต่อการอำนวยความสะดวก ความปลอดภัยในเส้นทาง และด้านการสร้างมูลค่าเพิ่มในธุรกิจบริการ การยกระดับบุคลากรเพื่องานบริการ ที่เป็นเลิศ รวมถึงรูปแบบการประชาสัมพันธ์ที่มุ่งหมายให้เกิดความเข้าใจในภาพลักษณ์ เกิดแรงจูงใจ เดินทางท่องเที่ยวในเส้นทางเชื่อมโยงประเทศไทย และ สปป.ลาว ประการสำคัญในการพัฒนา ท่องเที่ยวเชื่อมโยง ทั้งนี้ สุริยา คำหวาน และวัชร ชาญบุญเรือง (2564, น. 118) ยังได้ศึกษาการ เชื่อมโยงการท่องเที่ยว โดยใช้เรื่องราวของพื้นที่เชิงประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ระหว่างประเทศไทย สปป.ลาว เวียดนาม ซึ่งมีความแตกต่างจากการศึกษาในครั้งนี้ ที่กล่าวถึงการเชื่อมโยงโดยศึกษาผ่าน โอกาสทางกายภาพการท่องเที่ยวในพื้นที่ อีกประการที่สำคัญในการทางการบริหารจัดการเพื่อ ส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่จุดผ่านแดนไทย - สปป. ลาว พบการศึกษาของ ประจวบ จันทน์หมื่น (2562, น. 57) ได้กล่าวถึง การรับจ่ายเงิน (Financial Flow) ซึ่งถือเป็นประเด็นการพัฒนาที่สำคัญต่อ การบริหารจัดการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่จุดผ่านแดนไทย - สปป. ลาว โดยให้ความสำคัญต่อ การเคลื่อนที่ด้านการเงิน คำนึงถึงการใช้จ่ายเงินของนักท่องเที่ยว อันจะส่งผลต่อการขับเคลื่อน กระตุ้นเศรษฐกิจให้แก่ประเทศต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยวสามารถนำแนวทางไปปรับ ประยุกต์ใช้ในการวางแผนพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวเชื่อมโยง และภาคเอกชน หอการค้าจังหวัด สภา อุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัด สมาคมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่ เช่น ธุรกิจนำเที่ยว สามารถศึกษาข้อมูลโอกาสเส้นทางการเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวภาคเหนือและภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ กับประเทศที่สาม เพื่อวิเคราะห์สู่การลงทุนธุรกิจบริการต่อไป

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาความพร้อมทางการท่องเที่ยวเชื่อมโยงของประเทศไทยผ่านโอกาสการสร้าง เส้นทางรถไฟฟาลาวจีน รวมถึงทิศทางการสร้างความร่วมมือทางการท่องเที่ยว เพื่อส่งเสริมการ ท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างประเทศไทย สปป. ลาว และประเทศที่สาม

รายการอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ. *ศูนย์ข้อมูลเพื่อธุรกิจไทยในลาว*. (2566 สิงหาคม 11). สืบค้นจาก ditp.go.th/post/141599
- กระทรวงการต่างประเทศ. (2566). *กระทรวงการต่างประเทศเยือน สปป. ลาว*. สืบค้นจาก <https://www.mfa.go.th/th/content/dpm-fm-follows-up-pms-visit-to-lao-pdr>
- กระทรวงการต่างประเทศ. *ศูนย์ข้อมูลเพื่อธุรกิจไทยในลาว*. (2566 พฤศจิกายน 8). สืบค้นจาก <https://thaibizlaos.com/lao/news/detail.php>
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ. (2566). *แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2566 – 2570)*. สืบค้นจาก <https://anyflip.com/zzfck/rptc/basic>
- กันยารวรรณ์ กำเนิดสินธุ์. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศชุมชนบางน้ำผึ้ง. *วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา*, 6(1), 173-196.
- ฉลองศรี พิมพ์สมพงศ์. (2560). *การวางแผนและพัฒนาการตลาด การท่องเที่ยว* (พิมพ์ครั้งที่ 13). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชาย โพลิตา. (2562). *ศาสตร์และศิลป์การวิจัยเชิงคุณภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ณัฐพัชร มณีโรจน์, จุฑาธิป จันทรเอียด และอังสุมาลิน จานงขอบ. (2563). วิเคราะห์แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. *วารสารวิชาการการท่องเที่ยวไทยนานาชาติ*, 16(2), 127-147.
- ประกอบศิริ ภักดีพินิจ, ธนวัต ลิ้มปัทมชัยกุล และณัฐพัชร มณีโรจน์. (2562). *แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป. ลาว*. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.
- ประจวบ จันทรหมื่น. (2562). ระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชื่อมโยงตามลำน้ำโขงไทย-ลาว กรณีศึกษา พื้นที่เศรษฐกิจพิเศษมุกดาหาร-สะหวัน-เซโน และนครพนม-ท่าแขก. *วารสารด้านการบริหารรัฐกิจและการเมือง*, 8(1), 45-63.
- แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2566 - 2570). (2566, มีนาคม 24). *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่มที่ 140 ตอนที่ 70. หน้า 39.

สถานเอกอัครราชทูต ณ เวียงจันทน์. (2564). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (2564 – 2568) ของ สปป. ลาว. ม.ป.ท. กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ.

สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561 – 2580. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ

สุริยา คำหวาน และวัชรีย์ แสงบุญเรือง. (2564). นวัตกรรมเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และความสัมพันธ์ไทย ลาว เวียดนาม ภายใต้บริบทกลุ่มน้ำโขงตอนกลาง. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม, 11(3), 115-130.

หิรัญญา กลางนุรักษ์ และ เกิดศิริ เจริญวิศาล. (2566). ศักยภาพในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดภูเก็ต. วารสารวิจัยวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, 7(1), 182-192.

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในการลดขยะอาหารในจังหวัดเชียงราย

Factors Influencing Behavior in Reducing Food Waste in Chiang Rai Province

(Received: November 15, 2023; Revised: December 20, 2023; Accepted: December 23, 2023)

ไพโรจน์ ด้วนนคร¹ วชระ วัฒนารวี² ขวัญเรือน สิ้นณรงค์¹

Pairoj Duangnakorn¹ Watchara Watanarawee² Kwanruen Sinnarong¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมในการลดขยะอาหารในจังหวัดเชียงราย และวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการลดขยะอาหารในจังหวัดเชียงราย โดยการสำรวจจากประชากรในจังหวัดเชียงราย จำนวน 1,198,218 คน จาก 18 อำเภอ โดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 974 คน เก็บข้อมูลโดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณเพื่อหาปัจจัยสำคัญ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ในภาพรวมด้านพฤติกรรมเกี่ยวกับขยะอาหารมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 ด้านบรรทัดฐานเกี่ยวกับขยะอาหารมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 ด้านการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมเกี่ยวกับขยะอาหารมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.15 ด้านความตั้งใจเหลือเศษอาหาร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 ด้านแรงจูงใจในการเลือกอาหาร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 ด้านการวางแผนเกี่ยวกับอาหารมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.48 ด้านทัศนคติทางการเงินมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 ด้านความสัมพันธ์ทางสังคมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.91 ด้านอาหารส่วนเกินมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.47 และด้านการจัดการขยะอาหารมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 เมื่อทำการวิเคราะห์ด้วยการถดถอยเชิงเส้นพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการขยะอาหาร คือ ทัศนคติทางการเงิน แรงจูงใจในการเลือกอาหาร การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม อาหารส่วนเกิน ความสัมพันธ์ทางสังคม ทัศนคติส่วนตัว และบรรทัดฐานส่วนตัว

คำสำคัญ: ปัจจัยที่มีอิทธิพล พฤติกรรม อาหารขยะ

¹ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
Faculty of Industry Chiang Rai Rajabhat University

² คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
Faculty of Industry Chiang Rai Rajabhat University
e-mail: watchara.wat@crru.ac.th

Abstract

This research aims to study the behavior of food waste reduction in the province of Chiang Rai and analyze key factors influencing food waste reduction in Chiang Rai. The study surveyed a population of 1,198,218 people from 18 districts in Chiang Rai, using a questionnaire distributed to a sample group of 974 individuals selected through multi-stage random sampling. Data was analyzed using descriptive statistics and multiple regression analysis to identify significant factors. The research findings can be summarized as follows:

Overall, the average score for behavior related to food waste is 4.04, for attitudes towards food waste is 3.91, for perceived behavior control regarding food waste is 3.15, for intention to leave food scraps is 4.13, for motivational factors in food choices is 3.90, for meal planning is 3.48, for financial attitude is 3.56, for social relationships is 2.91, for excess food consumption is 3.47, and for food waste management is 3.89.

The Multiple Linear Regression analysis using the Stepwise method yielded that the factors most influencing food waste management are financial attitudes, motivational factors in food choices, Perceived behavioral control, Food surplus, social relationship, Personal Attitude and Subjective norm.

Keyword: Factors Influencing, Behavior, Food waste

บทนำ

ในจำนวนทรัพยากรที่จำเป็นต่อการดำรงชีพทั่วไปเป็นที่ยอมรับกันว่าปัจจัย 4 เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด โดยอาหารเป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตของมนุษย์ที่สำคัญที่สุด ผู้ผลิตอาหารมีหน้าที่ในการผลิตอาหารเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภค ถ้าไม่มีการบริหารจัดการตลอดห่วงโซ่การผลิต อาหารที่ผลิตออกมาส่วนหนึ่งจะกลายเป็นขยะอาหาร (Food Waste) ในที่สุด (กรณีศรุตนามหัทธนะ, 2562) ซึ่งขยะอาหาร หรือ ของเสียเหลือทิ้งที่ได้จากการประกอบอาหารและรับประทาน จากข้อมูลขยะองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (UNFAO) อาหารที่ถูกผลิตขึ้นเพื่อการบริโภคของมนุษย์ทั่วโลก ในส่วนหนึ่งกลายเป็นเศษอาหารเหลือทิ้งถึง 1 ใน 3 หรือประมาณ 1,300 ล้านตัน ถูกปล่อยให้สูญเสีย (Losses) หรือทิ้งเป็นขยะ (Waste) ในตลอดห่วงโซ่อาหาร ขณะที่ประชากรทั่วโลกต้องเผชิญความหิวโหยถึง 870 ล้านคน หรือ ประชากร โลก 1 ใน 8 คน ในประเทศยากจนยังคงอดอยากหิวโหย ขยะอาหารจึงเป็นประเด็นปัญหาสำคัญที่ทั่วโลกกำลังเผชิญอยู่ (เจษฎา เด่นดวงบริพันธ์, 2561) ในด้านสังคมปัญหาความขาดแคลนของอาหารทวีความรุนแรงตามจำนวนประชากรโลกที่เพิ่มขึ้นในทุก ๆ ปี ในด้านเศรษฐกิจ การจัดการอย่างเป็นระบบจะช่วยสร้างอาหารและรายได้กับเกษตรกร และด้านสิ่งแวดล้อมเกี่ยวข้องกับระบบนิเวศวิทยา ปัญหาการขาดแคลนน้ำ และภาวะโลกร้อน อีกทั้งอาหารที่ถูกทิ้ง ไม่เพียงแต่สิ้นเปลืองทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้เพาะปลูก เช่น ที่ดิน น้ำ พลังงาน และปัจจัยการผลิตอื่นๆ แต่ยังรวมถึงการสูญเสียมูลค่าทางเศรษฐกิจโดยเปล่าประโยชน์อีกด้วย (Gustavsson J., Cederberg, C., Sonesson, U., Van Otterdijk, R., & Meybeck, A., 2011) ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าหากมีการจัดการขยะจากอาหารให้ถูกต้อง โดยนำไปใช้ประโยชน์ด้านอื่น ๆ ได้ จะเป็นการช่วยในการจัดการทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น มีความสิ้นเปลืองน้อยลง ทั้งยังช่วยในการนำไปใช้ประโยชน์ได้เพิ่มเติม ซึ่งสามารถทำได้โดยการสร้างพฤติกรรมในการลดขยะอาหารโดยการอาศัยศึกษากระบวนการตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล และทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการช่วยลดขยะอาหาร อันจะเกิดผลต่อเนื่องในด้านต่าง ๆ ของโซ่อุปทานอาหารในที่สุด

จังหวัดเชียงราย เป็นจังหวัดที่มีที่ตั้งและภูมิอากาศที่ดี มีวัฒนธรรมที่หลากหลายเป็นเป้าหมายของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศ มีรายได้จากการท่องเที่ยวเป็นประการสำคัญ ทั้งนี้ธุรกิจสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเป็นธุรกิจที่มีอาหารเป็นผลิตภัณฑ์สำคัญในการดำเนินการ ดังนั้น การศึกษาค้นคว้าจึงเป็นการศึกษาถึงพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการลดขยะอาหารในจังหวัดเชียงราย และทำการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลของพฤติกรรมในการลดขยะอาหาร อันจะนำผลไปใช้ประโยชน์ในประเด็นที่เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมในการลดขยะอาหารในจังหวัดเชียงราย
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในการลดขยะอาหารในจังหวัดเชียงราย

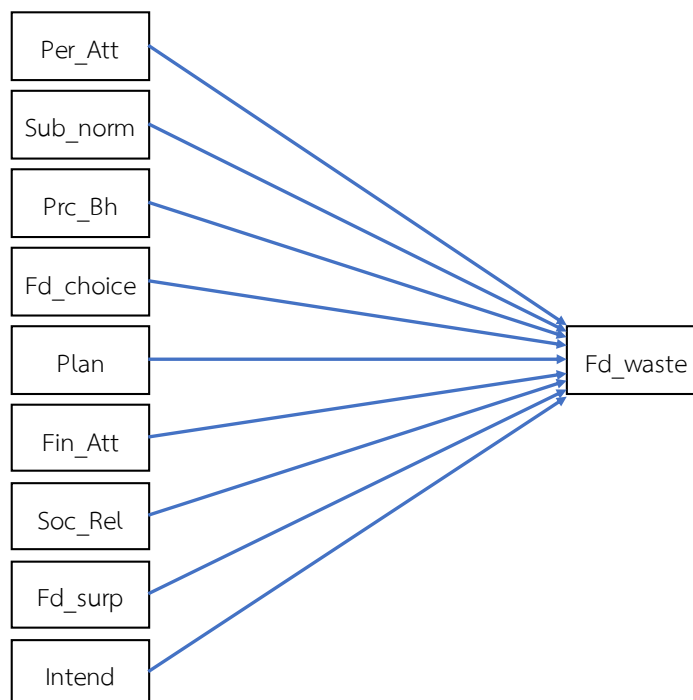
กรอบแนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (Theory of Reasoned Action: TRA) และทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior: TPB) Ajzen, I., & Fishbein, M. (1977) และ Fishbein, M. & Ajzen, I. (1977) ได้นำเสนอแนวความคิดของการกระทำด้วยเหตุผล โดยมีแนวคิดที่ว่าความเชื่อและทัศนคติมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน ทฤษฎีนี้ยังได้อธิบายว่า ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการแสดงพฤติกรรมประกอบด้วยเจตนาแสดงพฤติกรรม (Behavioral intention) ซึ่งมีปัจจัย 2 ประการที่ได้แก่ ทัศนคติต่อพฤติกรรม (Attitude) และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subjective Norm) ต่อมา Icek Ajzen (1991) ได้พัฒนาทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ซึ่งต่อยอดการพัฒนาจากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล โดยได้อธิบายว่า พฤติกรรม (Behavior) ที่ถูกแสดงออกมาเป็นผลมาจาก เจตนา (Intention) ซึ่งมีปัจจัย 3 ประการที่มีอิทธิพลต่อการก่อให้เกิดเจตนา ได้แก่ ทัศนคติต่อพฤติกรรม (Attitude toward the behavior) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subjective Norm) และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavioral Control) ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ได้เพิ่มปัจจัยด้านการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (Perceived behavioral control) เข้ามา ต่อมาในปี ค.ศ. 2000 Ajzen ได้ปรับปรุงทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนอีกครั้ง (Ajzen, I., & Fishbein, M., 2000) โดยได้เพิ่มเนื้อหาในส่วนของการควบคุมพฤติกรรมที่แท้จริง (Actual Behavioral Control) ซึ่งจะส่งผลต่อการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมและพฤติกรรม

ในการศึกษาของ Aktas et al. (2018) และ Bhatti, S. H., Saleem, F., Zakariya, R., & Ahmad, A. (2023) อธิบายได้ว่าพฤติกรรมในการใช้ขยะอาหารให้เป็นประโยชน์ (Food Waste Behavior) เป็นผลมาจาก 2 ปัจจัยคือ ความตั้งใจในการใช้ประโยชน์จากขยะอาหาร (Intention on Food Waste) และประโยชน์ในการใช้งานจากขยะอาหาร (Benefit from Waste Food) โดยความตั้งใจในการใช้ประโยชน์จากขยะอาหาร (Intention on Food Waste) เองก็มีปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบคือ ทัศนคติต่อพฤติกรรมเกี่ยวกับขยะอาหาร (Attitude to Food Waste) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการใช้งานขยะอาหาร และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม หรือความเชื่อของบุคคลที่มีต่อการแสดงพฤติกรรมและสามารถควบคุมพฤติกรรมที่เกี่ยวกับขยะอาหาร ในขณะเดียวกัน

ประโยชน์ในการใช้งานจากขยะอาหาร ก็มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องคือ ความสัมพันธ์ในสังคมของธุรกิจจนถึงผู้บริโภคในโซ่อุปทานอาหาร (Social Relationship) และปริมาณอาหารส่วนเกินที่เกิดที่ก่อให้เกิดขยะอาหาร (Food Surplus)

ดังนั้น ตัวแปรที่จะใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ตัวแปรต้น จำนวน 9 ตัว ได้แก่ทัศนคติส่วนตัว (Personal attitudes: Per_Att) บรรทัดฐาน (Subjective norm: Sub_norm) การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม (Perceived behavioral control: Prc_Bh) แรงจูงใจในการเลือกอาหาร (Food choice motives: Fd_choice) การวางแผน (Planning: Plan) ทัศนคติทางการเงิน (Financial attitude: Fin_Att) ความสัมพันธ์ทางสังคม (Social relationship: Soc_Rel) อาหารส่วนเกิน (Food surplus: Fd_surp) ความตั้งใจ (Intensions: Intend) และตัวแปรตาม ได้แก่ ขยะอาหารหรือเศษอาหาร (Food waste: Fd_waste) ดังแสดงในกรอบแนวคิดในการวิจัยในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีประชากรคือประชาชนในจังหวัดเชียงราย จำนวน 1,198,218 คน จาก 18 อำเภอ (กระทรวงมหาดไทย. กรมการปกครอง. สำนักบริหารการทะเบียน, 2566) และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ กลุ่มผู้บริโภคอาหารทั่วไป ได้แก่

ประชาชนที่ทำอาหารรับประทานในครอบครัว หรือรับประทานส่วนตัว รวมทั้งผู้ที่ซื้ออาหารสำเร็จรูป หรือวัตถุดิบมาปรุงเพื่อเป็นอาหารในครอบครัว สุ่มตัวอย่างด้วยวิธีสุ่มแบบหลายชั้น (Multi-stage Sampling) โดยจะเริ่มโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster or area sampling) ก่อน จากนั้นจึงใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามจำนวนประชากรในอำเภอต่าง ๆ เพื่อเก็บข้อมูลให้ได้ครบถ้วน และครอบคลุม เป็นตัวแทนประชากรที่ดีได้ โดยในขั้นแรกคณะผู้วิจัยได้ทำการจัดกลุ่มอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดเชียงราย ทั้งหมด จำนวน 18 อำเภอ โดยใช้เกณฑ์ระยะทางที่ใกล้เคียงกัน ลักษณะเชื้อชาติ และวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกัน ได้ดังนี้

ตารางที่ 1 การจัดกลุ่มอำเภอในจังหวัดเชียงรายโดยใช้เกณฑ์ระยะทางที่ใกล้เคียงกัน ลักษณะเชื้อชาติ และวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกัน

กลุ่มที่	รายชื่ออำเภอ	จำนวนประชากรรวม	ร้อยละ
1	เมืองเชียงราย* แม่ลาว เวียงชัย	298,392	24.90
2	เชียงของ* เทิง	146,346	12.21
3	พญาเม็งราย* เวียงแก่น ขุนตาล เวียงเชียงรุ้ง ดอยหลวง	151,295	12.63
4	แม่ฟ้าหลวง แม่จัน* เชียงแสน	219,163	18.29
5	แม่สรวย* เวียงป่าเป้า	147,030	12.27
6	พาน* ป่าแดด	150,726	12.57
7	แม่สาย*	85,266	7.11
รวม		1,198,218	100.00

หมายเหตุ: * อำเภอที่เลือกทำการเก็บข้อมูลแบบสอบถาม โดยทำการจับฉลากชื่ออำเภอในแต่ละกลุ่ม เพื่อเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลได้ตามวิธีการทางสถิติโดยอาศัยความน่าจะเป็น (ที่มา : กระทรวงมหาดไทย. กรมการปกครอง. สำนักบริหารการทะเบียน, 2566)

เมื่อทำการเก็บข้อมูลและตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องของแบบสอบถาม ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 974 ฉบับ เมื่อนำมาคำนวณจำนวนประชากร และจำนวนตัวอย่างตามสัดส่วน จะได้แบบสอบถามตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างและการแบ่งชั้นภูมิดังนี้

ตารางที่ 2 จำนวนตัวอย่าง

กลุ่มที่	รายชื่ออำเภอ	จำนวนตัวอย่าง	ร้อยละ
1	เมืองเชียงราย	240	24.64
2	เชียงของ	120	12.32
3	พญาเม็งราย	120	12.32
4	แม่จัน	170	17.45
5	แม่สรวย	120	12.32
6	พาน	120	12.32
7	แม่สาย	84	8.62
รวม		974	100.00

ซึ่งจากตารางที่ 2 จะเห็นได้ว่ามีสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละอำเภอมีความใกล้เคียงกับสัดส่วนของประชากรในตารางที่ 1

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ใช้แบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งเป็น 4 ตอน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้
 ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม
 ตอนที่ 2 เป็นการถามเกี่ยวกับปริมาณและการจัดการขยะอาหาร เป็นข้อคำถามแบบเลือกตอบ
 ตอนที่ 3 ทศนคติที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะอาหาร เป็นข้อคำถามในตัวแปรที่ใช้การวิจัย
 จำนวนรวมทั้งสิ้น 35 ข้อ เป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ตามแบบของ
 ไกลเคิร์ท (Likert Scale) 5 ระดับ ประกอบด้วยตัวแปรต้น ได้แก่ ทศนคติส่วนตัว (Personal Attitudes)
 จำนวน 4 ข้อ บรรทัดฐาน (Subjective Norm) จำนวน 4 ข้อ การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม
 (Perceived Behavioral Control) จำนวน 4 ข้อ ความตั้งใจ (Intentions) จำนวน 4 ข้อ แรงจูงใจ
 ในการเลือกอาหาร (Food Choice Motives) จำนวน 3 ข้อ การวางแผน (Planning) จำนวน 3 ข้อ
 ทศนคติทางการเงิน (Financial Attitude) จำนวน 3 ข้อ ความสัมพันธ์ทางสังคม (Social
 Relationship) จำนวน 3 ข้อ อาหารส่วนเกิน (Food Surplus) จำนวน 3 ข้อ และตัวแปรตามคือ
 ขยะอาหาร (Food Waste) จำนวน 4 ข้อ โดย

- ระดับ 5 หมายถึง มีการความสำคัญและมีการนำไปปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 5 คะแนน
- ระดับ 4 หมายถึง มีการความสำคัญและมีการนำไปปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 4 คะแนน
- ระดับ 3 หมายถึง มีการความสำคัญและมีการนำไปปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 3 คะแนน
- ระดับ 2 หมายถึง มีการความสำคัญและมีการนำไปปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 2 คะแนน
- ระดับ 1 หมายถึง มีการความสำคัญและมีการนำไปปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด
มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 1 คะแนน

ตอนที่ 4 เป็นการถามปลายเปิด แสดงความเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่าง ๆ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ด้วยดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) ซึ่งพิจารณาค่า IOC ที่มากกว่า 0.6 ขึ้นไป โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน

การวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ราย และการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.816 ซึ่งมีความมากกว่า 0.70 อันเป็นค่าที่ยอมรับได้ (Griffith, M., 2015).

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

เมื่อได้แบบสอบถามแล้ว นำแบบสอบถามมาอบรมสร้างความเข้าใจ เพื่อนำไปเก็บข้อมูลตามอำเภอต่าง ๆ ในจุดชุมชนใหญ่ ๆ โดยพยายามให้มีการกระจายออกไปให้มากที่สุด เมื่อได้แบบสอบถามมาครบจำนวนที่ต้องการแล้วจึงทำการตรวจสอบ เพื่อค้นหาแบบสอบถามที่สมบูรณ์ที่สุดให้ได้ตามจำนวนที่กำหนดไว้ จากนั้นจึงนำมาลงรหัสเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลตอนที่ 1 และ 2 การวิเคราะห์ความถี่และร้อยละ

ข้อมูลตอนที่ 3 นำมาวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากนั้นนำข้อคำถามของแต่ละปัจจัยที่สำคัญมาหาค่าเฉลี่ยของแต่ละปัจจัย เพื่อนำไปวิเคราะห์ด้วยการถดถอยพหุ โดยมีสมการที่ตั้งไว้ดังนี้

$$\text{Fd_waste} = \alpha + \beta_1 \text{Per_Att} + \beta_2 \text{Sub_norm} + \beta_3 \text{Prc_Bh} + \beta_4 \text{Fd_choice} + \beta_5 \text{Plan} + \beta_6 \text{Fin_Att} + \beta_7 \text{Soc_Rel} + \beta_8 \text{Fd_surp} + \beta_9 \text{Intend}$$

ข้อมูลตอนที่ 4 วิเคราะห์โดยจัดกลุ่มและเรียงเรียงตามความถี่

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์พฤติกรรมในการลดขยะอาหารในจังหวัดเชียงราย พบว่า ในภาพรวม ด้านพฤติกรรมเกี่ยวกับขยะอาหาร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 ด้านบรรทัดฐานเกี่ยวกับขยะอาหาร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 ด้านการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมเกี่ยวกับขยะอาหาร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.15 ด้านความตั้งใจเหลือเศษอาหาร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 ด้านแรงจูงใจในการเลือกอาหาร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 ด้านการวางแผนเกี่ยวกับอาหาร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.48 ด้านทัศนคติทางการเงิน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.91 ด้านอาหารส่วนเกิน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.47 และด้านการจัดการขยะอาหาร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89

เมื่อนำมาวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในการลดขยะอาหารด้วยการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ โดยการตรวจสอบเงื่อนไขเบื้องต้นพบว่า ค่า F-test ของ Linearity ทุกตัวแปร มีระดับนัยสำคัญ น้อยกว่า 0.05 หรือตัวแปรต้นและตัวแปรตามมีความสัมพันธ์กันเชิงเส้นตรง และค่า Deviation from Linearity มีค่า F-test มากกว่า 0.05 หรือ ตัวแปรทั้งสองไม่มีความสัมพันธ์กันเชิงเส้นโค้ง ค่า Variance Inflation Factor (VIF) ของตัวแปรอยู่ระหว่าง 1.067 – 1.445 ซึ่งไม่เกิน 10 และค่า Tolerance มีค่าระหว่าง 0.692 – 0.937 ซึ่งมากกว่า 0.2 ทุกค่า แสดงว่าตัวแปรที่นำมาใช้พยากรณ์ไม่ควรมีความสัมพันธ์กันสูงเกินไป

นอกจากนั้น ค่า Durbin-Watson มีค่าเท่ากับ 1.866 มีค่าอยู่ระหว่าง 1.5 -2.0 แสดงว่าความคลาดเคลื่อน (Residual) กระจายตัวแบบอิสระปราศจากอิทธิพลใด ๆ และค่า Homoscedasticity หรือความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนมีความคงที่ทุกค่า

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์สมการการถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ

Model	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
7 Regression	340.075	7	48.582	60.824	0.000
Residual	771.571	966	0.799		
Total	1111.646	973			

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่า F-test ของสมการการถดถอยเชิงเส้นพหุคูณด้วยวิธี Stepwise ในตัวแบบที่ 7 มีค่าเท่ากับ 60.824 โดยมีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 สมการการถดถอยนี้มีความเหมาะสม โดยมีตัวแปรที่ใช้ทั้งหมด 7 ตัวด้วยกัน

ตารางที่ 4 อิทธิพลของตัวแปรต้นต่าง ๆ ต่อการจัดการขยะอาหารโดยการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณด้วยวิธี Stepwise

ตัวแปร	Unstandardized		Standardized		t	Sig.	Collinearity	
	Coefficients		Coefficients				Statistics	
	B	S.E	Beta				Tolerance	VIF
(Constant)	-.579	.242			-2.394	.017*		
Fd_choice	.267	.035	.236		7.740	.000***	.776	1.289
Fin_Att	.212	.025	.248		8.601	.000***	.862	1.160
Prc_Bh	.263	.033	.222		8.036	.000***	.937	1.067
Soc_Rel	.110	.033	.103		3.343	.001***	.763	1.311
Fd_surp	.126	.035	.112		3.632	.000***	.749	1.334
Sub_norm	-.158	.046	-.111		-3.452	.001***	.692	1.445
Per_Att	.127	.055	.071		2.331	.020*	.768	1.303

หมายเหตุ : * หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

*** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

จากตารางที่ 4 ค่า Variance Inflation Factor (VIF) ของตัวแปรอยู่ระหว่าง 1.067 – 1.445 ซึ่งไม่เกิน 4 และค่า Tolerance มีค่าระหว่าง 0.692 – 0.937 แสดงว่า ตัวแปรที่นำมาใช้พยากรณ์ ไม่มีความสัมพันธ์กันสูงเกินไป และเขียนเป็นสมการค่ามาตรฐานได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{Fd_waste} = & 0.236\text{Fd_choice}^{***} + 0.248\text{Fin_Att}^{***} + 0.222\text{Prc_Bh}^{***} + \\ & 0.103\text{Soc_Rel}^{***} + 0.112\text{Fd_surp}^{***} - 0.111\text{Sub_norm}^{***} + \\ & 0.071\text{Per_Att}^* \end{aligned}$$

อธิบายได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการขยะอาหารทางบวกมากที่สุด คือ ทักษะคติทางการเงิน (Fin_Att) โดยมีอิทธิพล 0.248 รองลงมา ได้แก่ แรงจูงใจในการเลือกอาหาร (Fd_choice) โดยมีอิทธิพล 0.236 อันดับสาม ได้แก่ การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม (Prc_Bh) โดยมีอิทธิพล 0.222 และอาหารส่วนเกิน (Fd_surp) มีอิทธิพล 0.112 ความสัมพันธ์ทางสังคม (Soc_Rel) มีอิทธิพล 0.103 โดยทั้งหมดนี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ในขณะที่ตัวแปรด้านทัศนคติส่วนตัว (Per_Att) มีอิทธิพล 0.071 โดยมีระดับนัยสำคัญ 0.05 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางลบต่อการจัดการขยะอาหาร ได้แก่ บรรทัดฐานส่วนตัว (Sub_norm) ที่มีอิทธิพล 0.111 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.001 ค่า Adjusted R Square มีค่าเท่ากับ 0.301 แสดงว่าตัวแปรต้นทั้ง 7 ตัว สามารถอธิบายตัวแปรตามได้ร้อยละ 30.10

อภิปรายผล

จากพฤติกรรมการลดขยะอาหารในจังหวัดเชียงรายของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า โดยภาพรวม เห็นว่ามีพฤติกรรมที่ต้องการลดขยะอาหารในระดับที่สูง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 นอกจากนี้ ในปัจจัยด้านอื่น ๆ ทั้งด้านบรรทัดฐานเกี่ยวกับขยะอาหาร ด้านการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมเกี่ยวกับขยะอาหาร ก็มีค่าสูงด้วยเช่นกัน ทั้งนี้ที่น่าสนใจ คือด้านความตั้งใจเหลือเศษอาหารนั้นมีค่าเฉลี่ยที่สูงมาก คือ 4.13 แสดงถึงความพยายามในการลดขยะอาหารที่เหลือจากการบริโภคด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทั้ง Aktas et al. (2018) ที่ได้ศึกษาถึงแนวทางพฤติกรรมผู้บริโภคต่อเศษอาหาร และ Bhatti et al. (2023) ที่ได้ศึกษาถึงปัจจัยกำหนดพฤติกรรมขยะอาหารของผู้บริโภค รุ่นเยาว์ในประเทศกำลังพัฒนา อย่างไรก็ตามปัจจัยด้านแรงจูงใจในการเลือกอาหารนั้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 ซึ่งอาจเป็นเพราะวัฒนธรรมด้านอาหารของไทยมีความหลากหลายอยู่มาก มีอาหารท้องถิ่นชาวเหนือ มีอาหารของภาคอื่น ๆ ทั้งในปัจจุบันยังมีความนิยมบริโภคอาหารจากต่างชาติ เข้ามามีบทบาทมากขึ้นก็เป็นได้ ทำให้มีการจูงใจในการเลือกอาหารสูงขึ้น และอาจส่งผลต่อด้าน

การวางแผนเกี่ยวกับอาหาร ที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.48 น้อยมากได้เนื่องจากความหลากหลายของอาหารที่มีให้เลือก ทั้งยังอาจส่งผลต่อด้านทัศนคติทางการเงิน และด้านอาหารส่วนเกินด้วยเช่นกัน ในขณะที่กรณี รัตนมาหัตถะ (2562) เองได้กล่าวโดยสรุปไว้ว่า Small Bites Big Flavor ซึ่งมีความหมายถึงการบริโภคเพียงน้อยแต่ได้รับรสชาติที่อร่อย และเพียงพอในการบริโภคให้มาก ซึ่งก็เป็นวิธีหนึ่งเช่นกันที่จะลดความกังวลในทัศนคติทางการเงินในการบริโภคอาหารลงได้ ทั้งยังช่วยลดขยะอาหารได้อีกด้วย

ประเด็นที่น่าสนใจมากที่สุดคือ ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ทางสังคม มีค่าเฉลี่ยเพียง 2.91 ซึ่งเป็นด้านที่มีค่าต่ำที่สุด ทั้งที่ในสังคมของเชียงรายเอง มีการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมอยู่เป็นอย่างมาก แต่ละด้านการจัดการขยะอาหาร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89

ผลการวิเคราะห์จากสมการการถดถอยเชิงเส้นพหุคูณที่น่าสังเกต ได้แก่ การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม อาหารส่วนเกิน และความสัมพันธ์ทางสังคมที่มีอิทธิพลในทางบวกต่อการจัดการขยะอาหารที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.001 มาก ในขณะที่ตัวแปรด้านทัศนคติส่วนตัว มีอิทธิพลต่อการจัดการขยะอาหารน้อยที่สุด ทั้งยังอยู่ในระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 อีกด้วย นอกจากนี้ บรรทัดฐานส่วนตัวกลับมีอิทธิพลทางลบต่อการจัดการขยะอาหารแสดงถึงปัจจัยส่วนบุคคลนั้น มีผลต่อการจัดการขยะอาหารน้อยมาก แต่ปัจจัยที่เกี่ยวกับสังคม บุคคลรอบข้าง หรือบริบทของบุคคล มีอิทธิพลต่อการกำจัดอาหารที่มากกว่านั่นเอง ในขณะที่ตัวแปรที่ถูกคัดออกจากสมการ คือ การวางแผน และความตั้งใจ ไม่ส่งผลต่อการจัดการขยะอาหารอย่างมีนัยสำคัญเลย โดยในงานของ Aktas et al. (2018) ที่ได้ศึกษาถึงแนวทางพฤติกรรมผู้บริโภคต่อเศษอาหาร และ Bhatti et al. (2023) ที่ได้ศึกษาถึงปัจจัยกำหนดพฤติกรรมขยะอาหารของผู้บริโภคชุมชนในประเทศกำลังพัฒนา ที่ได้พบทวนวรรณกรรมมานั้น สอดคล้องกันว่า พฤติกรรมในการลดขยะอาหารเป็นผลมาจากความสัมพันธ์ทางสังคมสูงอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ตัวแปรต่าง ๆ ตามทฤษฎีทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล และทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ก็มีผลต่อการจัดการขยะอาหารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่แตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นกับบริบทในการศึกษาเป็นสำคัญ

อย่างไรก็ตาม จากค่า Adjusted R Square ที่มีค่าเท่ากับ 0.301 แสดงว่า ตัวแปรต้นทัศนคติทางการเงิน แรงจูงใจในการเลือกอาหาร การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม อาหารส่วนเกิน ความสัมพันธ์ทางสังคม ทัศนคติส่วนตัว และบรรทัดฐานส่วนตัว ทั้ง 7 ตัว รวมกันมีอิทธิพลหรือส่งผลต่อการจัดการขยะอาหารได้เพียงร้อยละ 30.10 เท่านั้น ซึ่งเป็นปัจจัยส่วนน้อย ในขณะที่มีปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการจัดการขยะอาหารอีกร้อยละ 69.90 ที่ยังต้องการการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมต่อไป

ทั้งนี้ผลการวิจัยที่ได้สอดคล้องโดยตรงกับผลการวิจัยของ Bhatti et al. (2023) ที่พบว่าทัศนคติต่าง ๆ ทั้งทางการเงิน ทัศนคติส่วนตัว ส่งผลโดยตรงต่อความต้องการในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการลดขยะอาหาร ในขณะที่ผลการวิจัยของ Aktas et al (2018) นั้นใช้การวิเคราะห์

โดยสมการเชิงโครงสร้าง ก็เห็นได้อย่างชัดเจนถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ได้จาก ทฤษฎีการกระทำ ด้วยเหตุผล และทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน แต่ทั้งนี้ได้เพิ่มเติมปัจจัยด้านศาสนาเข้าด้วย ซึ่งพบว่า มีผลต่อพฤติกรรมโดยตรงด้วยเช่นกัน ซึ่งในงานวิจัยฉบับนี้ไม่ได้คำนึงถึงปัจจัยด้านศาสนาด้วย เนื่องจาก เห็นว่าเป็นเรื่องละเอียดอ่อนต่อวัฒนธรรมในประเทศไทย ทั้งประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ เป็นหลักและมีจำนวนมากที่สุด

อย่างไรก็ดี จากข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าปัจจัยสำคัญที่สุดในเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมในการลดขยะอาหารนั้นอยู่ที่ความเข้มแข็งของชุมชน และผู้นำชุมชนเป็นหลัก ที่สามารถ ชักชวนให้คนในชุมชนร่วมมือกันกำจัดขยะได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงปริมาณ ดังจะได้กล่าวถึง คือ จากการทบทวนวรรณกรรม ได้ตัวแปรที่สนใจมาจำนวน 9 ตัวแปร แต่เมื่อ วิเคราะห์ด้วยสมการการถดถอยเชิงเส้นพหุคูณกลับมีตัวแปรที่ส่งผลต่อการจัดการขยะอาหารเพียง 7 ตัว ทั้งนี้ คาดว่ามีสาเหตุมาจากความแตกต่างในวัฒนธรรมการรับประทานอาหาร และวิถีชีวิตของ ชาวไทย โดยเฉพาะคนในท้องที่จังหวัดเชียงรายที่มีวิถีชีวิตเกี่ยวข้องกับการทำเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ ทั้งยังมีอัตราค้าย น้ำใจ ที่แตกต่างจากงานวิจัยของต่างชาติที่ได้ทบทวนมา ดังนั้น หากต้องการทราบถึง องค์ประกอบที่ชัดเจนตามกรอบของทฤษฎีที่ได้ทบทวนมานี้ ควรนำตัวแปรทั้ง 9 ตัวมาวิเคราะห์ ด้วยกระบวนการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) เพื่อดูว่าภายใต้ กรอบแนวคิดนี้จะสามารถจัดองค์ประกอบของการจัดการขยะอาหารในจังหวัดเชียงรายจะมี องค์ประกอบหลักใดบ้าง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากสมการการถดถอยเชิงเส้นพหุคูณจะเห็นว่าปัจจัยทางการเงิน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือเหตุผลทางเศรษฐกิจส่งผลต่อการจัดการขยะอาหารในสัดส่วนที่สูง โดยประเด็นที่ได้สอบถาม หมายถึง การที่ผู้บริโภคได้ตรวจสอบราคาอาหารทุกครั้งก่อนจะซื้อเสมอ ทำให้ทราบเสมอเมื่อสินค้า ที่ซื้อเป็นประจำมีการเปลี่ยนแปลงราคา รวมทั้งมีการเปรียบเทียบราคาอาหารเพื่อให้ได้ราคาที่คุ้มค่า ที่สุดอยู่เสมอ ดังนั้น ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับราคาสินค้าอาหาร การปรับเปลี่ยนราคา ตลอดจน ส่วนลด หรือการประชาสัมพันธ์ในประเด็นเหล่านี้อย่างทั่วถึงผ่านสื่อต่าง ๆ จึงเป็นสิ่งที่ควรนำมาใช้ให้ เกิดประโยชน์ เช่น การสร้างสื่อสังคมออนไลน์ขึ้นมาโดยเฉพาะจะช่วยให้การรับรู้ให้มากขึ้น ซึ่งอาจ ส่งผลต่อการจัดการขยะอาหารได้ดีมากขึ้นได้

2. จากผลการวิจัย จะเห็นได้ว่ายังมีผู้ที่ไม่รู้ว่าขยะแยกขยะอย่างไร มากถึงร้อยละ 23.60 กลุ่มที่เห็นว่าการแยกขยะอาหารยุ่งยากเกินไป ร้อยละ 22.70 และกลุ่มที่เห็นว่าเป็นภาระค่าใช้จ่าย

มากเกินไป ร้อยละ 5.70 จึงเป็นหน้าที่หนึ่งของหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน และสถาบันการศึกษาที่จะต้องช่วยกันแนะนำ ให้ความรู้ในการแยกขยะที่ถูกต้อง มีการประสานงานกับความต้องการใช้ขยะเพื่อนำไปใช้ประโยชน์อย่างต่อเนื่อง สำหรับกลุ่มที่เห็นว่าแยกไปก็ไม่ได้อะไรตอบแทนที่มีเพียงร้อยละ 3.60 นั้น อาจต้องเจาะจงศึกษาถึงขนาดผลตอบแทนที่ต้องการว่าอย่างน้อยเพียงใด จึงจะเหมาะสม

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาถึงเทคโนโลยีและนวัตกรรมต่าง ๆ เช่น บล็อกเชน, IoT และ AI เพื่อการติดตามและการจัดการห่วงโซ่อุปทานอาหารที่ดีขึ้นเพื่อลดของเสีย ประเมินความเป็นไปได้และผลกระทบของทางเลือกเหล่านั้น ทั้งความคุ้มค่าและเศรษฐกิจ รวมทั้งการศึกษาเทคโนโลยีด้านบรรจุภัณฑ์และการจัดเก็บอัจฉริยะ อาจช่วยในการยืดอายุการเก็บอาหารที่เน่าเสียง่าย จะช่วยให้ลดเกิดขยะจากอาหารได้เช่นกัน

2. การศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคและความตระหนักรู้ เป็นการตรวจสอบผลกระทบของการศึกษา สิ่งจูงใจ และโครงการสร้างความตระหนักรู้ต่อการลดขยะอาหารในระดับผู้บริโภค ตลอดจนการวิเคราะห์ปัจจัยทางจิตวิทยาที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภคที่เกี่ยวข้องกับขยะอาหาร เป็นแนวทางการวิจัยที่จะสามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ร่วมกันกับการวิจัยนี้ได้

รายการอ้างอิง

- กรณิศ รัตนมหัทธนะ. (2562). *Small Bites Big Flavor*. กรุงเทพฯ: แสงแดด.
- กระทรวงมหาดไทย. กรมการปกครอง. สำนักบริหารการทะเบียน. (2566). *จำนวนประชากรและบ้าน*. สืบค้นจาก <http://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statTDD/views/showDistrictData.php?rcode=57&statType=1&year=61>
- เจษฎา เด่นดวงบริพันธ์. (2561). *วิกฤติขยะอาหาร มาตรการ นโยบายในระดับโลก และความเป็นไปได้ในประเทศไทย*. สืบค้นจาก <https://thaipublica.org/2018/03/foodwaste->
- Ajzen, I. (1991). The theory of planned behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50(2), 179-211.
- Ajzen, I., & Fishbein, M. (1977). Attitude-behavior relations: A theoretical analysis and review of empirical research. *Psychological Bulletin*, 84(5), 888.
- Ajzen, I., & Fishbein, M. (2000). Attitudes and the attitude-behavior relation: Reasoned and automatic processes. *European Review of Social Psychology*, 11(1), 1-33.

- Aktas, E., Sahin, H., Topaloglu, Z., Oledinma, A., Huda, A. K. S., Irani, & Kamrava, M. (2018). A consumer behavioural approach to food waste. *Journal of Enterprise Information Management*, 31(5), 658-673.
- Bhatti, S. H., Saleem, F., Zakariya, R., & Ahmad, A. (2023). The determinants of food waste behavior in young consumers in a developing country. *British Food Journal*, 125(6), 1953-1967.
- Fishbein, M., & Ajzen, I. (1977). *Belief, attitude, intention, and behavior: An introduction to theory and research*. Boston: Addison-Wesley.
- Griffith, M. (2015). *Item Analysis with Cronbach's Alpha for Reliable Surveys*. *The Minitab blog*, 0-1. สืบค้นจาก <https://www.solutioncenterminitab.com/blog/item-analysis-with-cronbachs-alpha-for-reliable-surveys/>
- Gustavsson, J., Cederberg, C., Sonesson, U., Van Otterdijk, R., & Meybeck, A. (2011). *Global food losses and food waste – extent, causes and prevention*. Rome: FAO.

ปัจจัยของนวัตกรรมบริการสาธารณะในบริบทใหม่และคุณภาพบริการที่มีผลต่อ
ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดแพร่
Public Service Innovation Factors in New Contexts and Service Quality Factors
Affecting the Satisfaction of Service Users in Local Administrative
Organizations Phrae Province

(Received: November 15, 2023; Revised: December 4, 2023; Accepted: December 22, 2023)

วาสนา บัวมูล¹ ทัดษกร ศรีสุข² อนันตพร วงศ์คำ²
Wassana Buamoon¹ Thatsaporn Srisook² Anantaporn Wongkam²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยของนวัตกรรมบริการสาธารณะในบริบทใหม่ที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดแพร่ และศึกษาคุณภาพบริการที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดแพร่ ใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลกับผู้ใช้บริการ 400 คน โดยสุ่มตัวอย่างตามความสะดวก ใช้สถิติที่วิเคราะห์ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ

ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยของนวัตกรรมบริการสาธารณะในบริบทใหม่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดแพร่ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ร้อยละ 77.70 ($R^2 = .777$) ปัจจัยของนวัตกรรมบริการด้านที่มีผลมากที่สุด ได้แก่ บริการด้านข้อมูลสารสนเทศ รองลงมา คือ ด้านสภาพแวดล้อมในการให้บริการ และบริการด้านเทคโนโลยี ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการศึกษาคุณภาพบริการที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดแพร่ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ร้อยละ 86.40 ($R^2 = .864$) คุณภาพบริการด้านที่มีผลมากที่สุด ได้แก่ ความไว้วางใจของผู้รับบริการที่มีต่อผู้ให้บริการ รองลงมา คือ การตอบสนองต่อความต้องการผู้รับบริการ การเอาใจใส่ผู้รับบริการ ความเป็นรูปธรรมของการให้บริการ และความน่าเชื่อถือของการบริการ ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

¹ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเนชั่น e-mail: namnueng.wassana09@gmail.com
Graduate School, Nation University

² บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเนชั่น
Graduate School, Nation University

โดยควรให้ความสำคัญกับนวัตกรรมบริการสาธารณะในบริบทใหม่ด้านข้อมูลสารสนเทศเรื่องความพร้อมให้บริการมากที่สุด รองลงมา คือ เข้าถึงบริการ บริการรวดเร็วและถูกต้อง ตามลำดับ ส่วนคุณภาพบริการควรให้ความสำคัญเรื่องความถูกต้องมากที่สุด รองลงมา คือ พร้อมให้บริการ เข้าถึงบริการ และบริการรวดเร็ว

คำสำคัญ: นวัตกรรมบริการสาธารณะ คุณภาพบริการ ความพึงพอใจ

Abstract

This research aims to study the public service innovation factors in new contexts and service quality affecting the satisfaction of service users in Phrae Local Administrative Organizations. Data were collected from distributed questionnaires to 400 service users selecting through convenience sampling, and engaging statistical methods, namely, percentage, mean, standard deviation as well as testing hypothesis with Multiple Regression Analysis.

The research findings suggested the overall results of the public service innovation factors in new contexts affecting the satisfaction of service users in Phrae Local Administrative Organization showed the correlation coefficient at 77.70 ($R^2 = .777$). The most affected factor was the information data service, followed by the service environment and technological services, respectively, having shown statistical significance at 0.05. As for the service quality affecting the satisfaction of service users in Phrae Local Administrative Organization, the findings revealed overall results showed the correlation coefficient at 86.40 ($R^2 = .864$), having the most affected item of service quality was the assurance in the service provider, followed by service responsiveness, empathy, tangibles and the service reliability, respectively, with the statistical significance at 0.05. The public service innovation factors in the new context as related to information data should focus most on the service readiness, followed by service accessibility, fast and accurate services, respectively. As for the service quality, the most focused item was on the service accuracy, followed by service readiness, service accessibility, and fast services.

Keywords: Public Service Innovation, Service Quality, Satisfaction

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมด้านต่าง ๆ ทั้งเศรษฐกิจ การเมือง สังคม เทคโนโลยี ความต้องการของผู้บริโภคและผู้ให้บริการ และรูปแบบการแข่งขันทางธุรกิจ ส่งผลกระทบต่อองค์กรภาครัฐและเอกชนต้องปรับตัวเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว องค์กรภาครัฐได้นำแนวคิด “นวัตกรรมบริการภาครัฐ (Public service innovation)” มาสร้างความสามารถและความสำเร็จได้เปรียบให้องค์กรด้วยวิธีการจัดการองค์กร ดำเนินงาน และบริการรูปแบบใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานของหน่วยงานรัฐ (ศูนย์นวัตกรรมเพื่อการพัฒนาาระบบราชการไทย, 2556) นวัตกรรมองค์กรสร้างการเปลี่ยนแปลงสู่ความสำเร็จในการดำเนินงาน จึงมีการสนับสนุนและผลักดันอย่างจริงจังให้ผู้บริหารนำนวัตกรรม (Innovation) มาใช้แก้ปัญหาองค์กร เพิ่มศักยภาพการตอบสนองความต้องการและสร้างความท้าทายใหม่ ๆ โดยประยุกต์ใช้ร่วมกับการบริหารจัดการสมัยใหม่เพื่อความสำเร็จที่เป็นสากลมากขึ้น (สุพจน์ บุญวิเศษ, 2563, น. 2) การสร้างนวัตกรรมบริการเป็นเรื่องใหม่สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพราะเกี่ยวข้องกับเทคนิค และกระบวนการบริการใหม่ ๆ ที่ปรับปรุงสิ่งที่มีอยู่เดิมมาปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงาน รองรับบริการสาธารณะให้ประชาชนในพื้นที่ ซึ่งหน่วยงานและบุคลากรต้องมีความพร้อมทั้งความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีขับเคลื่อนนวัตกรรม เพื่อให้บริการสาธารณะดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลทุกด้านอย่างแท้จริง พัฒนาการได้เป็นอย่างดียืนตามเกณฑ์คุณภาพ การให้บริการ (วุฒิสาร ตันไชย, 2559, น. 270)

นวัตกรรมบริการมีความสำคัญและมีผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารจัดการนวัตกรรมบริการสาธารณะในบริบทใหม่ เพราะเป็นสิ่งที่สนับสนุนผู้ให้บริการภาครัฐสามารถให้บริการแก่ประชาชนทั่วไปในปัจจุบันได้ด้วยความทันสมัยและตอบสนองได้ตรงความต้องการของผู้ใช้บริการในปัจจุบันได้พึงพอใจมากขึ้นในบริบทใหม่ ๆ โดยสิ่งสนับสนุนที่สำคัญประกอบด้วยองค์ประกอบด้านข้อมูลสารสนเทศ ด้านเทคโนโลยี ด้านกระบวนการ และด้านสภาพแวดล้อม ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในยุคใหม่จึงควรมีความพร้อมให้บริการด้านข้อมูลข่าวสารโดยการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางที่ทันสมัย มีการนำเครื่องมืออำนวยความสะดวกและเทคโนโลยีสมัยใหม่มาปรับปรุงระบบการให้บริการให้ก้าวหน้าและทันสมัยสม่ำเสมอ มีการจัดระเบียบให้บริการที่ปลอดภัย มีระบบและกระบวนการให้บริการด้วยความรวดเร็วทันใจ สามารถตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการได้อย่างน่าพึงพอใจ รวมไปถึงการจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบถ้วน และมีการจัดการมาตรฐานของสภาพสิ่งแวดล้อมให้เป็นระเบียบ มีความปลอดภัย (กิมอัน เหมยณธิ, 2565, น.3) ขณะที่คุณภาพการให้บริการ (Service Quality) ก็มีความสำคัญต่อการตอบสนองความพึงพอใจของผู้รับบริการเพราะเป็นความคาดหวังที่ผู้รับบริการคาดหวังว่าจะได้รับจากผู้ให้บริการ โดยหลักการให้บริการที่ดีจะต้อง

มีจิตบริการและพึงระลึกว่าผู้รับบริการต้องมาก่อนเสมอ การวัดคุณภาพการให้บริการจึงเป็นส่วนหนึ่ง
ที่แสดงให้เห็นถึงระดับการให้บริการว่าอยู่ในเกณฑ์ใด จะใช้รูปแบบ SERVQUAL ที่ประกอบไปด้วย
5 ด้าน คือ ความเป็นรูปธรรมของบริการ ความเชื่อถือไว้วางใจ การตอบสนองต่อผู้ให้บริการ การให้
ความเชื่อมั่นต่อผู้ให้บริการ การรู้จักและเข้าใจผู้ให้บริการ จึงมักใช้เกณฑ์ประเมินความพึงพอใจที่ได้
จากการวัดความคาดหวังและวัดการรับรู้ภายหลังการได้รับบริการแล้วโดยองค์กรจะนำข้อมูลที่ได้มา
ทำการประเมิน ตรวจสอบ วิเคราะห์ผลที่ได้ เพื่อนำมาปรับปรุง พัฒนาให้ตรงตามความต้องการของ
ผู้รับบริการ (วิลาสณี จงกลพิช, 2563, น. 9)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดแพร่ ซึ่งประกอบด้วยองค์การบริหารส่วนจังหวัด
1 แห่ง เทศบาลเมือง 1 แห่ง เทศบาลตำบล 23 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 59 แห่ง รวมทั้งสิ้น
84 แห่ง มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการจัดทำบริการสาธารณะต่าง ๆ ให้ประชาชนในท้องถิ่น
ตนเองอย่างใกล้ชิด แต่ด้วยการปฏิบัติการกิจที่ต้องดูแลประชาชนและจัดบริการสาธารณะให้กับ
ประชาชนที่มีจำนวนมาก ทำให้ประชาชนได้รับการบริการไม่ทั่วถึง และไม่ดีเท่าที่ควร จนเป็นเหตุให้
เกิดการร้องเรียน ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาปัจจัยนวัตกรรมบริการ
สาธารณะในบริบทใหม่และคุณภาพการบริการที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการในองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดแพร่ เพื่อนำผลการวิจัยไปวิเคราะห์และประเมินแนวทางปรับปรุง
คุณภาพการให้บริการของหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของจังหวัดแพร่
ให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนผู้ให้บริการให้เกิดความพึงพอใจสูงสุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยของนวัตกรรมบริการสาธารณะในบริบทใหม่ที่มีผลต่อความพึงพอใจ
ของผู้ใช้บริการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดแพร่
2. เพื่อศึกษาปัจจัยคุณภาพบริการที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการในองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดแพร่

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ผู้ให้บริการในหน่วยงานต่าง ๆ ของผู้ให้บริการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดแพร่
ได้ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ และได้ทราบปัจจัยของนวัตกรรมบริการ
สาธารณะในบริบทใหม่และคุณภาพการบริการที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ

2. หน่วยงานต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดแพร่ ได้แนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการสาธารณะที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในบริบทใหม่
3. หน่วยงานภาครัฐได้แนวทางการจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการให้บริการแก่ประชาชนผู้มาใช้บริการได้ตรงความต้องการและเกิดความพึงพอใจสูงสุด

สมมติฐานของการวิจัย

1. ปัจจัยของนวัตกรรมบริการสาธารณะในบริบทใหม่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดแพร่
2. คุณภาพบริการมีผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดแพร่

ขอบเขตของการวิจัย

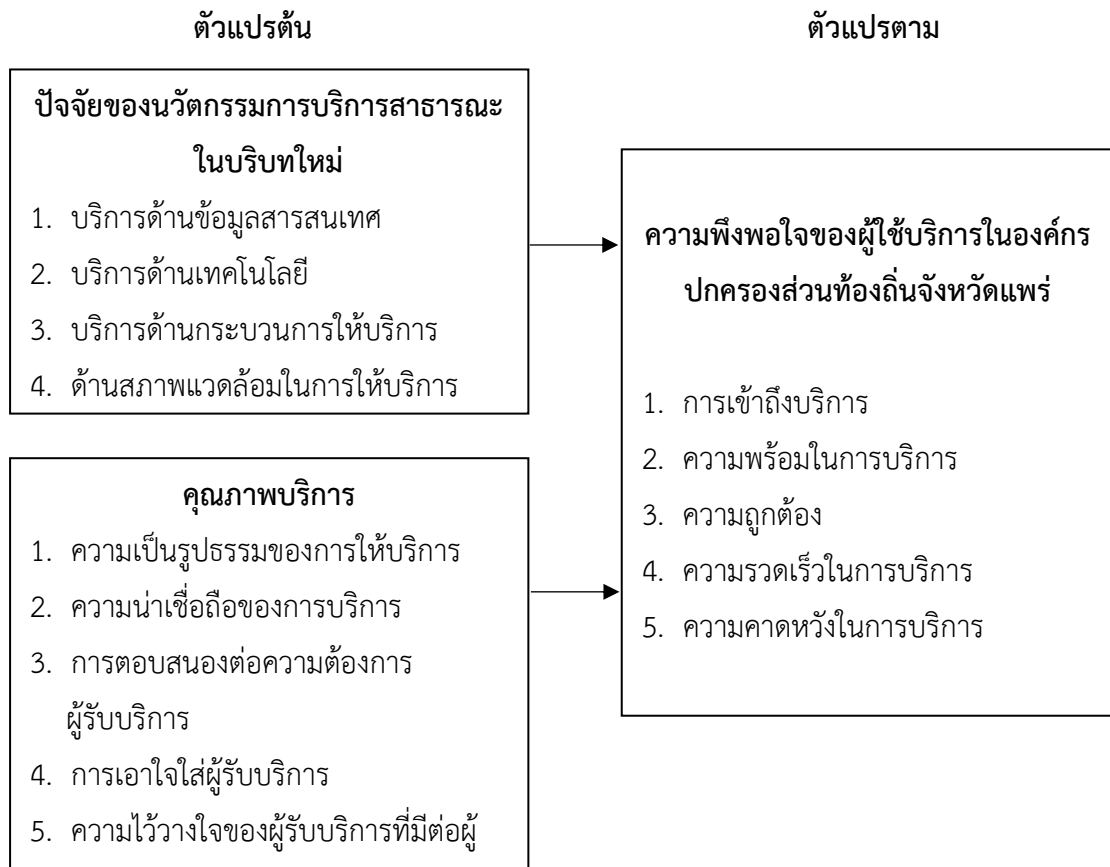
ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาตัวแปรต้น คือ ปัจจัยของนวัตกรรมบริการสาธารณะในบริบทใหม่ ได้แก่ บริการด้านข้อมูลสารสนเทศ บริการด้านเทคโนโลยี บริการด้านกระบวนการให้บริการ และด้านสภาพแวดล้อมในการให้บริการ และคุณภาพการบริการ ได้แก่ ความเป็นรูปธรรมของการให้บริการ ความน่าเชื่อถือของการบริการ การตอบสนองต่อความต้องการของผู้รับบริการ การเอาใจใส่ผู้รับบริการ และความไว้วางใจของผู้รับบริการที่มีต่อผู้ให้บริการ ตัวแปรตาม คือ ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดแพร่ **ได้แก่** การเข้าถึงบริการ ความพร้อมในการบริการ ความถูกต้อง ความรวดเร็วในการบริการ และความคาดหวังในการบริการ โดยประยุกต์ใช้แนวคิดและทฤษฎีของ Aday and Anderson (1971, pp. 4-11.) Parasuraman & Zeithaml Berry (1990, p. 19) และ Lucy, Gilbert & Birkhead (1977, pp. 687-697)

ขอบเขตด้านประชากร คือ ผู้ใช้บริการของหน่วยงานต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของจังหวัดแพร่

ขอบเขตด้านเวลา ระยะเวลาดำเนินการศึกษา ตั้งแต่เดือนมีนาคม ถึง เดือนกันยายน พ.ศ. 2566

ขอบเขตด้านพื้นที่ คือ หน่วยงานต่าง ๆ ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของจังหวัดแพร่

กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้ที่มาใช้บริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของจังหวัดแพร่ ซึ่งข้อมูลสถิติประชากรทางการทะเบียนราษฎรของจังหวัดแพร่ มีประชากรทั้งสิ้น จำนวน 427,446 คน (สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง, 2566)

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ที่มาใช้บริการในหน่วยงานต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของจังหวัดแพร่ ระหว่างวันที่ 1 สิงหาคม - 30 กันยายน พ.ศ. 2566 คำนวณตามสูตร Taro Yamane (1973, pp. 727-728) ได้ขนาดตัวอย่างจำนวน 400 คน โดยสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling)

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง (Structured Questionnaires) ที่มี 5 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ส่วนที่ 2 ปัจจัยของนวัตกรรมบริการสาธารณะในบริบทใหม่ ได้แก่ บริการด้านข้อมูลสารสนเทศ บริการด้านเทคโนโลยี บริการด้านกระบวนการให้บริการ และด้านสภาพแวดล้อมในการให้บริการ ส่วนที่ 3 คุณภาพการให้บริการ ได้แก่ ความเป็นรูปธรรมของการให้บริการ ความน่าเชื่อถือของการบริการ การตอบสนองต่อความต้องการผู้รับบริการ การเอาใจใส่

ผู้รับบริการ และความไว้วางใจของผู้รับบริการที่มีต่อผู้ให้บริการ ส่วนที่ 4 ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของจังหวัดแพร่ ได้แก่ การเข้าถึงบริการ ความพร้อมในการบริการ ความถูกต้อง ความรวดเร็วในการบริการ และความคาดหวังในการบริการ และส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมปลายเปิด (Open-ended Response Question)

โดยลักษณะคำถามส่วนที่ 1 เป็นแบบวัดค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) คำถามส่วนที่ 2, 3 และ 4 เป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ของ Likert Scale (1967, pp. 91-95)

ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย

1) ทดสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Validity) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ในส่วนที่ครอบคลุมเนื้อหาและสำนวนภาษา กับวัตถุประสงค์ของการวิจัยหรือสอดคล้องกับนิยามศัพท์ปฏิบัติการ จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ที่มีการประเมินด้วยคะแนน 3 ระดับ ได้แก่ ค่า +1 = สอดคล้อง ค่า 0 = ไม่แน่ใจ ค่า -1 = ไม่สอดคล้อง ซึ่งงานวิจัยนี้ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องเท่ากับ 0.93 ซึ่งสูงกว่า 0.66 และเข้าใกล้ 1 จึงแสดงว่าข้อคำถามตรงเชิงเนื้อหา จึงนำแบบสอบถามไปทดสอบค่าความเชื่อมั่น

2) ทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) กับผู้มาใช้บริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของจังหวัดแพร่ จำนวน 30 คน ซึ่งเป็นคนละกลุ่มกันกับกลุ่มตัวอย่างจริง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีสัมประสิทธิ์อัลฟาของ Cronbach โดยจะมีค่าอัลฟาระหว่าง $0 < \alpha < 1$ ค่าที่ใกล้เคียง 1 มาก แสดงว่ามีความเชื่อมั่นสูง งานวิจัยนี้ได้ค่าสัมประสิทธิ์ครอนบาค (Cronbach's Alpha) ที่ 0.996

การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีแจกแบบสอบถามด้วยตนเองและใช้รูปแบบ Google form ส่งผ่าน Link ทางออนไลน์ นำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) และทดสอบสมมติฐานโดยวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อหาค่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่ 1 ศึกษาปัจจัยของนวัตกรรมบริการสาธารณะในบริบทใหม่ที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดแพร่ ดังตารางที่ 1 และตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ของปัจจัยของนวัตกรรมบริการ
สาธารณะในบริบทใหม่

(n = 400)

ลำดับ ที่	ปัจจัยของนวัตกรรมบริการสาธารณะในบริบท ใหม่	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ คิดเห็น
1	บริการด้านข้อมูลสารสนเทศ	4.31	0.52	มากที่สุด
2	บริการด้านกระบวนการให้บริการ	4.30	0.53	มากที่สุด
3	บริการด้านเทคโนโลยี	4.29	0.53	มากที่สุด
4	ด้านสภาพแวดล้อมในการให้บริการ	4.28	0.53	มากที่สุด
รวม		4.30	0.53	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้เคยใช้บริการมีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยนวัตกรรมบริการ
สาธารณะในบริบทใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.53) เมื่อพิจารณาเป็นราย
ด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้งหมด ได้แก่ บริการด้านข้อมูล
สารสนเทศ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.52) รองลงมา บริการด้านกระบวนการให้บริการ
($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.53) บริการด้านเทคโนโลยี ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.53) และด้านสภาพแวดล้อม
ในการให้บริการ ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.53) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบสมมติฐานด้วยสมการถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis)
ของปัจจัยของนวัตกรรมบริการสาธารณะในบริบทใหม่มีผลต่อความพึงพอใจของ
ผู้ให้บริการ

(n = 400)

ปัจจัยของนวัตกรรม บริการสาธารณะใน บริบทใหม่	ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ						
	Unstandard		Standardiz		Sig.	Collinearity	
	i z e d		e d			Statistics	
	Coefficients		Coefficien				
	b	S.E.	ts	t	Toleranc	VIF	
		β		e			
บริการด้านข้อมูล				6.92			
สารสนเทศ	.381	.055	.352	2	.000*	.218	4.588
บริการด้านเทคโนโลยี				1.73			
	.084	.048	.079	0	.084*	.270	3.708
บริการด้านกระบวนการ				1.52			
ให้บริการ	.097	.064	.092	8	.127	.156	6.391
สภาพแวดล้อมในการ				6.67			
ให้บริการ	.436	.065	.409	7	.000*	.151	6.634
R ² = .777 S.E. = .26780 F = 343.866							

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยของนวัตกรรมบริการสาธารณะในบริบทใหม่มีผลต่อความพึงพอใจ
ของผู้ใช้บริการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดแพร่ โดยมีค่าอิทธิพลรวมที่ระดับร้อยละ 77.70
($R^2 = .777$) ปัจจัยของนวัตกรรมบริการที่มีค่าสูงสุด คือ สภาพแวดล้อมในการให้บริการ ($t = 6.677$,
 $Sig. = 0.000^*$) รองลงมา คือ บริการด้านข้อมูลสารสนเทศ ($t = 6.922$, $Sig. = 0.000^*$) และ บริการด้าน
เทคโนโลยี ($t = 1.730$, $Sig. = 0.084^*$) ตามลำดับ ส่วนปัจจัยของนวัตกรรมบริการที่ส่งผลอย่างไม่มี
นัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 คือ บริการด้านกระบวนการให้บริการ ($t = 1.528$, $Sig. = 0.127$) แสดงให้เห็น
ว่าค่าอิทธิพลที่เหลืออีกร้อยละ 22.30 เป็นผลเนื่องมาจากตัวแปรอื่น

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่ 2 ศึกษาคุณภาพบริการที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดแพร่ ดังตารางที่ 3 และตารางที่ 4 ดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ของปัจจัยคุณภาพการบริการ

(n = 400)

ลำดับ ที่	คุณภาพการบริการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1	ความไว้วางใจของผู้รับบริการที่มีต่อผู้ให้บริการ	4.37	0.53	มากที่สุด
2	การตอบสนองต่อความต้องการผู้รับบริการ	4.33	0.54	มากที่สุด
2	ความเอาใจใส่ผู้รับบริการ	4.33	0.54	มากที่สุด
3	ความน่าเชื่อถือของการบริการ	4.30	0.53	มากที่สุด
4	ความเป็นรูปธรรมของการให้บริการ	4.27	0.53	มากที่สุด
รวม		4.32	0.53	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า ระดับความคิดเห็นคุณภาพบริการที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดแพร่ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.53) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ระดับความคิดเห็นคุณภาพบริการที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดแพร่ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ได้แก่ ความไว้วางใจของผู้รับบริการที่มีต่อผู้ให้บริการ ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.53) รองลงมาคือ ความเอาใจใส่ผู้รับบริการ และ การตอบสนองต่อความต้องการผู้รับบริการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.54) ความน่าเชื่อถือของการบริการ ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.53) และ ความเป็นรูปธรรมของการให้บริการ ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.53) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐานโดยวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) ของคุณภาพบริการมีผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดแพร่

(n = 400)

คุณภาพบริการ	ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ						Collinearity Statistics	
	Unstandar		Standard		t	Sig.		
	d i z e d		d i z e d					
	Coefficien		Coefficie					
	ts		nts					
	b.	S.E.	β			Tolera	VIF	
						n		
ความเป็นรูปธรรมของการให้บริการ								
ให้บริการ	.130	.044	.124	2.943	.003*	.196	5.101	
ความน่าเชื่อถือของการบริการ	.107	.057	.100	1.883	.061*	.123	8.111	
การตอบสนองต่อความต้องการผู้รับบริการ								
ผู้รับบริการ	.164	.057	.156	2.901	.004*	.119	8.374	
การเอาใจใส่ผู้รับบริการ	.132	.061	.127	2.180	.030*	.102	9.778	
ความไว้วางใจของผู้รับบริการที่มีต่อผู้ให้บริการ								
มีต่อผู้ให้บริการ	.489	.056	.462	8.688	.000*	.122	8.175	
R ² = .864 S.E. = .20944 F = 500.112								

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4 พบว่า คุณภาพบริการมีผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดแพร่ โดยมีค่าอิทธิพลรวมที่ระดับร้อยละ 86.40 ($R^2 = .864$) โดยคุณภาพบริการด้านที่มีผลมากที่สุด คือ ความไว้วางใจของผู้รับบริการที่มีต่อผู้ให้บริการ ($t = 8.688$, Sig.= 0.000*) รองลงมา คือ การตอบสนองต่อความต้องการผู้รับบริการ ($t = 2.901$, Sig. = .004*) การเอาใจใส่ผู้รับบริการ ($t = 2.18.0$, Sig. = .030*) ความเป็นรูปธรรมของการให้บริการ ($t = 2.943$, Sig.= 0.003*) และ ความน่าเชื่อถือของการบริการ ($t = 1.883$, Sig. = .061*) ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าค่าอิทธิพลที่เหลืออีกร้อยละ 13.60 เป็นผลเนื่องมาจากตัวแปรอื่น

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ของระดับความพึงพอใจ

(n = 400)

ลำดับ ที่	ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1	ความรวดเร็วในการบริการ	4.35	0.60	มากที่สุด
2	การเข้าถึงบริการ	4.34	0.57	มากที่สุด
3	ความถูกต้อง	4.33	0.61	มากที่สุด
4	ความคาดหวังในการบริการ	4.33	0.59	มากที่สุด
5	ความพร้อมในการบริการ	4.31	0.59	มากที่สุด
รวม		4.33	0.59	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 พบว่า ระดับความคิดเห็นความพึงพอใจของผู้ใช้บริการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดแพร่ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ได้แก่ ความรวดเร็วในการบริการ ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.60) รองลงมา การเข้าถึงบริการ ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.57) ความถูกต้อง ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.61) ความคาดหวังในการบริการ ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.59) และ ความพร้อมในการบริการ ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.59) ตามลำดับ

การอภิปรายผล

1. ผลการศึกษาปัจจัยของนวัตกรรมบริการสาธารณะในบริบทใหม่ที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดแพร่ ซึ่งพบว่า ผู้ใช้บริการมีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยของนวัตกรรมบริการสาธารณะในบริบทใหม่มากที่สุด คือ ด้านบริการด้านข้อมูลสารสนเทศ รองลงมา คือ บริการกระบวนการให้บริการ บริการด้านเทคโนโลยี และ ด้านสภาพแวดล้อมในการให้บริการ ตามลำดับ โดยบริการด้านข้อมูลสารสนเทศที่ผู้ให้บริการให้ความสำคัญมากที่สุด คือ มีการเผยแพร่ข้อมูลการให้บริการผ่านหลายช่องทาง เนื่องจากจะช่วยให้ประชาชนสัมพันธ์ด้านบริการข้อมูลสารสนเทศในภาพรวมได้อย่างทั่วถึง ละเอียดย ครอบคลุม ควรนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาช่วยอำนวยความสะดวกในการบริการอย่างปลอดภัย ควรปรับปรุงระบบให้บริการที่ก้าวหน้า และ ทันสมัยสม่ำเสมอ เพื่อให้กระบวนการให้บริการมีความรวดเร็ว ขั้นตอนไม่ยุ่งยากซับซ้อน รวมถึงการจัดระเบียบสภาพแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวกในการให้บริการให้ได้มาตรฐานปลอดภัย สอดคล้องกับแนวคิดของ มาโคโดสะ ยูซูอิ (2555, น.141) ที่พบว่า นวัตกรรมบริการเป็นการนำแนวคิดทางการ

ดำเนินการหรือเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้เพื่อตอบสนองและสร้างความพึงพอใจผู้รับบริการ อีกทั้งช่วยให้การดำเนินงานลื่นไหลและเพิ่มประสิทธิภาพการบริการมากขึ้น

ผลการทดสอบสมมติฐาน ซึ่งพบว่า ปัจจัยของนวัตกรรมบริการสาธารณะในบริบทใหม่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดแพร่มากที่สุด คือ สภาพแวดล้อมในการให้บริการ รองลงมา คือ บริการด้านข้อมูลสารสนเทศ และบริการด้านเทคโนโลยี ตามลำดับ แต่บริการที่ไม่มีผลทางสถิติ คือ บริการด้านกระบวนการให้บริการ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุพจน์ บุญวิเศษ (2563, น. 84-108) เรื่องการสร้างสรรค์นวัตกรรมบริการสาธารณะของเทศบาลเมืองในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ที่พบว่า ประชาชนเห็นว่าสภาพแวดล้อม ในการบริการและโครงสร้างพื้นฐานสาธารณูปโภค เช่น สิ่งอำนวยความสะดวกและเทคโนโลยีและมีผลต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมบริการสาธารณะของเทศบาลเมืองในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ กิมอัน เหงียนถิ (2565, น.11-12) เรื่องนวัตกรรมบริการสาธารณะ กรณีศึกษากรมการกงสุลกระทรวงการต่างประเทศ ที่พบว่า ปัจจัยด้านนวัตกรรมบริการมีความสำคัญในระดับมาก ประกอบด้วยข้อมูลสารสนเทศ เทคโนโลยี กระบวนการ และสภาพแวดล้อม และจากผลความสอดคล้องสะท้อนถึงผู้ให้บริการในปัจจุบันที่เห็นคุณค่าของนวัตกรรมบริการที่ประกอบไปด้วยสภาพแวดล้อมการให้บริการ ข่าวสาร และ เทคโนโลยี ซึ่งมีความสำคัญมากต่อการดำรงชีวิตในสถานการณ์ปัจจุบัน

2. ผลการศึกษาคุณภาพบริการที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดแพร่ ซึ่งพบว่า ผู้ใช้บริการมีระดับความคิดเห็นต่อคุณภาพบริการมากที่สุดคือ ความไว้วางใจของผู้รับบริการที่มีต่อผู้ให้บริการ รองลงมา คือ การตอบสนองต่อความต้องการผู้รับบริการ ความเอาใจใส่ผู้รับบริการ ความน่าเชื่อถือของการบริการ และ ความเป็นรูปธรรมของการให้บริการ ตามลำดับ โดยความไว้วางใจของผู้รับบริการนั้น มุ่งความสำคัญไปในเรื่องการมีมนุษยสัมพันธ์ และสุภาพอ่อนน้อมของผู้ให้บริการมากที่สุด อีกทั้งควรมีความรู้และทักษะในการให้บริการ และรักษาความลับข้อมูลของผู้ใช้บริการได้ดี ส่วนที่นอกจากนี้ เป็นการตอบสนองให้ตรงความต้องการของผู้รับบริการอย่างกระตือรือร้นตามลำดับ ก่อน - หลัง การเอาใจใส่ผู้รับบริการโดยตั้งใจจดจำผู้รับบริการและไม่เลือกปฏิบัติ มีความน่าเชื่อถือในการให้คำปรึกษา แนะนำได้ตรงประเด็น ช่วยแก้ไขปัญหาได้รวมถึงให้บริการอย่างเข้าถึงผู้รับบริการเป็นรูปธรรมผ่านช่องทางประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย หรืออาจมีเอกสารแนะนำการให้บริการร่วมด้วย สอดคล้องกับความคิดเห็นของ อีริกิตี นวรัตน์ ณ อยู่ธยา (2557, น. 188-192) พบว่า คุณภาพการให้บริการเกิดการเปรียบเทียบผลที่ได้รับจากการบริการกับสิ่งที่ผู้บริโภคคาดหวังไว้ การวัดคุณภาพการบริการมีองค์ประกอบ 10 ด้าน โดย 3 ลำดับแรกคือ ความไว้วางใจ ความเป็นรูปธรรมของการบริการและการตอบสนองต่อลูกค้า และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรณ เพ็ญแข โฉมอ่อน (2564, น. 566-580) เรื่อง คุณภาพการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลไทรงาม

อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร ที่พบว่า ผู้ใช้บริการเห็นว่าด้านคุณภาพของเจ้าหน้าที่ที่มีความสำคัญ
สูงสุด

ผลการทดสอบสมมติฐาน ซึ่งพบว่า คุณภาพบริการมีผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ
ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดแพร่ มากที่สุด คือ ความไว้วางใจของผู้รับบริการที่มีต่อ ผู้ให้บริการ
รองลงมา คือ การตอบสนองต่อความต้องการของผู้รับบริการ การเอาใจใส่ผู้รับบริการ ความเป็นรูปธรรม
ของการให้บริการ และความน่าเชื่อถือของบริการ ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ประภาพร
สิงห์ทอง และ ทักษิณ ศรีสุข (2564, น. 159-172) เรื่องการศึกษาปัจจัยการให้บริการเพื่อพัฒนา
คุณภาพสู่ความเป็นเลิศ กรณีศึกษา สำนักงานแรงงานจังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ปัจจัยการให้บริการด้าน
ที่สำคัญมากที่สุด คือ ความเชื่อมั่นไว้วางใจต่อผู้รับบริการ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปฐมพงศ์
กุกแก้ว และ วัชรพงษ์ เงินเรืองโรจน์ (2563, น. 55-63) เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาการบริการของ
การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ความเป็นรูปธรรมของการบริการ
ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดสุพรรณบุรี และสอดคล้องกับ
งานวิจัยของ ปรินทร์ ไชยคำจันทร์ 2564, น. 51-52) เรื่อง คุณภาพบริการของเทศบาลเมืองบ้านบึง
จังหวัดชลบุรี พบว่า ประชาชนให้ความสำคัญต่อคุณภาพบริการโดยเฉพาะในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
และด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการเป็นลำดับต้น ๆ และจากผลความสอดคล้องสะท้อนให้เห็นว่า ตัวบุคคล
ผู้ให้บริการมีความสำคัญต่อการเกิดคุณภาพการให้บริการ

3. ผลวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดแพร่
5 ด้าน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความรวดเร็วในการบริการ
รองลงมา คือ การเข้าถึงบริการ ความคาดหวังในการให้บริการ ความถูกต้อง และความพร้อมในการ
บริการ ตามลำดับ ดังนี้ 1) ความรวดเร็วในการบริการ ผู้ใช้บริการพึงพอใจตามลำดับ คือ ความรวดเร็วใน
การบริการ ได้รับบริการที่สะดวก รวดเร็ว ทันใจ ภายในเวลาที่กำหนด ผู้ให้บริการกระฉับกระเฉงและ
กระตือรือร้น 2) การเข้าถึงบริการ ผู้ใช้บริการพึงพอใจตามลำดับ คือ เข้าถึง ผู้ให้บริการได้ง่าย ได้รับ
ความสะดวกสบายในการเข้าใช้บริการ พึงพอใจต่อการเข้าถึงบริการในภาพรวม ผู้ให้บริการมีความ
รับผิดชอบต่องานบริการมากที่สุด 3) ความคาดหวังในการให้บริการ ผู้ใช้บริการพึงพอใจตามลำดับ คือ
ได้รับบริการที่จริงใจและเป็นมิตร ได้รับบริการที่เป็นธรรมเสมอภาค ความคาดหวังในการให้บริการใน
ภาพรวม ได้รับบริการที่ประทับใจตามที่คาดหวัง 4) ความถูกต้อง ผู้ใช้บริการพึงพอใจตามลำดับ คือ
ได้รับบริการที่ถูกต้อง แม่นยำ ไม่มีความเสี่ยง ความถูกต้องในภาพรวม ได้รับข้อมูลที่ตรวจสอบความ
ถูกต้อง และได้รับบริการตรงความต้องการ และ 5) ความพร้อมในการบริการ ผู้ใช้บริการพึงพอใจ
ตามลำดับ คือ ผู้ให้บริการมีความพร้อมให้บริการ เลือกใช้บริการได้หลายช่องทาง และผู้ให้บริการมี
ความรู้และตอบข้อซักถามได้ถูกต้องตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษา หน่วยงานต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดแพร่ควรมีแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาวัตกรรมการบริการสาธารณะในบริบทใหม่และคุณภาพบริการ ดังนี้

1. ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อปัจจัยของนวัตกรรมบริการสาธารณะในบริบทใหม่ โดยมุ่งความสำคัญมากที่สุดในเรื่องของบริการด้านข้อมูลสารสนเทศ ผู้ให้บริการควรมีการเผยแพร่ข้อมูลการบริการผ่านหลากหลายช่องทาง เพื่อจะช่วยให้ประชาชนสัมพันธ์ด้านบริการข้อมูลสารสนเทศในภาพรวมได้อย่างทั่วถึง โดยสามารถนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาช่วยอำนวยความสะดวกในการให้บริการได้อย่างปลอดภัยทั้งต่อผู้ให้บริการและผู้รับบริการ

2. ผู้ใช้บริการพึงพอใจต่อปัจจัยของนวัตกรรมบริการสาธารณะในบริบทใหม่ของหน่วยงานต่าง ๆ ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดแพร่มากที่สุดคือ บริการด้านข้อมูลสารสนเทศ สภาพแวดล้อมในการให้บริการ และบริการด้านเทคโนโลยี ดังนั้น ผู้บริหารหน่วยงานต่าง ๆ ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงควรมีแผนปรับปรุงระบบการบริการที่ก้าวหน้าและทันสมัยสม่ำเสมอ เพื่อให้มีกระบวนการบริการที่รวดเร็วขึ้น รวมถึงปรับปรุงการจัดระเบียบสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกในการให้บริการที่มีมาตรฐานปลอดภัย

3. ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อคุณภาพบริการมากที่สุด ด้านความไว้วางใจของผู้รับบริการที่มีต่อผู้ให้บริการ โดยเฉพาะในเรื่องที่ผู้ให้บริการควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ให้บริการอย่างสุภาพอ่อนน้อม ควรมีความรู้และทักษะในการให้บริการ และรักษาความลับข้อมูลของผู้ใช้บริการได้อย่างดี อีกทั้งกระตือรือร้นในการตอบสนองผู้รับบริการได้ตรงความต้องการตามลำดับ ก่อน - หลัง โดยไม่เลือกปฏิบัติ สามารถให้คำปรึกษา แนะนำ ได้ตรงประเด็นน่าเชื่อถือ และช่วยแก้ไขปัญหาได้

4. ผู้ใช้บริการพึงพอใจต่อคุณภาพบริการของหน่วยงานต่าง ๆ ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดแพร่น้อยที่สุดคือ ความน่าเชื่อถือในการบริการ ซึ่งควรให้คำปรึกษาและแนะนำที่ตรงประเด็น ตอบคำถามได้ชัดเจน และช่วยแก้ปัญหาได้ในเวลาที่เหมาะสม ดังนั้น ผู้บริหารหน่วยงานต่าง ๆ ควรกำหนดนโยบายหรือแนวทางการพัฒนาบุคลากร ผู้ทำหน้าที่ให้บริการ เช่น การจัดฝึกอบรมหรือศึกษาดูงานหน่วยงานต้นแบบในด้านการให้บริการที่มีคุณภาพในบริบทใหม่ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาแนวทางการสร้างนวัตกรรมใหม่ในการบริการสาธารณะขององค์กรภาคเอกชน ที่สนับสนุนการดำเนินธุรกิจในภาคผู้ประกอบการท้องถิ่น

2. ควรศึกษาถึงอุปสรรค ผลกระทบ และแนวทางในการแก้ปัญหาการเข้าถึงนวัตกรรมใหม่
ในการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐ โดยออกแบบการวิจัยผสมผสาน ทั้งการวิจัยเชิงคุณภาพ และ
การวิจัยเชิงปริมาณเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเพื่อยกระดับคุณภาพการให้บริการ

รายการอ้างอิง

- กิมอัน เหยียนถิ. (2565). *นวัตกรรมบริการสาธารณะ: กรณีศึกษากรมการกงสุล กระทรวงการ
ต่างประเทศ*. (การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
กรุงเทพมหานคร.
- ธีรกิตติ นวรัตน์ ณ อยู่ธยา. (2557). *การตลาดบริการ: แนวคิดและกลยุทธ์ Service Marketing :
Concepts and Strategies (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. กรุงเทพมหานคร: วี.พริ้นท์ (1991).
- ปฐมพงศ์ กุกแก้ว และ วชิรพงษ์ เงินเรืองโรจน์. (2563). คุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อ
ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดสุพรรณบุรี. *วารสารวิชาการศรี
ปทุม ชลบุรี*, 17(2), 55-63.
- ประภาพร สิงห์ทอง และ ทัดษกร ศรีสุข. (2564). การศึกษาปัจจัยการให้บริการเพื่อพัฒนาคุณภาพ
สู่ความเป็นเลิศ กรณีศึกษา สำนักงานแรงงานจังหวัดนครสวรรค์. *วารสารวิทยาการจัดการ
ปริทัศน์*, 23(1), 159-172.
- ปรินทร์ ไชยคำจันทร์. (2564). *คุณภาพบริการของเทศบาลเมืองบ้านบึงจังหวัดชลบุรี*. (วิทยานิพนธ์
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา. ชลบุรี.
- พรรณเพ็ญแข โหมอ่อน. (2564). คุณภาพการให้บริการสาธารณะของ เทศบาลตำบลไทรงาม อำเภอ
ไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร. *วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา*, 11(3), 566-580.
- มาโคโตะ ยูซุอิ. (2555). *นวัตกรรมบริการ (Service Innovation) เบื้องหลังความสำเร็จของ
เซเว่น อีเลฟเว่น เจแปน และธุรกิจบริการยุคใหม่ (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพมหานคร: สมาคม
ส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- วิลาสณี จงกลพิช. (2563). *คุณภาพการให้บริการในมุมมองของผู้บริโภคที่มีต่อธุรกิจเครื่องแก้ว
วิทยาศาสตร์ กรณีศึกษา บริษัท เอ็น เค แลบบอราทอรี (ประเทศไทย) จำกัด*. (วิทยานิพนธ์
บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร. กรุงเทพมหานคร.
- วุฒิสาร ตันไชย. (2559). *รูปแบบและประเภทการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น*. สถาบันพระปกเกล้า.
- ศูนย์นวัตกรรมเพื่อการพัฒนาบรรษัทการไทย. (2556). *องค์กรแห่งนวัตกรรม*. กรุงเทพมหานคร:
ศูนย์ฯ.

- สุพจน์ บุญวิเศษ. (2563). การสร้างสรรค์นวัตกรรมบริการสาธารณะของเทศบาลเมืองในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี. *วารสารด้านการบริหารรัฐกิจและการเมือง*, 9(1), 84-108.
- สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง. (2566). *สถิติประชากรทางการทะเบียนราษฎร*. กระทรวงมหาดไทย.
- Aday, L. A. and Andersen. R. (1971). *Development of indices of access to medical care*. Michigan: Ann Arbor Administration Press.
- Aday. Lu Ann. and Andersor. Ronald. (1971). *Development of induces of Access to Medical Care*. Michigan Ann Arbor: Health Administration Press.
- Likert, R. (1967). *The method of constructing and attitude scale*. In Attitude theory and measurement. Fishbein, Martin, Ed. New York: Wiley & Son.
- Lucy W. H., Gilbert, D., and G. Birkhead. (1977). "Equity in Local Service Distribution". *Public Administration Review*, 37(6), 687-697.
- Parasuraman, A., Zeithaml, V. A., & Berry, L. L. (1990). *Delivering quality service: Balancing customer perceptions and expectations*. New York: Free Press.
- Yamane, T. (1973). *Statistics an introductory analysis*. New York Harper & Row.

การศึกษาหลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอน
กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอเถิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2
A Study the Principles of Itthipatha 4 in the Management among School of
Administrators According to Teachers' Perspectives Thoen District Educational
Network Group under the Office of Lampang Primary Education Service Area 2
(Received: November 15, 2023; Revised: December 12, 2023; Accepted: December 22, 2023)

สุภาภรณ์ หงษ์หิรัญ¹
Supaporn Hongeshirun¹

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาการใช้หลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอน กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอเถิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 2) เพื่อเปรียบเทียบและหาความสัมพันธ์ของการใช้หลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอน กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอเถิน และ 3) เพื่อนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 ให้เหมาะสมในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอเถิน ตามสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน และมีวิธีการวิจัยโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 255 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัยพบว่า 1) ตามทัศนะของครูผู้สอน การนำหลักอิทธิบาท 4 มาใช้ในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทั้ง 4 ด้านชั้นหะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา อยู่ในระดับมาก 2) ครูผู้สอนที่มีเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์สอน และขนาดสถานศึกษา มีทัศนะต่อการนำหลักอิทธิบาท 4 มาใช้ในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านของเพศ อายุ ประสบการณ์สอน ขนาดสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านของวุฒิการศึกษา แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย และพบว่า ด้านชั้นหะ ด้านวิริยะ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และความสัมพันธ์ของหลักอิทธิบาท 4 ด้านชั้นหะ ด้านวิริยะ ด้านจิตตะ และด้านวิมังสา พบว่า

¹ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเนชั่น
Graduate School, Nation University
e-mail: cactusbluemind@gmail.com

มีความสัมพันธ์ทางบวก มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า ตัวแปรเหล่านี้เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการใช้อิทธิบาท 4 และ 3) ผลจากการศึกษาวิจัย ผู้บริหารสามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานในสถานศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอเถิน ให้เหมาะสมตามสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน

คำสำคัญ: อิทธิบาท 4 ผู้บริหารสถานศึกษา ลำปาง เขต 2

Abstract

The purposes of this research article are 1) to study the use of the Principles of Itthipatha 4 by educational institution administrators according to the teacher's perspective, Thoen District Educational Network Group under the Office of Lampang Primary Education Service Area, 2) to compare and find the relationship between the use of the Principles of Itthipatha 4 by school administrators according to teachers' perspectives, Thoen District Educational Network Group, and 3) apply the research results for the administration of educational institutions according to the Principles of Itthipatha 4 to be appropriate in the network of educational institutions in Thoen district. according to the current reality the research method user questionnaires. From a sample of 255 people, data were analyzed using a ready-made program.

The results of the research found that 1) According teachers' views toward the application of the Principles of Itthipatha 4 in the management of educational institution administrators. Overall, it is at a high level. When considering each aspect, it was found that all 4 aspects of Chantha, Viraya, Citta, and Vimansa were at a high level. 2) Teachers with gender, age, educational qualifications and teaching experience and size of educational institution has a bearing on the application of the Principles of Itthipatha 4 in the management of educational institution administrators. Both overall are not different. When considering each aspect of gender, age, and teaching experience, and the size of the educational institutions is not different. When considering each aspect of educational background, which is different, which is in line with the research hypothesis, it was found that the Chanta, Wiriya, Cit-ta, Wimangsa were significantly different at the .05 level. The relationship of the Principles of Itthipatha 4 Chanta, Wiriya, chitta, and Wimansa were found to have a

positive relationship with a statistical significance level of 0.01, which is in accordance with the hypothesis that These variables are factors that are related to the use of influence 4 and 3) results from the research study. Executives can apply it as a guideline for administration in educational institutions according to the Principles of Itthipatha 4, Thoen District Educational Institution Network Group. to be appropriate according to the current reality

Keywords: Itthipatha 4, Educational Institution Administrators, Lampong Area 2

บทนำ

การบริหารงานสถานศึกษาต้องนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เรียกกันโดยทั่วไปว่า "หลักธรรมาภิบาล" มาบูรณาการในการบริหารและจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียน หลักการดังกล่าว ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบหลักความคุ้มค่า (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556) สำหรับหลักคุณธรรมเป็นหลักสำคัญข้อหนึ่ง อย่างไรก็ตามเป้าหมายสำคัญของการบริหารงานก็คือผลสัมฤทธิ์หรือความสำเร็จของงานซึ่ง อิทธิบาท 4 เป็นหลักธรรมที่แสดงหลักแห่งการบริหารจัดการที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานอย่างมหาศาล ที่จะสามารถทำให้งานนั้นบังเกิดสัมฤทธิ์ผล ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เป็นธรรมที่เป็นเหตุให้ประสบความสำเร็จ (พระมหาอุทัย วชิรเมธี, 2556)

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญของสถานศึกษาเพราะมีหน้าที่ความรับผิดชอบในการเป็นผู้นำให้บุคลากรในสถานศึกษาร่วมมือกันทำงานให้บรรลุตามจุดหมายของการจัดการศึกษา และการพัฒนาผู้เรียนและสังคมล้วนเป็นหน้าที่หลักของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) การบริหารสถานศึกษาควรนำหลักอิทธิบาท 4 มาประยุกต์ใช้เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ การนำหลักอิทธิบาท 4 มาบริหารในสถานศึกษา คือ ฉันทะ รักในงาน หน้าที่การบริหาร วิริยะ มีความเพียรกับงานที่ทำอยู่ จิตตะ มีความตั้งใจฝักใฝ่ในการทำหน้าที่ของตน วิมังสา ความใคร่ครวญสอดส่องกับงานที่ตนทำอยู่ (ว.วชิรเมธี, 2554) ดังนั้น

ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา เป็นผู้นำ เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาวินัยคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ผู้ได้บังคับบัญชา นักเรียน และยังกำหนดนโยบาย แนวทางฝึกอบรมสั่งสอน ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่นักเรียน ครูผู้สอน ในโรงเรียน ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข หากผู้บริหารสถานศึกษาประพฤติตนไร้คุณธรรม ไม่เป็นแบบอย่างที่ดี ก็ไม่สามารถที่จะสร้างคุณธรรมให้แก่นักเรียนครูผู้สอนและบุคคลอื่น ๆ จากความเป็นมาและ

ความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเรื่องการศึกษาหลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอน กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอเถิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 ซึ่งอิทธิบาท 4 ได้แก่ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา ด้วยเหตุผลที่ว่า ผู้บริหารในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอเถิน เป็นผู้บริหารที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งใหม่หลายโรงเรียนและยังไม่มีประสบการณ์ในการบริหารงานสถานศึกษา หากผู้บริหารยุคใหม่ในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอเถิน นำอิทธิบาท 4 มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานจะทำให้โรงเรียนประสบผลสำเร็จเพราะโรงเรียนเป็นหน่วยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการศึกษาของนักเรียนและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การบริหารงานทางการศึกษาของผู้บริหารจะสำเร็จหรือล้มเหลวนั้นขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำและจริยธรรมของผู้บริหาร หากผู้บริหารได้นำเอาหลักของอิทธิบาท 4 มาใช้ในการบริหารงานแล้วจะสามารถนำมาซึ่งการปรับปรุง พัฒนาตนเอง พัฒนาสถานศึกษา และการจัดใช้ทรัพยากรทั้งที่เป็นบุคคลและสิ่งของให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น เป็นที่ยอมรับของสังคม และเพื่อส่งเสริมผู้บริหารสถานศึกษาในการวางแผนปรับปรุงพัฒนาปรับเปลี่ยนสถานศึกษาให้ได้มาตรฐาน ให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้คุณธรรมตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอน กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอเถิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบและหาความสัมพันธ์ของการใช้คุณธรรมตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอเถิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา
3. เพื่อนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 ให้เหมาะสมในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอเถินตามสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ทราบถึงการนำคุณธรรมตามหลักอิทธิบาท 4 มาใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอน กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอเถิน สพป.ลป.2
2. ทราบผลการเปรียบเทียบและความสัมพันธ์ของทัศนะของครูผู้สอนที่มีต่อการนำคุณธรรมตามหลักอิทธิบาท 4 มาใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ

วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ การทำงาน ขนาดของสถานศึกษา ซึ่งเป็นประโยชน์ในการบริหารงาน
ของโรงเรียน

3. ทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำคุณธรรมตามหลักอิทธิบาท 4 มาใช้ในการบริหารงาน
ของผู้บริหารสถานศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา

สมมติฐานของการวิจัย

1. คุณธรรมตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอนกลุ่ม
เครือข่ายสถานศึกษาอำเภอเถิน สพป.ลป.2 จำแนกตามเพศ แตกต่างกัน
2. คุณธรรมตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอนกลุ่ม
เครือข่ายสถานศึกษาอำเภอเถิน สพป.ลป.2 จำแนกตามอายุ แตกต่างกัน
3. คุณธรรมตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอนกลุ่ม
เครือข่ายสถานศึกษาอำเภอเถิน สพป.ลป.2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา แตกต่างกัน
4. คุณธรรมตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอนกลุ่ม
เครือข่ายสถานศึกษาอำเภอเถิน สพป.ลป.2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน แตกต่างกัน
5. คุณธรรมตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอนกลุ่ม
เครือข่ายสถานศึกษาอำเภอเถิน สพป.ลป.2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา แตกต่างกัน
6. คุณธรรมตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอนกลุ่ม
เครือข่ายสถานศึกษาอำเภอเถิน สพป.ลป.2 มีความสัมพันธ์กัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากร ได้แก่ ข้าราชการครูผู้สอนในโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา
อำเภอเถิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 จำนวน 31 โรงเรียน
จำนวน 334 คน
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูผู้สอนของกลุ่มเครือข่าย
สถานศึกษาอำเภอเถิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 จำนวน 255 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหาที่ศึกษา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับคุณธรรมตามหลักอิทธิบาท 4 ได้แก่ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา ตามหลักการในพระพุทธศาสนาของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูผู้สอน กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอเถิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ปีการศึกษา 2565

4. ขอบเขตด้านพื้นที่

สถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับ อนุบาล 1 – ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง หรือกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอเถิน ทั้งหมด 31 โรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ข้าราชการครูผู้สอนในโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอเถิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 จำนวน 31 โรงเรียน จำนวนครู 334 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูผู้สอนของกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอเถิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 จำนวน สุ่มตัวอย่างแบบ Cluster เป็นการสุ่มเลือกตัวแทนจากกลุ่มที่มีลักษณะที่คล้ายคลึงกันหรือมีคุณลักษณะร่วมกัน ผู้วิจัยได้ทำการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 255 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษาค้นคว้า เอกสารตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาหลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอนมาสร้างเป็นแบบสอบถาม แบ่งได้ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของครู สอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอน กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอเถิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ 40 ข้อ

ลักษณะค่าน้ำหนักของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2560)

5	หมายถึง	ผู้บริหารแสดงพฤติกรรมระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	ผู้บริหารแสดงพฤติกรรมระดับมาก
3	หมายถึง	ผู้บริหารแสดงพฤติกรรมระดับปานกลาง
2	หมายถึง	ผู้บริหารแสดงพฤติกรรมระดับน้อย
1	หมายถึง	ผู้บริหารแสดงพฤติกรรมระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอน กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอเถิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2

3. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การดำเนินการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้ 1) ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานสถานศึกษาโดยใช้หลักอิทธิบาท 4 เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม 2) นำข้อมูลที่ได้ศึกษามาทั้งหมดมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย 3) กำหนดวัตถุประสงค์ ตั้งสมมติฐาน กำหนดขอบเขต และกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย 4) กำหนดคำนิยามศัพท์เฉพาะของการวิจัยเพื่อนำไปสร้างเครื่องมือในการวิจัย 5) สร้างแบบสอบถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ได้ศึกษามา และให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ 6) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์การวิจัยนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา แล้วนำแบบสอบถามมาแก้ไขปรับปรุง 7) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเสนอผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม (ค่า IOC) 8) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไป และตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญมาปรับแก้และจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามต่อไป 9) นำแบบสอบถามที่ได้ทำการแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูอัตราจ้าง จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.962 แสดงว่าแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นเครื่องมือที่มีความคงที่ในการวัดทุกครั้งโดยค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นมีค่าตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป 10) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพและปรับปรุงสมบูรณ์แล้วจัดพิมพ์และเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

4.1 ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ในการออกหนังสือราชการจากผู้อำนวยการโรงเรียนไปยังประธานกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอเถิน เพื่อขอความอนุเคราะห์สำรวจจำนวนครูในอำเภอเถิน ผู้วิจัยได้จัดทำแบบสำรวจจำนวนครูโดยกรอกข้อมูลใน Google form

4.2 ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเนชั่น แนบพร้อมกับหนังสือขอความอนุเคราะห์กรอกแบบสอบถามครูผู้สอนในอำเภอเถินจากผู้อำนวยการโรงเรียนที่ผู้วิจัยปฏิบัติงานเพื่อขออนุญาตผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 เก็บข้อมูลครูผู้สอนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอเถิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยจัดทำแบบสอบถามแนบกับหนังสือขอความอนุเคราะห์โดยกรอกข้อมูลแบบสอบถามทาง Google form

4.3 ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามที่ครูผู้สอนได้ตอบจำนวน 255 ฉบับ เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิเคราะห์สถิติทางสังคมศาสตร์ ดังนี้

5.1 สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ในข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์สอน ขนาดสถานศึกษา

5.2 สถิติอนุมาน ประกอบด้วย การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่ม เพื่อทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ Independent Sample T-test ระหว่าง 2 กลุ่ม ได้แก่ เพศ วุฒิการศึกษา และวิเคราะห์ความแปรปรวน One Way ANOVA ระหว่าง กลุ่ม 3 กลุ่มขึ้นไป (F-test) ได้แก่ ประสบการณ์สอน ขนาดสถานศึกษา ถ้าพบ ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญจะวิเคราะห์การเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Post hoc) ด้วย LSD เพื่อ “ตรวจสอบ ความแตกต่างระหว่างคู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

5.3 การวิเคราะห์ Alpha Cronbach ของ Pearson ความสัมพันธ์ด้วยค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา ค่า r แปลความหมายว่า ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันมากน้อยเพียงใด ตรวจสอบจากผลความสัมพันธ์ของแต่ละคู่ นำค่าเทียบกับตารางการแปลความหมาย (Best, 1981) ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	ระดับความสัมพันธ์
0.81-1.00	หมายถึง มีความสัมพันธ์กันมาก

0.51-0.80	หมายถึง	มีความสัมพันธ์กันปานกลาง
0.21-0.50	หมายถึง	มีความสัมพันธ์กันน้อยหรือต่ำ
0.01-0.20	หมายถึง	มีความสัมพันธ์กันน้อยมาก
0.00	หมายถึง	ไม่มีความสัมพันธ์กัน

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์การใช้หลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอเถิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 พบว่า การใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอน กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอเถิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.63) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอน กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอเถิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ ฉันทะ วิมังสา จิตตะ วิริยะ

2. (1) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้หลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอน กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอเถิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ พบว่า เพศ ไม่มีผลต่อการนำหลักอิทธิบาท 4 มาใช้ ส่วนวุฒิการศึกษา มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (2) ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการใช้หลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอน กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอเถิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ พบว่า การนำอิทธิบาท 4 มาใช้ในการบริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามอายุ ประสบการณ์ ทำงาน และขนาดสถานศึกษา (3) ผลการวิเคราะห์สถิติสหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) ระหว่างด้านฉันทะ ด้านวิริยะ ด้านจิตตะ และด้านวิมังสา พบว่า ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ด้านวิริยะกับด้านจิตตะ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก ($r = 0.877$) ด้านฉันทะกับด้านจิตตะ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ($r = 0.799$) ด้านจิตตะกับด้านวิมังสา มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ($r = 0.562$) ลักษณะสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นบวกทั้งหมด กล่าวคือตัวแปรทุกคู่มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน เช่น เมื่อด้านวิริยะ-ขยันหมั่นเพียรเพิ่มขึ้น ด้านจิตตะ-เอาใจใส่รับผิดชอบกับงานที่ทำก็จะเพิ่มขึ้นด้วย

3. การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ตามทัศนะของครูผู้สอน กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอเถิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 สามารถร่วมกันพิจารณาการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารงานสถานศึกษาโดยผลการวิเคราะห์สถิติสหสัมพันธ์ (Correlation analysis) ระหว่างด้านฉันทะ ด้านวิริยะ ด้านจิตตะ และด้านวิมังสา พบว่า ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ด้านวิริยะกับด้านจิตตะ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก (0.877) ด้านฉันทะกับด้านจิตตะ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง (0.799) ด้านจิตตะกับด้านวิมังสา มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง (0.562) ลักษณะสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นบวกทั้งหมด กล่าวคือ ตัวแปรทุกคู่มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน มีคุณภาพเหมาะสมที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายอำเภอเถิน

การอภิปรายผล

1. ผลการศึกษา พบว่า ทัศนะครูผู้สอนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอเถิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 ในการนำหลักอิทธิบาท 4 มาใช้ในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาโดยส่วนรวมอยู่ในระดับมากและรายด้าน พบว่า ทัศนะของครูผู้สอนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอเถิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 อยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านฉันทะ ด้านวิมังสา ด้านจิตตะ ด้านวิริยะ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้อำนวยการสถานศึกษาได้นำหลักธรรมของอิทธิบาท 4 ทุกด้านมาใช้ในการบริหารอย่างสมดุลกันจึงทำให้มีค่าเฉลี่ยของแต่ละด้านใกล้เคียงกันมาก และค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระอภินันท์ กนต์สีโล (สิงมาดา), สุนทร สายคำ และเจ้าอธิการบุญช่วย โชติวิโส (2562) เรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอนาคู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 โดยภาพรวมและรายด้านปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2. การทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า 1) ทัศนะครูผู้สอนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอเถิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 ในการนำหลักอิทธิบาท 4 มาใช้ในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีเพศ อายุ ประสบการณ์ และขนาดสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมมาภิบาล การที่ผู้บริหาร มีคุณธรรม เป็นที่ยอมรับนับถือแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดขวัญกำลังใจ รู้สึกมีความมั่นคง ในการปฏิบัติงาน ซึ่งทำให้การทำงานในองค์การเป็นไปด้วยความสงบสุข ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2560) ได้กล่าวว่า การที่ผู้บริหารมีคุณธรรมจริยธรรมจะเป็นที่ยอมรับของเพื่อนร่วมงาน ทำให้เกิดขวัญและกำลังใจในการทำงาน รู้สึกว่าตนเองมั่นคง ความปลอดภัย ซึ่งส่งผลต่อการปฏิบัติงานในองค์การสามารถดำเนินงานไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น คุณธรรมจริยธรรม

สำหรับผู้บริหารจึงจำเป็นและเป็นสิ่งสำคัญที่จะใช้ในการบริหารองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระอภินันท์ กนต์สีโล (สิงมาดา), สุนทร สายคำ และเจ้าอธิการบุญช่วย โชติวิโส (2562) การบริหาร สถานศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอหาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1. การบริหารสถานศึกษาตามหลักอิทธิ บาท 4 โดยภาพรวมและรายด้านปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านวิม้งสา รองลงมาคือด้านจิตตะและ ด้านฉันทะตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านวิริยะ 2. ผลการ วิเคราะห์เปรียบเทียบจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน 2) วุฒิการศึกษาโดยรวม มีทัศนคติ ไม่แตกต่างกัน และรายด้าน แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีทัศนคติในการนำหลักอิทธิบาท 4 มาใช้ ในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาไม่ต่างกัน และพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านฉันทะ ด้านวิริยะ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านจิตตะ ด้านวิม้งสา ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารเอาใจใส่รับผิดชอบงานที่ทำอยู่ทุกงานภายในโรงเรียนด้วยความตั้งใจแน่วแน่ ในการพัฒนาโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จ รวมทั้งการพิจารณาและใช้ปัญญาตรวจสอบงาน พิจารณาย่างมีเหตุมีผลในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน จึงมีทัศนคติต่อการนำหลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาไม่ต่างกัน ส่วนด้าน ฉันทะ ด้านวิริยะ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นั้นอาจเป็นไปได้ว่าครูที่มี วุฒิการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรีมีทัศนคติต่อการนำหลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารงานของ ผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างจากครูที่มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี และซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของพระบุญเพ็ง สิทธิวงษา (2562) การใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารจัดการท้องถิ่น ของบุคลากรองค์การบริหาร ส่วนตำบลสี้อ อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการนำหลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารจัดการองค์กรส่วนท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน 3) ความสัมพันธ์ (Correlation) ระหว่างตัวแปรฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิม้งสา พบว่า การใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอนกลุ่มเครือข่าย สถานศึกษาอำเภอเถิน ด้านฉันทะ ด้านวิริยะ ด้านจิตตะ ด้านวิม้งสา มีความสัมพันธ์ทางบวกที่ระดับ นัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ พบว่า ตัวแปรเหล่านี้เป็นปัจจัยที่มีความ สัมพันธ์กับการใช้อิทธิบาท 4 คือ ด้านวิริยะมีความสัมพันธ์ทางบวกกับด้านจิตตะ อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.10 มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก หมายความว่า เมื่อผู้บริหาร สถานศึกษามีความขยันหมั่นเพียรกันงานภายในสถานศึกษาที่มีอยู่ ก็จะเกิดความรักและเอาใจใส่ รับผิดชอบงานต่างๆภายในสถานศึกษาจนประสบผลสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิพิมพ์ กองสุข, พระปลัดโฆสิต โฆสิตโต, และมะลิวัลย์ โยธารักษ์, (2565) เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่าง การปฏิบัติตามหลักอิทธิบาทกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร พบว่า ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามหลักอิทธิบาทกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับค่อนข้างสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ ด้านจิตตะกัปดาห์ด้านวิมังสา มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.10 มีความสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลางและน้อยกว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อื่นๆ อาจเนื่องจากเมื่อผู้บริหารสถานศึกษาเอาใจใส่รับผิดชอบงานต่างภายในสถานศึกษาอย่างมาก ก็อาจจะขาดการพิจารณาวิเคราะห์และใช้ปัญญาตรวจสอบงานอย่างละเอียดถี่ถ้วนรอบคอบ

จากการศึกษาวิจัย การศึกษาหลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอน กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอเถิน ที่จัดทำขึ้นในครั้งนี้มีคุณภาพเหมาะสมที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายอำเภอเถินให้เหมาะสมตามสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน และสถานศึกษาทั่วไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. แนวทางที่ได้จากการศึกษาผู้บริหารสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางการบริหารงานในสถานศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอเถิน และสถานศึกษาอื่นๆ
2. การบริหารสถานศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอเถินนั้น ครูผู้สอนต่างก็มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องอิทธิบาท 4 เป็นอย่างดี จากผลวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยการใช้หลักอิทธิบาท 4 อยู่ในระดับมากทุกด้าน ดังนั้น ควรมีการจัดทำโครงการและกิจกรรมรองรับ โดยการเน้นการติดตามประเมินผลอย่างเป็นรูปธรรม
3. ผลเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 ในสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอเถิน จำแนกตามเพศ อายุ และประสบการณ์การทำงาน ขนาดสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน เพราะว่าหลักอิทธิบาท 4 เป็นหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่เป็นสากล สามารถนำแต่ละด้านของอิทธิบาท 4 มาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอเถิน

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียนในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอเถิน
2. ควรศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารสถานศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 ในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอเถิน

3. ควรศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการบริหารสถานศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหาร และครูสอน กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอเถิน

4. ควรศึกษาการใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เช่น สังคหวัตถุ 4 อคติ 4 อริยสัจ 4 พละ 4 สัมปยุตธรรม 7 ศีล 5 สาราณียธรรม 6 เป็นต้น มาใช้ร่วมกับการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา

รายการอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). คู่มือการบริหารจัดการโรงเรียนในโครงการพัฒนาการบริหารรูปแบบ
นิติบุคคล. กรุงเทพฯ: กระทรวงฯ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562. กรุงเทพฯ: กระทรวงฯ.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2560). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ: อมรการพิมพ์.
- พระมหาอุทัย ฉายา วชิรเมธี (นิยม). (2556). การสร้างสันติภาพท่ามกลางความคิดเห็นที่แตกต่างกัน
ของคนไทยในปัจจุบัน. กรุงเทพฯ: มูลนิธิการศึกษาเพื่อสันติภาพ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุโต).
- พระอภินันท์ กนต์สีโล (สิงมาตา), สุนทร สายคา และเจ้าอธิการบุญช่วย โชติวิโส. (2562).
การบริหารสถานศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอหาดใหญ่ สงขลา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2. วารสารมหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 5(4), 62-69.
- พระบุญเพ็ง สิทธิวงษา. (2562). การใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารจัดการท้องถิ่นของบุคลากร
องค์การบริหาร ส่วนตำบลสีมอ อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี. วารสารมหาจุฬาลงกรณ
นาคทรรณ, 6(5), 459-480.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2560). คุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้บริหารมืออาชีพ. สงขลา: นาศิลป์โฆษณา.
ว.วชิรเมธี. (2554). คนสำราญ งานสำเร็จ. (พิมพ์ครั้งที่ 21). กรุงเทพฯ: อมรินทร์.
- ศศิพิมพ์ กองสุข, พระปลัดโฆสิต โฆสิตโต, และมะลิวัลย์ โยธารักษ์. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่าง
การปฏิบัติตามหลักอิทธิบาทกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร
สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร. วารสาร
มจร มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์, 8(1), 19-33.
- Best, J.W. (1981). *Research in Education* (3rd ed.). Englewood cliffs, New Jersey:
Prentice Hall Inc.

รูปแบบการจัดเตรียมต้นฉบับบทความวิจัย

ชื่อบทความภาษาไทย.....

ชื่อบทความภาษาอังกฤษ.....

เว้น 1 บรรทัด (16 Point)

ชื่อเจ้าของบทความภาษาไทย¹ (ไม่ต้องใส่คำนำหน้า)

ชื่อเจ้าของบทความภาษาอังกฤษ² (ไม่ต้องใส่คำนำหน้า)

เว้น 1 บรรทัด (16 Point)

16 Point ตัวหนา

บทคัดย่อ (Font Sarabun 16 Point ตัวหนา)

เว้น 1 บรรทัด (16 Point)

.....
..... (Font Sarabun 16 Point)

คำสำคัญ:

เว้น 1 บรรทัด (16 Point)

Abstract (Font Sarabun 16 Point ตัวหนา)

เว้น 1 บรรทัด (16 Point)

.....
..... (Font Sarabun 16 Point)

Keywords:,,

เว้น 1 บรรทัด (16 Point)

บทนำ (Font Sarabun 16 Point ตัวหนา)

เว้น 1 บรรทัด (16 Point)

.....
..... (Font Sarabun 16 Point)

เว้น 1 บรรทัด (16 Point)

¹ คณะ..... มหาวิทยาลัย..... e-mail.....

² faculty of University of e-mail.....

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Font Sarabun 16 Point ตัวหนา)

เว้น 1 บรรทัด (16 Point)

..... (Font Sarabun 16 Point)

เว้น 1 บรรทัด (16 Point)

ประโยชน์ของการวิจัย (Font Sarabun 16 Point ตัวหนา)

เว้น 1 บรรทัด (16 Point)

..... (Font Sarabun 16 Point)

เว้น 1 บรรทัด (16 Point)

สมมติฐานของการวิจัย (ถ้ามี) (Font Sarabun 16 Point ตัวหนา)

เว้น 1 บรรทัด (16 Point)

..... (Font Sarabun 16 Point)

เว้น 1 บรรทัด (16 Point)

ขอบเขตของการวิจัย (Font Sarabun 16 Point ตัวหนา)

เว้น 1 บรรทัด (16 Point)

..... (Font Sarabun 16 Point)

เว้น 1 บรรทัด (16 Point)

วิธีดำเนินการวิจัย (Font Sarabun 16 Point ตัวหนา) (ระบุประชากรและกลุ่มตัวอย่าง, กระบวนการเลือกกลุ่มตัวอย่าง, เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล, การเก็บรวบรวมข้อมูล, การวิเคราะห์ข้อมูล)

เว้น 1 บรรทัด (16 Point)

..... (Font Sarabun 16 Point)

เว้น 1 บรรทัด (16 Point)

สรุปผลการวิจัย (Font Sarabun 16 Point ตัวหนา) (เน้นสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์)

เว้น 1 บรรทัด (16 Point)

..... (Font Sarabun 16 Point)

การอภิปรายผล

..... (Font Sarabun 16 Point)

เว้น 1 บรรทัด (16 Point)

ข้อเสนอแนะ (Font Sarabun 16 Point ตัวหนา)

เว้น 1 บรรทัด (16 Point)

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ (Font Sarabun 16 Point)

..... (Font Sarabun 16 Point)

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป (Font Sarabun 16 Point)

..... (Font Sarabun 16 Point)

เว้น 1 บรรทัด (16 Point)

รายการอ้างอิง (Font Sarabun 16 Point ตัวหนา) (เรียงตามอักษร)

เว้น 1 บรรทัด (16 Point)

ก.....

..... (Font Sarabun 16 Point)

ข.....

ค.....

เว้น 1 บรรทัด (16 Point)

- หมายเหตุ :
1. บทความมีความยาว 10 หน้า แต่ไม่เกิน 12 หน้า กระดาษ A4
 2. เอกสารที่ไม่อ้างอิงในเนื้อหาไม่ต้องลงในหัวข้อย่อยการอ้างอิงและเขียนตามรูปแบบ APA
 3. ใช้รูปแบบตัวอักษร **ThSarabunNew** ขนาดตัวหนังสือ 16 Point
 4. ก้นหน้า 1.5 นิ้ว หัวกระดาษ 1.5 นิ้ว ก้นหลัง 1 นิ้ว และ ท้ายกระดาษ 1 นิ้ว
 5. การตั้งแท็บ
_____ 0.6 นิ้ว (ค่าเริ่มต้น)
 _____ 0.85 นิ้ว
 _____ 1.15 นิ้ว
 _____ 1.55 นิ้ว

รูปแบบการจัดเตรียมต้นฉบับบทความวิชาการ

ชื่อบทความภาษาไทย.....

ชื่อบทความภาษาอังกฤษ.....

เว้น 1 บรรทัด (16 Point)

ชื่อเจ้าของบทความภาษาไทย¹ (ไม่ต้องใส่คำนำหน้า)

ชื่อเจ้าของบทความภาษาอังกฤษ² (ไม่ต้องใส่คำนำหน้า)

เว้น 1 บรรทัด (16 Point)

16 Point ตัวหนา

บทคัดย่อ (Font Sarabun 16 Point ตัวหนา)

เว้น 1 บรรทัด (16 Point)

.....
..... (Font Sarabun 16 Point)

คำสำคัญ:

เว้น 1 บรรทัด (16 Point)

Abstract (Font Sarabun 16 Point ตัวหนา)

เว้น 1 บรรทัด (16 Point)

.....
..... (Font Sarabun 16 Point)

Keywords:,,

เว้น 1 บรรทัด (16 Point)

บทนำ (Font Sarabun 16 Point ตัวหนา)

เว้น 1 บรรทัด (16 Point)

.....
..... (Font Sarabun 16 Point)

เว้น 1 บรรทัด (16 Point)

เนื้อเรื่อง.....
..... (Font Sarabun 16 Point)

¹ คณะ..... มหาวิทยาลัย..... e-mail.....

² faculty of University of e-mail.....

เว้น 1 บรรทัด (16 Point)

ส่วน 1 บรรทัด (16 Point)

เว้น 1 บรรทัด (16 Point)

٧.....

©.....

เว้น 1 บรรทัด (16 Point)

- หมายเหตุ :
1. บทความมีความยาว 10 หน้า แต่ไม่เกิน 12 หน้า กระดาษ A4
 2. เอกสารที่ไม่อ้างอิงในเนื้อหาไม่ต้องลงในหัวข้อย่อยอ้างอิงและเขียนตามรูปแบบ APA
 3. ใช้รูปแบบตัวอักษร **Th Sarabun New** ขนาดตัวหนังสือ 16 Point
 4. ก้นหน้า 1.5 นิ้ว หัวกระดาษ 1.5 นิ้ว ก้นหลัง 1 นิ้ว และ ท้ายกระดาษ 1 นิ้ว
 5. การตั้งแท็บ
_____ 0.6 นิ้ว (ค่าเริ่มต้น)
_____ 0.85 นิ้ว
_____ 1.15 นิ้ว
_____ 1.55 นิ้ว

การเขียนอ้างอิงที่แทรกในเนื้อหา

รูปแบบการเขียนรายการอ้างอิงจำแนกตามประเภทของรายการอ้างอิง

คู่มือเล่มนี้ได้อธิบายรายละเอียดการเขียนรายการอ้างอิงโดย จำแนกตามประเภทของรายการอ้างอิง โดยแบ่งออกเป็น 12 ประเภท ดังนี้ (1) หนังสือ (2) บทความ/บทวิจารณ์ (3) วิทยานิพนธ์ (4) เอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์หรือเอกสารอัดสำเนา (5) รายงานการประชุมทางวิชาการ/สัมมนา (6) เอกสาร/สิ่งพิมพ์รัฐบาล หรือ เอกสารทางราชการ (7) ประกาศหรือคำสั่ง (8) กฎหมาย (9) แผนที่ (10) การสัมภาษณ์ (11) สื่อทัศนวัสดุ (12) เว็บไซต์ โดยมีรายละเอียดการเขียนรายการอ้างอิงดังต่อไปนี้

หมายเหตุ: | หมายถึง เว้นระยะ 1 เคาะ

** หมายถึง หมายเหตุ

1. รูปแบบการเขียนรายการอ้างอิงหนังสือทั่วไป

1.1 หนังสือทั่วไปผู้แต่งคนเดียว (ผู้แต่งชาวไทย) ** (ผู้แต่งชาวไทยที่จัดทำเอกสารเป็นภาษาต่างประเทศ ให้ใช้หลักเกณฑ์ผู้แต่งชาวต่างประเทศ) **

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
ชื่อ นามสกุล (ปีที่พิมพ์, น. เลขหน้า)	(ชื่อ นามสกุล, ปีที่พิมพ์, น. เลขหน้า)	ชื่อ นามสกุล. (ปีที่พิมพ์). ชื่อหนังสือ (พิมพ์ครั้งที่-ถ้ามี). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.
** กรณีการสรุปเนื้อหาหรือแนวคิดทั้งหมดของงานชิ้นนั้น ไม่ต้องระบุเลขหน้า	** กรณีการสรุปเนื้อหาหรือแนวคิดทั้งหมดของงานชิ้นนั้น ไม่ต้องระบุเลขหน้า	
วาชิณี ขศปัญญา (2563, น. 27)	(วาชิณี ขศปัญญา, 2563, น. 27)	วาชิณี ขศปัญญา. (2563). คำอธิบายกฎหมายลักษณะเช่าทรัพย์ เช่าซื้อ อ้างแรงงานจ้างทำของรับขน.
วาชิณี ขศปัญญา (2563)	(วาชิณี ขศปัญญา, 2563)	นครปฐม: ภูมิการพิมพ์.
** การอ้างอิงส่วนใดส่วนหนึ่งของหนังสือที่ไม่ใช่ส่วนของเนื้อหา	** การอ้างอิงส่วนใดส่วนหนึ่งของหนังสือที่ไม่ใช่ส่วนของเนื้อหา	
กรมควบคุมมลพิษ (2560, คำนำ)	(กรมควบคุมมลพิษ, 2560, คำนำ)	กรมควบคุมมลพิษ. (2560). คู่มือการตรวจวัดระดับเสียงอากาศยานในพื้นที่ชุมชน. กรุงเทพฯ: กรมฯ.
** กรณีที่หนังสือไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง โดยให้ลงรายการชื่อหนังสือเป็นรายการแรก โดยพิมพ์ด้วยอักษรตัวเอน	** กรณีที่หนังสือไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง โดยให้ลงรายการชื่อหนังสือเป็นรายการแรก โดยพิมพ์ด้วยอักษรตัวเอน	** กรณีที่หนังสือไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง โดยให้ลงรายการชื่อหนังสือเป็นรายการแรก และให้ลงรายการครั้งที่พิมพ์ ไว้ในวงเล็บตามหลังปีที่พิมพ์ โดยพิมพ์ด้วยอักษรตัวเอน
สารานุกรมโลกของเรา (2558, น. 56)	(สารานุกรมโลกของเรา, 2558, น. 56)	สารานุกรมโลกของเรา. (2558). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
ประวัติศาสตร์เมืองเชียงราย (2555)	(ประวัติศาสตร์เมืองเชียงราย, 2555, น. 15)	ประวัติศาสตร์เมืองเชียงราย. (2555). (พิมพ์ครั้งที่ 2). เชียงราย: สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย.

1.1 หนังสือทั่วไปผู้แต่งคนเดียว (ผู้แต่งชาวไทย) (ต่อ)

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
** กรณีหนังสือไม่ปรากฏปีที่พิมพ์ให้ใช้คำว่า ม.ป.ป. หรือ มปป. (มาจากคำว่า ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์) เลือกใช้คำใด คำหนึ่ง และใช้เหมือนกันตลอดทั้งเล่ม วิจิตร อวະกุล (ม.ป.ป., น. 20) ** ผู้แต่งคนเดียวกันมากกว่าหนึ่งรายการ แต่มีบางรายการพิมพ์ปีเดียวกัน สุจิตต์ วงษ์เทศ (2561ก, น. 49) สุจิตต์ วงษ์เทศ (2561ข, น. 26)	** กรณีหนังสือไม่ปรากฏปีที่พิมพ์ให้ใช้คำว่า ม.ป.ป. หรือ มปป. (มาจากคำว่า ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์) เลือกใช้คำใด คำหนึ่ง และใช้เหมือนกันตลอดทั้งเล่ม (วิจิตร อวະกุล, ม.ป.ป., น. 20) ** ผู้แต่งคนเดียวกันมากกว่าหนึ่งรายการ แต่มีบางรายการพิมพ์ปีเดียวกัน (สุจิตต์ วงษ์เทศ, 2561ก, น. 49) (สุจิตต์ วงษ์เทศ, 2561ข, น. 26)	** กรณีหนังสือไม่ปรากฏปีที่พิมพ์ให้ใช้คำว่า ม.ป.ป. หรือ มปป. (มาจากคำว่า ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์) เลือกใช้คำใด คำหนึ่ง และใช้เหมือนกันตลอดทั้งเล่ม วิจิตร อวະกุล. (ม.ป.ป.). <i>บุคลิกภาพ: เทคนิค-หลักการพัฒนา</i>. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ** ผู้แต่งคนเดียวกันมากกว่าหนึ่งรายการ แต่มีบางรายการพิมพ์ปีเดียวกัน สุจิตต์ วงษ์เทศ. (2561ก). <i>กรุงแตก ยศล่มแล้ว</i> (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: นานาแซก. สุจิตต์ วงษ์เทศ. (2561ข). <i>อยุธยา มาจากไหน?</i>. กรุงเทพฯ: นานาแซก.

1.1 หนังสือทั่วไปผู้แต่งคนเดียว (ผู้แต่งชาวไทย) (ต่อ)

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
		** พิมพ์ครั้งที่ โดยใช้กับหนังสือที่พิมพ์ตั้งแต่ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป ถ้าการพิมพ์ครั้งใหม่นี้มีการปรับปรุงเนื้อหาให้ระบุไว้ด้วย เช่น (พิมพ์ครั้งที่ 6 ปรับปรุงใหม่) ชลธิชา บุญนาค. (2562). <i>งานบริการอาหารและเครื่องดื่ม</i> (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กำชัย จงจักรพันธ์. (2559). <i>กฎหมายการค้าระหว่างประเทศ = International trade law</i> (พิมพ์ครั้งที่ 7 แก้ไขเพิ่มเติม). กรุงเทพฯ: โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ** ชื่อหนังสือภาษาไทย หาก<u>ระบุชื่อหนังสือภาษาต่างประเทศ</u>ไว้ด้วย ให้ลงชื่อหนังสือภาษาต่างประเทศต่อท้ายชื่อหนังสือภาษาไทย โดยมีเครื่องหมายเท่ากับ (=) คั่น เฉลิมมานย์ รัตนพงศ์ตระกูล. (2561). <i>สร้างความสุขคู่กับความสำเร็จ = To create a happy and successful life</i>. นนทบุรี: ทิช พับลิเคชั่น.

1.1 หนังสือทั่วไปผู้แต่งคนเดียว (ผู้แต่งชาวไทย) (ต่อ)

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
		** หนังสือภาษาไทยที่ใช้ชื่อหนังสือเป็นภาษาต่างประเทศ ให้ถอดคำอ่านชื่อหนังสือภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทยก่อน แล้วเขียนชื่อหนังสือภาษาต่างประเทศไว้ในวงเล็บ วสันต์ พึ่งพูนผล. (2560). <i>อีลัสเทรเตอร์ ซีซี 2017 โปรเฟสชันแนล ไกด์ (Illustrator CC 2017 professional guide)</i>. นนทบุรี: ไอดีซี พรีเมียร์. ** สถานที่พิมพ์ ถ้ามีหลายชื่อเมืองหรือหลายจังหวัด ให้ระบุชื่อจังหวัดชื่อแรก หากไม่ปรากฏชื่อเมืองหรือจังหวัด ให้ลงคำว่า ม.ป.ท. หรือ มปท. (มาจากคำว่า ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์) โดยให้เลือกคำใดคำหนึ่งเท่านั้นและเหมือนกันตลอดทั้งเล่ม ปรีดี หงษ์สดัน. (2562). <i>สยามมหารัชม การเมืองวัฒนธรรมกับการช่วงชิงการเป็นสาธารณะ</i>. กรุงเทพฯ: มติชน. สถาบันพัฒนาและรับรองมาตรฐาน. (2548). <i>เส้นทางสู่โรงพยาบาลคุณภาพ: คู่มือการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ (พิมพ์ครั้งที่ 2 ฉบับปรับปรุง)</i>. ม.ป.ท.: สถาบันฯ. อนุสรณ์พิธีพระราชทานเพลิงศพ ดร.ถาวร พงษ์พานิช วันอาทิตย์ที่ 11 ธันวาคม 2554. (2554). ม.ป.ท.: โฟกัส พรินติ้ง.

1.1 หนังสือทั่วไปผู้แต่งคนเดียว (ผู้แต่งชาวไทย) (ต่อ)

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
		** สำนักพิมพ์ ให้ระบุชื่อของสำนักพิมพ์หรือ ผู้จัดพิมพ์ที่ปรากฏเท่านั้น ถ้าประกอบอื่นไม่ต้องระบุ เช่น หนังสือระบุว่า จัดพิมพ์โดย สำนักพิมพ์มติชน ให้ลงรายการว่า มติชน หรือหนังสือระบุว่า จัดพิมพ์โดย บริษัท เอ็นพี อินเทลลิเจนซ์ จำกัด ให้ลงรายการว่า เอ็นพี อินเทลลิเจนซ์ ธนินท์ เจียรวนนท์. (2563). <i>ความสำเร็จ คือใจได้วันเดียว</i> (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: มติชน. นภดล ร่มโพธิ์. (2561). <i>พัฒนาชีวิตคิดแบบ Startup</i>. นนทบุรี: เอ็นพี อินเทลลิเจนซ์. ** ผู้จัดพิมพ์ที่เป็นหน่วยงานราชการ/องค์กรเอกชน ให้ลงชื่อหน่วยงานหรือชื่อองค์กรนั้นในฐานะ ผู้จัดพิมพ์ ถ้าชื่อผู้จัดพิมพ์ส่วนนี้ซ้ำกับรายการ ผู้แต่งที่ลงเป็นข้อมูลส่วนแรกก็ให้ลงชื่ออย่างย่อได้ โดยมีเครื่องหมายไปยาลน้อย (ฯ) ต่อท้าย สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. (2560). <i>พระราชบัญญัติการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. 2560</i>. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.

--	--	--

1.1 หนังสือทั่วไปผู้แต่งคนเดียว (ผู้แต่งชาวไทย) (ต่อ)

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
		** ผู้จัดพิมพ์ที่เป็นนักวิชาการในองค์กร/สถาบัน/สถานศึกษา ซึ่งดำเนินการจัดพิมพ์จำหน่ายเอง อนุโลมให้ใช้ชื่อองค์กรที่ผู้แต่งระบุว่าเป็นต้นสังกัด แทนส่วนของสำนักพิมพ์ได้ พชรวรรณ ขำคุ้ม. (2561). <i>เอกเทศสัญญา 3 = Specific contracts 3</i>. เชียงราย: สำนักวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. ** กรณีไม่ปรากฏสำนักพิมพ์/ผู้จัดพิมพ์ แต่มีเฉพาะโรงพิมพ์ ให้ลงชื่อโรงพิมพ์ที่พิมพ์หนังสือนั้น โดยระบุคำว่า โรงพิมพ์ นำหน้าชื่อ แม้ว่าในชื่อจะไม่ปรากฏคำว่าโรงพิมพ์ก็ตาม เช่น หนังสือที่ระบุว่า พิมพ์ที่ห้างหุ้นส่วนจำกัด จงเจริญการพิมพ์ ให้ลงว่า โรงพิมพ์จงเจริญการพิมพ์ (เพราะถ้าไม่เพิ่มคำว่า โรงพิมพ์ แสดงว่าชื่อที่ระบุนั้นเป็นสำนักพิมพ์/ผู้จัดพิมพ์) กัญจนา บุญเกียรติ. (2557). <i>การคำนวณขั้นต้นในวิชาวิศวกรรมเคมี</i> (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ** กรณีไม่ปรากฏชื่อสำนักพิมพ์/ผู้จัดพิมพ์/โรงพิมพ์ ให้ใส่คำว่า ม.ป.พ. หรือ มปพ. (มาจากคำว่า ไม่ปรากฏสำนักพิมพ์) โดยเลือกใช้ให้เหมือนกันทุกรายการอ้างอิงที่ไม่ปรากฏสำนักพิมพ์ ไพจิตร บุญญพันธ์. (2556). <i>ประมวลกฎหมายอาญา หมวด 6 ความผิดฐานรับของโจร มาตรา 357</i> เปรียบเทียบกับกฎหมายนานาประเทศ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.

1.2 หนังสือทั่วไปผู้แต่งคนเดียว (ผู้แต่งชาวต่างประเทศ)

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
นามสกุล (ปีที่พิมพ์, p. เลขหน้า) นามสกุล (ปีที่พิมพ์, pp. เลขหน้า-เลขหน้า) ** กรณีการสรุปเนื้อหาหรือแนวคิดทั้งหมดของงานชิ้นนั้น <u>ไม่ต้อง</u>ระบุเลขหน้า James (2018, p. 32) James (2018, pp. 12-14) Kotler (2015) ** กรณีที่หนังสือไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง โดยให้ลงรายการชื่อหนังสือเป็นรายการแรก โดยพิมพ์ด้วยอักษรตัวเอน <i>The Asian future: Dialogues for change volume 2</i> (2005, p. 70)	(นามสกุล,ปีที่พิมพ์, p. เลขหน้า) (นามสกุล,ปีที่พิมพ์, pp. เลขหน้า-เลขหน้า) ** กรณีการสรุปเนื้อหาหรือแนวคิดทั้งหมดของงานชิ้นนั้น <u>ไม่ต้อง</u>ระบุเลขหน้า (James, 2018, p. 32) (James, 2018, pp. 12-14) (Kotler, 2015) ** กรณีที่หนังสือไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง โดยให้ลงรายการชื่อหนังสือเป็นรายการแรก โดยพิมพ์ด้วยอักษรตัวเอน <i>The Asian future: Dialogues for change volume 2</i> (2005, p. 70)	นามสกุล, อักษรย่อชื่อต้น, (ปีที่พิมพ์), ชื่อหนังสือ (พิมพ์ครั้งที่-ถ้ามี), สถานที่พิมพ์, สำนักพิมพ์. ** ให้ลง นามสกุล, ชื่อต้น หรือ นามสกุล, ชื่อต้น ชื่อกลาง (ถ้ามี) โดยชื่อต้นและชื่อกลางให้ใช้อักษรตัวแรกเป็นตัวย่อ **ชื่อหนังสือด้วยตัวพิมพ์เล็ก ยกเว้น คำแรกของชื่อหนังสือให้ขึ้นต้นด้วยตัวพิมพ์ใหญ่ และชื่อเฉพาะ James, L. (2018). <i>Management systems and performance frameworks for sustainability: A road map for sustainably managed</i>. London: Routledge. Kotler, P. (2015). <i>Think new ASEAN!: Rethinking marketing towards ASEAN economic community</i> (2nd ed.). Singapore: McGraw Hill Education. ** กรณีที่หนังสือไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง โดยให้ลงรายการชื่อหนังสือเป็นรายการแรก โดยพิมพ์ด้วยอักษรตัวเอน และให้ลงรายการครั้งที่พิมพ์ ไว้ในวงเล็บตามหลังปีที่พิมพ์ <i>The Asian future: Dialogues for change volume 2</i>. (2005). London: Zed Books.

1.2 หนังสือทั่วไปผู้แต่งคนเดียว (ผู้แต่งชาวต่างประเทศ) (ต่อ)

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
** กรณีหนังสือไม่ปรากฏปีที่พิมพ์ให้ใช้คำว่า n.d. หรือ nd. (มาจากคำว่า no date) เลือกใช้คำใด คำหนึ่ง และใช้เหมือนกันตลอดทั้งเล่ม Eller (n.d., p. 3) ** ผู้แต่งคนเดียวมากกว่าหนึ่งรายการ แต่มีบางรายการพิมพ์ปีเดียวกัน Baltzan (2009a, pp. 122-128) Baltzan (2009b, p. 215)	** กรณีหนังสือไม่ปรากฏปีที่พิมพ์ให้ใช้คำว่า n.d. หรือ nd. (มาจากคำว่า no date) เลือกใช้คำใดคำหนึ่ง และใช้เหมือนกันตลอดทั้งเล่ม (Eller, n.d., p. 3) ** ผู้แต่งคนเดียวมากกว่าหนึ่งรายการ แต่มีบางรายการพิมพ์ปีเดียวกัน (Baltzan, 2009a, pp. 122-128) (Baltzan, 2009b, p. 215)	** กรณีหนังสือไม่ปรากฏปีที่พิมพ์ให้ใช้คำว่า n.d. หรือ nd. (มาจากคำว่า no date) เลือกใช้คำใด คำหนึ่ง และใช้เหมือนกันตลอดทั้งเล่ม Eller, J. D. (n.d.). <i>Introducing anthropology of religion: Culture to the ultimate</i>. New York: Routledge. ** ผู้แต่งคนเดียวมากกว่าหนึ่งรายการ แต่มีบางรายการพิมพ์ปีเดียวกัน ให้ใส่ตัวอักษรไว้หลังปีที่พิมพ์ โดยเรียงตามลำดับตัวอักษร a-z Baltzan, P., and Phillips, A. (2009a). <i>Business driven information systems</i> (2nd ed.). Boston, MA: McGraw-Hill. Baltzan, P., and Phillips, A. (2009b). <i>Essentials of business driven Information systems</i>. Boston, MA: McGraw-Hill.

1.2 หนังสือทั่วไปผู้แต่งคนเดียว (ผู้แต่งชาวต่างประเทศ) (ต่อ)

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
** ผู้แต่งชาวต่างประเทศนามสกุลเหมือนกัน Anne Smith (2018, p. 44) Anthony Smith (2018, pp. 6-8)	** ผู้แต่งชาวต่างประเทศนามสกุลเหมือนกัน (Anne Smith, 2018, p. 44) (Anthony Smith, 2018, pp. 6-8)	** ผู้แต่งชาวต่างประเทศนามสกุลเหมือนกัน ให้ลงชื่อต้นเต็มไว้ในวงเล็บ [] ด้วย Smith, A. [Anne]. (2018). <i>Wardlaw's contemporary nutrition: A function approach</i> (6th ed.). New York, NY: McGraw-Hill. Smith, A. [Anthony]. (2018). <i>Storytelling industries: Narrative production in the 21st century</i>. London: Palgrave Macmillan. ** พิมพ์ครั้งที่ ให้ใช้กับหนังสือที่พิมพ์ตั้งแต่ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป ถ้าการพิมพ์ครั้งนี้มีการปรับปรุงเนื้อหาให้ระบุไว้ด้วย เช่น ใช้คำว่า rev. ed. มาจาก revised edition เช่น (7th rev. ed.) Kotler, P. (2015). <i>Think new ASEAN!: Rethinking marketing towards ASEAN economic community</i> (2nd ed.). Singapore: McGraw Hill Education. Crace, A., Moor, P., and Cunningham, S. (2013). <i>Cutting edge (3e) pre-intermediate student book</i> (3rd rev. ed.). Japan: Pearson Longman (JP). <i>Classical music</i>. (2005). (2nd rev. ed.). London: Dorling Kindersley.

1.2 หนังสือทั่วไปผู้แต่งคนเดียว (ผู้แต่งชาวต่างประเทศ) (ต่อ)

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
		** สถานที่พิมพ์ ถ้ามีหลายชื่อเมือง ให้ระบุชื่อเมืองชื่อแรก และหากปรากฏทั้งชื่อเมืองและชื่อรัฐ ให้ลงชื่อเมืองก่อน ถัดด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) แล้วตามด้วยชื่อรัฐ กรณีไม่ปรากฏชื่อเมืองหรือจังหวัด ให้ลงคำว่า n.p. หรือ np. (มาจากคำว่า no place of publication) โดยให้เลือกคำใดคำหนึ่งเท่านั้น และเหมือนกันตลอดทั้งเล่ม Du Cros, H., and McKercher, B. (2015). <i>Cultural tourism</i> (2nd ed.). New York: Routledge. Boin, D. (2018). <i>A social and cultural history of late antiquity</i>. Hoboken, NJ: Wiley/Blackwell. Hall, C. W., Farrall, A. W., and Rippen, A. L. (2018). <i>Encyclopedia of food engineering</i> (2nd ed.). n.p.: MedTech. ** สำนักพิมพ์ ให้ระบุชื่อของสำนักพิมพ์หรือ ผู้จัดพิมพ์ที่ปรากฏเท่านั้น คำประกอบอื่นไม่ต้องระบุ ยกเว้นชื่อสำนักพิมพ์มีคำว่า Associations, Corporation, University Press, Books, Press ให้ระบุไว้ด้วย Chapman, S. J. (2018). <i>Safe handling and restraint of animal: A comprehensive guide</i>. Hoboken, NJ: John Wiley & Sons. Dufu, T. (2017). <i>Drop the ball: Achieving more by doing less</i>. New York: Flatiron Books. Rossi, U. (2017). <i>Cities in global capitalism</i>. Cambridge, UK: Polity Press.

1.2 หนังสือทั่วไปผู้แต่งคนเดียว (ผู้แต่งชาวต่างประเทศ) (ต่อ)

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
		** ผู้จัดพิมพ์ที่เป็นหน่วยงานราชการ/องค์กรเอกชน ให้ลงชื่อหน่วยงานหรือชื่อองค์กรนั้นในฐานะผู้จัดพิมพ์ ถ้าชื่อผู้จัดพิมพ์ส่วนนี้ซ้ำกับรายการ ผู้แต่งที่ลงเป็นข้อมูลส่วนแรกก็ให้ลงชื่ออย่างย่อได้ World Health Organization. (1987). <i>Community-based education of health personnel: Report of a WHO study Group</i>. Geneva: WHO. ** ผู้จัดพิมพ์ที่เป็นนักวิชาการในองค์กร/สถาบัน/สถานศึกษา ซึ่งดำเนินการจัดพิมพ์จำหน่ายเอง อนุโลมให้ใช้ชื่อองค์กรที่ผู้แต่งระบุว่าเป็นต้นสังกัด แทนส่วนของสำนักพิมพ์ได้ Abraham, Janice M. (2013). <i>Risk management: An accountability guide for university and college boards</i>. Washington, DC: Association of Governing Boards of Universities and Colleges. ** กรณีไม่ปรากฏชื่อสำนักพิมพ์/ผู้จัดพิมพ์/โรงพิมพ์ ให้ใช้คำว่า n.p. หรือ np. (มาจากคำว่า no publisher) โดยให้เลือกคำใดคำหนึ่งเท่านั้น และใช้เหมือนกันตลอดทั้งเล่ม Smithsonian. (2010). <i>The Smithsonian book of invention</i>. New York, NY: n.p.

1.3 หนังสือทั่วไปผู้แต่ง 2 คน (ผู้แต่งชาวไทย)

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
ชื่อ นามสกุลผู้แต่งคนแรก และ ชื่อ นามสกุลผู้แต่งคนที่ 2 (ปีที่พิมพ์, น. เลขหน้า)	(ชื่อ นามสกุลผู้แต่งคนแรก และ ชื่อ นามสกุลผู้แต่งคนที่ 2, ปีที่พิมพ์, น. เลขหน้า)	ชื่อ นามสกุลผู้แต่งคนแรก, และ ชื่อ นามสกุลผู้แต่งคนที่ 2, (ปีที่พิมพ์). ชื่อหนังสือ (พิมพ์ครั้งที่-ถ้ามี). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.
นลินี ยิ่งชาญกุล และ โกคิน ศักรินร์กุล (2562, น. 21)	(นลินี ยิ่งชาญกุล และ โกคิน ศักรินร์กุล, 2562, น. 21)	นลินี ยิ่งชาญกุล, และ โกคิน ศักรินร์กุล. (2562). <i>อาชีวเวชศาสตร์ในเวชปฏิบัติครอบครัว</i> = <i>Occupational medicine in family practice</i> . เชียงใหม่: คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

1.4 หนังสือทั่วไปผู้แต่ง 2 คน (ผู้แต่งชาวต่างประเทศ)

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
นามสกุลผู้แต่งคนแรก and หรือ & นามสกุลผู้แต่งคนที่ 2 (ปีที่พิมพ์, p. เลขหน้า) นามสกุลผู้แต่งคนแรก and หรือ & นามสกุลผู้แต่งคนที่ 2 (ปีที่พิมพ์, pp. เลขหน้า-เลขหน้า)	(นามสกุลผู้แต่งคนแรก and หรือ & นามสกุลผู้แต่งคนที่ 2, ปีที่พิมพ์, p. เลขหน้า) (นามสกุลผู้แต่งคนแรก and หรือ & นามสกุลผู้แต่งคนที่ 2, ปีที่พิมพ์, pp. เลขหน้า-เลขหน้า)	นามสกุลผู้แต่งคนแรก, อักษรย่อชื่อต้น. อักษรย่อชื่อย่อกลาง(ถ้ามี)., and หรือ & นามสกุลผู้แต่งคนที่ 2, อักษรย่อชื่อต้น. อักษรย่อชื่อย่อกลาง(ถ้ามี). (ปีที่พิมพ์). ชื่อหนังสือ (พิมพ์ครั้งที่-ถ้ามี). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์. ** and หรือ & ให้เลือกอย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น และใช้เหมือนกันตลอดทั้งเล่ม
Cooper & Shoolbred (2016, p. 60) Appleyard and Field (2017, pp. 39-41)	(Cooper & Shoolbred, 2016, p. 60) (Appleyard and Field, 2017, pp. 39-41)	Cooper, H. M., & Shoolbred, M. (2016). <i>Where's your argument?: How to present your academic argument in writings</i> . London: Palgrave Macmillan. Appleyard, D. R., and Field, A. J., Jr. (2017). <i>International economics</i> (9th rev. ed.). New York, NY: McGraw-Hill Education.

หมายเหตุ รายละเอียดการพิมพ์ส่วนอื่น ๆ ในกรณีต่าง ๆ ให้ใช้หลักเกณฑ์เดียวกันกับหนังสือทั่วไป-ผู้แต่งคนเดียว ข้อ 1.1 และ 1.2

1.5 หนังสือทั่วไปผู้แต่ง 3-6 คน (ผู้แต่งชาวไทย)

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
การอ้างอิงครั้งแรก ชื่อ นามสกุลผู้แต่งคนแรก,ชื่อ นามสกุลผู้แต่งคนที่ 2,ชื่อ นามสกุลผู้แต่งคนที่ 3,ชื่อ นามสกุลผู้แต่งคนที่ 4,ชื่อ นามสกุลผู้แต่งคนที่ 5,และชื่อ นามสกุลผู้แต่งคนที่ 6(ปีที่พิมพ์, น. เลขหน้า) วิทยา ร่ำรวย, ภาณุภูมิ หรรณภา และ สุวัฒน์ ทองธนากุล (2560, น. 99) การอ้างอิงครั้งต่อไป ชื่อ นามสกุลผู้แต่งคนแรกและคนอื่น ๆ(ปีที่พิมพ์, น. เลขหน้า) วิทยา ร่ำรวย และคนอื่น ๆ (2560, น. 112)	การอ้างอิงครั้งแรก (ชื่อ นามสกุลผู้แต่งคนแรก,ชื่อ นามสกุลผู้แต่งคนที่ 2,ชื่อ นามสกุลผู้แต่งคนที่ 3,ชื่อ นามสกุลผู้แต่งคนที่ 4,ชื่อ นามสกุลผู้แต่งคนที่ 5,และชื่อ นามสกุลผู้แต่งคนที่ 6,ปีที่พิมพ์, น. เลขหน้า) (วิทยา ร่ำรวย, ภาณุภูมิ หรรณภา และ สุวัฒน์ ทองธนากุล, 2560, น. 99) การอ้างอิงครั้งต่อไป (ชื่อ นามสกุลผู้แต่งคนแรกและคนอื่น ๆ,ปีที่พิมพ์, น. เลขหน้า) (วิทยา ร่ำรวย และคนอื่น ๆ, 2560, น. 112)	ชื่อ นามสกุลผู้แต่งคนแรก,ชื่อ นามสกุลผู้แต่งคนที่ 2,ชื่อ นามสกุลผู้แต่งคนที่ 3,ชื่อ นามสกุลผู้แต่งคนที่ 4,ชื่อ นามสกุลผู้แต่งคนที่ 5,และชื่อ นามสกุลผู้แต่งคนที่ 6.(ปีที่พิมพ์). ชื่อหนังสือ(พิมพ์ครั้งที่ถ้ามี). สถานที่พิมพ์:สำนักพิมพ์. วิทยา ร่ำรวย, ภาณุภูมิ หรรณภา, และ สุวัฒน์ ทองธนากุล. (2560). <i>ก้าวสู่บรรณาธิการอาชีพ</i>. กรุงเทพฯ: ชมรมบรรณาธิการไทย.

หมายเหตุ รายละเอียดการพิมพ์ส่วนอื่น ๆ ในกรณีต่าง ๆ ให้ใช้หลักเกณฑ์เดียวกันกับหนังสือทั่วไป-ผู้แต่งคนเดียว ข้อ 1.1 และ 1.2

1.6 หนังสือทั่วไปผู้แต่ง 3-6 คน (ผู้แต่งชาวต่างประเทศ)

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
การอ้างอิงครั้งแรก นามสกุลผู้แต่งคนแรก, นามสกุลผู้แต่งคนที่ 2, นามสกุลผู้แต่งคนที่ 3, นามสกุลผู้แต่งคนที่ 4, นามสกุลผู้แต่งคนที่ 5 and หรือ & นามสกุลผู้แต่งคนที่ 6 (ปีที่พิมพ์, p. เลขหน้า) Hoye, Smith, Nicholson and Stewart (2018, p. 30) การอ้างอิงครั้งต่อไป Hoye et al. (2018, p. 75)	การอ้างอิงครั้งแรก (นามสกุลผู้แต่งคนแรก, นามสกุลผู้แต่งคนที่ 2, นามสกุลผู้แต่งคนที่ 3, นามสกุลผู้แต่งคนที่ 4, นามสกุลผู้แต่งคนที่ 5 and หรือ & นามสกุลผู้แต่งคนที่ 6, ปีที่พิมพ์, p. เลขหน้า) (Hoye, Smith, Nicholson and Stewart, 2018, p. 30) การอ้างอิงครั้งต่อไป (Hoye et al., 2018, p. 75)	นามสกุลผู้แต่งคนแรก, อักษรย่อชื่อต้น, อักษรย่อชื่อกลาง(ถ้ามี), นามสกุลผู้แต่งคนที่ 2, อักษรย่อชื่อต้น, อักษรย่อชื่อกลาง(ถ้ามี), นามสกุลผู้แต่งคนที่ 3, อักษรย่อชื่อต้น, อักษรย่อชื่อกลาง(ถ้ามี), นามสกุลผู้แต่งคนที่ 4, อักษรย่อชื่อต้น, อักษรย่อชื่อกลาง(ถ้ามี), นามสกุลผู้แต่งคนที่ 5, อักษรย่อชื่อต้น, อักษรย่อชื่อกลาง(ถ้ามี), and หรือ & นามสกุลผู้แต่งคนที่ 6, อักษรย่อชื่อต้น, อักษรย่อชื่อกลาง(ถ้ามี), (ปีที่พิมพ์), ชื่อหนังสือ (พิมพ์ครั้งที่-ถ้ามี), สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์. Hoye, R., Smith, A. C., Nicholson, M., and Stewart, B. (2018). <i>Sport management: Principles and applications</i> (5th ed). London: Routledge.

หมายเหตุ รายละเอียดการพิมพ์อื่น ๆ ในกรณีต่าง ๆ ให้ใช้หลักเกณฑ์เดียวกันกับหนังสือทั่วไป-ผู้แต่งคนเดียว ข้อ 1.1 และ 1.2

1.7 หนังสือทั่วไปผู้แต่งมากกว่า 6 คนขึ้นไป (ผู้แต่งชาวไทย)

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
ชื่อ นามสกุล และคนอื่น ๆ (ปีที่พิมพ์, น. เลขหน้า)	(ชื่อ นามสกุล และคนอื่น ๆ, ปีที่พิมพ์, น. เลขหน้า)	ชื่อ นามสกุลผู้แต่งคนแรก, ชื่อ นามสกุลผู้แต่งคนที่ 2, ชื่อ นามสกุลผู้แต่งคนที่ 3, ชื่อ นามสกุลผู้แต่งคนที่ 4, ชื่อ นามสกุลผู้แต่งคนที่ 5, ชื่อ นามสกุลผู้แต่งคนที่ 6,... ชื่อ นามสกุลผู้แต่งคนสุดท้าย.(ปีที่พิมพ์). ชื่อหนังสือ (พิมพ์ครั้งที่-ถ้ามี). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.
ขนิษฐา นันทบุตร และคนอื่น ๆ (2553, น. 7)	(ขนิษฐา นันทบุตร และคนอื่น ๆ, 2553, น. 7)	ขนิษฐา นันทบุตร, พิรพงษ์ บุญสวัสดิ์กุลชัย, จงกลณี จันทศิริ, นิลภา จิระรัตนวรรณะ, สุคนธ์ วรรณะอมร, แสงเดือน แท่งทองคำ, ... พัฒนา นาคทอง. (2553). <i>ชุดความรู้การพัฒนากลไกและการพัฒนาระบบสุขภาพ ชุมชนโดยชุมชนเพื่อชุมชน</i> . นนทบุรี: เคอะ กราฟิโก ซิสเต็มส์.

หมายเหตุ รายละเอียดการพิมพ์อื่น ๆ ในกรณีต่าง ๆ ให้ใช้หลักเกณฑ์เดียวกันกับหนังสือทั่วไป-ผู้แต่งคนเดียว ข้อ 1.1 และ 1.2

1.8 หนังสือทั่วไปผู้แต่งมากกว่า 6 คนขึ้นไป (ผู้แต่งชาวต่างประเทศ)

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
นามสกุล et al. (ปีที่พิมพ์, pp. เลขหน้า-เลขหน้า)	(นามสกุล et al., ปีที่พิมพ์, pp. เลขหน้า-เลข หน้า)	นามสกุลผู้แต่งคนแรก, อักษรย่อชื่อต้น, อักษรย่อชื่อกลาง(ถ้ามี), นามสกุลผู้แต่งคนที่ 2, อักษรย่อชื่อต้น, อักษรย่อ ชื่อกลาง(ถ้ามี), นามสกุลผู้แต่งคนที่ 3, อักษรย่อชื่อต้น, อักษรย่อชื่อกลาง(ถ้ามี), นามสกุลผู้แต่งคนที่ 4, อักษรย่อชื่อต้น, อักษรย่อชื่อกลาง(ถ้ามี), นามสกุลผู้แต่งคนที่ 5, อักษรย่อชื่อต้น, อักษรย่อชื่อกลาง(ถ้ามี), นามสกุลผู้แต่งคนที่ 6, อักษรย่อชื่อต้น, อักษรย่อชื่อกลาง(ถ้ามี), ... นามสกุลผู้แต่งคนสุดท้าย, อักษรย่อชื่อ ต้น, อักษรย่อชื่อกลาง(ถ้ามี), ปีที่พิมพ์, ชื่อหนังสือ(พิมพ์ครั้งที่-ถ้ามี), สถานที่พิมพ์, สำนักพิมพ์.
Berman et al. (2012, pp. 29-31)	(Berman et al., 2012, pp. 29-31)	Berman, A., Snyder, S. J., Levett-Jones, T., Dwyer, T., Hales, M., Harvey, N., ... Stanley, D. (2012). <i>Kozier and Erb's fundamentals of nursing</i> (2nd ed.). Australia: Pearson Australia.

หมายเหตุ รายละเอียดการพิมพ์อื่น ๆ ในกรณีต่าง ๆ ให้ใช้หลักเกณฑ์เดียวกันกับหนังสือทั่วไป-ผู้แต่งคนเดียว ข้อ 1.1 และ 1.2

1.9 หนังสือทั่วไปผู้แต่งมีฐานันดรศักดิ์/บรรดาศักดิ์/สมณศักดิ์ (ผู้แต่งชาวไทย)

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
คำนำหน้าที่แสดงฐานันดรศักดิ์/บรรดาศักดิ์ พร้อมชื่อ นามสกุล (ปีที่พิมพ์, น. เลขหน้า)	(ชื่อ นามสกุล, คำนำหน้าที่แสดงฐานันดรศักดิ์/ บรรดาศักดิ์, ปีที่พิมพ์, น. เลขหน้า)	ชื่อ นามสกุล, คำนำหน้าที่แสดงฐานันดรศักดิ์/บรรดาศักดิ์, (ปีที่พิมพ์). ชื่อหนังสือ (พิมพ์ครั้งที่-ถ้ามี). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.
ม.จ.อากาศดำเกิง รัชพัฒน์ (2563, น. 11)	(อากาศดำเกิง รัชพัฒน์, ม.จ., 2563, น. 11)	อากาศดำเกิง รัชพัฒน์, ม.จ. (2563). <i>ผิวเหลืองหรือผิวขาว</i> (พิมพ์ครั้งที่ 44). กรุงเทพฯ: แสงดาว.
ม.ล.ชัยนิมิตร นวรัตน์ (2560, น. 49)	(ชัยนิมิตร นวรัตน์, ม.ล., 2560, น. 49)	ชัยนิมิตร นวรัตน์, ม.ล. (2560). <i>การเมืองไทยในชีวิตประวัติ</i> . กรุงเทพฯ: จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.
คุณหญิงทิพาดี เมฆสุวรรณ (2549, น. 15)	(ทิพาดี เมฆสุวรรณ, คุณหญิง, 2549, น. 15)	ทิพาดี เมฆสุวรรณ, คุณหญิง. (2549). <i>สู่ความสำเร็จ</i> . กรุงเทพฯ: ศิลป์การพิมพ์ (1977).
หมายเหตุ: คำนำหน้าที่แสดงฐานันดรศักดิ์/บรรดาศักดิ์/ สมณศักดิ์ที่ใช้ตัวอักษรย่อ ได้แก่ หม่อมหลวง ใช้ ม.ล.หม่อมราชวงศ์ ใช้ ม.ร.ว. หม่อมเจ้า ใช้ ม.จ. สำหรับยศทางทหาร/ตำรวจ/ตำแหน่ง วิชาการ/คำเรียกทางวิชาชีพ <u>ไม่ต้อง</u> ลงคำนำหน้า เช่น ศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พล.ต. ร.ต.อ. นพ.		กรณีผู้แต่งที่เป็นพระสังฆราชที่มีฐานันดรศักดิ์ ชื่อพระนามจริง, คำนำหน้าที่แสดงฐานันดรศักดิ์, (ปีที่พิมพ์). ชื่อหนังสือ (พิมพ์ครั้งที่-ถ้ามี). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์. ปรมาวุธดิชิโนรส, สมเด็จพระสมณเจ้า กรมสมเด็จพระ. (2533). <i>กฤษฎาสอนน้องคำฉันท์</i> . กรุงเทพฯ: วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม. กรณีผู้แต่งที่เป็นพระสังฆราชที่มาจากสามัญชน พระราชาคณะชั้นต่าง ๆ พระครู พระมหา ชื่อสมณศักดิ์ (นามเดิม). (ปีที่พิมพ์). ชื่อหนังสือ (พิมพ์ครั้งที่-ถ้ามี). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์. สมเด็จพระสังฆราชญาณสังวรมหาเถรเจ้า (สุก ไก่เถื่อน). (2550). <i>คู่มือสมณะ-วิปัสสนากรรมฐาน</i> <i>มัชฌิมาแบบลำดับ</i> . กรุงเทพฯ: วัดราชสิทธารามราชวรวิหาร.

หมายเหตุ รายละเอียดการพิมพ์อื่น ๆ ในกรณีต่าง ๆ ให้ใช้หลักเกณฑ์เดียวกันกับหนังสือทั่วไป-ผู้แต่งคนเดียว ข้อ 1.1 และ 1.2

1.10 หนังสือทั่วไปผู้แต่งมีฐานันดรศักดิ์/บรรดาศักดิ์/สมณศักดิ์ (ผู้แต่งชาวต่างประเทศ)

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
นามสกุล (ปีที่พิมพ์, pp. เลขหน้า-เลขหน้า) *ไม่ต้องระบุ คำนำหน้าที่แสดงฐานันดรศักดิ์/ บรรดาศักดิ์	(นามสกุล,ปีที่พิมพ์, pp. เลขหน้า-เลขหน้า) *ไม่ต้องระบุ คำนำหน้าที่แสดงฐานันดรศักดิ์/ บรรดาศักดิ์	นามสกุล,อักษรย่อชื่อต้น,อักษรย่อชื่อกลาง(ถ้ามี), คำนำหน้าที่แสดงฐานันดรศักดิ์/บรรดาศักดิ์, (ปีที่พิมพ์), ชื่อหนังสือ (พิมพ์ครั้งที่-ถ้ามี), สถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์.
Field (2017, pp. 26-27)	(Field, 2017, pp. 26-27)	Field, A. J., Jr. (2017). <i>International economics</i> (9th rev. ed.). New York, NY: McGraw-Hill.

หมายเหตุ รายละเอียดการพิมพ์อื่น ๆ ในกรณีต่าง ๆ ให้ใช้หลักเกณฑ์เดียวกันกับหนังสือทั่วไป-ผู้แต่งคนเดียว ข้อ 1.1 และ 1.2

1.11 หนังสือทั่วไปผู้แต่งใช้นามแฝงหรือชื่อย่อ (ผู้แต่งชาวไทย)

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
ชื่อนามแฝง(ปีที่พิมพ์, น. เลขหน้า) **ไม่ต้องวงเล็บต่อท้ายชื่อนามแฝงด้วยคำว่า นามแฝง รวมแพง (2561, น. 55) ม. อึ้งอรุณ (2561, น. 112) ส. พลายน้อย (2559, น. 4)	(ชื่อนามแฝง,ปีที่พิมพ์, น. เลขหน้า) **ไม่ต้องวงเล็บต่อท้ายด้วยคำว่า นามแฝง (รวมแพง, 2561, น. 55) (ม. อึ้งอรุณ, 2561, น. 112) (ส. พลายน้อย, 2559, น. 4)	ชื่อนามแฝง.(ปีที่พิมพ์). ชื่อหนังสือ(พิมพ์ครั้งที่-ถ้ามี). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์. **ไม่ต้องวงเล็บต่อท้ายชื่อนามแฝงด้วยคำว่า นามแฝง รวมแพง. (2561). <i>บุพเพสันนิวาส</i> (พิมพ์ครั้งที่ 63). กรุงเทพฯ: แสบปีบานานา. ม. อึ้งอรุณ. (2561). <i>นวด-บริหารฝ่ามือ เพิ่มพลังสมองใส ห่างไกลโรค</i>. กรุงเทพฯ: ฟิล กู๊ด. ส. พลายน้อย. (2559). <i>ขุนนางสยาม ประวัติศาสตร์ “ข้าราชการ” ทหารและพลเรือน</i> (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: มติชน.

1.12 หนังสือทั่วไปผู้แต่งใช้นามแฝงหรือชื่อย่อ (ผู้แต่งชาวต่างประเทศ)

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
นามสกุลที่เป็นนามแฝง, อักษรย่อชื่อต้น. อักษรย่อชื่อย่อกลาง(ถ้ามี). (ปีที่พิมพ์, p. เลขหน้า) Galbraith, R. (2013, p. 17) Rowling, J. K. (2007, p. 9)	นามสกุลที่เป็นนามแฝง, อักษรย่อชื่อต้น. อักษรย่อชื่อย่อกลาง(ถ้ามี). (ปีที่พิมพ์, p. เลขหน้า) (Galbraith, R., 2013, p. 17) (Rowling, J. K., 2007, p. 9)	นามสกุลที่เป็นนามแฝง, อักษรย่อชื่อต้น. อักษรย่อชื่อย่อกลาง(ถ้ามี). (ปีที่พิมพ์). ชื่อหนังสือ(พิมพ์ครั้งที่-ถ้ามี). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์. Galbraith, R. (2013). <i>The cuckoo's calling</i>. London: Sphere. Rowling, J. K. (2007). <i>Harry Potter and the deathly hallows</i>. New York, NY: Arthur A. Levine Books.

หมายเหตุ รายละเอียดการพิมพ์อื่น ๆ ในกรณีต่าง ๆ ให้ใช้หลักเกณฑ์เดียวกันกับหนังสือทั่วไป-ผู้แต่งคนเดียว ข้อ 1.1 และ 1.2

1.13 หนังสือทั่วไปมีชื่อผู้แต่งและชื่อบรรณาธิการ (ผู้แต่งชาวไทย)

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
ชื่อ นามสกุล (ปีที่พิมพ์, น. เลขหน้า) ** ให้ลงชื่อผู้แต่งตามที่ปรากฏในงานชิ้นนั้น โดยไม่ต้องลงชื่อบรรณาธิการ จตุรงค์ บุญรัตนสุนทร และ มนต์ โกมลथा (2552, น. 14)	(ชื่อ นามสกุล,ปีที่พิมพ์, น. เลขหน้า) ** ให้ลงชื่อผู้แต่งตามที่ปรากฏในงานชิ้นนั้น โดยไม่ต้องลงชื่อบรรณาธิการ (จตุรงค์ บุญรัตนสุนทร และ มนต์ โกมลथा, 2552, น. 14)	ชื่อ นามสกุล, (ปีที่พิมพ์). ชื่อหนังสือ (พิมพ์ครั้งที่-ถ้ามี). ชื่อ นามสกุลบรรณาธิการ, (บ.ก.). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์. ** ให้ลงทั้งชื่อผู้แต่งตามที่ปรากฏในงานชิ้นนั้น และลงชื่อบรรณาธิการต่อท้ายชื่อเรื่อง โดยวงเล็บต่อท้ายชื่อบรรณาธิการด้วยคำว่า บ.ก. จตุรงค์ บุญรัตนสุนทร และ มนต์ โกมลथा. (2552). <i>วิเคราะห์นโยบายรัฐในระดับต่าง ๆ รวมทั้งภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาสังคมจากปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง</i> (พ.ศ. 2540-2549) เล่มที่ 1. อภิชัย พันธเสน, (บ.ก.). กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

1.14 หนังสือทั่วไปมีชื่อผู้แต่งและชื่อบรรณาธิการ (ผู้แต่งชาวต่างประเทศ)

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
นามสกุล (ปีที่พิมพ์, p. เลขหน้า) ** ให้ลงชื่อผู้แต่งตามที่ปรากฏในงานชิ้นนั้น โดยไม่ต้องลงชื่อบรรณาธิการ Jung (2009, p. 32)	(นามสกุล,ปีที่พิมพ์, p. เลขหน้า) ** ให้ลงชื่อผู้แต่งตามที่ปรากฏในงานชิ้นนั้น โดยไม่ต้องลงชื่อบรรณาธิการ (Jung, 2009, p. 32)	นามสกุล, อักษรย่อชื่อต้น. อักษรย่อชื่อกลาง (ถ้ามี). (ปีที่พิมพ์). ชื่อหนังสือ (พิมพ์ครั้งที่-ถ้ามี). อักษรย่อชื่อต้น. อักษรย่อชื่อกลาง (ถ้ามี). นามสกุลของบรรณาธิการ, (Ed.). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์. ** ให้ลงทั้งชื่อผู้แต่งตามที่ปรากฏในงานชิ้นนั้น และลงชื่อบรรณาธิการต่อท้ายชื่อเรื่อง โดยวงเล็บต่อท้ายชื่อบรรณาธิการด้วยคำว่า Ed. หรือ Eds. (กรณีมีหลายคน) มาจากคำว่า editor(s) Jung, C. G. (2009). <i>Analytical psychology</i>. C. G. Long (Ed.). Charles, SC: BiblioLife.

หมายเหตุ รายละเอียดการพิมพ์อื่น ๆ ในกรณีต่าง ๆ ให้ใช้หลักเกณฑ์เดียวกันกับหนังสือทั่วไป-ผู้แต่งคนเดียว ข้อ 1.1 และ 1.2

1.15 หนังสือทั่วไปไม่มีชื่อผู้แต่ง แต่มีชื่อบรรณาธิการ/ผู้รวบรวม/ผู้เรียบเรียงชาวไทย

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
ชื่อ นามสกุล (ปีที่พิมพ์, น. เลขหน้า) ** ให้ลงชื่อบรรณาธิการ/ผู้รวบรวม/ผู้เรียบเรียงตามที่ปรากฏในงานชิ้นนั้น ประเสริฐ แรงกล้า (2561, น. 9)	(ชื่อ นามสกุล,ปีที่พิมพ์, น. เลขหน้า) ** ให้ลงชื่อบรรณาธิการ/ผู้รวบรวม/ผู้เรียบเรียงตามที่ปรากฏในงานชิ้นนั้น (ประเสริฐ แรงกล้า, 2561, น. 9)	ชื่อ นามสกุลบรรณาธิการ, (บ.ก.). (ปีที่พิมพ์). ชื่อหนังสือ (พิมพ์ครั้งที่-ถ้ามี). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์. ** ให้ลง ชื่อ นามสกุล ของบรรณานุกรมนั้น และวงเล็บคำว่า บ.ก. ต่อท้ายชื่อ ประเสริฐ แรงกล้า, (บ.ก.). (2561). <i>ชีวิตทางสังคมในการเคลื่อนย้าย</i>. ปทุมธานี: คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

1.16 หนังสือทั่วไปไม่มีชื่อผู้แต่ง แต่มีชื่อบรรณาธิการ/ผู้รวบรวม/ผู้เรียบเรียงชาวต่างประเทศ

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
นามสกุล (ปีที่พิมพ์, p. เลขหน้า) นามสกุล (ปีที่พิมพ์, pp. เลขหน้า-เลขหน้า) ** ให้ลงชื่อบรรณาธิการ/ผู้รวบรวม/ผู้เรียบเรียงตามที่ปรากฏในงานชิ้นนั้น Elliott (2014, p. 14) Elliot, Fairchild and Franklin (2015, pp. 47-49)	(นามสกุล,ปีที่พิมพ์, p. เลขหน้า) (นามสกุล,ปีที่พิมพ์, pp. เลขหน้า-เลขหน้า) ** ให้ลงชื่อบรรณาธิการ/ผู้รวบรวม/ผู้เรียบเรียงตามที่ปรากฏในงานชิ้นนั้น (Elliott, 2014, p. 47) (Elliot, Fairchild and Franklin, 2015, pp. 47-49)	นามสกุล, อักษรย่อชื่อต้น. อักษรย่อชื่อกลาง (ถ้ามี) ของบรรณาธิการ., (Ed.). (ปีที่พิมพ์). ชื่อหนังสือ (พิมพ์ครั้งที่-ถ้ามี). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์. ** ให้วงเล็บคำว่า Ed. หรือ Eds. (กรณีมีหลายคน) มาจากคำว่า editor(s) ต่อท้ายชื่อ Elliott, A. (Ed.). (2014). <i>Routledge handbook of identity studies</i>. Abingdon, Oxon: Routledge. Elliot, A. J., Fairchild, M. D., and Franklin, A. (Eds). (2015). <i>Handbook of color psychology</i>. Cambridge: Cambridge University Press.

หมายเหตุ รายละเอียดการพิมพ์อื่น ๆ ในกรณีต่าง ๆ ให้ใช้หลักเกณฑ์เดียวกันกับหนังสือทั่วไป-ผู้แต่งคนเดียว ข้อ 1.1 และ 1.2

1.17 หนังสือทั่วไปไม่มีชื่อผู้แต่ง/บรรณาธิการ/ผู้รวบรวม/ผู้เรียบเรียงชาวไทย

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
ชื่อหนังสือ(ปีที่พิมพ์, น. เลขหน้า) ** ให้ลงรายการด้วยชื่อหนังสือ โดยพิมพ์ด้วยอักษรตัวเอน หลากหลายคิด ชีวิตคนทำงาน (2551, น. 10)	(ชื่อหนังสือ,ปีที่พิมพ์, น. เลขหน้า) ** ให้ลงรายการด้วยชื่อหนังสือ โดยพิมพ์ด้วยอักษรตัวเอน (หลากหลายคิด ชีวิตคนทำงาน, 2551, น. 10)	ชื่อหนังสือ.(ปีที่พิมพ์). (พิมพ์ครั้งที่-ถ้ามี). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์. ** ให้ลงรายการด้วยชื่อหนังสือ โดยพิมพ์ด้วยอักษรตัวเอน หลากหลายคิด ชีวิตคนทำงาน. (2551). กรุงเทพฯ: แผนงานสุขภาวะองค์กรภาคเอกชน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.

1.18 หนังสือทั่วไปไม่มีชื่อผู้แต่ง/บรรณาธิการ/ผู้รวบรวม/ผู้เรียบเรียงชาวต่างประเทศ

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
ชื่อหนังสือ(ปีที่พิมพ์, p. เลขหน้า) ** ให้ลงรายการด้วยชื่อหนังสือ โดยพิมพ์ด้วยอักษรตัวเอน <i>Art of display: Culture shows</i> (2010, p. 102)	(ชื่อหนังสือ,ปีที่พิมพ์, p. เลขหน้า) ** ให้ลงรายการด้วยชื่อหนังสือ โดยพิมพ์ด้วยอักษรตัวเอน (<i>Art of display: Culture shows</i>, 2010, p. 102)	ชื่อหนังสือ.(ปีที่พิมพ์). (พิมพ์ครั้งที่-ถ้ามี). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์. ** ให้ลงรายการด้วยชื่อหนังสือ โดยพิมพ์ด้วยอักษรตัวเอน <i>Art of display: Culture shows</i>. (2010). Hong Kong: Links.

หมายเหตุ รายละเอียดการพิมพ์อื่น ๆ ในกรณีต่าง ๆ ให้ใช้หลักเกณฑ์เดียวกันกับหนังสือทั่วไป-ผู้แต่งคนเดียว ข้อ 1.1 และ 1.2

1.19 หนังสือทั่วไปที่ผู้แต่งเป็นสถาบัน/หน่วยงานราชการ/องค์กร/สมาคม/บริษัท/ห้างร้าน (เอกสารภาษาไทย)

(ถ้าเป็นสถาบันหรือหน่วยงานรัฐบาล หน่วยงานที่ลงเป็นรายการแรกนั้น อย่างน้อยต้องเริ่มต้นที่หน่วยงาน ระดับกรม)

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
ชื่อหน่วยงานย่อย ชื่อหน่วยงานใหญ่ (ปีที่พิมพ์, น. เลขหน้า)	(ชื่อหน่วยงานใหญ่ ชื่อหน่วยงานย่อย, ปีที่พิมพ์, น. เลขหน้า)	ชื่อหน่วยงานใหญ่ ชื่อหน่วยงานย่อย (ปีที่พิมพ์). ชื่อหนังสือ (ครั้งที่พิมพ์-ถ้ามี). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (2553, น. 18) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2559, น. 59)	(มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 2553, น. 18) (กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา, 2559, น. 59)	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. (2553). <i>พันธู์สัต์ว์ในพื้นทีลุ่มน้ำกักและลุ่มน้ำโจง: ส่วนที่ 1 จังหวัดเชียงราย</i> . เชียงราย: มหาวิทยาลัยฯ. กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). <i>สถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา 2557-2558</i> . กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงฯ.

1.20 หนังสือทั่วไปที่ผู้แต่งเป็นสถาบัน/หน่วยงานราชการ/องค์กร/สมาคม/บริษัท/ห้างร้าน (เอกสารภาษาต่างประเทศ)

(ถ้าเป็นสถาบันหรือหน่วยงานรัฐบาลไทย หน่วยงานที่ลงเป็นรายการแรกนั้น อย่างน้อยต้องเริ่มต้นที่หน่วยงาน ระดับกรม)

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
ชื่อหน่วยงานย่อย ชื่อหน่วยงานใหญ่ (ปีที่พิมพ์, p. เลขหน้า)	(ชื่อหน่วยงานใหญ่ ชื่อหน่วยงานย่อย, ปีที่พิมพ์, p. เลขหน้า)	ชื่อหน่วยงานใหญ่ ชื่อหน่วยงานย่อย (ปีที่พิมพ์). ชื่อหนังสือ (ครั้งที่พิมพ์-ถ้ามี). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.
Bank of Thailand (2006, p. 35) American Psychological Association (2018, pp. 40-43)	(Bank of Thailand, 2006, p. 35) (American Psychological Association, 2018, pp. 40-43)	Bank of Thailand. (2006). <i>Thailand financial sector master plan handbook</i> . Bangkok: Bank of Thailand. American Psychological Association. (2018). <i>Publication manual of the American Psychological Association</i> (6th ed.). Washington, DC.: APA.

หมายเหตุ รายละเอียดการพิมพ์อื่น ๆ ในกรณีต่าง ๆ ให้ใช้หลักเกณฑ์เดียวกันกับหนังสือทั่วไป-ผู้แต่งคนเดียว ข้อ 1.1 และ 1.2

1.21 หนังสือทั่วไปที่ผู้แต่งเป็นสถาบันที่มีชื่อยาว แต่มีการเรียกชื่อย่อ จนเป็นที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลาย

(ถ้าเป็นสถาบันหรือหน่วยงานรัฐบาลไทย หน่วยงานที่ลงเป็นรายการแรกนั้น อย่างน้อยต้องเริ่มต้นที่หน่วยงาน ระดับกรม)

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
การอ้างอิงครั้งแรก ชื่อเต็มของหน่วยงาน(ปีที่พิมพ์,น.เลขหน้า) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม ยาเสพติดแห่งชาติ (2560, น. 10) United Nations Programme on HIV/AIDS (1998, pp. 2-7) การอ้างอิงครั้งต่อไป ชื่อย่อหน่วยงาน(ปีที่พิมพ์,น.เลขหน้า) ปปส. (2560, น. 15) UNAIDS (1998, pp. 2-7)	การอ้างอิงครั้งแรก (ชื่อเต็มของหน่วยงาน,ปีที่พิมพ์,น.เลขหน้า) (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม ยาเสพติดแห่งชาติ, 2560, น. 10) (United Nations Programme on HIV/AIDS, 1998, pp. 2-7) การอ้างอิงครั้งต่อไป (ชื่อย่อหน่วยงาน,ปีที่พิมพ์,น.เลขหน้า) (ปปส., 2560, น. 15) UNAIDS, 1998, pp. 2-7)	ชื่อเต็มของหน่วยงาน.(ปีที่พิมพ์). ชื่อหนังสือ (ครั้งที่พิมพ์-ถ้ามี). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์. ** หน่วยงานหรือสถาบันที่มีชื่อยาว แต่มีการเรียกชื่อย่อจนเป็นที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลาย ให้ใช้ ชื่อย่อหน่วยงาน เป็นชื่อสำนักพิมพ์ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2560). <i>ยุทธศาสตร์ชาติ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2560-2564)</i>. นนทบุรี: ปปส. United Nations Programme on HIV/AIDS. (1998). <i>Relationships of HIV and STD declines in Thailand to behavioral change: A synthesis of existing studies</i>. Bangkok: UNAIDS.

หมายเหตุ รายละเอียดการพิมพ์อื่น ๆ ในกรณีต่าง ๆ ให้ใช้หลักเกณฑ์เดียวกันกับหนังสือทั่วไป-ผู้แต่งคนเดียว ข้อ 1.1 และ 1.2

1.22 หนังสือทั่วไปภาษาต่างประเทศที่แปลเป็นภาษาไทย

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
นามสกุลผู้แต่งถอดเป็นภาษาไทย(ปีที่พิมพ์, น. เลขหน้า)	(นามสกุลผู้แต่งถอดเป็นภาษาไทย,ปีที่พิมพ์, น. เลขหน้า)	นามสกุล,ชื่อผู้แต่งถอดเป็นภาษาไทย,(ปีที่พิมพ์ของหนังสือแปล), <u>ชื่อหนังสือ</u> , (ระบุชื่อผู้แปล,ผู้แปล). สถานที่พิมพ์หนังสือแปล: สำนักพิมพ์ที่จัดพิมพ์หนังสือแปล,(ต้นฉบับพิมพ์ปี ค.ศ.)
เคน (2562, น. 85)	(เคน, 2562, น. 85)	เคน, ฮอนดะ. (2562). <u>เงินดี ชีวิตมีความสุข = Happy money</u> . (องศา พิรุณสัมบูรณ์, ผู้แปล). กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์. (ต้นฉบับพิมพ์ปี ค.ศ. 2019)
** กรณีไม่ระบุชื่อผู้แต่งเจ้าของเรื่อง ให้ลง รายการแรกด้วย <u>ชื่อหนังสือ</u> โดยพิมพ์ด้วย อักษรตัวเอน	** กรณีไม่ระบุชื่อผู้แต่งเจ้าของเรื่อง ให้ลง รายการแรกด้วย <u>ชื่อหนังสือ</u> โดยพิมพ์ด้วย อักษรตัวเอน	** กรณีไม่ระบุชื่อผู้แต่งเจ้าของเรื่อง ให้ลงรายการแรกด้วย <u>ชื่อหนังสือ</u> โดยพิมพ์ด้วยอักษรตัวเอน และ ระบุชื่อผู้แปลต่อท้ายปีที่พิมพ์
วิกฤติ ทางรอด และอนาคต (2552, น. 113)	(วิกฤติ ทางรอด และอนาคต, 2552, น. 113)	<u>วิกฤติ ทางรอด และอนาคต</u> ลังงาน. (2552). (ศรรรริศา เมฆไพบูลย์, ผู้แปล). กรุงเทพฯ: เนชั่นแนล จิโอกราฟฟิก. (ต้นฉบับพิมพ์ปี ค.ศ. 2009)

หมายเหตุ รายละเอียดการพิมพ์อื่น ๆ ในกรณีต่าง ๆ ให้ใช้หลักเกณฑ์เดียวกันกับหนังสือทั่วไป-ผู้แต่งคนเดียว ข้อ 1.1 และ 1.2

1.23 หนังสือทั่วไปที่แปลเป็นภาษาต่างประเทศ

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
นามสกุลผู้แต่ง(ปีที่พิมพ์,p.เลขหน้า) Chung (2006, p. 9) ** กรณีไม่ระบุชื่อผู้แต่งเจ้าของเรื่อง ให้ลงรายการแรกด้วยชื่อหนังสือ โดยพิมพ์ด้วยอักษรตัวเอน <i>The tale of Khun Chang Khun Phaen: Siam's great folk epic of love and war</i> (2010, pp. 20-21)	(นามสกุลผู้แต่ง,ปีที่พิมพ์,p.เลขหน้า) (Chung, 2006, p. 9) ** กรณีไม่ระบุชื่อผู้แต่งเจ้าของเรื่อง ให้ลงรายการแรกด้วยชื่อหนังสือ โดยพิมพ์ด้วยอักษรตัวเอน <i>(The tale of Khun Chang Khun Phaen: Siam's great folk epic of love and war, 2010, pp. 20-21)</i>	นามสกุล, อักษรย่อชื่อต้นผู้แต่ง, อักษรย่อชื่อกลางผู้แต่ง (ถ้ามี), (ปีที่พิมพ์ของหนังสือแปล), ชื่อหนังสือ, (ชื่อผู้แปล, Trans.), สถานที่พิมพ์หนังสือแปล: สำนักพิมพ์ที่จัดพิมพ์หนังสือแปล, (Original work published) Chung, S. (2006). <i>Markets: Traditional Korean society</i>. (Cho Yoon-jung and Min Eun-young, Trans.). Seoul: Ewha Womans University Press. (Original work published 2006) ** กรณีไม่ระบุชื่อผู้แต่งเจ้าของเรื่อง ให้ลงรายการแรกด้วยชื่อหนังสือ โดยพิมพ์ด้วยอักษรตัวเอน และระบุชื่อผู้แปลต่อท้ายปีที่พิมพ์ <i>The tale of Khun Chang Khun Phaen: Siam's great folk epic of love and war</i>. (2012). (Chris Baker, Tran.). Chiang Mai, Thailand: Silkworm Books. (Original work published 2010)

หมายเหตุ รายละเอียดการพิมพ์อื่น ๆ ในกรณีต่าง ๆ ให้ใช้หลักเกณฑ์เดียวกันกับหนังสือทั่วไป-ผู้แต่งคนเดียว ข้อ 1.1 และ 1.2

1.24 หนังสือทั่วไปที่จัดพิมพ์เป็นชุด (ภาษาไทย)

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
ชื่อ นามสกุล หรือ ชื่อหน่วยงานที่จัดทำ (ปีที่พิมพ์, น. เลขหน้า) ** ชื่อหน่วยงานที่จัดทำ ให้ใช้หลักเกณฑ์ ผู้แต่งที่เป็นสถาบันหรือหน่วยงาน	(ชื่อ นามสกุล หรือ ชื่อหน่วยงานที่จัดทำ, ปีที่พิมพ์, น. เลขหน้า) ** ชื่อหน่วยงานที่จัดทำ ให้ใช้หลักเกณฑ์ ผู้แต่งที่เป็นสถาบันหรือหน่วยงาน	ชื่อ นามสกุล หรือ ชื่อหน่วยงานที่จัดทำ, (ปีที่พิมพ์), ชื่อหนังสือ (เล่ม ระบุเลขของเล่มแรก-เล่มสุดท้าย) (พิมพ์ครั้งที่-ถ้ามี), สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์, (ชื่อชุด) ** ชื่อหน่วยงานที่จัดทำ ให้ใช้หลักเกณฑ์ผู้แต่งที่เป็นสถาบันหรือหน่วยงาน
สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและ ขนาดย่อม (2550, น. 120)	(สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและ ขนาดย่อม, 2550, น. 120)	สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. (2550). <i>สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดย พระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว</i> (เล่ม 1-32). กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ. (ชุด โครงการคู่มือหนังสือเฉลิมพระเกียรติ)

1.25 หนังสือทั่วไปที่จัดพิมพ์เป็นชุด (ภาษาต่างประเทศ)

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
นามสกุล หรือ ชื่อหน่วยงานที่จัดทำ(ปีที่ พิมพ์, p. เลขหน้า)	(นามสกุล หรือ ชื่อหน่วยงานที่จัดทำ, ปีที่ พิมพ์, p. เลขหน้า)	นามสกุล, อักษรย่อชื่อต้น, อักษรย่อชื่อกลาง (ถ้ามี). หรือ ชื่อหน่วยงานที่จัดทำ, (ปีที่พิมพ์), ชื่อหนังสือ (Volume ระบุเลขของเล่มแรก-เล่มสุดท้าย) (พิมพ์ครั้งที่-ถ้ามี), สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์, (ชื่อชุด)
Ullrey, Baer and Pond (2010, p. 330)	Ullrey, Baer and Pond, 2010, p. 330)	Ullrey, D. E., Baer, C. K., and Pond, W. G. (2010). <i>Encyclopedia of animal science</i> (Volume 1-2). Boca Raton, FL: CRC Press. (Dekker Agropedia Collection)

หมายเหตุ รายละเอียดการพิมพ์อื่น ๆ ในกรณีต่าง ๆ ให้ใช้หลักเกณฑ์เดียวกันกับหนังสือทั่วไป-ผู้แต่งคนเดียว ข้อ 1.1 และ 1.2

1.26 หนังสือทั่วไปที่จัดพิมพ์เป็นรายปี (ภาษาไทย)

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
ชื่อหน่วยงาน(ปีที่พิมพ์, น. เลขหน้า) ** ชื่อหน่วยงานที่จัดทำ ให้ใช้หลักเกณฑ์ผู้แต่งที่เป็นสถาบันหรือหน่วยงาน มูลนิธิโครงการหลวง (2560, น. 68)	(ชื่อหน่วยงาน,ปีที่พิมพ์, น. เลขหน้า) ** ชื่อหน่วยงานที่จัดทำ ให้ใช้หลักเกณฑ์ผู้แต่งที่เป็นสถาบันหรือหน่วยงาน (มูลนิธิโครงการหลวง, 2560, น. 68)	ชื่อหน่วยงาน.(ปีที่พิมพ์). ชื่อหนังสือ. สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์. ** ชื่อหน่วยงานที่จัดทำ ให้ใช้หลักเกณฑ์ผู้แต่งที่เป็นสถาบันหรือหน่วยงาน มูลนิธิโครงการหลวง. (2560). รายงานผลการพัฒนามูลนิธิโครงการหลวงปีงบประมาณ พ.ศ. 2559. กรุงเทพฯ: มูลนิธิฯ.

1.27 หนังสือทั่วไปที่จัดพิมพ์เป็นรายปี (ภาษาต่างประเทศ)

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
ชื่อหน่วยงาน(ปีที่พิมพ์, p. เลขหน้า) ** ชื่อหน่วยงานที่จัดทำ ให้ใช้หลักเกณฑ์ผู้แต่งที่เป็นสถาบันหรือหน่วยงาน Food and Agriculture Organization of the United Nations (2013, p. 294)	(ชื่อหน่วยงาน,ปีที่พิมพ์, p. เลขหน้า) ** ชื่อหน่วยงานที่จัดทำ ให้ใช้หลักเกณฑ์ผู้แต่งที่เป็นสถาบันหรือหน่วยงาน (Food and Agriculture Organization of the United Nations, 2013, p. 294)	ชื่อหน่วยงาน.(ปีที่พิมพ์). ชื่อหนังสือ. สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์. ** ชื่อหน่วยงานที่จัดทำ ให้ใช้หลักเกณฑ์ผู้แต่งที่เป็นสถาบันหรือหน่วยงาน Food and Agriculture Organization of the United Nations. (2013). <i>FAO statistical yearbook: World food and agriculture</i>. Rome: FAO.

หมายเหตุ รายละเอียดการพิมพ์อื่น ๆ ในกรณีต่าง ๆ ให้ใช้หลักเกณฑ์เดียวกันกับหนังสือทั่วไป-ผู้แต่งคนเดียว ข้อ 1.1 และ 1.2

1.28 หนังสือทั่วไปที่จัดพิมพ์ในโอกาสพิเศษ (ภาษาไทย)

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
ชื่อ นามสกุล หรือ ชื่อหน่วยงาน (ปีที่พิมพ์, น. เลขหน้า) ** ชื่อหน่วยงานที่จัดทำ ให้ใช้หลักเกณฑ์ ผู้แต่งที่เป็นสถาบันหรือหน่วยงาน บุญเสริม สาดราภัย และ กมลธร ปาละนันท์ (2557, น. 89)	(ชื่อ นามสกุล หรือ ชื่อหน่วยงาน, ปีที่พิมพ์, น. เลขหน้า) ** ชื่อหน่วยงานที่จัดทำ ให้ใช้หลักเกณฑ์ ผู้แต่งที่เป็นสถาบันหรือหน่วยงาน (บุญเสริม สาดราภัย และ กมลธร ปาละนันท์ (2557, น. 89)	ชื่อผู้แต่ง หรือ ชื่อหน่วยงาน, (ปีที่พิมพ์), ชื่อหนังสือ (พิมพ์ครั้งที่-ถ้ามี), สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์, (ระบุรายละเอียดว่าพิมพ์ในโอกาสใด) ** ชื่อหน่วยงานที่จัดทำ ให้ใช้หลักเกณฑ์ผู้แต่งที่เป็นสถาบันหรือหน่วยงาน บุญเสริม สาดราภัย, และ กมลธร ปาละนันท์. (2557). <i>สีโหม้ คนเชียงใหม่คนแรกที่ได้ไปอเมริกา</i> (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี: มีดี กราฟฟิค. (อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ นางพิสนธ์ ภมรกุล ณ ฌาปนสถาน กองทัพบก วัดอาวุธวิกสิตาราม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร วันเสาร์ที่ 5 เมษายน พ.ศ. 2557)

1.29 หนังสือทั่วไปที่จัดพิมพ์ในโอกาสพิเศษ (ภาษาต่างประเทศ)

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
นามสกุล หรือ ชื่อหน่วยงาน (ปีที่พิมพ์, p. เลขหน้า) Seong (1999, p. 175)	(นามสกุล หรือ ชื่อหน่วยงาน, ปีที่พิมพ์, p. เลขหน้า) (Seong, 1999, p. 175)	ชื่อผู้แต่ง หรือ ชื่อหน่วยงาน, (ปีที่พิมพ์), ชื่อหนังสือ (พิมพ์ครั้งที่-ถ้ามี), สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์, (ระบุรายละเอียดว่าพิมพ์ในโอกาสใด) Seong, W. L. (1999). <i>Advances in handwriting recognition</i>. River Edge, NJ: World Scientific. (Special book edition was rigorously selected from the 6th International Workshop on Frontiers in Handwriting Recognition Held in Taejon, Korea, in August 12-13, 1998)

หมายเหตุ รายละเอียดการพิมพ์อื่น ๆ ในกรณีต่าง ๆ ให้ใช้หลักเกณฑ์เดียวกันกับหนังสือทั่วไปผู้แต่งคนเดียว ข้อ 1.1 และ 1.2

1.30 บทหนึ่ง ๆ ในหนังสือทั่วไปที่มีบรรณาธิการ (ภาษาไทย)

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
ชื่อ นามสกุลผู้แต่ง (ปีที่พิมพ์, น. เลขหน้า) **ให้ลงชื่อผู้แต่งตามที่ปรากฏในงานชิ้นนั้น โดยไม่ต้องลงชื่อบรรณาธิการ ฉัฐพล ปัญญาโสภณ (2554, น. 23)	(ชื่อ นามสกุลผู้แต่ง,ปีที่พิมพ์, น. เลขหน้า) **ให้ลงชื่อผู้แต่งตามที่ปรากฏในงานชิ้นนั้น โดยไม่ต้องลงชื่อบรรณาธิการ (ฉัฐพล ปัญญาโสภณ, 2554, น. 23)	ชื่อ นามสกุลผู้แต่ง, (ปีที่พิมพ์), ชื่อ นามสกุลบรรณาธิการ (บ.ก.), ชื่อหนังสือ (น., ระบุเลขหน้าแรก-หน้าสุดท้ายของบท) (พิมพ์ครั้งที่-ถ้ามี), สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์. ** ให้ลงชื่อผู้แต่งตามที่ปรากฏในงานชิ้นนั้น และลงชื่อบรรณาธิการต่อท้ายชื่อบท และวงเล็บคำว่า บ.ก. ต่อท้ายชื่อบรรณาธิการ ฉัฐพล ปัญญาโสภณ . (2554). มุมมองของนักศึกษานิเทศศาสตร์ต่อกระบวนการผลิตละครเพื่อการสื่อสาร. ใน ชาญชัย ภัฏกานนท์ (บ.ก.), <i>มหาวิทยาลัย ไทยบนความท้าทายของเอเชียแปซิฟิก</i> (น. 23-24). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

1.31 บทหนึ่ง ๆ ในหนังสือทั่วไปที่มีบรรณาธิการ (ภาษาต่างประเทศ)

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
นามสกุลผู้แต่ง (ปีที่พิมพ์, p. เลขหน้า) Sinnnaeve (2010, p. 257)	(นามสกุลผู้แต่ง,ปีที่พิมพ์, p. เลขหน้า) (Sinnnaeve, 2010, p. 257)	นามสกุลชื่อผู้แต่ง, อักษรย่อชื่อต้นชื่อผู้แต่ง, (ปีที่พิมพ์), ชื่อ นามสกุลบรรณาธิการ (Ed.), ชื่อหนังสือ (pp. ระบุเลขหน้าแรก-หน้าสุดท้ายของบท), สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์. ** ให้ลงชื่อบรรณาธิการต่อท้ายชื่อบท และวงเล็บคำว่า Ed. หรือ Eds. (กรณีมีหลายคน) ต่อท้ายชื่อบรรณาธิการ Sinnnaeve, G. (2010). Use of near infrared spectroscopy for the determination of internal quality of entire apples. In S. Saranwong and P. Williams (Eds.), <i>Near infrared spectroscopy: Proceedings of the 14th international conference</i> (pp. 255-259). West Sussex, United Kingdom: IMP.

หมายเหตุ รายละเอียดการพิมพ์อื่น ๆ ในกรณีต่าง ๆ ให้ใช้หลักเกณฑ์เดียวกันกับหนังสือทั่วไป-ผู้แต่งคนเดียว ข้อ 1.1 และ 1.2

2. รูปแบบการเขียนรายการอ้างอิงบทความ/บทวิจารณ์

1.1 บทความ/บทวิจารณ์วารสารภาษาไทย

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
ชื่อ นามสกุล (ปีที่พิมพ์, น. เลขหน้า ที่อ้างอิง) ** ให้ลงชื่อผู้เขียนบทความ โดยใช้ หลักเกณฑ์เดียวกันกับการลงรายการ ชื่อผู้แต่งของหนังสือทั่วไป ** กรณีที่ไม่มีชื่อผู้เขียนบทความ ให้ลงชื่อบทความเป็นรายการแรก	(ชื่อ นามสกุล,ปีที่พิมพ์, น. เลขหน้า ที่อ้างอิง) ** ให้ลงชื่อผู้เขียนบทความ โดยใช้ หลักเกณฑ์เดียวกันกับการลงรายการ ชื่อผู้แต่งของหนังสือทั่วไป ** กรณีที่ไม่มีชื่อผู้เขียนบทความ ให้ ลงชื่อบทความเป็นรายการแรก	ชื่อ นามสกุล. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ . ชื่อวารสาร .เลขของปีที่หรือเล่มที่(เลขของฉบับที่). ระบุเลขหน้าแรก-หน้าสุดท้าย ของบทความ. ** ให้ลงชื่อบทความ โดยไม่ต้องใช้อักษรตัวเอน กรณีที่มีชื่อกอถ่มน่อยด้วยให้ลงรายการชื่อกอถ่มน่อยตามด้วย เครื่องหมายทวิภาค (;) แล้วจึงเป็นชื่อบทความ ** ชื่อวารสาร ปีที่หรือเล่มที่ (Volume) พิมพ์ด้วยอักษรตัวเอน ** เลขของฉบับที่(Number) โดยลงเฉพาะตัวเลขในวงเล็บ ถ้าวารสารชื่อใดไม่ระบุฉบับที่ให้ลงชื่อเดือน หรือฤดู (เช่น Fall Winter ฉบับพิเศษ เป็นต้น) แทนตัวเลขฉบับที่ ** ในกรณีที่บทความนั้นไม่ได้พิมพ์ต่อกันจนจบ แต่มีต่อในหน้าอื่นของวารสารฉบับเดียวกันนั้นอีก ให้ลงเลขหน้าของ บทความทั้งหมดโดยใช้เครื่องหมายจุลภาค (.) คั่น หลังเลขหน้าสุดท้ายให้ใส่เครื่องหมายมหัพภาค (.) ** ในกรณีที่บทความไม่จบในฉบับ ยังมีต่อในฉบับต่อ ๆ ไป ให้ใช้เครื่องหมายอัฒภาค (;) แล้วลงปีที่ ฉบับที่ ของ วารสารฉบับต่อ ๆ ไป พร้อมกับเลขหน้า คั่นด้วยเครื่องหมายอัฒภาค (;) ทำเช่นนี้จนกว่าบทความนั้นจะจบสมบูรณ์ ตามด้วยเครื่องหมายมหัพภาค (.) ** กรณีที่ไม่มีชื่อผู้เขียนบทความ ให้ลงชื่อบทความเป็นรายการแรก
วิศปัดย์ ชัยช่วย (2563, น. 33-34)	(วิศปัดย์ ชัยช่วย, 2563, น. 33-34)	วิศปัดย์ ชัยช่วย. (2563). การพัฒนาแบบแผนการจัดหมวดหมู่เอกสารส่วนบุคคล โดยใช้แนวทางออนโทโลยี. วารสารสารสนเทศศาสตร์, 38(2), 33-52.
การพัฒนาแบบแผนการจัดหมวด	(การพัฒนาแบบแผนการจัดหมวด	การพัฒนาแบบแผนการจัดหมวดหมู่เอกสารส่วนบุคคล โดยใช้แนวทางออนโทโลยี. (2563). วารสารสารสนเทศศาสตร์,

หมู่เอกสารส่วนบุคคล โดยใช้แนว ทางออนโทโลยี (2563, น. 17)	หมู่เอกสารส่วนบุคคล โดยใช้แนว ทางออนโทโลยี, 2563, น. 17)	38(2), 15-20.
---	---	---------------

2.2 บทความ/บทวิจารณ์ วารสารภาษาต่างประเทศ

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
นามสกุล(ปีที่พิมพ์, p. เลขหน้า) นามสกุล(ปีที่พิมพ์, pp. เลขหน้า-เลขหน้า) ** ให้ลงชื่อผู้เขียนบทความ โดยใช้หลักเกณฑ์เดียวกันกับ การลงรายการชื่อผู้แต่งของ หนังสือทั่วไป ** กรณีที่ไม่มีชื่อผู้เขียนบทความ ให้ลงชื่อบทความเป็นรายการแรก	(นามสกุล,ปีที่พิมพ์, p. เลขหน้า) (นามสกุล,ปีที่พิมพ์, pp. เลขหน้า-เลขหน้า) ** ให้ลงชื่อผู้เขียนบทความ โดยใช้ หลักเกณฑ์เดียวกันกับการลงรายการ ชื่อผู้แต่งของหนังสือทั่วไป ** กรณีที่ไม่มีชื่อผู้เขียนบทความ ให้ลงชื่อบทความเป็นรายการแรก	นามสกุล,อักษรย่อชื่อต้น.(ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, ระบุนเลขของปีที่หรือเล่มที่(ระบุนเลขของฉบับที่), ระบุน เลขหน้าแรก-หน้าสุดท้ายของบทความ. ** ให้ลงชื่อบทความ โดยไม่ต้องใช้อักษรตัวเอน กรณีที่มีชื่อกอแล่มอยู่ด้วยให้ลงรายการชื่อกอแล่มตามด้วยเครื่องหมาย ทวิภาค (;) แล้วจึงเป็นชื่อบทความ ** ชื่อวารสาร ปีที่หรือเล่มที่ (Volume) พิมพ์ด้วยอักษรตัวเอน ** เลขของฉบับที่ (Number) โดยลงเฉพาะตัวเลขในวงเล็บ ถ้าวารสารชื่อใดไม่ระบุฉบับที่ให้ลงชื่อเดือน หรือฤดู (เช่น Fall Winter ฉบับพิเศษ เป็นต้น) แทนตัวเลขฉบับที่ ** ในกรณีที่บทความนั้นไม่ได้พิมพ์ต่อกันจนจบ แต่มีต่อในหน้าอื่นของวารสารฉบับเดียวกันนั้นอีก ให้ลงเลขหน้าของ บทความทั้งหมดโดยใช้เครื่องหมายจุดภาค (.) คั่น หลังเลขหน้าสุดท้ายให้ใส่เครื่องหมายมหัพภาค (.) ** ในกรณีที่บทความไม่จบในฉบับ ยังมีต่อในฉบับต่อ ๆ ไป ให้ใช้เครื่องหมายอัฒภาค (;) แล้วลงปีที่ ฉบับที่ ของวารสาร ฉบับต่อ ๆ ไป พร้อมกับเลขหน้า คั่นด้วยเครื่องหมายอัฒภาค (;) ทำเช่นนี้จนกว่าบทความนั้นจะจบสมบูรณ์ ตามด้วย เครื่องหมายมหัพภาค (.)
Ivanova and Ivanov (2020, pp. 201-202)	(Ivanova and Ivanov, 2020, pp. 201-202)	Ivanova, M., and Ivanov, S. (2020). Tourism information technology. <i>Journal of Tourism Futures</i> , 6(2), 201-202.
Tourism information technology (2020, p. 121)	(Tourism information technology, 2020, p. 121)	Tourism information technology. (2020). <i>Journal of Tourism Futures</i> , 6(2), 119-222.

2.3 บทความ/บทวิจารณ์ วารสารออนไลน์ภาษาไทย

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
ชื่อ นามสกุล (ปีที่เผยแพร่, น. เลขหน้า) ** ให้ลงชื่อผู้เขียนบทความ โดยใช้หลักเกณฑ์เดียวกันกับการลงรายการชื่อผู้แต่งของหนังสือทั่วไป นิติธร วิทูรณพจร (2562, น. 169-170) นภาพัทธ์ งามบุญบังโสภิน (2563, น. 49)	(ชื่อ นามสกุล,ปีที่เผยแพร่, น. เลขหน้า) ** ให้ลงชื่อผู้เขียนบทความ โดยใช้หลักเกณฑ์เดียวกันกับการลงรายการชื่อผู้แต่งของหนังสือทั่วไป (นิติธร วิทูรณพจร, 2562, น. 169-170) (นภาพัทธ์ งามบุญบังโสภิน, 2563, น. 49)	ชื่อ นามสกุล, (ปีที่เผยแพร่). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, ระบุนเลขของปีที่(ระบุนเลขของฉบับที่), ระบุนเลขหน้าแรก-หน้าสุดท้ายของบทความ. doi: ** การระบุชื่อผู้แต่ง ปีที่เผยแพร่ ชื่อบทความ ชื่อวารสาร เลขของปีที่ เลขของฉบับที่ เลขหน้าแรก และเลขหน้าสุดท้าย ใช้หลักการเช่นเดียวกันกับการลงรายการอ้างอิงบทความวารสารจากเล่ม และให้ระบุ doi no. (digital object identifier หมายถึง เลขประจำบทความที่มีรูปแบบเป็นดิจิทัล) ต่อท้ายรายการอ้างอิง นิติธร วิทูรณพจร. (2562). การจดทะเบียนแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเพียงบางส่วน. <i>วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร</i>, 12(1), 169-194. doi: 10.14456/nulj.2019.8 ** กรณีไม่มี doi no. ให้ใช้คำว่า สืบค้นจาก ต่อด้วย URL ของวารสารออนไลน์ (ถ้ายาวเกินไปให้ลงเฉพาะ URL หลักเท่านั้น) และไม่ขีดเส้นใต้ URL นภาพัทธ์ งามบุญบังโสภิน. (2563). พุทธวิธีเพื่อการดูแลตนเองในสถานการณ์โควิด 19. <i>วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์</i>, 16(2), 42-58. สืบค้นจาก https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JGSR/article/view/243321

2.4 บทความ/บทวิจารณ์ วารสารออนไลน์ (ภาษาต่างประเทศ)

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
นามสกุล(ปีที่เผยแพร่, p. เลขหน้า)	(นามสกุล,ปีที่เผยแพร่, p. เลขหน้า)	นามสกุล, อักษรย่อชื่อต้น, อักษรย่อชื่อกลาง (ถ้ามี). (ปีที่เผยแพร่). ชื่อบทความ, ชื่อวารสาร, ระบุนเลขของปีที่ (ระบุนเลขของฉบับที่), ระบุนเลขหน้าแรก-หน้าสุดท้ายของบทความ, doi:
** ให้ลงชื่อผู้เขียนบทความ โดยใช้หลักเกณฑ์เดียวกันกับการลงรายการชื่อผู้แต่งของหนังสือทั่วไป	** ให้ลงชื่อผู้เขียนบทความ โดยใช้หลักเกณฑ์เดียวกันกับการลงรายการชื่อผู้แต่งของหนังสือทั่วไป	** การระบุชื่อผู้แต่ง ปีที่เผยแพร่ ชื่อบทความ ชื่อวารสาร เลขของปีที่ เลขของฉบับที่ เลขหน้าแรก และเลขหน้าสุดท้าย ใช้หลักการเช่นเดียวกันกับการลงรายการอ้างอิงบทความวารสารจากเล่ม และให้ระบุ doi no. (digital object identifier หมายถึง เลขประจำบทความที่มีรูปแบบเป็นดิจิทัล) ต่อท้ายรายการอ้างอิง
Deng and Pierskalla (2018, pp. 16-17)	(Deng and Pierskalla, 2018, pp. 16-17)	Deng, J. and Pierskalla, C.D. (2018). Linking importance-performance analysis, satisfaction, and loyalty: A study of Savannah, GA. <i>Sustainability</i> , 10(704), 1-17. doi: 10.3390/su10030704
		** (กรณีไม่มี doi no. ให้ใช้คำว่า Retrieved from ต่อด้วย URL ของวารสารออนไลน์ (ถ้ายาวเกินไปให้ลงเฉพาะ URL หลักเท่านั้น) และ ไม่ต้องขีดเส้นใต้ URL
Tankul (2020, pp. 127-128)	(Tankul, 2020, pp. 127-128)	Tankul, R. (2020). The impact of COVID-19 on Siriraj anesthesiology residency training and the use of e-learning during a pandemic. <i>Thai Journal of Anesthesiology</i> , 46(3), 126-131. Retrieved from https://he02.tci-thaijo.org/index.php/anesthai/article/view/243846

--	--	--

2.5 บทความ/บทวิจารณ์ในหนังสือพิมพ์ภาษาไทย

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
ชื่อ นามสกุลผู้เขียนบทความ (ปีที่พิมพ์, น. เลขหน้า)	(ชื่อ นามสกุลผู้เขียนบทความ, ปีที่พิมพ์, น. เลขหน้า)	ชื่อผู้เขียนบทความ, (ปี, เดือน วันที่ตีพิมพ์). ชื่อบทความ/คอลัมน์-ถ้ามี หัวข้อข่าว-ถ้ามี. <u>ชื่อหนังสือพิมพ์</u> , น. ระบุ เลขหน้าแรก-หน้าสุดท้ายของบทความ.
กษมา ประชาชาติ (2563, น. 16)	(กษมา ประชาชาติ, 2563, น. 16)	กษมา ประชาชาติ. (2563, สิงหาคม 31). ชั้น 5 ประชาชาติ คำถามสังคม...ถึงเรือดำน้ำ. <u>ประชาชาติธุรกิจ</u> , น. 16.

2.6 บทความ/บทวิจารณ์ในหนังสือพิมพ์ภาษาต่างประเทศ

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
นามสกุลผู้เขียนบทความ (ปีที่พิมพ์, p. เลขหน้า)	(นามสกุลผู้เขียนบทความ, ปีที่พิมพ์, p. เลขหน้า)	นามสกุล, อักษรย่อชื่อต้น. อักษรย่อชื่อกลาง (ถ้ามี). (ปี, เดือน วันที่ตีพิมพ์). ชื่อบทความ/คอลัมน์-ถ้ามี หัวข้อข่าว-ถ้ามี. <u>ชื่อหนังสือพิมพ์</u> , น. ระบุเลขหน้าแรก-หน้าสุดท้ายของบทความ.
(Banchongduang, 2020, p. 2)	(Banchongduang, 2020, p. 2)	Banchongduang, S. (2020, September 1). Bank of Thailand warns of tourism meltdown. <i>Bangkok Post</i> , p. 2.

2.7 บทความ/บทวิจารณ์ในหนังสือพิมพ์ออนไลน์ภาษาไทย

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
ชื่อ นามสกุลผู้เขียนบทความ (ปีที่เผยแพร่)	(ชื่อ นามสกุลผู้เขียนบทความ, ปีที่เผยแพร่)	ชื่อ นามสกุลผู้เขียนบทความ.(ปี,เดือน วันที่เผยแพร่). ชื่อบทความ/คอลัมน์-ถ้ามี/หัวข้อข่าว-ถ้ามี. ชื่อหนังสือพิมพ์, สืบค้นจาก http://www.xxxx
ไพรัตน์ พงษ์พานิชย์ (2563)	(ไพรัตน์ พงษ์พานิชย์, 2563)	ไพรัตน์ พงษ์พานิชย์. (2563, ตุลาคม 26). สะพานแห่งกาลเวลา : อวัยะ (ค้นพบ) ใหม่. มติชน, สืบค้นจาก http://www.matichon.co.th/news_2410782
** ให้ลงชื่อผู้เขียนบทความ โดยใช้ หลักเกณฑ์เดียวกันกับการลง รายการชื่อผู้แต่งของหนังสือทั่วไป	** ให้ลงชื่อผู้เขียนบทความ โดยใช้ หลักเกณฑ์เดียวกันกับการลงรายการ ชื่อผู้แต่งของหนังสือทั่วไป	** ให้ลงชื่อผู้เขียนบทความ โดยใช้หลักเกณฑ์เดียวกันกับการลงรายการชื่อผู้แต่งของหนังสือทั่วไป ** URL ของเว็บไซต์ (ถ้ายาวเกินไปให้ใส่เฉพาะ URL หลักเท่านั้น) และ ไม่ขีดเส้นใต้ URL
** กรณีไม่มีชื่อผู้เขียนบทความ ให้ลงชื่อบทความเป็นรายการแรก	** กรณีไม่มีชื่อผู้เขียนบทความ ให้ลง ชื่อบทความเป็นรายการแรก	** กรณีไม่มีชื่อผู้เขียนบทความ ให้ลงชื่อบทความเป็นรายการแรก
ชื่อบทความ(ปีที่เผยแพร่)	(ชื่อบทความ,ปีที่เผยแพร่)	ชื่อบทความ/คอลัมน์-ถ้ามี/หัวข้อข่าว-ถ้ามี.(ปี,เดือน วันที่เผยแพร่). ชื่อหนังสือพิมพ์, สืบค้นจาก http://www.xxxx
ด่วนที่สุด กองทัพเรือ ถอยซื้อเรือดำ น้ำแล้ว (2563)	(ด่วนที่สุด กองทัพเรือ ถอยซื้อเรือดำน้ำ แล้ว, 2563)	ด่วนที่สุด กองทัพเรือ ถอยซื้อเรือดำน้ำแล้ว. (2563, สิงหาคม 31). ประชาชาติธุรกิจ, สืบค้นจาก https://www.prachachat.net/politics/news-514037

2.8 บทความ/บทวิจารณ์ ในหนังสือพิมพ์ออนไลน์ภาษาต่างประเทศ

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
นามสกุลผู้เขียนบทความ (ปีที่เผยแพร่)	(นามสกุลผู้เขียนบทความ,ปีที่เผยแพร่)	นามสกุล,อักษรย่อชื่อต้น,อักษรย่อชื่อย่อกลาง (ถ้ามี) ของผู้เขียนบทความ,(ปี,เดือน วันที่เผยแพร่). ชื่อบทความ. ชื่อหนังสือพิมพ์, Retrieved from http://www.xxxxxx
Baker and Haberman (2020)	(Baker and Haberman, 2020)	Baker, P., and Haberman, M. (2020, August 31). Trump fans strife as unrest roils the U.S. <i>The New York Times</i> , Retrieved from https://www.nytimes.com/2020/08/31
** ให้ลงชื่อผู้เขียนบทความ โดยใช้ หลักเกณฑ์เดียวกันกับการลง รายการชื่อผู้แต่งของหนังสือทั่วไป	** ให้ลงชื่อผู้เขียนบทความ โดยใช้ หลักเกณฑ์เดียวกันกับการลงรายการชื่อ ผู้แต่งของหนังสือทั่วไป	** ให้ลงชื่อผู้เขียนบทความ โดยใช้หลักเกณฑ์เดียวกันกับการลงรายการชื่อผู้แต่งของหนังสือทั่วไป ** URL ของเว็บไซต์ (ถ้ายาวเกินไปให้ใส่เฉพาะ URL หลักเท่านั้น) และ ไม่ขีดเส้นใต้ URL
** กรณีไม่มีชื่อผู้เขียนบทความ ให้ลงชื่อบทความเป็นรายการแรก	** กรณีไม่มีชื่อผู้เขียนบทความ ให้ลงชื่อบทความเป็นรายการแรก	** กรณีไม่มีชื่อผู้เขียนบทความ ให้ลงชื่อบทความเป็นรายการแรก
ชื่อบทความ(ปีที่เผยแพร่)	(ชื่อบทความ,ปีที่เผยแพร่)	ชื่อบทความ/คอลัมน์-ถ้ามี/หัวข้อข่าว-ถ้ามี.(ปี,เดือน วันที่เผยแพร่). ชื่อหนังสือพิมพ์, Retrieved from http://www.xxxx
The Best and worst of the golden globes (2021)	(The Best and worst of the golden globes, 2021)	The Best and worst of the golden globes. (2021, March 1). <i>The New York Times</i> , Retrieved from https://www.nytimes.com/2021/03/01

2.9 บทความในสารานุกรมไทย

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
ชื่อ นามสกุลผู้เขียนบทความ (ปีที่พิมพ์,น. เลขหน้า)	(ชื่อ นามสกุลผู้เขียนบทความ, ปีที่พิมพ์, น. เลขหน้า)	ชื่อ นามสกุลผู้เขียนบทความ. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อสารานุกรม. ระบุเลขเล่มที่: ระบุเลขหน้าแรก-หน้าสุดท้าย ของบทความ.
กนก ภาวสุทธิไพสิฐ, ยินดี กิตยำนันท์ และ ชรินทร์ ลิ่มวงศ์ (2561, น. 203- 204)	(กนก ภาวสุทธิไพสิฐ, ยินดี กิตยำนันท์ และ ชรินทร์ ลิ่มวงศ์, 2561, น. 203- 204)	กนก ภาวสุทธิไพสิฐ, ยินดี กิตยำนันท์, และ ชรินทร์ ลิ่มวงศ์. (2561). เทคโนโลยีชีวภาพทางการแพทย์. <i>สารานุกรมไทย สำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว</i> , 41: 203-230.

2.10 บทความในสารานุกรมภาษาต่างประเทศ

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
นามสกุลผู้เขียนบทความ (ปีที่พิมพ์, pp. เลขหน้า)	(นามสกุลผู้เขียนบทความ, ปีที่พิมพ์, pp. เลขหน้า)	นามสกุล, อักษรย่อชื่อต้น. อักษรย่อชื่อกลาง (ถ้ามี) ของผู้เขียนบทความ. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อสารานุกรม, ระบุเลขเล่มที่: ระบุเลขหน้าแรก-หน้าสุดท้ายของบทความ.
Hanson (2012, pp. 69-70)	(Hanson, 2012, pp. 69-70)	Hanson, A. L. (2012). Acid-base indicator. <i>Encyclopedia of science & technology</i> , 1: 69-70.

2.11 บทวิจารณ์หนังสือที่ตีพิมพ์ในวารสารภาษาไทย

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
ชื่อ นามสกุลผู้เขียนบทวิจารณ์ (ปีที่พิมพ์, น. เลขหน้า)	(ชื่อ นามสกุลผู้เขียนบทวิจารณ์, ปีที่พิมพ์, น. เลขหน้า)	ชื่อ นามสกุลผู้เขียนบทวิจารณ์. (ปีที่พิมพ์). วิจารณ์หนังสือ ชื่อหนังสือ, โดย ชื่อผู้แต่งหนังสือ. ชื่อวารสาร, ระบุนเลขของปีที่(ระบุนเลขของฉบับที่), ระบุนเลขหน้าแรก-หน้าสุดท้ายของบทวิจารณ์.
** ให้ลงชื่อผู้เขียนบทวิจารณ์ โดยใช้หลักเกณฑ์เดียวกันกับการลง รายการชื่อผู้แต่งของหนังสือทั่วไป	** ให้ลงชื่อผู้เขียนบทวิจารณ์ โดยใช้ หลักเกณฑ์เดียวกันกับการลงรายการ ชื่อผู้แต่งของหนังสือทั่วไป	** ให้ลงชื่อผู้เขียนบทวิจารณ์ โดยใช้หลักเกณฑ์เดียวกันกับการลงรายการชื่อผู้แต่งของหนังสือทั่วไป
คุษฎี วรรณธรรมคุษฎี (2560, น. 267- 268)	(คุษฎี วรรณธรรมคุษฎี, 2560, น. 267-268)	คุษฎี วรรณธรรมคุษฎี. (2560). วิจารณ์หนังสือ เมื่อโลกพลิกผัน: การปฏิวัติอุตสาหกรรมจุดกำเนิดการเมืองและเศรษฐกิจ ยุคปัจจุบัน, โดย คาร์ล โปแลนด์. วารสารสมาคมนักวิจัย, 22(1), 267-271.

2.12 บทวิจารณ์หนังสือที่ตีพิมพ์วารสารภาษาต่างประเทศ

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
นามสกุลผู้เขียนบทวิจารณ์ (ปีที่พิมพ์, pp. เลขหน้า)	(นามสกุลผู้เขียนบทวิจารณ์, ปีที่พิมพ์, pp. เลขหน้า)	นามสกุล, อักษรย่อชื่อต้น. อักษรย่อชื่อกลาง (ถ้ามี) ของผู้เขียนบทวิจารณ์. (ปีที่พิมพ์). Review of the book ชื่อหนังสือ, by ชื่อผู้แต่งหนังสือ. ชื่อวารสาร, ระบุนเลขของปีที่(ระบุนเลขของฉบับที่), ระบุนเลขหน้าแรก-หน้าสุดท้าย ของบทวิจารณ์.
Withe (2018, pp. 184-185)	(Withe, 2018, pp. 184-185)	Withe, C. (2018). Review of the book Justice: What's the right thing to do?, by M. J. Sandel. <i>Local Administration</i>

		<i>Journal, 11(1), 181-188.</i>
--	--	---------------------------------

3. รูปแบบการเขียนรายการอ้างอิงวิทยานิพนธ์

3.1 วิทยานิพนธ์ภาษาไทย

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
ชื่อ นามสกุล (ปีที่พิมพ์, น. เลขหน้า)	(ชื่อ นามสกุล,ปีที่พิมพ์, น. เลขหน้า)	ชื่อ นามสกุล. (ปีที่พิมพ์). ชื่อวิทยานิพนธ์. (ระดับปริญญาของวิทยานิพนธ์). ชื่อสถาบันการศึกษา. สถานที่พิมพ์.
ประนมพร อุทธรัง (2556, น. 250-251)	(ประนมพร อุทธรัง, 2556, น. 250-251)	ประนมพร อุทธรัง. (2556). <i>ปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตด้านความสามารถในการแก้ปัญหานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดพะเยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. เชียงราย.</i>

3.2. วิทยานิพนธ์ภาษาต่างประเทศ

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
นามสกุล (ปีที่พิมพ์, p. เลขหน้า)	(นามสกุล,ปีที่พิมพ์, p. เลขหน้า)	นามสกุล, อักษรย่อชื่อต้น. อักษรย่อชื่อย่อกลาง (ถ้ามี). (ปีที่พิมพ์). ชื่อวิทยานิพนธ์. (ระดับปริญญาของวิทยานิพนธ์). ชื่อสถาบันการศึกษา. สถานที่พิมพ์.
Gardner (2020, p. 152)	(Gardner, 2020, p. 152)	Gardner, M. (2020). <i>Robotic batting and motion estimation of objects in free flight. (Doctor of Philosophy).</i> Iowa State University. Ames, IA.

3.3 วิทยานิพนธ์ภาษาไทยออนไลน์ที่สืบค้นจากฐานข้อมูล

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
ชื่อนามสกุล(ปีที่เผยแพร่)	(ชื่อนามสกุล,ปีที่เผยแพร่)	ชื่อนามสกุล.(ปีที่เผยแพร่). ชื่อวิทยานิพนธ์. (ระดับปริญญาของวิทยานิพนธ์). ชื่อสถาบันการศึกษา. (สืบค้นจาก ชื่อฐานข้อมูล. (ระบุเลขที่อ้างอิงในฐานข้อมูล-ถ้ามี)
อุทัยทิพย์ จันดีวงษ์ (2562)	(อุทัยทิพย์ จันดีวงษ์, 2562)	อุทัยทิพย์ จันดีวงษ์. (2562). กลยุทธ์การบริหารวิชาการ โรงเรียนในพื้นที่สูงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 2. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. สืบค้นจาก Digital Library e-Thesis.

3.4. วิทยานิพนธ์ภาษาต่างประเทศออนไลน์ที่สืบค้นจากฐานข้อมูล

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
นามสกุล(ปีที่เผยแพร่)	(นามสกุล,ปีที่เผยแพร่)	นามสกุล, อักษรย่อชื่อต้น. อักษรย่อชื่อกลาง (ถ้ามี). (ปีที่เผยแพร่). ชื่อวิทยานิพนธ์. (ระดับปริญญาของวิทยานิพนธ์). ชื่อสถาบันการศึกษา. Retrieved from ชื่อฐานข้อมูล. (ระบุเลขที่อ้างอิงในฐานข้อมูล-ถ้ามี)
Mcquillan (2020)	(Mcquillan, 2020)	Mcquillan, M. (2020). <i>Modelling fluid resonance in conduit-crack coupled systems: An application to englacial geometries</i> . (Master of Science). Oregon University. Retrieved from ProQuest. (28000661)

3.5 วิทยานิพนธ์ภาษาไทยออนไลน์ที่สืบค้นจากเว็บไซต์

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
ชื่อนามสกุล(ปีที่เผยแพร่)	(ชื่อนามสกุล,ปีที่เผยแพร่)	ชื่อนามสกุล.(ปีที่เผยแพร่). ชื่อวิทยานิพนธ์. (ระดับปริญญาของวิทยานิพนธ์). ชื่อสถาบันการศึกษา. สืบค้นจาก http://www.xxxxxxx ** URL ของเว็บไซต์ (ถ้ายาวเกินไปให้ใส่เฉพาะ URL หลักเท่านั้น) และ ไม่ขีดเส้นใต้ URL
ลดารัตน์ ศศิธร (2558)	(ลดารัตน์ ศศิธร, 2558)	ลดารัตน์ ศศิธร. (2558). การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก โดยการจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา/ประถมศึกษากระบี่. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยหาดใหญ่. สืบค้นจาก http://graduate.hu.ac.th/thesis/2558/med/Ladarat.pdf

3.6 วิทยานิพนธ์ภาษาต่างประเทศออนไลน์ที่สืบค้นจากเว็บไซต์

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
นามสกุล(ปีที่เผยแพร่)	(นามสกุล,ปีที่เผยแพร่)	นามสกุล, อักษรย่อชื่อต้น. อักษรย่อชื่อกลาง (ถ้ามี). (ปีที่เผยแพร่). ชื่อวิทยานิพนธ์. (ระดับปริญญาของวิทยานิพนธ์). ชื่อสถาบันการศึกษา. Retrieved from http://www.xxxxxxx ** URL ของเว็บไซต์ (ถ้ายาวเกินไปให้ใส่เฉพาะ URL หลักเท่านั้น) และ ไม่ขีดเส้นใต้ URL
Gardner (2020)	(Gardner, 2020)	Gardner, M. (2020). <i>Robotic batting and motion estimation of objects in free flight</i> . (Doctor of Philosophy). Iowa State University. Retrieved from https://lib.dr.iastate.edu/etd/17826/

--	--	--

4. รูปแบบการเขียนรายการอ้างอิงเอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์หรือเอกสารอัดสำเนา

4.1 เอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์หรือเอกสารอัดสำเนาภาษาไทย

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
ชื่อ นามสกุลหรือชื่อหน่วยงานผู้จัดทำเอกสาร (ปีที่พิมพ์, น. เลขหน้า)	(ชื่อ นามสกุลหรือชื่อหน่วยงานผู้จัดทำเอกสาร, ปีที่พิมพ์, น. เลขหน้า)	ชื่อ นามสกุลหรือหน่วยงานผู้จัดทำเอกสาร. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเอกสาร. สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์. (อัดสำเนา)
ประวิทย์ ตันตลานุกูล (2553, น. 21-22)	(ประวิทย์ ตันตลานุกูล, 2553, น. 21-22)	ประวิทย์ ตันตลานุกูล. (2553). <i>ตำนานวัดพระธาตุผาเงา อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย</i> . เชียงใหม่: โรงพิมพ์แสงศิลป์. (อัดสำเนา)
สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (2562, น. 40)	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (2562, น. 40)	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ. (2562). <i>เอกสารประกอบการประชุมคณะกรรมการประจำสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ ครั้งที่ 1/2562</i> . เชียงราย: สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยฯ. (อัดสำเนา)

4.2 เอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์หรือเอกสารอัดสำเนาภาษาต่างประเทศ

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
นามสกุลหรือชื่อหน่วยงานผู้จัดทำเอกสาร (ปีที่พิมพ์, p. เลขหน้า)	(นามสกุลหรือชื่อหน่วยงานผู้จัดทำเอกสาร, ปีที่พิมพ์, p. เลขหน้า)	นามสกุล, อักษรย่อชื่อต้น. อักษรย่อชื่อย่อกลาง (ถ้ามี) หรือชื่อหน่วยงานผู้จัดทำเอกสาร. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเอกสาร. สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์. (Photocopy)

Bade (2015, p. 15)	(Bade, 2015, p. 15)	Bade, D. L. (2015). <i>Export/import procedures and documentation</i> (5th ed.). New York: Amacom. (Photocopy)
--------------------	---------------------	---

5. รูปแบบการเขียนรายการอ้างอิงรายงานการประชุมทางวิชาการ/สัมมนา

5.1 เอกสารรายงานการประชุมทางวิชาการ/สัมมนา

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
ชื่อผู้จัดประชุม(ปีที่พิมพ์, น. เลขหน้า)	(ชื่อผู้จัดประชุม,ปีที่พิมพ์, น. เลขหน้า)	ชื่อผู้จัดประชุม.(ปีที่พิมพ์). ชื่อรายงาน. สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.
เครือข่ายบริหารการวิจัยภาคเหนือตอนบน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2555, น. 44-45)	(มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เครือข่ายบริหารการวิจัยภาคเหนือตอนบน, 2555, น. 44-45)	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เครือข่ายบริหารการวิจัยภาคเหนือตอนบน. (2555). <i>รายงานการประชุมวิชาการระดับชาติ (Proceedings) เครือข่ายวิจัยสถาบันอุดมศึกษา ประจำปี 2555: ชุมชนเข้มแข็ง สังคมน่าอยู่ เศรษฐกิจยั่งยืน ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง</i> . เชียงใหม่: เครือข่ายบริหารการวิจัยภาคเหนือตอนบน มหาวิทยาลัยฯ.
สถานิติบัญญัติแห่งชาติ (2550, น.12)	(สถานิติบัญญัติแห่งชาติ, 2550, น.12)	สถานิติบัญญัติแห่งชาติ. (2550). <i>รายงานการสัมมนา เรื่อง ภาวะโลกร้อน: สถานการณ์ ปัญหา และทางออก</i> . กรุงเทพฯ: สถานิติบัญญัติแห่งชาติ.
Chiang Rai Rajabhat University (2014, p. 55)	(Chiang Rai Rajabhat University, 2014, p. 55)	Chiang Rai Rajabhat University. (2014). <i>ASEAN Community knowledge networks for the economy, society, culture and environmental stability</i> . Chiangrai: Chiang Rai Rajabhat University.

5.2 รายงานการประชุมทางวิชาการ/สัมมนาสืบค้นจากอินเทอร์เน็ต (ภาษาไทย)

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
ชื่อผู้จัดประชุม(ปีที่เผยแพร่) สำนักวิจัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2558)	(ชื่อผู้จัดประชุม,ปีที่เผยแพร่) (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. สำนักวิจัย, 2558)	ชื่อผู้จัดประชุม.(ปีที่เผยแพร่). ชื่อรายงาน. สืบค้นจาก http://www.xxxxxxx ** URL ของเว็บไซต์ (ถ้ายาวเกินไปให้ใส่เฉพาะ URL หลักเท่านั้น) และ ไม่ขีดเส้นใต้ URL มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. สำนักวิจัย. (2558). <i>โครงการสัมมนาวิชาการ เรื่อง เทคนิคการเขียนโครงการวิจัยอย่างไรให้ได้ทุน</i>. สืบค้นจาก https://research.kbu.ac.th/home/useful/seminar_2557/technique.pdf

5.3 รายงานการประชุมทางวิชาการ/สัมมนาสืบค้นจากอินเทอร์เน็ต (ภาษาต่างประเทศ)

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
ชื่อผู้จัดประชุม(ปีที่เผยแพร่) University of Pennsylvania (2014)	(ชื่อผู้จัดประชุม,ปีที่เผยแพร่) (University of Pennsylvania, 2014)	ชื่อผู้จัดประชุม.(ปีที่เผยแพร่). ชื่อรายงาน. Retrieved from http://www.xxxxxxx ** URL ของเว็บไซต์ (ถ้ายาวเกินไปให้ใส่เฉพาะ URL หลักเท่านั้น) และ ไม่ขีดเส้นใต้ URL University of Pennsylvania. (2014). <i>MOOCs4D potential at the bottom of the pyramid</i>. Retrieved from https://www.gse.upenn.edu/pdf/moocs4d/conference_report.pdf

6. รูปแบบการเขียนรายการอ้างอิง เอกสาร/สิ่งพิมพ์รัฐบาล หรือ เอกสารทางราชการ

6.1 เอกสาร/สิ่งพิมพ์รัฐบาล หรือ เอกสารทางราชการไทย

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
ชื่อหน่วยงาน(ปีที่พิมพ์, น. เลขหน้า)	(ชื่อหน่วยงาน,ปีที่พิมพ์, น. เลขหน้า)	ชื่อหน่วยงาน.(ปีที่พิมพ์). ชื่อเอกสาร (ระบุนเลขที่เอกสาร-ถ้ามี) (พิมพ์ครั้งที่-ถ้ามี). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.
สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2556, น. 27)	(กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2556, น. 27)	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2556). <i>มติคณะรัฐมนตรีและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชายฝั่งและทะเล</i> (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: กระทรวงฯ. กระทรวงฯ.

6.2 เอกสาร/สิ่งพิมพ์รัฐบาล หรือ เอกสารทางราชการต่างประเทศ

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
ชื่อหน่วยงาน(ปีที่พิมพ์,p. เลขหน้า)	(ชื่อหน่วยงาน,ปีที่พิมพ์,p. เลขหน้า)	ชื่อหน่วยงาน.(ปีที่พิมพ์). ชื่อเอกสาร (ระบุนเลขที่เอกสาร-ถ้ามี) (พิมพ์ครั้งที่-ถ้ามี). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

U.S. Department of Energy (2012, p. 19)	(U.S. Department of Energy, 2012, p. 19)	U.S. Department of Energy. (2012). <i>Wind and solar solutions</i> (Report No. 90-234-5). Santa Monica, CA: U.S. Department of Energy.
---	--	--

6.3 เอกสาร/สิ่งพิมพ์รัฐบาล หรือ เอกสารทางราชการที่สืบค้นจากอินเทอร์เน็ตภาษาไทย

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
ชื่อหน่วยงาน(ปีที่เผยแพร่)	(ชื่อหน่วยงาน,ปีที่เผยแพร่)	ชื่อหน่วยงาน.(ปีที่เผยแพร่). ชื่อเอกสาร (ระบุเลขที่เอกสาร-ถ้ามี). สืบค้นจาก http://www.xxxxxxx ** URL ของเว็บไซต์ (ถ้ายาวเกินไปให้ใส่เฉพาะ URL หลักเท่านั้น) และ ไม่ขีดเส้นใต้ URL
สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2560)	(กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2560)	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2560). <i>เกณฑ์การรักษาคูณภาพสิ่งแวดล้อมแหล่งธรรมชาติอันควรรักษ์ประเภทถ้ำ</i> (ทส 1007.2/123). สืบค้นจาก http://www.ssklocaladmin.go.th/system_files/254/26e6846e15390997bee27c9165243982.pdf

6.4 เอกสาร/สิ่งพิมพ์รัฐบาล หรือ เอกสารทางราชการที่สืบค้นจากอินเทอร์เน็ต

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
ชื่อหน่วยงาน(ปีที่เผยแพร่)	(ชื่อหน่วยงาน,ปีที่เผยแพร่)	ชื่อหน่วยงาน.(ปีที่เผยแพร่). ชื่อเอกสาร (ระบุเลขที่เอกสาร-ถ้ามี). Retreived from http://www.xxxxxxx ** URL ของเว็บไซต์ (ถ้ายาวเกินไปให้ใส่เฉพาะ URL หลักเท่านั้น) และ ไม่ขีดเส้นใต้ URL
Australian Bureau of Statistics (2017)	(Australian Bureau of Statistics, 2017)	Australian Bureau of Statistics. (2017). <i>Childhood education and care Australia</i> (No. 4402.0). Retrieved from http://www.abs.gov.au
Department of Health and Ageing (2012)	(Department of Health and Ageing, 2012)	Department of Health and Ageing. (2012). <i>Aboriginal and Torres Strait Islander health performance</i>

		<i>framework 2012 report</i> . Retrieved from http://www.health.gov.au/internet/publications/publishing.nsf/Content/oatsih-hpf-2012-toc
--	--	---

7. รูปแบบการเขียนรายการอ้างอิงประกาศหรือคำสั่ง

7.1 ประกาศหรือคำสั่ง

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
ชื่อหน่วยงานผู้ออกประกาศหรือคำสั่ง (ปีที่พิมพ์,น.เลขหน้า)	(ชื่อหน่วยงานผู้ออกประกาศหรือคำสั่ง, ปีที่พิมพ์,น.เลขหน้า)	ชื่อหน่วยงานผู้ออกประกาศหรือคำสั่ง.(ปีที่พิมพ์). ชื่อประกาศหรือคำสั่ง.วัน เดือน ปีที่ประกาศหรือ ออกคำสั่ง.
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (2560, น. 2)	(มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 2560, น. 2)	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. (2560). ประกาศมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เรื่อง การกำหนดความรู้ ความสามารถ และทักษะที่จำเป็นสำหรับตำแหน่งข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา. 21 มีนาคม 2560.

7.2 ประกาศหรือคำสั่ง ที่สืบค้นจากอินเทอร์เน็ต

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
ชื่อหน่วยงานผู้ออกประกาศหรือคำสั่ง (ปีที่เผยแพร่)	(ชื่อหน่วยงานผู้ออกประกาศหรือคำสั่ง, ปีที่เผยแพร่)	ชื่อหน่วยงานผู้ออกประกาศหรือคำสั่ง.(ปีที่เผยแพร่). ชื่อประกาศหรือคำสั่ง.วัน เดือน ปีที่ประกาศหรือ ออกคำสั่ง. สืบค้นจาก http://www.xxxxxxx
กรมควบคุมโรค (2561)	(กรมควบคุมโรค, 2561)	** URL ของเว็บไซต์ (ถ้ายาวเกินไปให้ใส่เฉพาะ URL หลักเท่านั้น) และ ไม่ขีดเส้นใต้ URL กรมควบคุมโรค. (2561). คำสั่งที่ 1791/2561 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการสมมนาวิชาการป้องกันควบคุม โรคและภัยสุขภาพ เครือข่ายสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 7, 8, 9 และ 10 ปีงบประมาณ 2562.

8. รูปแบบการเขียนรายการอ้างอิงกฎหมาย

8.1 กฎหมาย/ระเบียบ/ข้อบังคับ

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
ชื่อกฎหมาย/ระเบียบ/ข้อบังคับ (ปีที่ประกาศใช้, น. เลขหน้า)	(ชื่อกฎหมาย/ระเบียบ/ข้อบังคับ, ปีที่ประกาศใช้, น. เลขหน้า)	ชื่อกฎหมาย. (ปี, เดือน วันที่ประกาศใช้). <i>ราชกิจจานุเบกษา</i> . เล่ม ระบุเลขเล่ม ตอนที่ระบุเลขตอน. หน้า ระบุเลขหน้าแรก-หน้าสุดท้ายของกฎหมายที่อ้างอิง.
กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง พ.ศ. 2562 (2562, น. 12)	(กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง พ.ศ. 2562, 2562, น. 12)	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง พ.ศ. 2562. (2562, เมษายน 3). <i>ราชกิจจานุเบกษา</i> . เล่ม 136 ตอนที่ 41. น. 6-19.

8.2 กฎหมาย/ระเบียบ/ข้อบังคับที่สืบค้นจากอินเทอร์เน็ต ที่สืบค้นจากอินเทอร์เน็ต

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
ชื่อกฎหมาย/ระเบียบ/ข้อบังคับ (ปีที่ประกาศใช้) **ไม่ต้องระบุเลขหน้า	(ชื่อกฎหมาย/ระเบียบ/ข้อบังคับ, ปีที่ประกาศใช้) **ไม่ต้องระบุเลขหน้า	ชื่อกฎหมาย. (ปี, เดือน วันที่ประกาศใช้). <i>ราชกิจจานุเบกษา</i> . เล่ม ระบุเลขเล่ม ตอนที่ระบุเลขตอน. หน้า ระบุเลขหน้าแรก-หน้าสุดท้ายของกฎหมายที่อ้างอิง. สืบค้นจาก http://www.xxxxxx ** URL ของเว็บไซต์ (ถ้ายาวเกินไปให้ใส่เฉพาะ URL หลักเท่านั้น) และ ไม่ขีดเส้นใต้ URL

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการ ขับเคลื่อนการปฏิรูปกฎหมายในระยะ เร่งด่วน พ.ศ. 2563 (2563)	(ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการ ขับเคลื่อนการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน พ.ศ. 2563, 2563)	ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการขับเคลื่อนการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน พ.ศ. 2563. (2563, กันยายน 8). <i>ราชกิจจานุเบกษา</i> . เล่ม 137 ตอนพิเศษ 204 ง. น. 1-4. สืบค้นจาก http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2563/E/204/T_0001.PDF
---	---	--

9. รูปแบบการเขียนรายการอ้างอิงแผนที่

9.1 แผนที่ภาษาไทย

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
ชื่อผู้จัดทำ (ปีที่พิมพ์, น. เลขหน้า) **กรณีแผนที่ ที่มีลักษณะเป็นแผ่นไม่ต้องระบุเลขหน้า สมาคมทางหลวงแห่งประเทศไทย (2553)	(ชื่อผู้จัดทำ, ปีที่พิมพ์, น. เลขหน้า) **กรณีแผนที่ ที่มีลักษณะเป็นแผ่นไม่ต้องระบุเลขหน้า (สมาคมทางหลวงแห่งประเทศไทย, 2553)	ชื่อผู้จัดทำ. (ปีที่พิมพ์). ชื่อแผนที่. (มาตราส่วน x:xxxx) สมาคมทางหลวงแห่งประเทศไทย. (2553). <i>แผนที่ทางหลวงประเทศไทย = Thailand highway map</i>. (มาตราส่วน 1:500,000)

9.2 แผนที่ภาษาต่างประเทศ

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
ชื่อผู้จัดทำ (ปีที่พิมพ์, น. เลขหน้า) **กรณีแผนที่ ที่มีลักษณะเป็นแผ่นไม่ต้องระบุเลขหน้า	(ชื่อผู้จัดทำ, ปีที่พิมพ์, น. เลขหน้า) **กรณีแผนที่ ที่มีลักษณะเป็นแผ่นไม่ต้องระบุเลขหน้า	ชื่อผู้จัดทำ. (ปีที่พิมพ์). ชื่อแผนที่. (x:xxxx scale)

Australian Government (2003)	(Australian Government, 2003)	Australian Government. (2003). <i>Australia map</i> . (1:100,000 scale)
------------------------------	-------------------------------	---

9.3 แผนที่ภาษาไทยออนไลน์

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
ชื่อผู้จัดทำ(ปีที่เผยแพร่) กรมทางหลวง (2561)	(ชื่อผู้จัดทำ,ปีที่เผยแพร่) (กรมทางหลวง, 2561)	ชื่อผู้จัดทำ.(ปีที่เผยแพร่). ชื่อแผนที่.สืบค้นจาก http://www.xxxxxxx ** URL ของเว็บไซต์ (ถ้ายาวเกินไปให้ใส่เฉพาะ URL หลักเท่านั้น) และ ไม่ขีดเส้นใต้ URL กรมทางหลวง. (2561). <i>แผนที่ประเทศไทย</i>. สืบค้นจาก http://www.doh.go.th/content/page/page/8075

9.4 แผนที่ภาษาต่างประเทศออนไลน์

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	หลังข้อความ	
ชื่อผู้จัดทำ(ปีที่เผยแพร่) USGS (2019)	(ชื่อผู้จัดทำ,ปีที่เผยแพร่) (USGS, 2019)	ชื่อผู้จัดทำ.(ปีที่เผยแพร่). ชื่อแผนที่. Retrieved from http://www.xxxxxxx ** URL ของเว็บไซต์ (ถ้ายาวเกินไปให้ใส่เฉพาะ URL หลักเท่านั้น) และ ไม่ขีดเส้นใต้ URL USGS. (2019). <i>The national map</i>. Retrieved from https://viewer.nationalmap.gov/advanced-viewer/

10. รูปแบบการเขียนรายการอ้างอิงการสัมภาษณ์

10.1 ผู้ให้สัมภาษณ์ชาวไทย

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
ชื่อ นามสกุลผู้ให้สัมภาษณ์ (ปีที่สัมภาษณ์)	(ชื่อ นามสกุลผู้ให้สัมภาษณ์,ปีที่สัมภาษณ์)	ชื่อ นามสกุลผู้ให้สัมภาษณ์. ตำแหน่งของผู้ให้สัมภาษณ์ (ถ้ามี). สัมภาษณ์. วัน เดือน ปีที่สัมภาษณ์.
ศรชัย มุ่งไธสง (2563)	(ศรชัย มุ่งไธสง, 2563)	ศรชัย มุ่งไธสง. อภิการบดิมมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. สัมภาษณ์. 31 สิงหาคม 2563.

10.2 ผู้ให้สัมภาษณ์ชาวต่างประเทศ

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
นามสกุลผู้ให้สัมภาษณ์ (ปีที่สัมภาษณ์)	(นามสกุลผู้ให้สัมภาษณ์,ปีที่สัมภาษณ์)	นามสกุล,อักษรย่อชื่อต้น. อักษรย่อชื่อกลาง (ถ้ามี) ของผู้ให้สัมภาษณ์. ตำแหน่งของผู้ให้สัมภาษณ์ (ถ้ามี). Interview. วัน เดือน ปีที่สัมภาษณ์.
Trump (2019)	(Trump, 2019)	Trump, D. President of the United States. Interview. 20 June 2019.

11. รูปแบบการเขียนรายการอ้างอิงโสตทัศนวัสดุ

11.1 เจ้าของผลงานชาวไทย

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
ชื่อนามสกุล หรือ ชื่อสถาบันเจ้าของผลงาน(ประเภทวัสดุ,ปีที่เผยแพร่) ** ชื่อสถาบันเจ้าของผลงานโดยใช้หลักเกณฑ์ ผู้แต่งที่เป็นสถาบันหรือหน่วยงาน	(ชื่อนามสกุล หรือ ชื่อสถาบันเจ้าของผลงาน,ประเภทวัสดุ,ปีที่เผยแพร่) ** ชื่อสถาบันเจ้าของผลงานโดยใช้หลักเกณฑ์ ผู้แต่งที่เป็นสถาบันหรือหน่วยงาน	ชื่อนามสกุล หรือ ชื่อสถาบันเจ้าของผลงาน.(ตำแหน่งของผู้ทำ-ถ้ามี).(ปี,เดือน วันที่เผยแพร่). ชื่อของงาน โสตทัศนวัสดุ [ประเภทโสตทัศนวัสดุ]. สถานที่จัดทำ: หน่วยงานที่จัดทำ. ** ชื่อสถาบันเจ้าของผลงาน โดยใช้หลักเกณฑ์ ผู้แต่งที่เป็นสถาบันหรือหน่วยงาน มูลนิธิราชสุดา. (2558, เมษายน 2). หนังสือเสียงระบบเดซี พระราชนิพนธ์ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี [ซีดี]. กรุงเทพฯ: มูลนิธิฯ.
มูลนิธิราชสุดา (ซีดี, 2558)	(มูลนิธิราชสุดา, ซีดี, 2558)	

11.2 เจ้าของผลงานชาวต่างประเทศ

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
นามสกุล หรือ ชื่อสถาบันเจ้าของผลงาน (ประเภทวัสดุ,ปีที่เผยแพร่)	(นามสกุล หรือ ชื่อสถาบันเจ้าของผลงาน, ประเภทวัสดุ,ปีที่เผยแพร่)	นามสกุล,อักษรย่อชื่อต้น หรือ ชื่อสถาบันเจ้าของผลงาน.(ตำแหน่งของผู้ทำ-ถ้ามี).(ปี,เดือน วันที่เผยแพร่). ชื่อของงาน โสตทัศนวัสดุ [ประเภทโสตทัศนวัสดุ]. สถานที่จัดทำ: หน่วยงานที่จัดทำ.

Rivera and Docter (Motion picture, 2002)	(Rivera and Docter, Motion picture, 2002)	Rivera, J. (Producer), and Docter, P. (Director). (2002, May 7). <i>Monsters Inc.</i> [Motion picture]. California, CA: Buena Vista Home.
Koenig & Huycke (Motion picture, 1985)	(Koenig & Huycke, Motion picture, 1985)	Koenig, W. (Producer), and Huycke, S. (Director). (1985, October 23). <i>If you want a girl like me</i> [Motion picture]. Montreal, Canada: National Film Board of Canada.

12. รูปแบบการเขียนรายการอ้างอิงเว็บไซต์

12.1 เว็บไซต์ไทย

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
ชื่อผู้แต่ง(ปีที่เผยแพร่)	(ชื่อผู้แต่ง,ปีที่เผยแพร่)	ชื่อผู้แต่ง หรือ ชื่อหน่วยงาน.(ปีที่เผยแพร่). ชื่อเรื่อง .สืบค้นจาก ชื่อเจ้าของเว็บไซต์: http://www.xxxxxx
ศักดิ์ชัย ภูเจริญ (2562)	(ศักดิ์ชัย ภูเจริญ, 2562)	** URL ของเว็บไซต์ (ถ้ายาวเกินไปให้ใส่เฉพาะ URL หลักเท่านั้น) และ ไม่ขีดเส้นใต้ URL
** กรณีที่ไม่ระบุชื่อเจ้าของเว็บไซต์	** กรณีที่ไม่ระบุชื่อเจ้าของเว็บไซต์	ศักดิ์ชัย ภูเจริญ. (2562). ความหมายของภาวะผู้นำ. สืบค้นจาก ครูอินเตอร์.คอม: http://www.kruinter.com
กัญญาวีร์ ชันแจ่ม (2560)	(กัญญาวีร์ ชันแจ่ม, 2560)	** กรณีที่ไม่ระบุชื่อเจ้าของเว็บไซต์
** กรณีที่เป็นหน่วยงาน ให้ลงชื่อหน่วยงานที่เผยแพร่	** กรณีที่เป็นหน่วยงาน ให้ลงชื่อหน่วยงานที่เผยแพร่	กัญญาวีร์ ชันแจ่ม. (2560). หลักการตลาด. สืบค้นจาก https://sites.google.com/site/kanyawikhankhaeng1/wicha-hlak-kar-tlad
กรมควบคุมโรค (2563)	(กรมควบคุมโรค, 2563)	** กรณีที่เป็นหน่วยงาน ให้ลงชื่อหน่วยงานที่เผยแพร่
** กรณีไม่ระบุชื่อผู้แต่งและชื่อเจ้าของเว็บไซต์ได้ ให้ระบุ	** กรณีไม่ระบุชื่อผู้แต่งและชื่อเจ้าของเว็บไซต์ได้ ให้ระบุ	กรมควบคุมโรค. (2563). รายงานสถานการณ์โควิด-19. สืบค้นจาก กรมควบคุมโรค: https://covid19.ddc.moph.go.th
		** กรณีไม่สามารถระบุชื่อผู้แต่งและชื่อเจ้าของเว็บไซต์ได้ ให้ระบุชื่อเรื่อง (ตัวเอน) เป็นรายการแรก

ชื่อเรื่อง (ตัวเอน) เป็นรายการแรก	ชื่อเรื่อง (ตัวเอน) เป็นรายการแรก	
รวมที่เกี่ยวยอดนิยมเชียงราย ไปแอ่วให้ม่วนใจ (2560)	(รวมที่เกี่ยวยอดนิยมเชียงราย ไปแอ่วให้ม่วนใจ, 2560)	รวมที่เกี่ยวยอดนิยมเชียงราย ไปแอ่วให้ม่วนใจ. (2560). สืบค้นจาก https://www.paiduaykan.com/travel

12.2 เว็บไซต์ต่างประเทศ

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
นามสกุล(ปีที่เผยแพร่)	(นามสกุล,ปีที่เผยแพร่)	นามสกุล,อักษรย่อชื่อต้น,อักษรย่อชื่อกลาง (ถ้ามี) หรือ ชื่อหน่วยงาน.(ปีที่เผยแพร่). ชื่อเรื่อง. Retrieved from ชื่อเจ้าของเว็บไซต์: http://www.xxxx ** URL ของเว็บไซต์ (ถ้ายาวเกินไปให้ใส่เฉพาะ URL หลักเท่านั้น) และ ไม่ขีดเส้นใต้ URL
Zimmermann (2017)	(Zimmermann, 2017)	Zimmermann, K. A. (2017). <i>What is culture?</i> . Retrieved form LIVESCIENCE: http://www.livescience.com
** กรณีที่ไม่สามารถระบุชื่อเจ้าของเว็บไซต์ได้	** กรณีที่ไม่สามารถระบุชื่อเจ้าของเว็บไซต์ได้	** กรณีที่ไม่สามารถระบุชื่อเจ้าของเว็บไซต์ได้
Marquand and Valeris (2020)	(Marquand and Valeris, 2020)	Marquand, M., and Valeris, M. (2020). <i>5 helpful tips for growing health succulents</i> . Retrieved form https://www.goodhousekeeping.com/home/gardening/a20706498/how-to-grow-succulents/
** กรณีที่เป็นหน่วยงาน ให้ลงชื่อหน่วยงานที่เผยแพร่	** กรณีที่เป็นหน่วยงาน ให้ลงชื่อหน่วยงานที่เผยแพร่	** กรณีที่เป็นหน่วยงาน ให้ลงชื่อหน่วยงานที่เผยแพร่

The Siam Commercial Bank Public Company Limited (2020)	(The Siam Commercial Bank Public Company Limited, 2020)	The Siam Commercial Bank Public Company Limited. (2020). <i>Thailand after Covid-19 prepare to get through the economist's perspective part 1: The impact of the economy and the Thai labor market</i> . Retrieved from SCB: https://www.scb.co.th/en/personal-banking/stories/business-maker/thailand-after-covid-ep1.html
--	---	--

12.2 เว็บไซต์ต่างประเทศ (ต่อ)

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
** กรณีไม่สามารถระบุชื่อผู้แต่งและชื่อเจ้าของเว็บไซต์ได้ ให้ระบุชื่อเรื่อง (ตัวเอน) เป็นรายการแรก <i>The famous Lanna murals at Wat Chiang Man depicting the founding of Chiang Mai in 1296</i> (2019)	** กรณีไม่สามารถระบุชื่อผู้แต่งและชื่อเจ้าของเว็บไซต์ได้ ให้ระบุชื่อเรื่อง (ตัวเอน) เป็นรายการแรก <i>(The famous Lanna murals at Wat Chiang Man depicting the founding of Chiang Mai in 1296,</i> 2019)	** กรณีไม่สามารถระบุชื่อผู้แต่งและชื่อเจ้าของเว็บไซต์ได้ ให้ระบุชื่อเรื่อง (ตัวเอน) เป็นรายการแรก <i>The famous Lanna murals at Wat Chiang Man depicting the founding of Chiang Mai in 1296.</i> (2019). Retrieved from https://doorswindowsblog.wordpress.com/lanna-murals-in-the-75

รูปแบบการลงรายการอ้างอิงอื่น ๆ เพิ่มเติม

1. การอ้างอิงจากแหล่งรอง (กรณีที่ไม่สามารถหาเอกสารต้นฉบับได้)

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
กรณีไม่ใช่เอกสารต้นฉบับ ให้ระบุชื่อผู้แต่งของเอกสารต้นฉบับ และปีพิมพ์ และคำว่า อ้างอิงในสำหรับเอกสารภาษาไทย หรือ as cited in สำหรับเอกสารภาษาอังกฤษ ตามด้วยชื่อผู้แต่งเอกสารทุติยภูมิ ปีพิมพ์ และ เลขหน้า	กรณีไม่ใช่เอกสารต้นฉบับ ให้ระบุชื่อผู้แต่งของเอกสารต้นฉบับ และปีพิมพ์ และคำว่า อ้างอิงในสำหรับเอกสารภาษาไทย หรือ as cited in สำหรับเอกสารภาษาอังกฤษ ตามด้วยชื่อผู้แต่งเอกสารทุติยภูมิ ปีพิมพ์ และ เลขหน้า	กรณีไม่ใช่เอกสารต้นฉบับ ให้ลงรายการอ้างอิงหรือบรรณานุกรมของเอกสารทุติยภูมิเท่านั้น
น้ำทิพย์ วิภาวิน (2548 อ้างอิงใน นฤมล เกียรติเกษม, 2556, น. 13)	(น้ำทิพย์ วิภาวิน, 2548 อ้างอิงใน นฤมล เกียรติเกษม, 2556, น. 13)	นฤมล เกียรติเกษม. (2556). การใช้สารสนเทศของคณาจารย์คณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคเหนือ. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. นนทบุรี.
Patte (1924 as cited in Highman, 2014, p. 73)	(Patte, 1924 as cited in Highman, 2014, p. 73)	Highman, C. (2014). <i>Early mainland Southeast Asia: From first humans to Angkor</i> . Bangkok: River Books.
** กรณีที่เอกสารต้นฉบับและไม่ใช่เอกสาร	** กรณีที่เอกสารต้นฉบับและไม่ใช่เอกสาร	

ต้นฉบับ ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์ให้ใช้คำว่า ม.ป.ป. หรือ มปป. (มาจากคำว่า ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์) สำหรับภาษาอังกฤษให้ใช้คำว่า n.d. หรือ nd. (มาจากคำว่า no date) เลือกใช้คำใดคำหนึ่ง และใช้เหมือนกันตลอดทั้งเล่ม	ต้นฉบับ ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์ให้ใช้คำว่า ม.ป.ป. หรือ มปป. (มาจากคำว่า ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์) สำหรับภาษาอังกฤษให้ใช้คำว่า n.d. หรือ nd. (มาจากคำว่า no date) เลือกใช้คำใดคำหนึ่ง และใช้เหมือนกันตลอดทั้งเล่ม	
---	---	--

2. การอ้างอิงในเนื้อหาพร้อมกันหลายรายการ

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หน้าข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
** ให้ลงชื่อผู้แต่ง โดยเรียงตามลำดับปีพิมพ์ และใช้คำว่า และ หรือ and คั่นระหว่างเอกสารรายการแรกกับเอกสารรายการที่สอง **กรณีการอ้างมากกว่า 2 รายการ ให้ใช้คำว่า และ หรือ and คั่นหน้าคนสุดท้าย สมยศ นาวิการ (2551, น. 18) และ วิโรจน์ สารรัตนะ (2556, น. 36) สมยศ นาวิการ (2551, น. 18) พล ปัญญุโสภณ (2554, น. 23-24) และ วิโรจน์ สารรัตนะ (2556, น. 36)	** ให้ลงชื่อผู้แต่ง โดยเรียงตามลำดับปีพิมพ์ และให้ใช้ เครื่องหมายอัฒภาค (;) คั่นระหว่างเอกสารแต่ละเล่ม (สมยศ นาวิการ, 2551, น. 18; วิโรจน์ สารรัตนะ, 2556, น. 36) (สมยศ นาวิการ, 2551, น. 18; พล ปัญญุโสภณ, 2554, น. 23-24; วิโรจน์ สารรัตนะ, 2556, น. 36)	พล ปัญญุโสภณ. (2554). มุมมองของนักศึกษานิเทศศาสตร์ต่อกระบวนการผลิตละครเพื่อการสื่อสาร. ใน ชนัญชี ภักคานนท์ (บ.ก.), <i>มหาวิทยาลัยไทยบนความท้าทายของเอเชียแปซิฟิก</i> (น. 23-24). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ. วิโรจน์ สารรัตนะ. (2556). <i>การวิจัยทางการบริหารการศึกษา: แนวคิด และกรณีศึกษา</i> (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ทิพยวิสุทธิ. สมยศ นาวิการ. (2551). <i>การบริหารเชิงกลยุทธ์ = Strategic management</i> (พิมพ์ครั้งที่ 3 ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.

Galbraith (2013, p. 105) Harrell (2019, pp. 53-55) and Mckinley, O'Loughlin and Bidle (2019, p. 39)	(Galbraith, 2013, p. 105; Harrell, 2019, pp. 53-55; Mckinley, O'Loughlin and Bidle, 2019, p. 39)	Galbraith, R. (2013). <i>The cuckoo's calling</i> . London: Sphere. Harrell, K. M., and Dudek, R. W. (2019). <i>Anatomy</i> . Philadelphia: Wolters Kluwer. Mckinley, M. P., O'Loughlin, V. D., and Bidle, T. S. (2019). <i>Anatomy & physiology: An integrative approach</i> . New York: McGraw-Hill Education.
---	--	--

2. การอ้างอิงในเนื้อหาพร้อมกันหลายรายการ (ต่อ)

การอ้างอิงในเนื้อหา		รายการอ้างอิง (ท้ายเล่ม)
หลังข้อความ	ระหว่างข้อความ/หลังข้อความ	
** กรณี ผู้แต่งคนเดียวกัน และปีที่พิมพ์ต่างกัน ให้เรียงตามปีที่พิมพ์จากน้อยไปมาก ค้นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) น้ำทิพย์ วิภาวิน (2550, น. 11-17, 2561, น. 59) Phillips (2012, p. 39, 2014, p. 25)	** กรณี ผู้แต่งคนเดียวกัน และปีที่พิมพ์ต่างกัน ให้เรียงตามปีที่พิมพ์จากน้อยไปมาก ค้นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) (น้ำทิพย์ วิภาวิน, 2550, น. 11-17, 2561, น. 59) (Phillips, 2012, p. 39, 2014, p. 25)	** กรณี ผู้แต่งคนเดียวกัน แต่เอกสารหลายเรื่อง และมีปีที่พิมพ์ต่างกัน น้ำทิพย์ วิภาวิน. (2550). <i>ห้องสมุดในฝัน</i>. กรุงเทพฯ: เอส.อาร์.พรีนติ้ง แมสโปรดักส์. น้ำทิพย์ วิภาวิน. (2561). <i>การสื่อสารทางวิชาการและการเข้าถึงข้อมูลแบบเสรี</i>. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. Phillips, D. (2012). <i>Detail in contemporary concrete architecture</i>. London: Laurence King. Phillips, D. (2014). <i>Detail in contemporary residential architecture 2</i>. London: Laurence King.

หลักของการเรียงลำดับรายการอ้างอิง

1. การเรียงลำดับรายการอ้างอิง ในกรณีที่มีสิ่งอ้างอิงทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ให้แยกจัดเรียงภาษาไทยไว้ก่อนภาษาอังกฤษ (ยกเว้นกรณีที่เขียนเนื้อหาเป็นภาษาอังกฤษให้จัดเรียงสิ่งอ้างอิงที่เป็นภาษาอังกฤษก่อนแล้วจึงตามด้วยสิ่งอ้างอิงที่เป็นภาษาไทยและ/หรือภาษาอื่น ๆ)

2. การเรียงลำดับรายการอ้างอิงภาษาไทย ให้ยึดหลักการเรียงตามแบบพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ดังนี้

2.1 เรียงตามลำดับตัวอักษร ก-ฮ ตัว ฤ ฦ เรียงไว้หลังอักษร ร และตัว ฎ ฏ เรียงไว้

หลังอักษร ล เช่น

รัตติกาล

ฤดี

ฤทัย

ลิขสิทธิ์

ฤชา

2.2 เรียงตามลำดับรูปพยัญชนะ-สระที่ปรากฏ โดยไม่คำนึงถึงเสียงอ่าน เช่น

ทราย ให้เรียงไว้ที่กลุ่มพยัญชนะ ท

หย่า ให้เรียงไว้ที่กลุ่มพยัญชนะ ห

อย่า ให้เรียงไว้ที่กลุ่มพยัญชนะ อ

2.3 คำที่ขึ้นต้นด้วยพยัญชนะเดียวกัน ให้เรียงตามลำดับของตัวอักษรตัวถัดไป โดยเรียงคำที่ประกอบด้วยตัวพยัญชนะล้วนไว้ก่อนคำที่มีรูปสระ เช่น

ชดช้อย

ชมัยพร

ชลธิชา

ชวน

ชาติชาย

เชย

2.4 คำที่ขึ้นต้นด้วยตัวพยัญชนะเดียวกัน และมีรูปสระกำกับ ให้เรียงตามรูปสระ

-ะ กระรัต

ัก กังสดาล

ักะ กัวะ

-า กานดา

ำ กำป็น

กิ กิ^๓นรี
 กิ กิ^๓รติ
 กิ กิ^๓น
 กิ กิ^๓อเจริญ
 กุ กุ^๓ลสตรี
 กุ กุ^๓ลเก^๓อ
 เ- เ^๓ก^๓จ^๓แ^๓ก^๓ว
 เ-ะ เ^๓กะกะ
 เ-า เ^๓กา^๓เหล^๓า
 เ-าะ เ^๓กะ^๓แ^๓กะ
 เ- ? เ^๓ก^๓น^๓ร^๓อ^๓ย
 เ- ?? เ^๓กร^๓ิ^๓ย^๓ไ^๓กร
 เ- ?ะ เ^๓ก^๓ิ^๓ย^๓ะ
 เ- ?อ เ^๓ก^๓ิ^๓อ
 เ-?อะ เ^๓ก^๓ิ^๓อะ
 แ- แ^๓ก^๓น^๓ก^๓ล^๓า^๓ง
 แ-ะ แ^๓กะ^๓ร^๓อ^๓ย
 โ- โ^๓ก^๓ม^๓ล
 โ-ะ โ^๓ก^๓ะ^๓ต^๓ิ^๓
 ไ- ไ^๓ก^๓ล^๓ี^๓บ^๓า^๓น
 ไ- ไ^๓ก^๓ร^๓ส^๓ร

2.5 คำที่มีวรรณยุกต์กำกับ เรียง โดยไม่ต้องคำนึงถึงลำดับวรรณยุกต์ เช่น

ป้องกัน
 ปองพอง
 ป่าชายเลน
 ป่านน้ำชา
 ป่าละเมาะ

2.6 ตัวเลข สัญลักษณ์ และคำย่อ ให้เรียงตามเสียงอ่าน

ดอกช่อนกลิ่น
 ดร. อาทิตย์
 ยี่ภู่
 20 นาที

2.7 อักษรย่อเรียงไว้ก่อนคำที่ขึ้นต้นด้วยตัวอักษรเดียวกัน เช่น

ก. สยามานนท์.

ก. สุรางคนางค์.

กฤษณา ไสกลิน.

กาญจนา เพชรหมณี.

ส. ศิวรักษ์.

สกรรจ์ จันทรัตน์.

สด ฐรมะโรหิต.

3. การเรียงรายการอ้างอิงภาษาอังกฤษ ให้ยึดหลักเกณฑ์ดังนี้

3.1 เรียงตามลำดับตัวอักษรตั้งแต่ A-Z โดยให้เรียงตามลำดับอักษรแบบคำต่อคำ (word by word) คือ ดูคำแต่ละคำ ในแต่ละคำ ให้ดูตามลำดับอักษรตัวแรก ถ้าอักษรตัวแรกเหมือนกัน ก็เรียงตามตัวที่สอง ถ้าตัวที่สองเหมือนกัน ก็เรียงตามตัวที่สาม ไปเรื่อย ๆ และถ้าคำแรกเหมือนกัน ก็เรียงตามคำที่สอง คำที่สองเหมือนกันก็ดูคำที่สาม ไปเรื่อย ๆ เช่น

Tea New England

Ten New York

Tennis Newman

Tense Newspaper

3.2 คำที่ปรากฏเครื่องหมาย & ให้เรียงเหมือนคำว่า “and” เช่น

England & Canada

England and her colonies

3.3 คำที่มีการตัดทอนให้สั้นลง โดยใช้เครื่องหมาย Apostrophe (') เช่น Who's หรือ Isn't ฯลฯ ให้นับเป็นคำเดียวกัน โดยไม่ต้องคำนึงถึงเครื่องหมาย เช่น

Boy's book of body

Boys will be boys

3.4 คำที่ขึ้นต้นด้วย article ให้เรียงตามลำดับตัวอักษรของคำถัดไป (เช่นในกรณี ไม่มีชื่อผู้แต่ง/บรรณาธิการ ซึ่งรายการแรกจะเป็นชื่อเรื่องและชื่อเรื่องนั้นมักจะมีคำนำหน้านาม (article: a, an, the) ให้จัดเรียงโดยไม่คำนึงถึง article กล่าวคือให้เรียงตามลำดับอักษรต้นของคำสำคัญที่อยู่ถัดไป และกรณีที่ article ที่ไม่ใช่คำแรกของชื่อเรื่อง ให้เรียงตามลำดับอักษรเหมือนคำทั่วไป เช่น

Animus and animal.

The international book of Christmas carols.

An introduction to anthropology.

A jungian model of adult.

A laboratory manual for general botany.

The Malays.

3.5 คำนำหน้าชื่อ เช่น M' Mc หรือ Mac ให้เรียงตามชื่อที่ปรากฏ โดยไม่ต้องคำนึงถึงเครื่องหมาย เช่น

MacArthur

Mcallister

M' Carthy

1 การเรียงรายการอ้างอิงกรณีผู้แต่งคนแรกมีชื่อหรือนามสกุลเหมือนกัน ให้ยึดหลักเกณฑ์ดังนี้

4.1 ผู้แต่งชาวไทย ชื่อเหมือนกัน ให้เรียงตามนามสกุล ชาวต่างประเทศนามสกุลเหมือนกัน เรียงตามอักษรของชื่อต้น และชื่อกลาง เช่น

สมศักดิ์ เมธิปกรณ

สมศักดิ์ ศรีมานอนัน

William, J.

William, T. M.

4.2 ชาวต่างประเทศนามสกุลเหมือนกัน และตัวอักษรย่อของชื่อต้นเหมือนกัน ให้พิมพ์ชื่อต้นเต็มในวงเล็บเหลี่ยม เช่น

Janet, P. [Paul]

Janet, P. [Pierre]

4.2 เรียงรายการอ้างอิงที่มีชื่อผู้แต่งคนเดียวไว้ก่อนรายการที่มีผู้แต่งหลายคน เช่น

สุชา จันทรเอม

สุชา จันทรเอม และ สุรางค์ จันทรเอม

Bass, B. M.

Bass, B.M. & Avolio, B. J.

4.3 รายการอ้างอิงที่มีชื่อผู้แต่งเหมือนกันทุกคน ให้จัดเรียงตามปีที่พิมพ์ก่อนสุดไปปีที่พิมพ์หลังสุด เช่น

อนุชัย รามวงษ์กูร. (2557).

อนุชัย รามวงษ์กูร. (2558).

Galbraith, R. (2013).

Galbraith, R. (2016).

4.4 รายการอ้างอิงที่มีชื่อผู้แต่งคนแรกซ้ำกัน ให้เรียงตามชื่อผู้แต่งคนลำดับต่อมา

เกษมสุข เฉลียวศักดิ์ และ วรณิ ลิ้มอักษร

เกษมสุข เฉลียวศักดิ์ และ สุภาวดี บุญวงศ์

4.5 รายการอ้างอิงที่มีชื่อผู้แต่งเหมือนกัน แต่ปีที่พิมพ์ไม่ซ้ำกัน ให้ลงชื่อและนามสกุลผู้แต่ง
ทุกรายการ โดยเรียงตามปีที่พิมพ์ (โดยเรียงจากปีที่พิมพ์ก่อนสุดไปปีที่พิมพ์หลังสุด) เช่น

วาสนา นิมมานวล. (2551). *เพราะเธอ... ทำให้หัวใจฉันเต้นแรง*. กรุงเทพฯ: Pause for Play.

วาสนา นิมมานวล. (2557). *สอนสาธิต เตรียมชีวิตให้ลูกรัก*. นนทบุรี: ทุเคย์.

วาสนา นิมมานวล. (2559). *สำเร็จได้เพราะไม่ทำ Do nothing!*. นนทบุรี: ปราม.

4.6 รายการอ้างอิงที่มีชื่อผู้แต่งเหมือนกัน และพิมพ์ในปีเดียวกัน ให้กำกับท้ายปีพิมพ์ด้วย
อักษร ก ข ค (สำหรับภาษาไทย) และ a b c (สำหรับภาษาอังกฤษ) และให้จัดเรียงตามลำดับอักษรที่
กำกับไว้หลังปีที่พิมพ์

คมสัน สุริยะ. (2554ก). *เศรษฐมิติสำหรับเศรษฐศาสตร์การพัฒนา*. เชียงใหม่: คณะเศรษฐศาสตร์

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

คมสัน สุริยะ. (2554ข). *เศรษฐศาสตร์การพัฒนา: ทฤษฎีสำหรับการวิจัย*. เชียงใหม่:

คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

5. ถ้าข้อมูลส่วนแรกของรายการอ้างอิงเป็นตัวเลข ให้จัดเรียงไว้ก่อนข้อมูลที่เป็นตัวอักษรถ้ามี
ข้อมูลที่เป็นตัวเลขหลายรายการ ให้เรียงลำดับค่าของตัวเลข (น้อยไปหามาก)

ตัวอย่างการเรียงลำดับรายการอ้างอิง

กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง พ.ศ. 2562. (2562, เมษายน 3).

ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 136 ตอนที่ 41. น. 6-19.

กนก ภาณุสุทธิไพสิฐ, ยินดี กิตยานันท์, และ ชนินทร์ ลีมวงศ์. (2561). เทคโนโลยีชีวภาพทาง

การแพทย์. *สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระ*

พระเจ้าอยู่หัว, 41: 203-230.

กรมควบคุมโรค. (2561). คำสั่งที่ 1791/2561 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการสัมมนาวิชาการป้องกัน

ควบคุมโรคและภัยสุขภาพ เครือข่ายสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 7, 8, 9 และ 10

ปีงบประมาณ 2562. 30 พฤศจิกายน 2561. สืบค้นจาก [http://odpc9.ddc.moph.go.th/](http://odpc9.ddc.moph.go.th/DPC5/62-board1791.pdf)

DPC5/62-board1791.pdf

กรมควบคุมโรค. (2563). รายงานสถานการณ์โควิด-19. สืบค้นจาก กรมควบคุมโรค:

<https://covid19.ddc.moph.go.th/>

กรมทางหลวง. (2561). *แผนที่ประเทศไทย*. สืบค้นจาก <http://www.doh.go.th/content/page/page/8075>

กรมประมง. (2559). *สถิติการประมงแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2557 = Fisheries statistics of Thailand*

2014. กรุงเทพฯ: กรมฯ.

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2556). *มติคณะรัฐมนตรีและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชายฝั่งและทะเล* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: กระทรวงฯ.

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2560). *เกณฑ์การรักษาคูณภาพสิ่งแวดล้อมแหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์ประเภทถ้ำ* (ทส 1007.2/123). สืบค้นจาก http://www.ssklocaladmin.go.th/system_files/254/26e6846e15390997bee27c9165243982.pdf

กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). *สถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา 2557-2558*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงฯ.

กษมา ประชาชาติ. (2563, สิงหาคม 31). *ชั้น 5 ประชาชาติ คำถามสังคม...ถึงเรือดำน้ำ. ประชาชาติธุรกิจ*, น. 16.

กัญญาวิวี ขันแข็ง. (2560). *หลักการตลาด*. สืบค้นจาก <https://sites.google.com/site/kanyawikhankhaengl/wicha-hlak-kar-tlad>

ขนิษฐา นันทบุตร, พีรพงษ์ บุญสวัสดิ์กุลชัย, จงกลณี จันทศิริ, นิธภา จิระรัตนวรรณ, สุคนธ์ วรรณระอมร, แสงเดือน แท่งทองคำ, ... พัฒนา นาคทอง. (2553). *ชุดความรู้การพัฒนา กลไกและการพัฒนาระบบสุขภาพชุมชนโดยชุมชนเพื่อชุมชน*. นนทบุรี: เดอะ กราฟิโก ซิสเต็มส์.

เคน, ฮอนดะ. (2562). *เงินดี ชีวิตมีความสุข = Happy money*. (องศา พิรณัฐมบูรณ์, ผู้แปล). กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์. (ต้นฉบับพิมพ์ปี ค.ศ. 2019).

จตุรงค์ บุญรัตนสุนทร, และ มนัส โกมลทา. (2552). *วิเคราะห์นโยบายรัฐในระดับต่าง ๆ รวมทั้งภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาสังคมจากปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง* (พ.ศ. 2540-2549) เล่มที่ 1. อภิชัย พันธเสน, (บ.ก.). กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

ชัยนิมิตร นวรัตน์, ม.ล. (2560). *การเมืองไทยในชีวิตประวัติ*. กรุงเทพฯ: จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.

ณัฐพล ปัญญาโสภณ. (2554). *มุมมองของนักศึกษานิเทศศาสตร์ต่อกระบวนการผลิตละครเพื่อการสื่อสาร*. ใน ชนัญชิ ภัฏกานนท์ (บ.ก.), *มหาวิทยาลัยไทยบนความท้าทายของเอเชียแปซิฟิก* (น. 23-24). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

ด่วนที่สุด กองทัพเรือ ถอยซื้อเรือดำน้ำแล้ว. (2563, สิงหาคม 31). *ประชาชาติธุรกิจ*, สืบค้นจาก <https://www.prachachat.net/politics/news-514037>

คุชฎี วรรณมคุชฎี. (2560). *วิจารณ์หนังสือ เมื่อโลกพลิกผัน: การปฏิวัติอุตสาหกรรม จุดกำเนิดการเมืองและเศรษฐกิจยุคปัจจุบัน*, โดย คาร์ล โปแลนด์. *วารสารสมาคมนักวิจัย*, 22(1),

267-271.

ทิพาดี เมฆสุวรรณ, คุณหญิง. (2549). *สู่ความสำเร็จ*. กรุงเทพฯ: ศิลป์การพิมพ์ (1977).

นภาพัทธ งามบุญงโสภิน. (2563). พุทธวิธีเพื่อการดูแลตนเองในสถานการณ์โควิด 19.

วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์, 16(2), 42-58. สืบค้นจาก <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JGSR/article/view/243321>

นลินี ยิ่งชาญกุล, และ โภคิน ศักรินทร์กุล. (2562). *อาชีพเวชศาสตร์ในเวชปฏิบัติครอบครัว = Occupational medicine in family practice*. เชียงใหม่: คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

นิติธร วิฑูรณพิจ. (2562). การจดทะเบียนแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเพียงบางส่วน.

วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 12(1), 169-194. doi: 10.14456/nulj.2019.8

บุญเสริม สาตราภัย, และ กมลธร ปาละนันท์. (2557). *สี่โหม้ คนเชียงใหม่คนแรกที่ได้ไปอเมริกา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี: มีดี กราฟฟิค. (อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ นางพิศมัยภรณ์ภักดี ณ ฌาปนสถานกองทัพบก วัดอาวุธวิกสิตาราม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร วันเสาร์ที่ 5 เมษายน พ.ศ. 2557)

ปรมาณูชิตชิโนรส, สมเด็จพระสมณเจ้า กรมสมเด็จพระ. (2533). *กฤษฎาสอนน้องคำฉันท์*. กรุงเทพฯ: วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม.

ประนอมพร อุทราช. (2556). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตด้านความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดพะเยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. เชียงราย.

ประวิทย์ ตันตลานุกูล. (2553). *ตำนานวัดพระธาตุผาเงา อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย*. เชียงใหม่: เชียงใหม่โรงพิมพ์แสงศิลป์. (อัครา).

ประเสริฐ แรงกล้า. (บ.ก.). (2561). *ชีวิตทางสังคมในการเคลื่อนย้าย*. ปทุมธานี: คณะสังคมวิทยา และมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ม. อึ้งอรุณ. (2561). *นวด-บริหารฝ่ามือ เพิ่มพลังสมองใส ห่างไกลโรค*. กรุงเทพฯ: ฟิล กู๊ด.

มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต. สำนักวิจัย. (2558). *โครงการสัมมนาวิชาการ เรื่อง เทคนิคการเขียนโครงการวิจัยอย่างไรให้ได้ทุน*. สืบค้นจาก https://research.kbu.ac.th/home/useful/seminar_2557/technique.pdf

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. *เครือข่ายบริหารการวิจัยภาคเหนือตอนบน*. (2555). *รายงานการประชุม*

วิชาการระดับชาติ (Proceedings) เครือข่ายวิจัยสถาบันอุดมศึกษา ประจำปี 2555: ชุมชนเข้มแข็ง
สังคมน่าอยู่ เศรษฐกิจยั่งยืน ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. เชียงใหม่: เครือข่ายบริหาร
การวิจัยภาคเหนือตอนบน มหาวิทยาลัยฯ.

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. (2560). ประกาศมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เรื่อง การกำหนดความรู้
ความสามารถ และทักษะที่จำเป็นสำหรับตำแหน่งข้าราชการพลเรือนในสถาบัน
อุดมศึกษา. 21 มีนาคม 2560.

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ. (2562). เอกสาร
ประกอบการประชุมคณะกรรมการประจำสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ
ครั้งที่ 1/2562. เชียงราย: สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยฯ.
(อัครา).

มูลนิธิโครงการหลวง. (2560). รายงานผลการพัฒนามูลนิธิโครงการหลวง ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559.
กรุงเทพฯ: มูลนิธิฯ.

มูลนิธิราชสุดา. (2558, เมษายน 2). หนังสือเสียงระบบเคซี พระราชนิพนธ์ในสมเด็จพระเทพ
รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี [ซีดี]. กรุงเทพฯ: มูลนิธิฯ.

รวมที่เที่ยวยอดนิยมเชียงราย ไปแล้วให้ม่วนใจ. (2560). สืบค้นจาก <https://www.paiduaykan.com/travel>
รวมแพ่ง. (2561). บุพเพสันนิวาส (พิมพ์ครั้งที่ 63). กรุงเทพฯ: แสบปีบานานา.

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการขับเคลื่อนการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน พ.ศ. 2563.
(2563, กันยายน 8). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 137 ตอนพิเศษ 204 ง. น. 1-4. สืบค้นจาก
http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2563/E/204/T_0001.PDF

ลดารัตน์ ศศิธร. (2558). การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กโดยการจัดการเรียนร่วม สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต).
มหาวิทยาลัยหาดใหญ่. สืบค้นจาก <http://graduate.hu.ac.th/thesis/2558/med/Ladarat.pdf>

วาชิณี ยศปัญญา. (2563). คำอธิบายกฎหมายลักษณะเช่าทรัพย์ เช่าซื้อ จ้างแรงงาน จ้างทำของ
รับขน. นครปฐม: ภูมิการพิมพ์.

วิทยา ร่ำรวย, ภาคภูมิ วรรณภา, และ สุวัฒน์ ทองชนากุล. (2560). ก้าวสู่บรรณาธิการอาชีพ.
กรุงเทพฯ: ชมรมบรรณาธิการไทย.

วิศปัดย์ ชัยช่วย. (2563). การพัฒนาแบบแผนการจัดหมวดหมู่เอกสารส่วนบุคคล โดยใช้แนวทาง
ออนโทโลยี. วารสารสารสนเทศศาสตร์, 38(2), 33-52.

ศรัช มุ่งไธสง. อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. สัมภาษณ์. 31 สิงหาคม 2563.

ส. พลายน้อย. (2559). ขุนนางสยาม ประวัติศาสตร์ “ข้าราชการ” ทหารและพลเรือน
(พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: มติชน.

สถานิติบัญญัติแห่งชาติ. (2550). รายงานการสัมมนา เรื่อง ภาวะโลกร้อน: สถานการณ์ ปัญหา และ

- ทางออก. กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- สมเด็จพระสังฆราชญาณสังวรมหาเถรเจ้า (สุก ไก่เถื่อน). (2550). *คู่มือสมณะ-วิปัสสนากรรมฐาน มัชฌิมาแบบลำดับ*. กรุงเทพฯ: วัดราชสิทธิารามราชวรวิหาร.
- สมาคมทางหลวงแห่งประเทศไทย. (2553). *แผนที่ทางหลวงประเทศไทย = Thailand highway map*. มาตราส่วน 1:500,000.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2560). *ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2560-2564)*. นนทบุรี: สำนักงานฯ.
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. (2550). *สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว* (เล่ม 1-32). กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ. (ชุดโครงการตู้หนังสือเฉลิมพระเกียรติ)
- สุพรรณิ ปูนะอุต. (2558). *อารยธรรมล้านนา*. สืบค้นจาก <https://supanneelpru.wordpress.com/>
- สุวรรณา ประณีตวาทกุล. (2553). *เส้นทางสู่ผลกระทบของงานวิจัย*. ใน สมพร อิศวิลานนท์, ปิยะทัศน์ พาพอนุรักษ์, และ สุวรรณา ประณีตวาทกุล (บ.ก.), *การประเมินผลกระทบจากงานวิจัยด้านการเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร* (น. 15-26). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ที คิว พี.
- หลากหลายคิด ชีวิตคนทำงาน. (2551). กรุงเทพฯ: แผนงานสุขภาวะ องค์การภาคเอกชน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.
- อากาศคำแข็ง รพีพัฒน์, ม.จ. (2563). *ผิวเหลืองหรือผิวขาว* (พิมพ์ครั้งที่ 44). กรุงเทพฯ: แสงดาว.
- อาหารเหนือ อาหารล้านนา. (2562). สืบค้นจาก <https://www.lannafood.com/food.php>
- อุทัยทิพย์ จันต๊ะวงษ์. (2562). *กลยุทธ์การบริหารวิชาการโรงเรียนในพื้นที่สูงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. สืบค้นจาก Digital Library e-Thesis
- Abuduwaili, J., Issanova, J., and Saparov, G. (2019). *Hydrology and Limnology of Central Asia*. Singapore: Springer.
- American Psychological Association. (2010). *Publication manual of the American Psychological Association* (6th ed.). Washington, DC: APA.
- Appleyard, D. R., and Field, A. J., Jr. (2017). *International economics* (9th rev. ed.). New York, NY: McGraw-Hill Education.
- Art of display: Culture shows*. (2010). Hong Kong: Links.
- Australian Bureau of Statistics. (2017). *Childhood education and care Australia* (No. 4402.0).

- Retrieved from <http://www.abs.gov.au>
- Australian Government. (2003). *Australia map*. 1:100,000 scale.
- Bade, D. L. (2015). *Export/import procedures and documentation* (5th ed.). New York: Amacom. (Photocopy).
- Baker, P., and Haberman, M. (2020, August 31). Trump fans strife as unrest roils the U.S. *The New York Times*, Retrieved from <https://www.nytimes.com/2020/08/31>
- Banchongduang, S. (2020, September 1). Bank of Thailand warns of tourism meltdown. *Bangkok Post*, p. 2.
- Berman, A., Snyder, S. J., Levett-Jones, T., Dwyer, T., Hales, M., Harvey, N., ... Stanley, D. (2012). *Kozier and Erb's fundamentals of nursing* (2nd ed.). Australia: Pearson Australia.
- Chiang Rai Rajabhat University. (2014). *ASEAN community knowledge networks for the economy, society, culture and environmental stability*. Chiangrai: CRRU.
- Chung, S. (2006). *Markets: Traditional Korean society*. (Cho Yoon-jung and Min Eun-young, Trans.). Seoul: Ewha Womans University Press.
- Cooper, H. M., and Shoolbred, M. (2016). *Where's your argument?: How to present your academic argument in writings*. London: Palgrave Macmillan.
- Deng, J., and Pierskalla, C. D. (2018), Linking importance-performance analysis, satisfaction, and loyalty: A study of Savannah, GA, *Sustainability*, 10(704), 1-17. doi: 10.3390/su10030704
- Department of Health and Ageing. (2012). *Aboriginal and Torres Strait Islander health performance framework 2012 report*. Retrieved from <http://www.health.gov.au/internet/publications/publishing.nsf/Content/oatsih-hpf-2012-toc>
- Elliott, A. (Ed.). (2014). *Routledge handbook of identity studies*. Abingdon, Oxon: Routledge.
- Elliot, A. J., Fairchild, M. D., and Franklin, A. (Eds). (2015). *Handbook of color psychology*. Cambridge: Cambridge University Press.
- The famous Lanna murals at Wat Chiang Man depicting the founding of Chiang Mai in 1296*. Retrieved from <https://doorswindowsblog.wordpress.com/lanna-murals-in-the-75>
- Field, A. J., Jr. (2017). *International economics* (9th rev. ed.). New York, NY: McGraw-Hill.
- Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO). (2013). *FAO statistical yearbook: World food and agriculture*. Rome: FAO.
- Galbraith, R. (2013). *The cuckoo's calling*. London: Sphere.
- Gardner, M. (2020). *Robotic batting and motion estimation of objects in free flight*. (Doctor of

- Philosophy). Iowa State University. Retrieved from <https://lib.dr.iastate.edu/etd/17826/>
- Hanson, A. L. (2012). Acid-base indicator. *Encyclopedia of Science & Technology*, 1: 69-70.
- Hoye, R., Smith, A. C. T., Nicholson, M., and Stewart, B. (2018). *Sport management: Principles and applications* (5th ed.). London: Routledge.
- Ivanova, M., and Ivanov, S. (2020), Tourism information technology. *Journal of Tourism Futures*, 6(2), 201-202.
- James, L. (2018). *Management systems and performance frameworks for sustainability: A road map for sustainably managed*. London: Routledge.
- Jung, C. G. (2009). *Analytical psychology*. C. E. Long (Ed.). Charles, SC: BiblioLife.
- Koenig, W. (Producer), and Huycke, S. (Director). (1985). *If you want a girl like me* [Video recording]. Montreal, Canada: National Film Board of Canada.
- Marquand, M., and Valeris, M. (2020). *5 helpful tips for growing health succulents*. Retrieved from <https://www.goodhousekeeping.com/home/gardening/a20706498/how-to-grow-succulents/>
- Mcquillan, M. (2020). *Modelling fluid resonance in conduit-crack coupled systems: An application to englacial geometries*. (Master of Science). Oregon University. Retrieved from ProQuest 28000661
- Rivera, J. (Producer), and Docter, P. (Director). (2002). *Monsters Ins.* [Motion Picture]. California, CA: Buena Vista Home.
- Rowling, J. K. (2007). *Harry Potter and the deathly hallows*. New York, NY: Arthur A. Levine Books.
- Seong, W. L. (Ed.) (1999). *Advances in handwriting recognition*. River Edge, NJ: World Scientific. (Special book edition were rigorously selected from the 6th International Workshop on Frontiers in Handwriting Recognition held in Taejon, Korea, in August 12-13, 1998)
- The Siam Commercial Bank Public Company Limited. (2020). *Thailand after Covid-19 prepare to get through the economist's perspective part 1: The impact of the economy and the Thai labor market*. Retrieved from SCB: <https://www.scb.co.th/en/personal-banking/stories/business-maker/thailand-after-covid-ep1.html>
- Sinnnaeve, G. (2010). Use of near infrared spectroscopy for the determination of internal quality of entire apples. In S. Saranwong, and P. Williams (Eds.), *Near Infrared Spectroscopy: Proceedings of the 14th International Conference* (pp. 255-259). West Sussex: IMP.
- The Tale of Khun Chang Khun Phaen: Siam's great folk epic of love and war*. (2010). (Chris Baker, Tran.). Chiang Mai, Thailand: Silkworm Books.

- Tankul, R. (2020). The impact of COVID-19 on Siriraj anesthesiology residency training and the use of e-learning during a pandemic. *Thai Journal of Anesthesiology*, 46(3), 126-131.
Retrieved from <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/anesthai/article/view/243846>
- Trump, D. President of the United States. *Interview*. 20 June 2019.
- Ullrey, D. E., Baer, C. K., and Pond, W. G. (Eds.). (2010). *Encyclopedia of animal science* (Volume 1-2). Boca Raton, FL: CRC Press. (Dekker Agropedia Collection)
- United Nations Programme on HIV/AIDS. (1998). *Relationships of HIV and STD declines in Thailand to behavioral change: A synthesis of existing studies*. Bangkok: UNAIDS.
- University of Pennsylvania. (2014). *MOOCS4D potential at the bottom of the pyramid*.
Retrieved from https://www.gse.upenn.edu/pdf/moocs4d/conference_report.pdf
- U.S. Department of Energy. (2012). *Wind and solar solutions* (Report No. 90-234-5). Santa Monica, CA: U.S. Department of Energy.
- USGS. (2019). *The national map*. Retrieved from <https://viewer.nationalmap.gov/advanced-viewer/>
- Withe, C. (2018). Review of the book *Justice: What's the right thing to do?*, by M. J. Sandel. *Local Administration Journal*, 11(1), 181-188.

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Graduate School Chiang Rai Rajabhat University

80 หมู่ 9 ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย 57100
โทรศัพท์/โทรสาร 0-5377-6026
<http://grad.crru.ac.th>